

STRATEGIA ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ DO ROKU 2010

Zarząd Miasta Biała Podlaska
rok 2000

URZĄD MIEJSKI
w BIAŁEJ PODLASKIEJ

STRATEGIA ROZWOJU Białej Podlaskiej do roku 2010

PROJEKT

Biała Podlaska 2000

Opracowanie przygotowane przez Zarząd Miasta w składzie:

Andrzej Czapski	Przewodniczący Rady Programowej Strategii, Prezydent Miasta
Waldemar Godlewski	Przewodniczący Zespołu Strategii ds. Sfery Społecznej, Oświaty, Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, I z-ca Prezydenta Miasta
Jan Polkowski	Przewodniczący Komitetu Roboczego Strategii, z-ca Prezydenta Miasta
Henryk Chmiel	Przewodniczący Zespołu Strategii ds. Infrastruktury Te- chnicznej, z-ca Prezydenta Miasta
Kazimierz Jewała	Przewodniczący Zespołu Strategii ds. Ekologii, Zagospo- darowania Przestrzennego i Polityki Mieszkaniowej, członek Zarządu Miasta
Leon Sosiński	Przewodniczący Zespołu Strategii ds. Gospodarki Lokal- nej i Wspierania Przedsiębiorczości, b. członek Zarządu Miasta
Mirosław Radecki	Przewodniczący Zespołu Strategii ds. Finansów, członek Zarządu Miasta
Kazimierz Stanisław Nowak	Członek Zarządu Miasta

Opracowanie redakcyjne:

Grzegorz Michałowski
Terasa Malicka

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ INFORMACJI, BIBLIOGRAFII
I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. (083) 343-61-11

Strategia rozwoju Białej Podlaskiej
stanowi załącznik do uchwały nr
Rady Miejskiej w Białej Podlaskiej
z dnia 2000 r.

MN-304

Druk:

Wydawca: Urząd Miejski
Biała Podlaska, ul. Piłsudskiego 3

4.3 Tworzenie nowych elementów infrastruktury gospodarczej	60
4.4 Zarządzanie miastem. Promowanie go w kraju i zagranicą	64
4.5 Gospodarczy rozwój miasta	67

Biała Podlaska, stolica dwóch powiatów (grodzkiego i ziemskiego), znaczący ośrodek miejski na północnych obszarach województwa lubelskiego, drugie co do wielkości miasto południowego Podlasia, jest również znaczącym ośrodkiem gospodarczym i kulturowym.

Miasto posiada sprzyjające warunki do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego, których najistotniejszym czynnikiem jest fakt położenia przy jednym z najważniejszych szlaków komunikacyjnych pomiędzy wschodem i zachodem - integrującej się w coraz większym stopniu Europy. Prognozy są więc optymistyczne; miasto w pierwszych dziesięcioleciach XXI wieku powinno być zaliczane do grupy tych, które charakteryzują się wysoką dynamiką rozwojową. Umiejętne wykorzystanie tych szans, uwarunkowań

i potencjału ludzkiego, będzie w dużym stopniu decydowało o pozycji i znaczeniu miasta, zarówno w granicach województwa lubelskiego, jak i w skali państwa.

Opracowana „Strategia rozwoju Białej Podlaskiej” ma służyć temu celowi; powinna być instrumentem osiągnięcia zamierzonych efektów o charakterze społecznym i gospodarczym. Strategia, formułując cele rozwojowe, zarówno dla mieszkańców miasta jak i dla poszczególnych podmiotów gospodarczych, wskazuje również na realne drogi ich osiągnięcia. Dążeniem inicjatorów tego przedsięwzięcia jest, aby odegrała ona rolę czynnika jednoczącego lokalne społeczności i podmioty gospodarcze.

Współdziałanie z mieszkańcami Białej Podlaskiej, podmiotami gospodarczymi tutaj działającymi, organizacjami społecznymi, reprezentantami instytucji samorządowych i rządowych, powinno sprzyjać urzeczywistnieniu przedłożonych w strategii zamierzeń. Oby wspólny wysiłek zaowocował jak najszybszymi i jak najlepszymi rezultatami.

Mam nadzieję, że przedłożone w niniejszym materiale cele i zadania zostaną podjęte przez mieszkańców Białej Podlaskiej, staną się wytyczną do owocnej współpracy dla dobra miasta i jego mieszkańców.

Prezydent Białej Podlaskiej

Andrzej Czapski

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	6
1.1 Przeznaczenie niniejszego opracowania	7
1.2 Długoterminowa strategia	8
1.3 Możliwości i ograniczenia wyboru	9
1.4 Struktura organizacyjna	11
2. DIAGNOZA STANU OBECNEGO I UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE	16
2.1 Funkcje regionalne Białej Podlaskiej	17
2.2 Periodyzacja okresów rozwojowych	25
2.3 Analiza SWOT: założenia ogólne	27
2.4 Analiza SWOT. Atuty i słabości wewnętrzne	30
2.5 Analiza SWOT Uwarunkowania zewnętrzne	39
2.6 Uwarunkowania międzynarodowe	44
3. MISJA I STRATEGICZNE CELE ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ	46
3.1 Misja rozwoju Białej Podlaskiej	47
3.2 Strategiczne cele rozwoju I i II rzędu	48
4. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ W GOSPODARCE	54
4.1 Charakterystyka układu gospodarczego	55
4.2 Sektor komunalny	58

4.3	Tworzenie nowych elementów infrastruktury gospodarczej	60
4.4	Zarządzanie miastem. Promowanie go w kraju i zagranicą	64
4.5	Gospodarczy rozwój miasta	67
5.	SFERA SPOŁECZNA W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ.....	74
5.1	Nauka, oświata i wychowanie w strategii rozwoju Białej Podlaskiej	78
5.2	Sfera kultury w strategii rozwoju Białej Podlaskiej	84
5.3	Bezpieczeństwo mieszkańców w strategii rozwoju Białej Podlaskiej.....	86
5.4	Gospodarka mieszkaniowa	89
5.5	Ochrona zdrowia. Przeciwdziałanie patologiom społecznym	93
5.6	Bezpieczeństwo socjalne. Ład i porządek w strategii rozwoju Białej Podl.	96
5.7	Wypoczynek i rekreacja mieszkańców miasta	99
6.	OBSZAR INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	102
5.8	Gospodarka przestrzenna w strategii	103
5.9	Drogi i komunikacja w strategii rozwoju Białej Podlaskiej	107
5.10	Energetyczne zaopatrzenie miasta do roku 2010	114
5.11	Gospodarka wodno-ściekowa w strategii rozwoju Białej Podlaskiej	122
7.	OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	130
8.	ŚRODKI FINANSOWE REALIZOWANEJ STRATEGII	138
9.	WARIANTY STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ	152
10.	MIERNIKI OCENY REALIZOWANEJ STRATEGII ROZWOJU	164
	ANEKS NR 1 ZESPOŁY	
	ANEKS NR 2 TABELA ZADAŃ REALIZACYJNYCH.....	
	<i>Spis materiałów pomocniczych zamieszczonych</i>	
	<i>w opracowaniu (mapy, schematy, tabele)</i>	

1. WSTĘP

1.1 PRZEZNACZENIE NINIEJSZEGO OPRACOWANIA

Sprostanie współczesnym wyzwaniom cywilizacyjnym wymaga podejmowania długofalowych działań o charakterze strategicznym. Głównymi cechami obecnej rzeczywistości jest stale wzrastająca złożoność wszelkich procesów, względny brak ich długoterminowej stabilności, a także poszerzający się zakres uczestnictwa społeczeństwa w procesach rozwojowych. W warunkach Polski nałożyła się na to przyspieszona transformacja ustrojowa, co wiązało się z całkowitą zmianą systemu społeczno-politycznego, zdecydowanym wzrostem udziału sektora prywatnego w gospodarce narodowej, odejściem od centralnego planowania oraz podporządkowaniem władz terenowych lokalnym społecznościom. Wszystko to spowodowało, że wprost niezbędna stała się potrzeba harmonijnego, uporządkowanego kształtowania przyszłości. Temu też zadaniu mają służyć wszelkie strategie, zarówno w skali kraju i województwa, jak też miasta, czy gminy. Temu też celowi powinna służyć „Strategia rozwoju Białej Podlaskiej”.

Podstawą formułowania strategii dla Białej Podlaskiej było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: **Jak działać w najbliższych latach, aby osiągnąć wyznaczone cele i zrealizować zapisane zadania?** Opracowana przez autorów koncepcja koncentruje się wokół działań, które mogą przyspieszyć rozwój Białej Podlaskiej, nadać jej właściwy kierunek rozwojowy, a w konsekwencji podnieść poziom życia lokalnej społeczności. Praca ta powstała w oparciu o różnorodne opracowania cząstkowe, po przeprowadzeniu licznych konsultacji oraz wysłuchaniu uwag i opinii mieszkańców. Zawiera ona analizę potencjalnych kierunków i możliwości rozwoju Białej Podlaskiej do 2010 roku, przy uwzględnieniu dynamicznie zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Strategia jest niejako materiałem podsumowującym dyskusję na temat przyszłości miasta, a także próbą określenia przewidywanych trendów rozwojowych. W efekcie prowadzonych prac zostały ujawnione najistotniejsze problemy z jakimi boryka się stolica obu powiatów bialskich (grodzkiego i ziemskiego), wskazane też zostały sposoby ich przezwyciężenia. Tak jak to zostało wyżej wspomniane, opracowanie strategii rozwoju Białej Podlaskiej wymagało współpracy wielu osób, instytucji i organizacji oraz szerokich konsultacji społecznych. Powstałe opracowanie adresowane jest przede wszystkim do mieszkańców miasta i dla nich ma głównie służyć.

Strategia nie ma charakteru sezonowego! Wytycza ona kierunki działań, zarówno dla obecnych, jak i przyszłych władz samorządowych, ale także dla partii politycznych i środowisk opiniotwórczych działających w mieście. Przedłożona oferta wykracza poza tradycyjny czteroletni okres życia politycznego gminy miejskiej, wyznaczony terminami wyborów. Ma ona służyć upowszechnieniu tezy, że: „Władze samorządowe Białej Podlaskiej są mądre mądrością swoich mieszkańców”. Jest to bardzo istotna równoznaczność w lokalnym rozumieniu zasad demokracji, przy realizacji idei aktywnego uczestnictwa mieszkańców we współrzędzeniu sprawami swojego miasta.

Opracowana strategia będzie służyła wszystkim grupom pokoleniowym i społeczno-zawodowym, przede wszystkim jednak ludziom młodym, dopiero wkraczającym w życie społeczne i zawodowe.

Życzeniem inicjatorów i autorów tego opracowania jest, aby „Strategia rozwoju Białej Podlaskiej” dotarła do wszystkich mieszkańców, instytucji i organizacji, którym na sercu leży rozwój naszego miasta. Mamy nadzieję, że pobudzi ona do dyskusji nad priorytetowymi kierunkami przyszłego rozwoju, a także wyzwoli szerokie społeczne działania prorozwojowe.

1.2 DŁUGOTERMINOWA STRATEGIA

W sytuacji, kiedy najistotniejsze zadania transformacyjne kraju zostały już zrealizowane lub realizacja ich jest znacznie zaawansowana, rodzi się potrzeba tworzenia lokalnych strategii rozwojowych. Nie może bez takiej strategii obejść się również Biała Podlaska! Opracowanie jej, może - i powinno - stać się impulsem do dalszego rozwoju miasta. Jeżeli Biała Podlaska chce przyspieszyć swój rozwój gospodarczy, zmniejszyć opóźnienia wynikające z dziejowych uwarunkowań i położenia na tzw. ścianie wschodniej, umocnić pozycję na północnych obrzeżach województwa lubelskiego i wschodnich kraju, powinna podjąć wyzwania określone w w/w strategii rozwojowej.

W obecnych warunkach niemożliwe jest osiągnięcie sukcesu bez uruchomienia inicjatyw oddolnych, podejmowanych przez jednostki, zespoły ludzkie, środowiska społeczno-zawodowe lub społeczności osiedlowe. Tylko dzięki nim można wytyczyć najsluszniejsze kierunki rozwojowe, kierunki, które warunkują osiągnięcie sukcesu.

Celem zasadniczym jest rozwój Białej Podlaskiej ! Jaki rozwój? Harmonijny, w którym wyważone zostaną gospodarcze cele rozwojowe, ze społecznymi, przy jednoczesnym zachowaniu wartości przyrodniczych i kulturowych. Bez dobrej strategii niemożliwe jest ukierunkowanie różnorodnych inicjatyw w sposób właściwy, tzn. w kierunku zgodnym z wymogami nowoczesnego miasta. Poddanie się wyłącznie spontanicznym (żywiłowym) procesom rynkowym, może doprowadzić do spiętrzenia się określonych niekorzystnych zjawisk, które będą negatywnie oddziaływać na standard życia społeczności lokalnej. Szerokie poparcie opracowanej strategii przez mieszkańców będzie równoznaczne z właściwym ukierunkowaniem dalszych wysiłków indywidualnych i zbiorowych na realizację zadań uznanych wspólnie za priorytetowe.

W ostatnim okresie prowadzone są intensywne prace nad „Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego”, która mieści się w zakresie prac planistycznych prowadzonych w ramach „Strategii dla Polski”. Bialska strategia będzie musiała w jakimś stopniu nawiązywać do tego opracowania. Dlatego w trakcie realizacji „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”, wynikających z niej prac analitycznych i planistycznych, konieczne będzie bieżące uaktualnianie i korygowanie założeń docelowych, w miarę zmieniających się warunków realizacyjnych.

1.3 MOŻLIWOŚCI I OGRANICZENIA WYBORU

W opracowanej „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”, podobnie jak w innych tego typu dokumentach, jednym z najistotniejszych elementów jest wybór celów. W ramach tych celów sformułowane zostały zadania realizacyjne do 2010 roku. Przy formułowaniu celów realizacyjnych dowolność wyboru była wielokrotnie ograniczana i determinowana uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

a./ Realizacja celów i zadań strategicznych będzie w określony sposób warunkowana rozwojem ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju, jak też rozwojem innych krajów i wspólnot narodowych. Wobec przewidywanego w niedługim czasie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, na porządku dziennym stanie wiele wyzwań cywilizacyjnych, jak chociażby w dziedzinie ekologii, bezpieczeństwa publicznego, czy też poszanowania praw człowieka. Tworząc „Strategię rozwoju

Białej Podlaskiej” trudno na obecnym etapie przewidzieć skalę zadań, jaka wynikać będzie z realizowanych programów dostosowawczych..

b/ Przyspieszony rozwój Białej Podlaskiej będzie wymagał istotnych zmian jakościowych. Wobec tego, że będzie to odbywać się w systemie demokratycznym, przed społecznością lokalną staną zwiększone wymagania kwalifikacyjne oraz kompetencyjne.

c/ Wiele z proponowanych działań i przedsięwzięć uwarunkowanych jest tym, że stanowią one kontynuację podjętych kiedyś decyzji, w znaczącym stopniu już zrealizowanych. Przykładem tego może być chociażby magistralny układ ciepłowniczy miasta.

d/ Podczas opracowywania strategii „dla Białej” brano również pod uwagę występujące ograniczenia i uwarunkowania związane z ochroną przyrody i zachowaniem dziedzictwa kulturowego (dolina rzeki Krzny, urbanistyczny kompleks poradziwiłłowski itp.). Zastosowana została tutaj zasada, że nie można preferować inwestycji, które groziłyby pogorszeniem istniejącego stanu dziedzin chronionych.

e/ W strategicznych założeniach kierowano się potrzebą zagwarantowania mieszkańcom miasta godziwych warunków życia, wyważając proporcje pomiędzy wartościami materialnymi i duchowymi, między „być” i „mieć”.

f/ Długookresowa strategia zawsze niesie w sobie ryzyko nietrafności pewnych propozycji i rozwiązań, co wiąże się z określa skalą niepewności i nieprzewidywalności niektórych procesów społeczno-gospodarczych. Prognozowanie rozwoju wydarzeń we współczesnym świecie, cechującym się dużą dynamiką zmian, nie należy do zadań łatwych. Jedynym sposobem przeciwdziałania tej niepewności jest ciągła analiza stale zmieniających się zjawisk i procesów. Istnienie „Strategii” umożliwi prowadzenie bieżącej oceny podejmowanych działań, z punktu widzenia ich zgodności z zadaniami i celami długookresowymi. Oznacza to, że należałoby unikać takich przedsięwzięć, które naruszałyby wyznaczone cele lub uniemożliwiały ich realizację w wyznaczonym czasie.

g/ Bardzo istotnym uwarunkowaniem jest ograniczona możliwość oddziaływania władz samorządowych na funkcjonujący układ gospodarczy miasta. Ogólnopolskie przepisy prawne sprzyjają raczej rozwojowi żywiołowemu, spontanicznemu, niekiedy chaotycznemu.

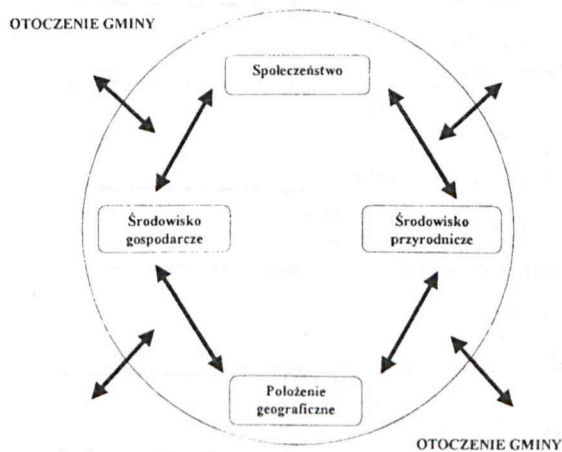

1.4 STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Przygotowując „Strategię rozwoju Białej Podlaskiej” autorzy oparli się na zasadzie planowania partnerskiego, opierającego na szerokich konsultacjach i dyskusjach w różnych środowiskach społecznych i zawodowych. Koncepcje rozwojowe kształtowały się przy zachowaniu powszechnej otwartości, co powinno przyczynić się do zwiększenia stopnia ich akceptacji przez mieszkańców miasta.

Schemat 1

Model poglądowy „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”

Przy opracowywaniu „Strategii Białej Podlaskiej” przyjęto model poglądowy oparty na czterech elementach: **społeczeństwie** (tzn. ogóle ludzi mieszkających), **środowisku gospodarczym** (wszystkie podmioty gospodarcze działające na terenie gminy miejskiej), **położeniu geograficznym** (układ komunikacyjny, hydrograficzny, administracyjny, geopolityczny), **środowisku przyrodniczym** (wartości przyrodnicze znajdujące się w granicach miasta).

Zarządzanie strategiczne w Białej Podlaskiej będzie przebiegało w trzech zasadniczych etapach:

I etap - planowanie strategiczne

II etap - zarządzanie strategiczne

III etap - stała analiza realizowanej strategii

Etapy te będą ze sobą wzajemnie powiązane i powinny oddziaływać na siebie modyfikująco. Skonstruowany w ten sposób model, pozwala na takie planowanie strategiczne na poziomie gminy miejskiej, w którym uwzględniane będą przemiany zachodzące w jej otoczeniu.

Schemat 2

Model planowania strategicznego

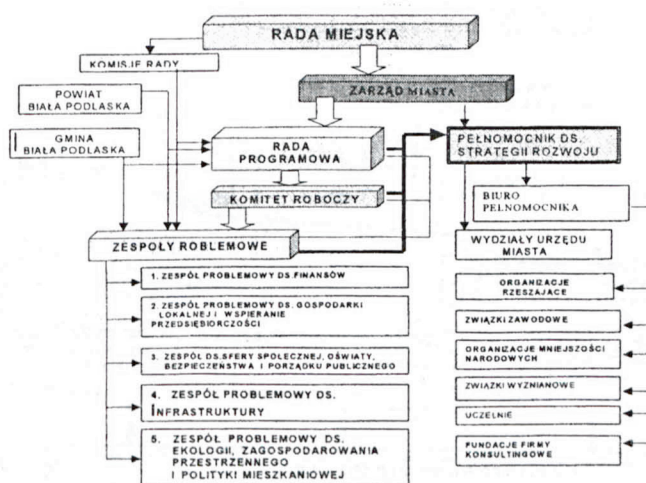
Punktem wyjścia do planowania strategicznego była analiza obecnej sytuacji społeczno –gospodarczej Białej Podlaskiej oraz jej wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań. Najważniejszymi elementami składowymi opracowywanej strategii były: diagnoza stanu istniejącego, analiza możliwości rozwojowych, kierunki i priorytety rozwojowe, cele strategiczne rozwoju Białej Podlaskiej i zadania realizacyjne (z określeniem środków i czasu realizacji).

Do opracowania „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” powołano **Radę Programową Strategii Rozwoju Białej Podlaskiej i Komitet Roboczy Strategii Białej Podlaskiej**. Komitet Roboczy Strategii Rozwoju powołał pięć zespołów problemowych: Zespół Problemowy Strategii ds. Finansów, Zespół Problemowy Strategii ds. Gospodarki Lokalnej i Wspierania Przedsiębiorczości, Zespół Problemowy Strategii ds. Sfery Społecznej, Oświaty, Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, Zespół Problemowy Strategii ds. Infrastruktury Technicznej, Zespół Problemowy Strategii ds. Ekologii, Zagospodarowania Przestrzennego i Polityki Mieszkaniowej.

Schemat 3

Struktura organizacyjna „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”

Tak zbudowana struktura organizacyjna wytworzyła układ wzajemnych powiązań funkcjonalnych pomiędzy najistotniejszymi elementami strategii a poszczególnymi wydziałami Urzędu Miejskiego i Radą Miejską. Podczas przygotowywania diagnozy dla Białej Podlaskiej kierowano się funkcjonalnymi i społecznymi kryteriami porównawczymi.

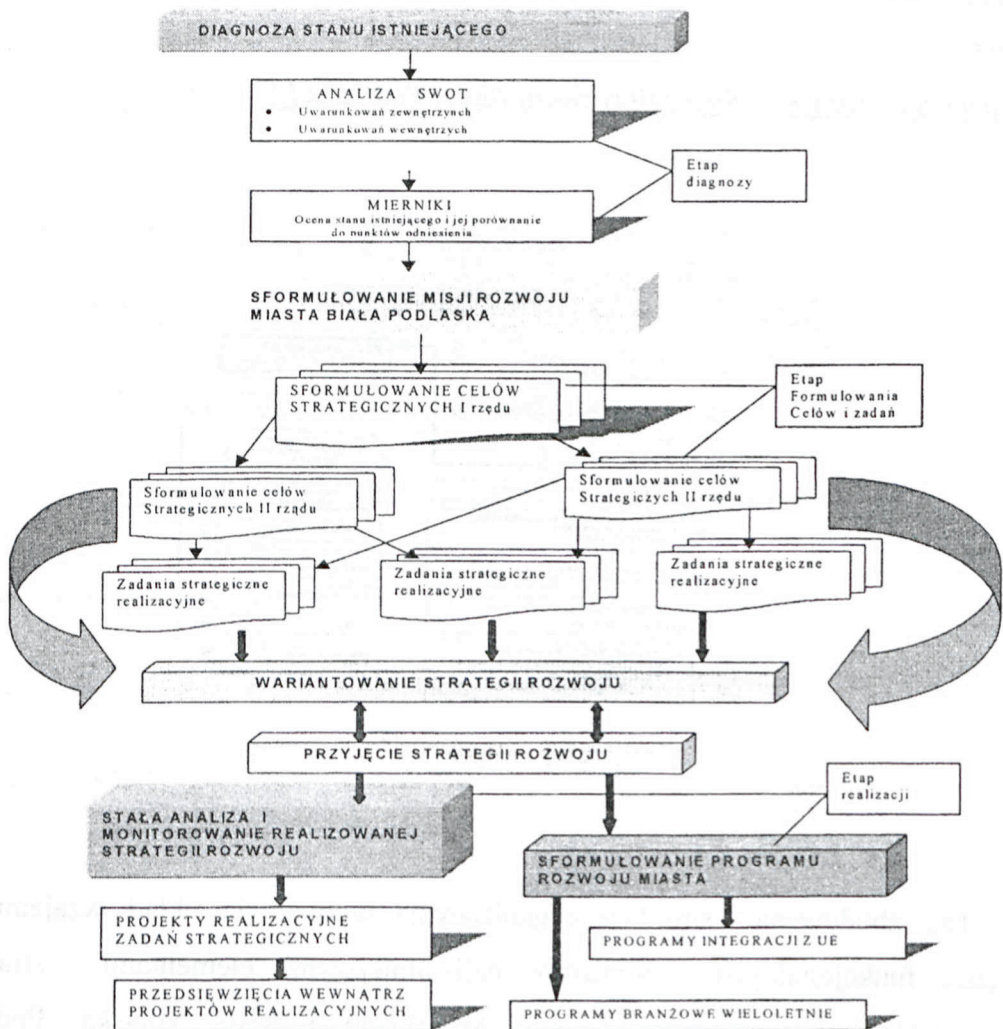
Analizując możliwości rozwoju Białej Podlaskiej brane były pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne. Będą one oddziaływały na rozwój miasta (przez cały czas obowiązywania strategii), zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Określając istniejące uwarunkowania kształtowania przyszłości, brano również pod

uwagę pojawiające się ogólnokrajowe trendy rozwojowe. Prowadzone prace pogłębione zostały wariantowymi scenariuszami rozwoju miasta.

W przyjętej strukturze organizacyjnej Zespoły Problemowe Strategii i Komitet Roboczy były wzajemnie ze sobą powiązane i praca każdego z nich oddziaływała na pracę pozostałych ogniw struktury.

Schemat 4

Struktura prac Komitetu Roboczego i Zespołów Problemowych Strategii

Planowanie strategiczne realizowano w następujących etapach:

1. **Diagnoza uwarunkowań rozwoju** – przeprowadzona przy uwzględnieniu zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju Białej Podlaskiej.
2. **Stale badania i analiza uwarunkowań zewnętrznych** rozwoju Białej Podlaskiej, niezależnych od miasta. Na tej podstawie przeprowadzono prognozowanie prawdopodobnego rozwoju uwarunkowań i określono wariant strategii rozwoju odpowiadający zachodzącym procesom.
3. **Określenie celów** strategicznych, realizowanych w ramach strategii rozwoju, przy jednoczesnym uwzględnieniu wyników analizy możliwości ich realizacji w zależności od uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.
4. **Określenie sposobu realizacji przyjętych zadań strategii** oraz przedsięwzięcie niezbędnych środków dla ich realizacji.
5. **Uzgodnienie interesów** poszczególnych grup społeczno-zawodowych i lokalno-środowiskowych (na etapie realizacji strategii rozwoju Białej Podl.).

Planowanie strategiczne, aby mogło przynieść później wymierne efekty praktyczne, musi mieć ścisły związek z zarządzaniem strategicznym. Dobrze opracowana strategia rozwoju miasta może okazać się bezużyteczna, jeśli nie znajdą się ludzie, którzy będą ją umiejętnie i systematycznie wdrażać w życie poprzez zarządzanie strategiczne. Realizacja strategii niesie dla władz samorządowych i pracowników Urzędu Miasta szereg wyzwań i różnorodnych trudności, zwłaszcza w początkowym okresie, kiedy podejmowane będą radykalne decyzje i głębokie zmiany. Może to w przyszłości rodzić poczucie nadmiernej uciążliwości wśród osób zajmujących odpowiedzialne stanowiska w strukturach samorządowych. Pierwsze odczuwalne efekty wdrażanych koncepcji powinny przynieść poczucie zadowolenia i satysfakcji.

Opracowana „Strategia rozwoju Białej Podlaskiej”, przygotowana przy znacznym udziale sił społecznych, jest pierwszym –tak znaczącej rangi – dokumentem w regionie bialskopodlaskim.

2. DIAGNOZA STANU OBECNEGO I UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE

2.1 FUNKCJE REGIONALNE BIAŁEJ PODLASKIEJ

Zarys dziejów

Biała Podlaska, zwana dawniej Białą Książecą (Alba Ducalis) lub Radziwiłłowską, pojawiła się na arenie dziejowej w XV wieku. Niewykluczone jednak, że jakaś osada istniała w tym miejscu już znacznie wcześniej. Jeśli chodzi o pierwszych właścicieli tego grodu, to historycy nie przedstawili dotychczas dostatecznie wiarygodnych opinii. Nazwa Białej, pochodząca jakoby od nazwiska Piotra Janowicza Białego, jest ostatnio coraz bardziej zdecydowanie podważana. Podkreśla się, że pierwszym znanym właścicielem był Mikołaj Nasuta. Literackiego uroku początkom dziejowym Białej Podlaskiej dodaje odkryta niedawno „Legenda o początkach Białej na Podlasiu”, spisana i opracowana na podstawie autentycznych przekazów ludowych (z pobliskich Porosiuk) przez ks. Romana Soszyńskiego i Grzegorza Michałowskiego.

Rzeczywisty rozkwit Białej Podlaskiej nastąpił dopiero po przejęciu znaczącego obszaru dóbr bialskich przez litewski ród możnowładczy Radziwiłłów, którzy zaliczani byli do jednego z najpotężniejszych rodów I Rzeczypospolitej. Należy tutaj dodać, że Biała znajdowała się wówczas w granicach Wielkiego Księstwa Litewskiego. Aleksander Ludwik Radziwiłł w XVII wieku nadał miastu prawa miejskie, a jego syn - Michał Kazimierz Radziwiłł – herb (święty Michał - z mieczem i wagą - stojący na pokonanym smoku). Miasto odgrywało coraz znaczącą rolę względem okolicznych ziem i dopiero XVIII – wieczne wojny i upadek Rzeczypospolitej spowolniły tempo jej rozwoju. Ponowne przyspieszenie nastąpiło dopiero pod koniec XIX wieku, co wiązało się z wybudowaniem linii kolejowej Warszawsko-Terespolskiej oraz dość dynamicznym rozwojem przemysłu drzewnego. Dalszy rozwój miasta wiązał się z wybudowaniem tutaj w latach międzywojennych Podlaskiej Wytwórni Samolotów. Biała Podlaska w coraz szerszym zakresie nabierała znaczenia jako wiodący ośrodek gospodarczy w południowo-wschodniej części Podlasia i na północnych obrzeżach województwa lubelskiego. Nie tylko białczanie, ale również okoliczna ludność wiejska, znajdowała tutaj zatrudnienie lub zbyt dla płodów rolnych i innych wytworów lokalnego rzemiosła.

W latach powojennych z wielkim trudem podnoszono miasto ze zniszczeń; niemożliwe było odbudowanie kompletnie zniszczonej Podlaskiej Wytwórni Samolotów, a ubytek potencjału ludzkiego okazał się wyjątkowo duży (głównie

bialskich Żydów). Dopiero przyznanie miastu w 1975 r. statusu stolicy nowego województwa białskopodlaskiego stało się impulsem dla skokowych wręcz przeobrażeń. W tym czasie (1975-1999) ilość mieszkańców uległa niemal podwojeniu, powstały nowe osiedla, rozbudowano infrastrukturę techniczną, unowocześniono układ komunikacyjny. Znacznie rozbudowana została sieć banków, hoteli, zdecydowanej poprawie uległy warunki funkcjonowania sądu, instytucji służby zdrowia, placówek oświatowych i kulturalnych. Wszystkie te instytucje służą nie tylko mieszkańcom Białej, ale również ludziom z powiatu bialskiego (ziemskiego), czy też z innych powiatów regionu.

Stan obecny

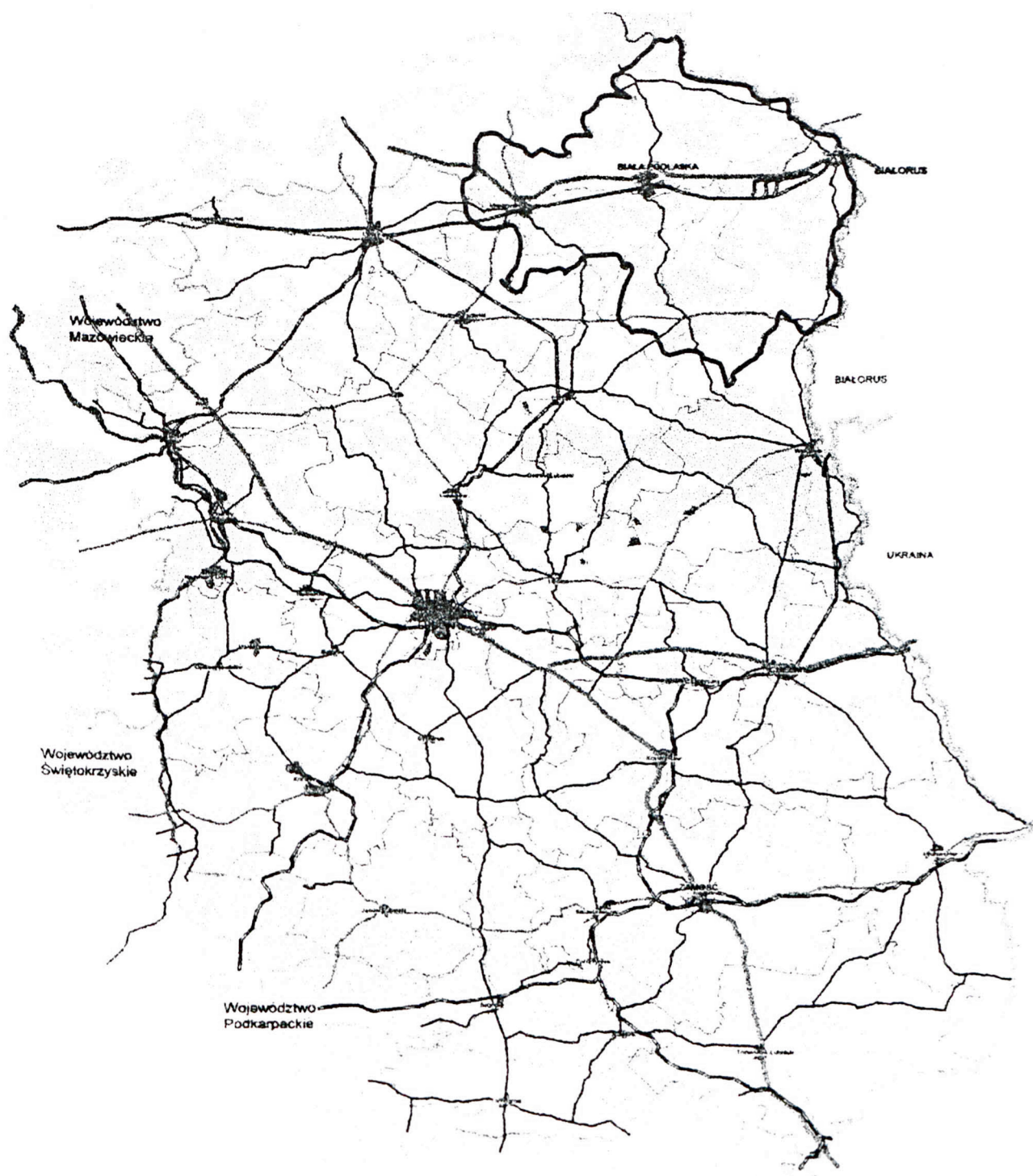
Współczesna Biała Podlaska, to znaczący ośrodek regionalny południowego Podlasia, miasto odgrywające ważną rolę w aktywizacji gospodarczej i społecznej północnych obszarów województwa lubelskiego.

Biała Podlaska pełni funkcje regionalne, które są pochodną wielkości miasta i jego położenia geograficznego. Rozpatrując jej położenie w układzie południkowym, to jest ona największym ośrodkiem miejskim wschodniej Polski w pasie pomiędzy Białymstokiem i Lublinem, położonym w środkowej części tego obszaru. Jeśli analizuje się położenie miasta w układzie równoleżnikowym, niekwestionowanym atutem jest jego zbieżność z jednym z najważniejszych szlaków komunikacyjnych Polski i Europy (kolejowej i drogowej). Warszawa – Siedlce – Biała Podlaska – Brześć, to pas (obszar, korytarz), którego aktywizacja w najbliższych latach będzie postępowała nie tylko w wyniku przedsięwzięć o charakterze lokalnym czy regionalnym (samorządowym), ale również państwowym i międzynarodowym.

Mapa Nr 1.

BIAŁA PODLASKA I POWIAT W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

LEGENDA

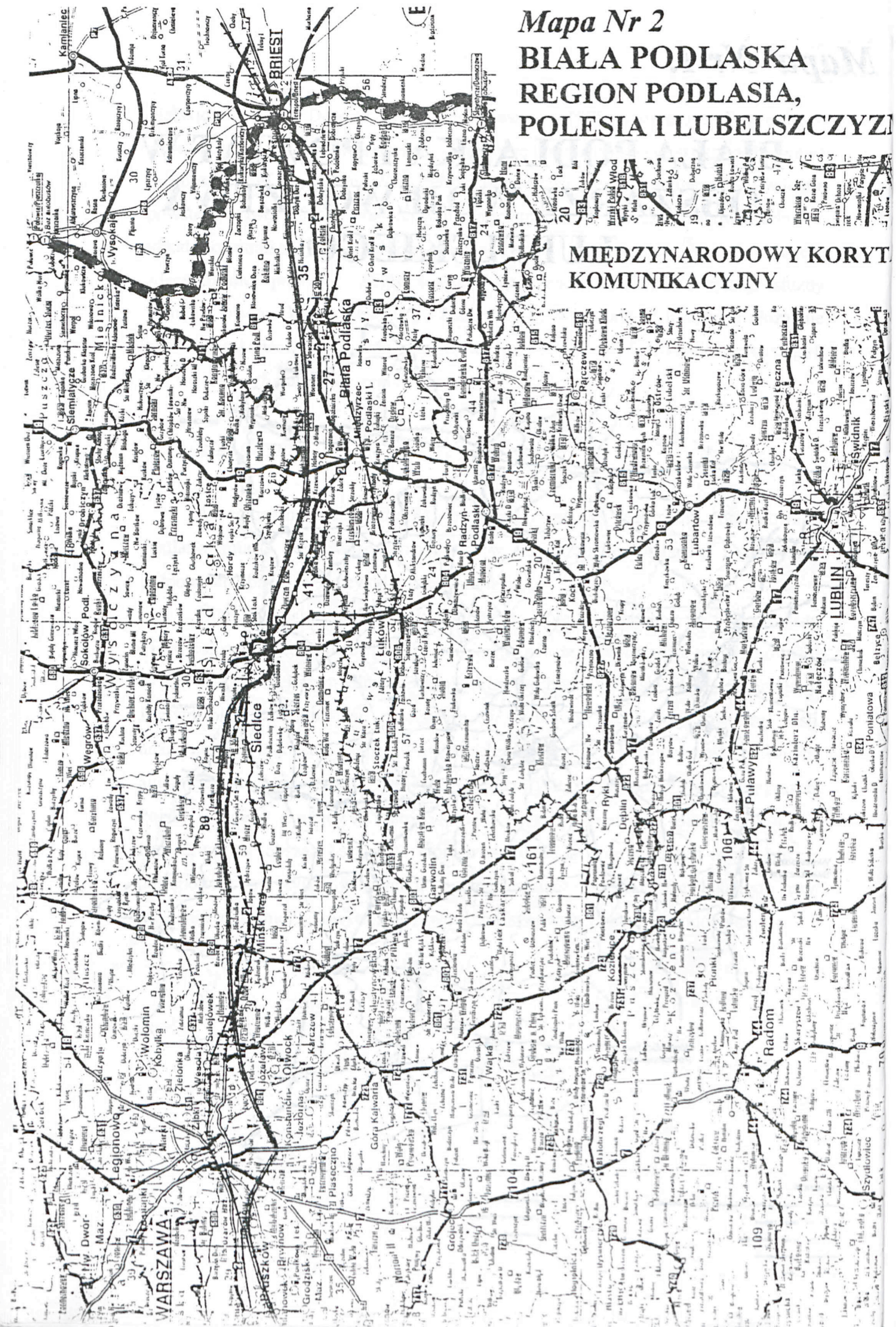
----- drogi krajowe o znaczeniu międzynarodowym
----- drogi krajowe
----- drogi wojewódzkie
----- linie kolejowe
----- wody

----- granica państwa
----- granica województwa
----- granica powiatów

Mapa Nr 2 BIAŁA PODLASKA REGION PODLASIA, POLESIA I LUBELSZCZYZNY

MIĘDZYNARODOWY KORYT
KOMUNIKACYJNY

Pełnione funkcje regionalne stanowią dla miasta poważny obowiązek, nie tylko w stosunku do obu powiatów bialskich (grodzkiego i ziemskiego) ale również względem powiatów sąsiednich i całego województwa lubelskiego. Zadania te i obowiązki przysparzają miastu prestiżu, poprawiają wizerunek całego regionu, zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

Oddziaływanie miasta na okoliczne miejscowości, gminy i powiaty będzie w dużym stopniu zależało od ich odległości od Białej Podlaskiej. W największym stopniu wpływ ten będzie przekładać się na gminę wiejską Biała Podlaska, zwłaszcza na te miejscowości, które niemal graniczą z miastem: Czosnówka (450 m-ców, wg stanu na koniec 1998 r.), Grabanów (229), Grabanów kol.(301), Rakowiska (476), Sławacinek Stary (835), Wólka Plebańska (372). W coraz większym stopniu rozwijać się będzie w tych miejscowościach indywidualne budownictwo mieszkaniowe oraz lokalizowane niewielkie zakłady produkcyjne, zwłaszcza w pasach dróg łączących stolicę powiatu z sąsiednimi gminami i miejscowościami.

BIAŁA PODLASKA I OKOLICE

Rozwój Białej Podlaskiej i powiatu bialskiego (ziemskiego) zależny jest w dużym stopniu od skutecznego współdziałania w ramach całego regionu. Pewnych dziedzin nie da się podzielić sztywnymi granicami administracyjnymi, jak chociażby rozwoju turystyki w regionie. Miasto jest siedzibą wielu ważnych instytucji i organizacji; w stosunku do okolicznych gmin będzie ono zawsze odgrywało rolę regionalnego centrum administracyjno-gospodarczo – kulturowego. Tym większą, że potencjał ludnościowy i obszar powiatu ziemskiego zaliczany jest do jednego z największych w kraju.

Tabela 1

Biała Podlaska i gminy powiatu bialskiego (informacje podstawowe) - dane z 1998 r.

Gmina	Pow. w km ²	LUDNOŚĆ					Wydatki budżetu na 1 mieszkańca
		ogółem	Mężczyźni	Kobiety	na 1km ²	Kobiety na 100 mężczyzn	
Biała Podlaska m.	49,40	58351	28176	30175	1181	107,1	855
Powiat ziemski Biała Podlaska w tym:	2753,70	118026	58546	59480	43	101,6	-
Biała Podlaska	324,76	11420	5624	5796	35	103,1	825
Leśna Podlaska	97,69	4644	2337	2307	48	98,7	880
Konstantynów	87,06	4171	2047	2124	48	103,8	1228
Janów Podlaski	135,00	5825	2875	2950	43	102,6	994
Rokitno	140,82	3481	1757	1724	25	98,1	981
Zalesie	147,16	4571	2323	2248	31	96,8	987
Terespol m.	10,20	6079	2920	3159	596	108,2	972
Terespol	141,31	7369	3622	3747	52	103,5	1093
Kodeń	150,33	4408	2190	2218	29	101,3	1116
Piszczac	169,92	7802	3917	3885	46	99,2	816
Tuczna	170,37	3866	1943	1923	23	99,0	867
Sławatycze	71,71	2774	1358	1416	39	104,3	1063
Sosnówka	148,43	3018	1505	1513	20	100,5	840
Wisznice	173,00	5602	2809	2793	32	99,4	1036
Rossosz	76,12	2542	1327	1215	33	91,6	831
Łomazy	200,43	5829	2904	2925	29	100,7	800
Drelów	228,03	5903	2983	2920	26	97,9	916
Międzyrzec Podlaski m.	35,75	18274	8859	9415	925	106,3	908
Międzyrzec Podlaski	261,58	10448	5246	5202	40	99,2	840

Rozwój przestrzenny Białej Podlaskiej w decydującym stopniu będzie realizowany w obecnych jej granicach. Charakterystyczną cechą miasta jest to, że jest ono bardzo rozległe obszarowo, a wiele kwartałów jest jeszcze nie zagospodarowanych lub wymagających pozbycia się zdekapitalizowanej infrastruktury budowlanej. Tereny zabudowane zajmują obecnie 30,3% ogólnej powierzchni gruntów, natomiast użytki rolne aż 50,2%

Tabela 2

Struktura użytkowania gruntów według stanu na koniec 1997 r.

Przeznaczenie terenu	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Tereny pod zabudowę	1.498	30.3 %
Grunty zalesione i zadrzewione	418	8.5 %
Osiedlowe tereny parkowe i zielone	22	0.4 %
Grunty pod zbiornikami wodnymi, rzekami, rowami	52	1.1 %
Tereny komunikacyjne, drogi, koleje	370	7.5 %
Tereny osiedlowe niezabudowane	60	1.2 %
Użytki rolne	2.482	50.2 %
Tereny różne (w tym nieużytki)	39	0.8 %
OGÓŁEM	4.941	100 %

Ludność w wieku produkcyjnym w strukturze mieszkańców stanowi 65%, w wieku przedprodukcyjnym 26,1% i poprodukcyjnym 8,9%. Bezrobocie na terenie miasta od kilku lat wykazuje tendencję wzrostową. W ostatnim okresie wiązało się to m.in. z utratą przez Białą Podlaską statusu miasta wojewódzkiego, a co za tym idzie, znaczną redukcją miejsc pracy. Szczególnie szybki wzrost zarejestrowanych bezrobotnych dał się zauważyć od początku 1999 r.

Tabela 3

Pracujący i bezrobotni na terenie Białej Podlaskiej

Rok	Liczba zatrudnionych	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Stopa bezrobocia
1994	17 289	4 224	12,70
1995	17 454	3 894	11,80
1996	18 182	3 345	9,90
1997	18 552	2 601	7,40
1998	18 549	2 726	10,60
1999		3 818	14,00

2.2 PERIODYZACJA OKRESÓW ROZWOJOWYCH

Przy opracowywaniu „Strategii Białej Podlaskiej” istotne znaczenie miał podział całego okresu 2000 – 2010 na trzy podokresy. Dokonany on został na podstawie oceny zmiennych warunków realizacyjnych strategii rozwoju. O takiej, a nie innej periodyzacji tego okresu zdecydowały następujące czynniki:

a/ Opracowana dla Białej Podlaskiej prognoza demograficzna (w wariacie umiarkowanym). Przewiduje ona m.in. pojawienie się na rynku pracy licznych roczników młodzieży z wyżu demograficznego oraz zdecydowane zmniejszenie się ilości dzieci objętych obowiązkiem szkolnym na poziomie podstawowym.

b/ Włączenie Polski do Unii Europejskiej. Skutkiem tych zmian będzie wzrost znaczenia tranzytowych tras komunikacyjnych oraz obszarów przygranicznych na kierunku wschodnioeuropejskim.

c/ Ograniczone możliwości państwa. Trudno będzie liczyć na wsparcie z budżetu państwa, lub zmianę ustawodawstwa, powodujących większy dopływ środków finansowych do budżetów samorządowych. Kontynuacja rozpoczętych reform strukturalnych, a także rosnące obciążenia państwa z tytułu zaciągniętych niegdyś pożyczek, to główne czynniki, które będą ograniczać dotacje i subwencje państwowe. Wszystko to może odbijać się również na sytuacji ekonomicznej Białej Podlaskiej.

Na podstawie powyższych przesłanek można podzielić lata 2000-2010 na trzy podokresy:

- I okres - obejmujący lata 2000-2002
- II okres - obejmujący lata 2003-2006
- III okres - obejmujący lata 2007-2010

Pierwszy okres, obejmujący lata 2000-2002, będzie charakteryzował się postępującym wzrostem dynamiki osób w wieku produkcyjnym, co przy istniejącym już znacznym bezrobociu będzie zjawiskiem bardzo trudnym do przezwyciężenia. Aby ograniczyć stopę bezrobocia, trzeba będzie podjąć działania zmierzające do pozyskania nowych miejsc pracy. Trudno tutaj liczyć na interwencjonizm państwa, którego ograniczone możliwości wspierania programów proinwestycyjnych nie są w stanie przeciwdziałać zjawisku pogłębiającego się bezrobocia.

W drugim okresie, obejmującym lata 2003-2006, Polska powinna już być pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. W tym czasie dynamika podaży siły roboczej znacznie powoli zmniejszać się. Na rok 2004 przewidywany jest szczyt spłaty polskiego zadłużenia zagranicznego. Granica na Bugu stanie się granicą pomiędzy Unią Europejską, a krajami wschodniej Europy; jej infrastruktura osiągnie nowoczesne standardy światowe.

Trzeci okres obejmie lata 2007-2010 i będzie charakteryzował się dalszym spadkiem podaży na lokalnym rynku pracy. Ograniczona też zostanie presja na tworzenie nowych miejsc pracy. Przyspieszonemu rozwojowi ulegną usługi związane z wymianą między Wschodem i Zachodem. Wzmocniona nowymi państwami Unia Europejska, a także wychodząca kryzysu gospodarczego Rosja i pozostałe państwa Wschodu, zainteresowane będą rozbudową lub modernizacją międzynarodowych korytarzy komunikacyjnych, zwłaszcza na kierunku centralnym. W przemyśle, łączności, handlu i usługach, wdrożone zostaną nowoczesne technologie i systemy organizacyjne (powszechna komputeryzacja, zastosowanie internetu itp.). W tym okresie zwiększy się w strukturze ludności grupa osób w wieku poprodukcyjnym.

Dla realizacji „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” dokonano podziału na trzy podokresy, gdyż każdy z nich wymaga innych priorytetów realizacyjnych. Cele i zadania, a także powiązane z nimi środki inwestycyjne, uwzględniają priorytety dla podanych wyżej podokresów.

2.3 ANALIZA SWOT : ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Analiza SWOT (skrót z ang.), określana także jako „analiza strategiczna”, jest sposobem uporządkowania informacji o istniejących lub potencjalnych (możliwych) uwarunkowaniach rozwoju. Przeprowadzenie jej pozwoliło na zidentyfikowanie mocnych stron Białej Podlaskiej (strenghts), słabych stron (weaknesses), szans (opportunities) i zagrożeń (threats). Tak uporządkowany opis stanu miasta umożliwił przygotowanie celów strategicznych i priorytetów rozwojowych.

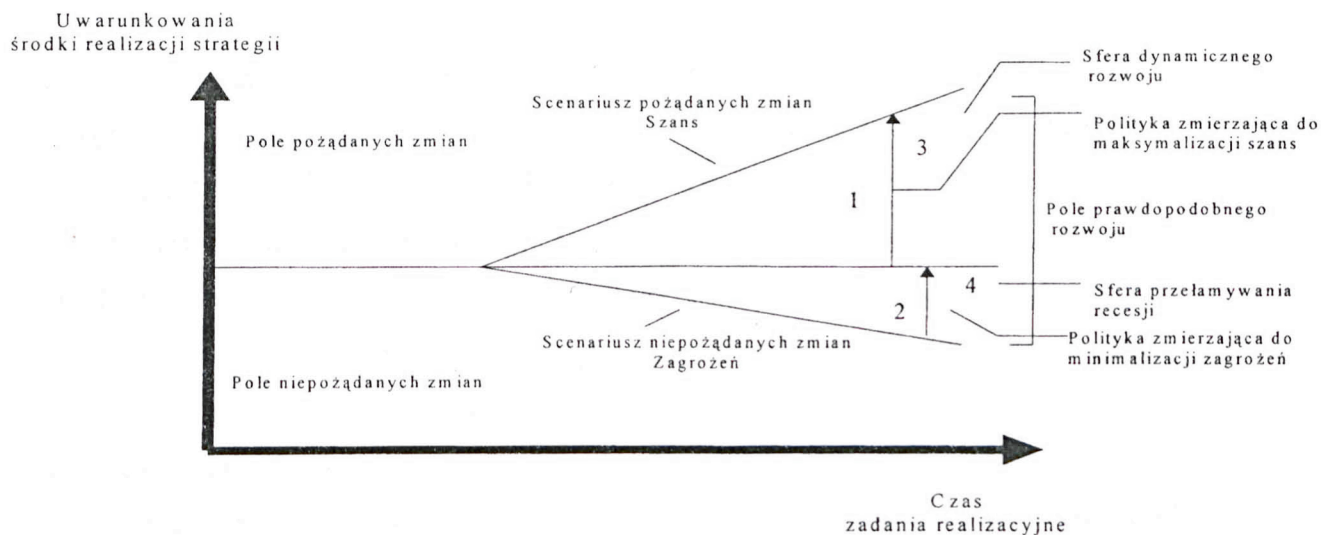
W analizie SWOT brano pod uwagę:

- a/ uwarunkowania wewnętrzne, tzn. te elementy rzeczywistości Białej Podlaskiej, które mają istotny wpływ na jej przyszły rozwój (pozytywne - szanse, negatywne - zagrożenia)
- b/ uwarunkowania zewnętrzne, tzn. zespół elementów, których źródła znajdują się poza obszarem Białej Podlaskiej lub poza zakresem kompetencji władz miejskich (pozytywne - szanse, negatywne - zagrożenia).

Analiza SWOT pozwala określić najbardziej prawdopodobne pola rozwoju, wynikające z brzegowych scenariuszy wyrażających różny poziom celów i zharmonizowanych z nimi zadań realizacyjnych. Scenariusze te odpowiadają określonym przez ekspertów uwarunkowaniom zewnętrznym i wewnętrznym oraz długookresowym prognozom rozwoju. Scenariusze te wyznaczają pole, na płaszczyźnie którego będzie przebiegał rzeczywisty rozwój miasta.

Schemat 5

Pole rozwoju.

Scenariusz pożądanых zmian (szans) określa korzystne uwarunkowania rozwoju Białej Podlaskiej. Nawiązuje do pozytywnych prognoz zmniejszenia jej opóźnienia cywilizacyjnego, uwzględnia pozytywne mechanizmy wywołane zachodzącą transformacją a także polityką władz miejskich po 1989 r. Cechą charakterystyczną tego scenariusza rozwoju jest uwzględnienie proefektywnościowych działań i społeczno-ekologicznych uwarunkowań.

Scenariusz niepożądanых zmian (zagrożeń) uwzględnia niekorzystne uwarunkowania przekształceń strukturalnych, ograniczone możliwości realizacyjne władz miasta – przy niesprzyjających warunkach wewnętrznych i zewnętrznych (regres lub stagnacja gospodarcza miasta). Strategia tego typu zakłada minimalizację zagrożeń oraz sytuacji konfliktowych, poprzez przełamywanie niekorzystnych uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.

Oba scenariusze tworzą układ komplementarny. Określone pole prawdopodobnego rozwoju umożliwia przechodzenie od scenariusza zmian niepożądanых, do scenariusza zmian pożądanых, co jest szczególnie istotne przy poprawiających się uwarunkowaniach zewnętrznych lub wewnętrznych, a także przy opanowywaniu sytuacji kryzysowych. Strategie mieszczące się w polu określanym

poprzez strategię brzegową stanowią elastyczne narzędzie sterowania rozwojem, zgodne z pożądanymi społecznie i gospodarczo celami.

Schemat 6

Podstawowe elementy analizy SWOT

Przeprowadzona analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, słabych i silnych stron Białej Podlaskiej, jest podstawowym elementem niniejszej strategii. Dzięki niej określone zostały mocne strony Białej Podlaskiej, o które należy oprzeć dalszy rozwój, a także słabe strony, których oddziaływanie należy minimalizować. Wyniki analizy SWOT były podstawą do przyjęcia misji rozwoju oraz określenia celów strategii rozwoju.

Analiza siły oddziaływania poszczególnych czynników została przedstawiona w tabelach w pięciopunktowej skali ocen. Ocena jednopunktowa oznacza najmniejszą siłę oddziaływania, a ocena pięciopunktowa – najwyższą. Przy każdym z czynników dokonano również oceny trendu jego oddziaływania na przestrzeni lat 2000-2010.

2.4 SWOT: ATUTY I SŁABOŚCI WEWNĘTRZNE

Zachodzące w Polsce procesy transformacyjne w sposób istotny oddziałują na wszystkie dziedziny życia społeczno-politycznego i gospodarczego. Wpływają one również na zmianę uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych dalszego rozwoju Białej Podlaskiej. Część zjawisk i procesów zachodzących w obszarze zewnętrznym i wewnętrznym ma charakter dynamiczny, stąd ocena ich została dokonana na podstawie przypuszczalnych trendów rozwojowych w przyszłości, z horyzontem czasowym do 2010 r. Strategia rozwoju miasta została opracowana na podstawie aktualnego stanu wiedzy. Należy tutaj zauważyć, że uwarunkowania cechujące się dużą dynamiką i zmiennością w czasie mogą - w poszczególnych stadiach realizowanych założeń - przyspieszać zachodzące procesy lub je opóźniać. Będzie to oczywiście oddziaływać na planowane zadania realizacyjne i na możliwości ich wykonania.

Punktem wyjścia „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej do roku 2010” jest wykonana w 1998 roku diagnoza stanu obecnego, przedstawiona w postaci „Raportu o stanie miasta”. W ramach prac przygotowawczych wykonano na szeroką skalę badania ankietowe wśród losowo wybranej grupy 1200 osób. Dostarczyły one bogatego zasobu informacji: oceniających funkcjonowanie placówek miejskich, hierarchizujących najistotniejsze problemy Białej Podlaskiej (do rozwiązania), a także określających poziom zasobności ekonomicznej badanych rodzin. W ramach prac diagnostycznych przeprowadzono również badania ankietowe podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta. Właściciele przedsiębiorstw wymienili najistotniejsze problemy wymagające rozwiązania, zarówno w skali ogólnomiejskiej, jak i w poszczególnych instytucjach gospodarczych.

Do prac diagnostycznych należy także zaliczyć „Prognozę demograficzną miasta i gminy Biała Podlaska”, analizującą procesy demograficzne w perspektywie do roku 2013. Została ona opracowana w dwóch wariantach, mniej i bardziej optymistycznym. W dużym stopniu pokrywa się ona z tendencjami zachodzącymi w kraju, tzn. znacznym spadkiem ilości rodzących się dzieci oraz biologicznym starzeniem się ludności. Według sformułowanej prognozy, przez cały czas będzie występowało zjawisko istnienia znaczącej ilości osób w wieku produkcyjnym (1996 – 61,4%, 2013 – 71,4%). Tendencja ta stwarza konieczność intensywnego podejmowania działań zmierzających do utworzenia nowych miejsc pracy dla osób

wchodzących w wiek produkcyjny. Bez ich utworzenia nierealne będzie obniżenie stopy bezrobocia i osiągnięcie wskaźnika 5%, traktowanego jako bezpiecznego społecznie.

W uwarunkowaniach wewnętrznych Białej Podlaskiej, chcąc przeanalizować mocne strony miasta, słabe strony, szanse i zagrożenia, należałoby cały zestaw zagadnień zgrupować wokół następujących czterech kluczowych obszarów i sfer działania: sfera gospodarcza, sfera społeczna, sfera infrastruktury technicznej, sfera przyrodnicza.

I. Sfera gospodarcza. Największą siłę, warunkującą przyszły rozwój Białej Podlaskiej nadano zagadnieniom związanym z działalnością ekonomiczną i rozwojem gospodarczym miasta, w tym także podmiotów gospodarczych w nim działających. W wyniku analizy sformułowano najistotniejsze elementy uwarunkowań:

A. Mocne strony. Szanse

- Miasto posiada duże lotnisko wojskowe, kwalifikujące się do przystosowania go do obsługi ruchu towarowego – głównie na kierunku Wschód – Zachód – oraz rozwoju przedsiębiorczości w bezpośrednim sąsiedztwie
- Mieszkańcy Białej Podlaskiej posiadają spore doświadczenie i umiejętności w prowadzeniu handlu z wschodnimi partnerami gospodarczymi
- Na terenie miasta znajduje się duża rezerwa gruntów, które mogą być przeznaczone pod inwestycje o charakterze przemysłowym, handlowym i usługowym
- Korzystnym zjawiskiem jest wyraźne rozgraniczenie terenów o funkcjach mieszkalnych i przemysłowych

B. Słabe strony. Zagrożenia

- Wysokie koszty uzbrojenia nowych terenów, co wiąże się z rozproszoną zabudową miasta.
- Niedostatecznie rozbudowana sieć wodociągowa i kanalizacyjna oraz częściowo przestarzały system ciepłowniczy
- Brak nowoczesnego składowiska odpadów
- Stosunkowo mała ilość znaczących podmiotów gospodarczych

II. Sfera społeczna. Ważnym czynnikiem prorozwojowym są zamieszkujący miasto ludzie, którzy potrafią umiejętnie wykorzystać istniejące warunki. Ich działalność będzie w dużym stopniu zależna od właściwego stymulowania różnorodnych procesów zachodzących w obszarze kulturowo-cywilizacyjnym: kształcenia i podnoszenia kwalifikacji, bezpieczeństwa publicznego i socjalnego. W wyniku analizy sformułowano najistotniejsze elementy uwarunkowań:

A. Mocne strony. Szanse

- Znaczny potencjał intelektualny, jaki pozostał po zlikwidowanych instytucjach o charakterze wojewódzkim
- Stosunkowo dobra baza lokalowa instytucji działających w sferze społecznej: służba zdrowia, oświata, kultura., instytucje pomocy społecznej
- Funkcjonowanie wyższej uczelni (WZ AWF), posiadającej już kilkudziesięcioletnią tradycję
- Rozwój kształcenia na poziomie wyższym: tworzenie zamiejscowych agend wyższych uczelni, utworzenie samodzielnej Wyższej Szkoły Zawodowej

A. Słabe strony. Zagrożenia

- Nazbyt wysokie bezrobocie. Ograniczone możliwości zmniejszenia bezrobocia w wyniku tworzenia nowych miejsc pracy
- Stosunkowo niskie dochody mieszkańców Białej Podlaskiej
- Odpływ wykształconej, uzdolnionej młodzieży, do większych ośrodków miejskich, a także za granicę
- Migracja aktywnych, energicznych mieszkańców, do ośrodków o wyższej dynamice rozwojowej
- Rozwój przestępczości zorganizowanej, w związku z bliskością przejść granicznych

III. Sfera infrastruktury technicznej. Istotnym atutem rozwojowym każdej miejscowości jest zbudowana w poprzednich okresach infrastruktura techniczna. Najlepiej jeśli jest wybudowana stosunkowo niedawno, gdyż jej stan techniczny lub skala nowoczesności jest na dużo wyższym poziomie. W wyniku analizy sformułowano najistotniejsze elementy uwarunkowań:

A. Mocne strony. Szanse

- Funkcjonowanie nowoczesnej oczyszczalni ścieków, posiadającej znaczne rezerwy przepustowości
- Istnienie znacznych rezerw mocy w zakresie produkcji i odbioru użytkowego: wody, ciepła i ścieków
- Dobrze rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna
- Sporą szansą jest podjęcie produkcji tańszej energii elektrycznej, wytwarzanej w skojarzeniu z produkcją energii cieplnej

B. Słabe strony. Zagrożenia

- W związku z rozproszoną zabudową miejską dalsza rozbudowa infrastruktury technicznej będzie wiązać się ze sporymi wydatkami
- Miasto nie posiada nowoczesnego składowiska odpadów oraz systemowego oczyszczania wód deszczowych
- Niezbędny jest zdecydowany wzrost nakładów na modernizację przestarzałego już zakładu wytwarzającego energię ciepłą
- Znaczna ilość dróg miejskich jest nieutwardzonych lub znajduje się w złym stanie technicznym
- Zabytkowy układ urbanistyczny Śródmieścia wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych na doprowadzenie mediów i modernizację obiektów

IV. Sfera przyrodnicza. Naturalną potrzebą człowieka jest dążenie do przebywania w środowisku czystym, maksymalnie zbliżonym do naturalnego. Miasto stanowi niemal stałe miejsce pobytu jego mieszkańców, dlatego w programach rozwojowych należy zmierzać do maksymalnego przybliżenia przyrody do ludzi, pracujących tutaj i odpoczywających. W wyniku analizy sformułowano najistotniejsze elementy uwarunkowań:

A. Mocne strony. Szanse

- Biała Podlaska położona jest na terenie stosunkowo mało zanieczyszczonym, z dosyć dobrze zachowanym środowiskiem przyrodniczym

- Atutem miasta jest szeroka dolina Krzny, pozbawiona infrastruktury urbanistycznej, pozwalająca na swobodny przepływ zewnętrznych mas powietrza (przewietrzanie i oczyszczanie miasta)
- W dolinie Krzny istnieje możliwość lokalizacji ośrodków wypoczynkowych dla ludności
- Miasto dysponuje znacznymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych. Wody podziemne są bardzo dobrej jakości.

B. Słabe strony. Zagrożenia

- Jakość wód powierzchniowych rzeki Krzny, mimo pewnej poprawy, nadal nie odpowiada normom czystości
- Stan uporządkowania parków miejskich – w kompleksie poradziwiłłowskim i Zofilesie – jest niedostateczny

Tabela 4

*Analiza SWOT. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej: **mocne strony** - **szanse***

Szanse tkwiące w otoczeniu:

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Szansa
1. Lobbying i promocja miasta			
1. Dobre kontakty władz miasta z rządem i parlamentarzystami	4	→	O
2. Ludzie z Białej Podlaskiej zamieszkujący na terenie kraju	3	↑	P
3. Profesjonalna promocja walorów miasta	3	↑	P
2. Lokalne władze i instytucje			
1. Zdolność porozumienia się w Radzie Miejskiej wokół spraw najważniejszych	3	↑	O
2. Posiadane doświadczenie i umiejętność samodzielnego działania	3	→	O
3. Posiadany potencjał intelektualny rozwinięty na skalę wojewódzką	4	↓	O
4. Zgodne działanie większości sił politycznych dla rozwoju gospodarczego miasta	4	→	P
5. Istnienie Urzędu Celnego i Oddziału UC w Białej Podlaskiej	3	↑	P
3. Infrastruktura techniczna			
1. Stosunkowo tanie media (woda, ciepło, ścieki)	2	↑	O
2. Nowoczesna oczyszczalnia ścieków posiadająca rezerwy przepustowości	4	→	O
3. Rezerwy mocy cieplnej – zimowe	3	→	O
4. Rezerwy mocy cieplnej – letnie	2	↑	O
5. Dobra infrastruktura telekomunikacji	5	↑	O
6. Istnienie rezerw w mediach: woda, ścieki, ciepło	4	↑	O
7. Droga krajowa nr 2 w granicach administracyjnych miasta	3	↑	O

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Szansa
8. Modernizacja systemu ciepłowniczego	3	↑	P
9. Rozbudowa sieci telekomunikacyjnej	3	↑	P
10. Zagospodarowanie stref ochronnych ujęć wody	3	↑	P
11. Produkcja energii w skojarzeniu	4	↑	P
4. Społeczeństwo i usługi socjalne			
1. Potencjał ludzki	3	↑	O
2. Potencjał intelektualny do wykorzystania	2	↑	O
3. Dobrze rozwinięta baza służby zdrowia	3	→	O
4. Dobrze rozwinięta baza sportowa	4	↑	O
5. Sieć usług społecznych	3	→	O
6. Tania siła robocza (duża ilość średnio wykształconej kadry)	3	↑	O
7. Rosnące dochody ludności	3	↑	P
8. Budowa domu pomocy społecznej	2	→	P
9. Usprawnienie systemu komunikacji zbiorowej	3	↑	P
5. Gospodarka i usługi			
1. Ulgi podatkowe – stworzenie korzystnych warunków do inwestowania	3	→	O
2. Wolne pomieszczenia produkcyjne i składowe	2	↑	O
3. Dopływ firm z zachodniej Polski + kierunek Wschód	3	↑	O
4. Umiejętności handlowe ze Wschodem	4	→	O
5. Możliwość utworzenia stref aktywności gospodarczej	2	↑	O
6. Dobra sieć usług bankowych	4	→	O
7. Rozbudowa infrastruktury – handlowej	2	↑	P
8. Rozwój przemysłu	4	↑	P
9. Inkubatory przedsiębiorczości	3	↑	P
10. Utworzenie giełdy towarowej rolno-spożywczej	2	↑	P
11. Rozwój zakładów rolno-spożywczych	3	→	P
6. Administracja lokalna i zarządzanie			
1. Sytuacja kadrowa (po likwidacji województwa)	3	→	O
2. Ujednolicenie zarządzania drogami w mieście - jeden zarządca	3	↑	O
3. Opracowanie strategii i koncentracja sił na rzecz rozwoju miasta	2	↑	O
4. Biała Podlaska jako mini metropolia	4	→	P
5. Współpraca gmin i powiatów nadgranicznych tzw. „ściany wschodniej”	3	↑	P
6. Biała Podlaska jako stolicy południowego Podlasia	2	↑	P
7. Środowisko naturalne			
1. Dobra jakość wody pitnej	2	↑	O
2. Duże zasoby wód podziemnych	3	→	O
3. Duże zasoby wód powierzchniowych	2	↑	O
4. Rozwój turystyki na terenach czystych ekologicznie	3	↑	P
5. Stworzenie warunków dla wypoczynku mieszkańców miasta m. in. Poprzez zagospodarowanie doliny rzeki Krzny	2	↑	P
6. Rozwój usług turystycznych	3	↑	P
7. Mało skażone środowisko przyrodnicze	3	↑	P
8. Rozwój turystyki: budowa hoteli, restauracji, rozwój usług turystycznych	4	↑	P
9. Utworzenie ośrodka rekreacyjnego	1	→	P
8. Tereny inwestycyjne i ład przestrzenny			
1. Duże rezerwy terenów inwestycyjnych	4	→	O
2. Rozgraniczenie terenów o funkcji mieszkalnej i przemysłowej	4	→	O
3. Przygotowanie terenów inwestycyjnych, tworzenie zasobów gruntów	3	↑	O
4. Możliwość uzyskiwania terenów	4	→	O
5. Rezerwa terenów pod rozbudowę mieszkaniową i przemysł	3	→	O
6. Przygotowanie terenów pod usługi	3	→	O
7. Utworzenie zespołu urbanistycznego w Białej Podlaskiej	2	→	P

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Sila oddziaływania	Trend	Szansa
8. Utworzenie Komisji Architektoniczno –Urbanistycznej	1	↑	P
9. Strefa ochrony konserwatorskiej jako sposób na podniesienie znaczenie centrum miasta	1	→	P
9. Oświata			
1. Nauka języków obcych	3	↑	O
2. Utworzenie szkoły wyższej pedagogicznej – kształcenie kadr dla oświaty	2	↑	O
3. Baza szkół podstawowych, gimnazjów, przedszkoli, żłobków	4	→	O
4. Zmiana profilu nauczania w szkołach średnich zawodowych	3	↑	P
5. Utworzenie państwowej wyższej szkoły zawodowej	3	↑	P
6. Rozwój szkolnictwa wyższego – ekonomicznego	3	↑	P
10. Organizacje międzynarodowe			
1. Możliwość wykorzystania funduszy z Unii Europejskiej	3	↑	P
2. Dopytywanie kapitału z zewnątrz	4	↑	P
11. Lotnisko			
1. Lotnisko pasażerskie i port Cargo	4	↑	P
2. Lotnisko w Białej Podlaskiej jako strefa gospodarcza	4	↑	P
12. Drogi			
1. Budowa parkingów	3	↑	P
2. Budowa bezkolizyjnych układów komunikacyjnych	3	↑	P
13. Bezpieczeństwo publiczne			
1. Program „Bezpieczne Miasto”	2	→	O
2. Straż Miejska (praca na rzecz porządku i przestrzegania wymogów sanitarnych)	3	→	O
14. Budownictwo			
1. Przyjazny klimat dla rozwoju budownictwa i ekologii	3	→	O
2. Tanie budownictwo mieszkaniowe	2	→	O

Szanse; O – obecne, P – potencjalne.

Trend; wzrost ↑, stabilizacja →, regres ↓

Sila oddziaływania; 1- bardzo mała, 2- mała, 3- przeciętna, 4- duża, 5- bardzo duża

Tabela 5

*Analiza SWOT. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej: **slabe strony***
- zagrożenia

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE ROZWOJU MIASTA

Zagrożenia tkwiące w otoczeniu:

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Sila oddziaływania	Trend	Zagroże nie
1. Lobbying i promocja miasta			
1. Brak lokalnego patriotyzmu, postrzeganie jako obowiązek pracy na rzecz miasta	3	↑	P
2. Lokalne władze i instytucje			
1. Dezorganizacja instytucji po zmianach organizacyjnych	3	↓	O
2. Zmiana statusu miasta z wojewódzkiego na powiatowe	4	↓	O
3. Infrastruktura techniczna			
1. Wysokie koszty uzbrojenia terenów (zabudowa rozproszona)	3	→	
2. Niski poziom infrastruktury	2	↓	O

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Sila oddziaływania	Trend	Zagroże nie
3. Przestarzały system ciepłowniczy	2	↑	O
4. Niedostatecznie rozbudowana sieć wodociągowa i kanalizacyjna	5	↓	O
5. Niewystarczająca kanalizacja deszczowa	4	→	O
6. Brak systemowego oczyszczania wód deszczowych	2	→	O
7. Brak składowiska odpadów	4	↓	O
8. Brak nowoczesnej technologii telekomunikacyjnej	2	↓	P
4. Społeczeństwo i usługi społeczne			
1. Mała aktywność gospodarcza mieszkańców	3	→	O
2. Brak dbałości o czystość języka polskiego	2	↑	O
3. Niski standard życia ludności szczególnie w rolnictwie	4	↑	O
4. Źle traktowane osoby chore, niepełnosprawne	2	→	O
5. Brak rodzinnych domów dziecka, przygotowanie ludzi do tworzenia rodzinnych domów dziecka	2	↓	O
6. Promocja piwa – sprzyjanie promocji piwa	2	↓	O
7. Niskie dochody ludności	4	↑	O
8. Zwiększające się bezrobocie	3	→	P
9. Starzenie się społeczeństwa	3	↑	P
5. Gospodarka i usługi			
1. Upadające rolnictwo i malejące dochody ludności rolniczej	4	↓	O
2. Pogarszająca się kondycja finansowa przedsiębiorstw	4	↑	O
3. Polityka gospodarcza województwa „kończy się na Lublinie”	4	↓	O
4. Niski potencjał gospodarczy i słabe uprzemysłowienie	3	↑	O
5. Budowa supermarketów	2	→	O
6. Niska konkurencyjność gospodarki	4	↑	O
7. Brak współdziałania przedsiębiorców (łączenie mocy produkcyjnych oraz kapitału w celu poprawy konkurencyjności)	3	↓	O
8. Mały ruch osobowy z Białorusią	3	↑	O
9. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych	2	→	O
10. Brak ośrodków wspierania przedsiębiorczości	2	↑	O
11. Upadające rolnictwo i malejące dochody ludności rolniczej	4	↑	P
12. Dalszy upadek przemysłu lekkiego i rolno-spożywczego	3	↓	P
13. Odływ kapitału – jednostki handlowe spoza terenu miasta	3	↓	P
14. Przekonanie o prowincjonalności lokalnego rynku	3	→	P
15. Mały ruch osobowy na granicy z Białorusią	3	↑	P
16. Mała ilość dużych podmiotów gospodarczych	2	↑	P
6. Administracja lokalna i zarządzanie			
1. Brak wiary władz we własne umiejętności	2	↓	O
2. Odreagowywanie różnych animacji z poprzedniego okresu	2	→	O
3. Niewłaściwy dobór kadr	2	↓	O
4. Utrata statusu województwa	2	→	O
5. Brak programów (przepisów wykonawczych) do prawa energetycznego	4	↓	O
6. Nieuregulowane stany prawne nieruchomości (mały udział terenów Skarbu Państwa i Miasta, rozdrobniona własność)	4	→	O
7. Brak zasad współpracy między samorządem a zakładami stosującymi prawo energetyczne	3	↓	O
8. Peryferyjne położenie Białej Podlaskiej w nowym województwie	3	↓	P
9. Pogorszenie możliwości rozwojowych poprzez blokowanie ruchu granicznego	3	↓	P
10. Niewłaściwy dobór kadr	2	→	P
7. Środowisko naturalne i turystyka			
1. Znaczna emisja zanieczyszczeń	2	→	O
2. Słabe jakość wód powierzchniowych rzeki Krzny	2	→	O
3. Brak hoteli, bazy noclegowej, usług turystycznych	3	→	O

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Zagroże nie
8. Tereny inwestycyjne i ład przestrzenny			
1. Brak terenów uzbrojonych pod inwestycje	3	↓	O
2. Brak przygotowanych terenów pod działalność gospodarczą	2	→	O
3. Duże rozśrodkowanie zurbanizowanych terenów miasta	5	→	O
4. Brak atrakcyjnych terenów rozwojowych, w stosunku do innych rejonów kraju	2	↓	P
9. Oświata			
1. Brak szkół wyższych	2	→	O
2. Brak wyższych uczelni ekonomicznych i technicznych	4	→	O
3. Sieć szkół zawodowych nieprzystosowana do lokalnego rynku pracy	1	↓	O
4. Słabo wykształceni mieszkańcy	2	↓	O
5. Brak różnorodności kształcenia	3	→	P
10. Odływ kadr			
1. Migracja ludzi energicznych i dobrze wykształconych	3	↓	O
2. Ucieczka zdolnej młodzieży	2	↑	O
3. Ucieczka ludzi wykształconych z Białej Podlaskiej	3	↑	P
11. Drogi			
1. Słaba sieć dróg miejskich (zły system komunikacyjny, słaba jakość nawierzchni)	4	→	O
2. Brak systemowego rozwiązania odwodnienia ulic	4	→	O
3. Nieutwardzone drogi	5	→	O
4. Niefunkcjonalny układ komunikacyjny w centrum miasta	2	→	O
5. Brak parkingów w mieście	3	→	O
12. Porządek publiczny			
1. Zachwyt Zachodem, rozwyrziona młodzież	3	↓	O
2. Niekontrolowany przemysł alkoholu, spożycie alkoholu, rozpad rodziny	3	↑	O
3. Łatwość nabycia broni	3	↑	O
4. Rozwój prostytucji, spadek morale społeczeństwa	3	↑	O
5. Przestępczość zorganizowana	3	↑	O
6. Wzrost przestępczości: przestępstwa kryminalne i gospodarcze wykroczeń	3	↑	O
7. Zmniejszenie etatów w policji.	2	→	O
8. Duże komisariaty – mało operatywna policja	2	↑	O
9. Bezpieczeństwo publiczne	4	↑	O
10. Wzrastająca przestępczość i patologia społeczna	3	↑	P
11. Zagrożenie osób prowadzących działalność gospodarczą	2	↑	P
13. Budownictwo			
1. Zły stan techniczny budynków komunalnych	4	→	O
2. Duże rozproszenie zabudowy	3	→	O
3. Duży obszar ochrony konserwatorskiej w mieście	2	→	O
4. Zmniejszenie budownictwa mieszkaniowego	3	→	P

Zagrożenia; O – obecne, P – potencjalne.

Trend; wzrost ↑, stabilizacja →, regres ↓

Siła oddziaływania; 1- bardzo mała, 2- mała, 3- przeciętna, 4- duża, 5- bardzo duża

2.5 SWOT. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Według wykonanej analizy SWOT szanse tkwiące w otoczeniu Białej Podlaskiej oceniono jako dobre. Trend określono jako wzrostowy, czyli zmierzający do poprawy warunków w latach objętych strategią. W określonym zakresie oddziaływać też będą czynniki negatywne.

W uwarunkowaniach zewnętrznych przyjęto założenie, że nadal będzie trwało konsekwentne przechodzenie do gospodarki rynkowej, co oddziaływać powinno na umacnianie się demokratycznego systemu politycznego oraz instytucji i organizacji samorządowych. W tym czasie Biała Podlaska umocni się, stając się coraz ważniejszym ośrodkiem miejskim w województwie lubelskim...

W wyniku analizy SWOT (uwarunkowań zewnętrznych) ustalono mocne strony miasta, szanse, słabe strony i zagrożenia, grupując je w dwóch kluczowych obszarach tematycznych:

I. III. Sfera gospodarcza. Obszar infrastruktury technicznej.

A. Mocne strony. Szanse

- Położenie miasta przy ważnym szlaku komunikacyjnym (o znaczeniu ponad narodowym): Berlin-Warszawa-Mińsk-Moskwa) oraz w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej Lublin-Białystok. Tego typu korytarze komunikacyjne korzystnie wpływają na rozwój leżących wzdłuż nich obszarów
- Bliskość lokalizacji przejść granicznych, przez które przechodzi większość ruchu granicznego w relacji polsko-białoruskiej i polsko-rosyjskiej
- Perspektywa modernizacji – w niedługim czasie – trasy komunikacyjnej Warszawa-Brześć (budowa autostrady i nowej linii kolejowej)
- Rozwój turystyki w pasie nadbużańskim, szczególnie w Parku Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu”
- Sąsiedztwo olbrzymiego rynku gospodarczego na Wschodzie. W przypadku stabilizacji gospodarki rosyjskiej istnieje szansa zdynamizowania działalności białskich przedsiębiorstw
- Pozyskanie taniej energii: bliskość położenia międzynarodowej magistrali gazowniczej, możliwość zakupu tańszej energii elektrycznej z Białorusi

B. Słabe strony. Zagrożenia

- Peryferyjne położenie Białej Podlaskiej w stosunku do Lublina oraz innych znaczniejszych centrów i ośrodków gospodarczych
- Marginalne traktowanie przez władze rządowe stosunków gospodarczych z krajami Wschodniej Europy. Zagrożenie dla rozwoju wymiany handlowej mogą stanowić napięte stosunki polityczne pomiędzy Polską i Rosją
- Utrzymująca się przez dłuższy okres gospodarcza recesja w Rosji i na Białorusi
- Brak skutecznej polityki państwowej w wybranych dziedzinach gospodarki, m.in. w budownictwie mieszkaniowym, wspieraniu budowy autostrad itp.

II. IV. Sfera społeczna. Sfera przyrodnicza

A. Mocne strony. Szanse

- Nieskażone środowisko przyrodnicze w pasie Polski wschodniej. Bezpośrednie sąsiedztwo obszarów chronionych: „Zielone Płuca Polski”(obszar Mazursko-Podlaski), Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, dolina rzeki Bug
- Atrakcyjne ośrodki kultu religijnego w pasie nadbużańskim, na pograniczu polsko-wschodnio-słowiańskim (Kodeń, Jabłeczna, Leśna Podlaska, Pratulin, Kostomłoty)
- Potencjalnie duże możliwości rozwoju turystyki motoryzacyjnej i wędrownej oraz agroturystyki, szczególnie w gminach przylegających do rzeki Bug

B. Słabe strony. Zagrożenia

- Słaba jakość wód powierzchniowych Buga i Krzny
- Niedostateczna infrastruktura turystyczna w regionie: brak hoteli, moteli, stanic, zajazdów, niewielka ilość gospodarstw agroturystycznych
- Zbyt duże bezrobocie w gminach okalających Białą Podlaską
- Nickontrolowany zewnętrzny przemysł broni, narkotyków i alkoholu

Tabela 6

*Analiza SWOT. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej: **mocne strony***

- szanse.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU MIASTA

Szanse tkwiące w otoczeniu:

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Szansa
1. Położenie geograficzne			
1. Odległość od szlaków komunikacyjnych	4	↑	O
2. Położenie przy wschodniej granicy Polski	3	↑	O
3. Granica systemów polityczno – gospodarczych Europy	4	↑	P
2. Regionalne centrum			
1. Znaczący ośrodek miejski przy granicy	4	→	O
2. Siedziba dwóch powiatów (grodzki i ziemski)	3	↑	O
3. Kadra pracownicza byłych jednostek wojewódzkich	3	↑	O
4. Ośrodek handlu, służby zdrowia, szkolnictwa średniego, sądownictwa itp.	4	↑	O
5. Brak konkurencyjnych ośrodków miejskich	3	↑	O
6. Miasto w pobliżu Nadbużańskich obszarów rekreacyjnych	2	↑	O
7. Otoczenie rolnicze. Brak innego ośrodka miejskiego konkurencyjnego.	3	↑	O
3. Drogi i przejścia graniczne			
1. Bliskość przejść granicznych	4	→	O
2. Położenie komunikacyjne miasta na szlaku Północ-Południe (ruch wewnątrz krajowy) i Wschód-Zachód (ruch tranzytowy)	3	↑	O
3. Drogi krajowa nr 2	4	↑	O
4. Trasa kolejowa E-20	2	↑	O
5. Przejścia graniczne w Koroszczynie, Terespolu i Sławatyczach	3	↑	O
6. Stacja przeładunkowa w Małaszewiczach. Wykorzystanie portu przeładunkowego.	3	→	O
7. Wykorzystanie lotniska wojskowego do celów cywilnych	4	↑	P
8. Budowa autostrady przebiegającej obok miasta	4	↑	P
9. Budowa zjazdu z autostrady do miasta	4	↑	P
10. Budowa szybkiej kolei	3	↑	P
11. Lotnisko jako strefa rozwoju gospodarczego	4	→	P
4. Środowisko naturalne, turystyka i ład przestrzenny			
1. Rozwój turystyki w obszarze nadbużańskim	2	↑	O
2. Tereny czyste przyrodniczo	3	↑	O
3. Zasoby wód podziemnych	5	→	O
4. Agroturystyka w dolinie Bugu	2	→	P
5. Rozwój turystyki zorganizowanej	3	↑	P
5. Rolnictwo			
1. Otoczenie rolnicze i jego wpływ na miasto	3	↓	O
2. Zmiany w rolnictwie, (specjalizacja, warzywa, sady)	3	↑	P
6. Tereny budowlane			
1. Dostępność terenów pod budownictwo	3	↑	O
7. Praca i stosunki społeczne			
1. Tania siła robocza	3	→	O
2. Tolerancja w Polsce	2	→	O
8. Instytucje otoczenia biznesu i administracji			
1. Dostępność kredytów oddziaływanie	2	→	O

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Szansa
2. Sieć banków (jakoś obsługi)	3	→	O
3. Wpisanie Białej Podlaskiej w programy pomocowe Unii Europejskiej związane z rozwojem regionalnym	3	↑	P
4. Korzystanie ze środków pozarządowych - kapitał zewnętrzny	2	↑	P
5. Wsparcie rządowe dla ściany wschodniej	4	↑	P
6. Wykorzystanie środków przedakcesyjnych na wyrównywanie szans rozwoju regionów o najniższym poziomie gospodarczym	3	→	P
9. Organizacje międzynarodowe			
1. Członkostwo Polski w strukturach NATO	2	↑	O
2. Osiągnięcie przez Polskę członkostwa w strukturach Unii Europejskiej	3	↑	P
10. Gospodarka			
1. Utworzenie giełdy artykułów rolnych	3	→	O
2. Dotacje państwa dla określonych form działalności (m.in. zakłady pracy chronionej, gospodarka surowcami wtórnymi)	3	→	O
3. Bliskość ołbrzymiego rynku wschodniego (gospodarczego)	4	↑	P
4. Handel przygraniczny	2	→	P
5. Stabilizacja gospodarki w Rosji	2	→	P
6. Miasto jako ośrodek transportowo- gospodarczy	4	↑	P
7. Zapotrzebowanie na lokale (biura, hotele, składy itp.)	4	↑	P
8. Obniżenie podatków	4	↑	P
9. Zmiana polityki fiskalnej państwa	5	↑	P
11. Regulacje prawne			
1. Kodeks pracy i inne regulacje prawne	3	↑	O
12. Infrastruktura techniczna.			
1. Bliskość magistrali gazowniczej	3	↑	O
2. Uniezależnienie dostaw gazu od jednego producenta (Rosja)	1	→	P
3. Budowa gazociągu Wągnanki - Biała Podlaska	4	↑	P
4. Zakup tańszej energii elektrycznej na Białorusi	3	↑	P

Szanse; O – obecne, P – potencjalne.

Trend; wzrost ↑, stabilizacja →, regres ↓

Siła oddziaływania; 1- bardzo mała, 2- mała, 3- przeciętna, 4- duża, 5- bardzo duża

Tabela 7

*Analiza SWOT. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej: **slabe strony***
- zagrożenia.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ROZWOJU MIASTA

Zagrożenia tkwiące w otoczeniu:

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Zagrożenie
1. Położenie geograficzne			
1. Położenie Białej Podlaskiej na „ścianie wschodniej”	4	→	O
2. Obawy inwestorów zagranicznych spowodowane bliskością granicy wschodniej	2	→	O
3. Peryferyjne położenie Białej Podlaskiej w stosunku do Lublina.	4	→	O
4. Położenie Białej Podlaskiej w woj. lubelskim	4	↑	O

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Sila oddziaływania	Trend	Zagrożenie
2. Regionalne centrum			
1. Utrata rangi miasta wojewódzkiego	5	↑	O
2. Odległość od władz wojewódzkich	4	↑	O
3. Trudności z wdrażaniem reform	2	↓	O
4. Potencjalna likwidacja jednostki wojskowej	2	→	P
5. Likwidacja pozostałej administracji wojewódzkiej	3	↑	P
6. Centralnie narzucana struktura policji dla regionów	3	↑	P
3. Polityka zagraniczna i gospodarcza			
1. Polityka państwa w stosunku do WNP	4	↑	O
2. Decyzje polityczne (np. ograniczenie handlu zorganizowanego z Białorusią)	4	↑	O
3. Spadek ruchu osobowego na granicy	3	↑	O
4. Brak polityki regionalnej państwa	4	↑	O
4. Drogi			
1. Autostrada omijająca miasto	3	→	P
2. Terminal w Koroszczynie – bazy składowe, przetwórstwo itp.	3	↑	P
3. Nadmierny rozwój układów komunikacyjnych	3	↑	P
5. Środowisko naturalne i ład przestrzenny			
1. Lokalizacja elektrowni jądrowych na terenie Ukrainy i Litwy.	3	→	O
2. Brak statusu architekta, który kształtuje przestrzeń	2	→	O
3. Obostrzenie przepisów ochrony środowiska	1	→	P
4. Słaba jakość wód powierzchniowych Bugu i Krzyny	1	→	P
6. Rolnictwo			
1. Brak polityki rolnej państwa	4	↑	O
2. Niskie dochody ludności rolniczej i nierolniczej (w otoczeniu)	5	↑	O
3. Napływ taniej żywności	5	→	O
7. Bezrobocie			
1. Wzrost bezrobocia	3	↑	O
2. Przekonanie o głębokiej prowincjonalności wśród potencjalnych inwestorów	3	↑	O
3. Powierzenie spraw związanych z bezrobociem samorządom	3	↑	P
4. Zbyt duży wzrost bezrobocia w okolicznych gminach	3	↑	P
8. Instytucje otoczenia biznesu i administracji			
1. Zła polityka fiskalna państwa i niejasny system podatkowy	5	→	O
2. Niestabilne przepisy podatkowe	2	→	O
3. Niekorzystny system kredytowania budownictwa	3	→	O
4. Zahamowanie swobody ruchu granicznego wskutek decyzji politycznych	4	↑	O
5. Likwidacja subwencji	4	↑	P
9. Gospodarka			
1. Duża odległość od ośrodków przemysłowych i naukowych	3	→	O
2. Zbyt duże przerzuty alkoholu i tytoniu przez granicę wschodnią	3	→	O
3. Upadek przemysłu lekkiego	3	↑	O
4. Niski potencjał ekonomiczny regionu	4	→	O
5. Niski potencjał gospodarczy sąsiednich gmin	4	↑	O
6. Niski potencjał ekonomiczny miasta	4	→	O
7. Ubóstwo regionu - słaby rozwój gospodarczy	4	→	O
8. Brak woli organizacyjnej i kapitału	3	→	O
9. Lokalizacja dużych jednostek handlowych (supermarkety)	3	↑	O
10. Brak ochrony rynku wewnętrznego przed napływającymi towarami z zewnątrz	4	→	O

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Siła oddziaływania	Trend	Zagrożenie
11. Recesje gospodarcze na Białorusi i w Rosji	3	↑	O
12. Upowszechnianie działań o niskim standardzie	4	↑	O
13. Brak nawyków dobrej pracy, upowszechnianie się bylejakości	2	↑	O
14. Słaby rozwój przemysłu	3	↑	P
15. Granica Unii Europejskiej - wprowadzenie wiz, ograniczeń celnych itp.	2	→	P
10. Regulacje prawne			
1. Skomplikowany proces przygotowania inwestycji	2	→	O
2. Nieprecyzyjne rozporządzenia do prawa energetycznego	2	→	O
11. Stosunki społeczne			
1. Zwiększone zagrożenie przestępczością	4	↑	O
2. Przejmowanie negatywnych wzorców: niekontrolowany przemysł alkoholu, broni itp.	3	↑	O
3. Migracje – ucieczka młodych, wykształconych ludzi	3	↑	O
4. Zagrożenie przestępczością, kolizje drogowe	3	↑	O
5. Wzrost przestępczości zorganizowanej	4	↑	P
12. Oświata			
1. Brak zgody MEN na tworzeniu nowych uczelni finansowanych przez państwo	2	→	P
13. Konflikty międzynarodowe			
1. Wojna na Bałkanach	2	↓	O
2. Niekontrolowany napływ cudzoziemców	2	↑	O
3. Trudna do przewidzenia polityka zagraniczna Białorusi	2	↑	O
4. Wojna w Serbii i sytuacja na Kaukazie	2	↓	P
14. Budownictwo			
1. Brak centralnych programów wspierających budownictwo mieszkaniowe	3	→	P
15. Polityka regionalna			
1. Brak polityki państwowej w dziedzinie rozwoju regionalnego	2	→	O
2. Brak programów wyrównujących dysproporcje w rozwoju regionów	4	→	O

Zagrożenia; O – obecne, P – potencjalne.

Trend; wzrost ↑, stabilizacja →, regres ↓

Siła oddziaływania; 1- bardzo mała, 2– mała, 3- przeciętna, 4- duża, 5- bardzo duża

2.6 UWARUNKOWANIA MIĘDZYNARODOWE

Istotnym warunkiem skuteczności dobrze opracowanej strategii rozwojowej, jest jej zgodność z trendami zachodzącymi w skali ogólnoeuropejskiej, czy też światowej. W miarę możliwości Biała Podlaska powinna włączać się w nurt intensywnych przeobrażeń globalnych. Procesy zachodzące w świecie będą w coraz większym stopniu decydować o tym co dzieje się w mieście położonym nad Krzną. Świat integruje się coraz bardziej, a różnice cywilizacyjne są coraz mniejsze.

Należy zakładać, że procesy globalne zachodzące w świecie będą korzystnie oddziaływały na rzecz opracowanej „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”, miasta które leży „w pasie” jednego z najważniejszych europejskich szlaków komunikacyjnych. Do czynników tych należałoby zaliczyć:

- dalszy intensywny rozwój gospodarki rynkowej, w tym również międzynarodowej wymiany handlowej
- rozwój systemów demokratycznych; w skali międzynarodowej, krajowej i regionalnej
- wzrost znaczenie przemysłów stosujących najnowocześniejsze technologie
- udoskonalenie systemów zarządzania, w których eliminowane będą w coraz szerszym zakresie różnorakie szczeble pośrednie

Spośród zjawisk niepokojących należałoby przede wszystkim wymienić:

- utrzymywanie się luki cywilizacyjnej i różnicy poziomów życia pomiędzy krajami Europy Zachodniej i Środkowej a Wschodniej, co w określonej fazie może prowadzić do niepokojów społecznych
- wzrost międzynarodowej przestępczości i terroryzmu (położenie na styku dwóch międzynarodowych systemów cywilizacyjnych)
- narastanie zagrożenia ekologicznego; wskutek rozwoju gałęzi przemysłowych szkodliwych dla środowiska naturalnego oraz upowszechnienia się konsumpcji charakterystycznej dla krajów wysoko rozwiniętych

W uwarunkowaniach międzynarodowych znaczący wpływ na rozwój Białej Podlaskiej mogą mieć czynniki związane z rozwojem sytuacji politycznej w krajach byłego ZSRR. Destabilizacja społeczno-gospodarcza w tym regionie może poważnie osłabić tempo realizacji założeń programowych strategii.

Opracowana strategia rozwoju zakłada, że Polska będzie rozwijała się jako kraj demokratyczny, samorządowy, który wkrótce zostanie członkiem Unii Europejskiej. Przyjmuje się również, że w całym okresie realizacji „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” uwarunkowania zewnętrzne pozostaną sprzyjające realizacji opracowanej strategii.

3. MISJA I STRATEGICZNE CELE ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

3.1 MISJA ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Po przeprowadzonej analizie SWOT, w kolejnym etapie prac nad strategią, określono deklarację misji rozwoju Białej Podlaskiej, która jest wyrazem intencji władz miasta co do dalszych kierunków jej rozwoju. Misja rozwoju wypełnia rolę nośnika informacyjnego (hasła), skierowanego zarówno do mieszkańców Białej Podlaskiej, jak i do otoczenia zewnętrznego. Deklaracja misji stanowi motto realizowanej „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”. Jest to syntetyczna deklaracja intencji lokalnych władz samorządowych, kształtująca pozytywny wizerunek Białej Podlaskiej, wyróżniająca ją wśród innych miast i jednostek administracyjnych. Deklaracja ta jest istotnym elementem przewagi konkurencyjnej, określającym jednocześnie główne kierunki rozwoju i precyzującym „co zamierza się osiągnąć w określonym horyzoncie czasowym”. Określenie misji rozwoju pozwala również na eliminowanie potencjalnych konfliktów i sprzeczności oraz skoncentrowanie wysiłków realizacyjnych na określonej grupie celów.

Cele strategiczne pierwszego rzędu wynikają z przyjętej misji rozwoju miasta i stanowią jej konkretyzację. Są one następnie rozpisane na cele bardziej szczegółowe (drugiego rzędu), zaś każdemu z nich przypisane są konkretne zadania realizacyjne.

W ogólnej deklaracji misji przyjęto dla Białej Podlaskiej następujące hasło:

**„BIAŁA PODLASKA MIASTEM BOGATYM AKTYWNOŚCIĄ
SWOICH MIESZKAŃCÓW”**

Dalszy rozwój deklaracji misji rozwoju zawiera się w następujących słowach:

**„BIAŁA PODLASKA OŚRODKIEM WYMIANY MIĘDZY
WSCHODEM I ZACHODEM, PÓŁNOCĄ I POŁUDNIEM,
MIASTEM GODNEGO ŻYCIA MIESZKAŃCÓW,
HARMONIJNEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO -
ZGODNEGO ZE ŚRODOWISKIEM NATURALNYM”**

Określona w ten sposób deklaracja misji rozwoju Białej Podlaskiej spełnia funkcję wyznacznika podstawowych kierunków prac nad budowaniem całej strategii. Deklaracja misji rozwoju wyznacza cele strategiczne oraz powiązane z nimi zadania realizacyjne.

3.2 STRATEGICZNE CELE ROZWOJU I i II RZĘDU

Prace nad wytyczeniem celów strategii rozwoju przebiegały w dwóch etapach. W pierwszym etapie określono pięć celów strategicznych pierwszego rzędu. Cele te są równe sobie pod względem hierarchii i stanowią rozwinięcie przyjętej misji rozwoju Białej Podlaskiej. Określono je w sposób następujący:

- **Biała Podlaska miastem bezpiecznym, właściwie zarządzanym i promowanym**
- **Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego**
- **Biała Podlaska ośrodkiem kultury i nauki**
- **Biała Podlaska miejscem godnego życia i wypoczynku mieszkańców**
- **Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju infrastruktury technicznej**

Pierwszym celem przyjętym w ramach prac nad strategią rozwoju Białej Podlaskiej do roku 2010, jest uczynienie miasta bezpiecznym, właściwie zarządzanym i promowanym. Cel ten należy rozumieć bardzo szeroko. Chodzi tutaj szczególnie o zdecydowaną poprawę bezpieczeństwa publicznego (przeciwdziałanie przestępczości, ograniczenie ilości kolizji komunikacyjnych, zapewnienia bezpiecznego dojścia do placówek oświatowych itp.), a także poprawę stanu higienicznego miasta. Właściwe zarządzanie miastem powinno kształtować wśród mieszkańców poczucie bezpiecznej przyszłości, a jego dobre promowanie na zewnątrz, pobudzać i rozwijać patriotyzm lokalny i regionalny

Drugi cel zakłada, że Biała Podlaska będzie w dalszym ciągu rozwijała się, stając się coraz znaczącym ośrodkiem gospodarczym. Rozwój ten, dzięki dogodnemu położeniu przy międzynarodowym szlaku komunikacyjnym, będzie opierał się w znacznym zakresie na wymianie handlowej i współpracy gospodarczej z krajami wschodnioeuropejskimi. Dochody finansowe uzyskiwane z rozwoju gospodarczego

będą częściowo wykorzystywane na rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych i kulturowo-cywilizacyjnych. Właściwe wyważenie zadań gospodarczych i społecznych w „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”, sprzyjać będzie harmonijnemu budowaniu przyszłości miasta.

Cel trzeci zakłada dalszy rozwój szkolnictwa oraz szerokie upowszechnianie wartości kulturowych. Niż demograficzny w szkołach podstawowych, będzie sprzyjał doskonaleniu funkcji oświatowo-wychowawczych w poszczególnych placówkach oraz upowszechnieniu szkolnictwa średniego. W mieście powstanie Wyższa Szkoła Zawodowa, rozwijać się też będą agendy zamiejscowe znaczących ośrodków akademickich kraju. Biała Podlaska stanowić będzie centrum kulturalne południowo-wschodniego Podlasia, w którym upowszechniane będą cenne wartości kulturowe o znaczeniu ogólnopolskim, krajowym i regionalnym. Dorobek twórczy regionu, prezentowany na łamach „Podlaskiego Kwartalnika Kulturalnego”, „Rocznika Białkopodlaskiego” oraz w wydawnictwach książkowych, będzie sprzyjał popularyzowaniu i promowaniu Białej Podlaskiej (także całego Podlasia) w kraju i za granicą.

Cel czwarty zakłada taki rozwój, w którym mieszkańcy będą odczuwali satysfakcję z coraz lepiej zorganizowanego życia w mieście. Poprawi się poziom bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, stan sanitarny, system opieki medycznej. Większą niż dotychczas rolę będzie odgrywała turystyka. Wschodnia Polska, z czystym środowiskiem przyrodniczym, z terenami w niewielkim stopniu zurbanizowanymi, charakteryzująca się naturalnym krajobrazem, będzie coraz atrakcyjniejsza dla turystów krajowych i zagranicznych. Biała Podlaska, zlokalizowana w samym centrum tzw. ściany wschodniej, będzie stanowiła naturalne zaplecze dla trzech obszarów turystyczno-przyrodniczych: doliny nadbużańskiej, kompleksu „Zielone Płuca Polski” i Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Rewitalizacja Śródmieścia, zakończenie remontów w kompleksie poradziwiłowskim i uporządkowanie tamtejszego parku, podniesie również atrakcyjność turystyczną Białej Podlaskiej.

Cel piąty przewiduje, że infrastruktura techniczna będzie rozwijała się w sposób harmonijny. Odrobienie opóźnień z minionych okresów, będzie wielkim wyzwaniem dla obecnych i przyszłych władz samorządowych Białej Podlaskiej. Zdecydowanie poprawi się układ komunikacyjny miasta. Wdrożenie przez samorządowe instytucje

komunalne nowoczesnych urządzeń i technologii, poprawi niezawodność i wydajność infrastruktury technicznej, a także obniży wydatki związane z jej użytkowaniem. Mieszkańcy Białej Podlaskiej będą w sposób racjonalniejszy gospodarować energią elektryczną, gazem i wodą oraz dbać o właściwy poziom sanitarny swojego otoczenia. W 2010 roku miasto będzie dysponowało nowoczesną oczyszczalnią ścieków, nowoczesnym składowiskiem odpadów oraz energooszczędnymi i nowoczesnie zorganizowanymi przedsiębiorstwami komunalnymi.

W drugim etapie prac Zespoły Problemowe Strategii Rozwoju Białej Podlaskiej określiły cele drugiego rzędu. Po analizie tych celów, dokonano ich ujednolicenia i komasacji. W rezultacie przyjęto do realizacji 37 celów drugiego rzędu.

Cele drugiego rzędu, podobnie jak i podane wyżej cele pierwszego rzędu, są sobie równe pod względem hierarchii ważności. Rozszerzają one zakres celów pierwszego rzędu, spełniając funkcję uzupełniającą dla wielu dziedzin życia o istotnym znaczeniu dla przyszłości miasta.

W ramach celu pierwszego rzędu - „**Biała Podlaska miastem bezpiecznym, właściwie zarządzanym i promowanym**” - znalazła się grupa celów drugiego rzędu, skierowanych na: zapewnienie mieszkańcom i przybyszom z zewnątrz bezpieczeństwa, doskonalenie metod zarządzania miastem, rozwijanie współpracy z zaprzyjaźnionymi miastami oraz promowanie Białej Podlaskiej w kraju i za granicą.

W ramach nakreślonego celu pierwszego rzędu - „**Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego**” - znalazły się cele drugiego rzędu, przejawiające się dwóch zasadniczych obszarach działalności mieszkańców miasta: gospodarczej i społeczno-kulturowej. Cele drugiego rzędu będą tutaj skierowane na: wspieranie wymiany handlowej na szlakach Północ – Południe oraz Wschód -Zachód , integrację wszystkich środowisk przy rozwiązywaniu problemów miasta, tworzenie nowych miejsc pracy, racjonalne gospodarowanie przestrzenią miejską oraz pozyskiwanie potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych.

W kolejnym celu pierwszego rzędu - „**Biała Podlaska ośrodkiem kultury i nauki**” - zawierają się cele drugiego rzędu związane z szeroko rozumianą oświatą i nauką. Istotną składową celów drugiego rzędu będzie tutaj: tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju szkolnictwa wyższego, pełniejsze wykorzystanie potencjału intelektualnego pracowników i studentów wyższych uczelni, podniesienie jakości

funkcjonowania placówek oświatowych, doskonalenie działalności kulturalnej oraz kształcenia ogólnego i zawodowego.

Wokół następnego celu pierwszego rzędu - „**Biała Podlaska miejscem godnego życia i wypoczynku mieszkańców**” – koncentrują się następujące cele drugiego rzędu: rozwój i modernizacja budownictwa mieszkaniowego(m.in. usuwanie „barier” architektonicznych), poprawa stanu gospodarki przestrzennej, rewitalizacja centrum miasta, usprawnienie systemu opieki medycznej, poprawa bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie patologiom społecznym, promowanie ekologicznych form spędzania czasu wolnego, rozwój bazy turystycznej i sportowo-rekreacyjnej oraz poprawa stanu zieleni w mieście.

W ramach piątego celu pierwszego rzędu - „**Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju infrastruktury technicznej**”- sprecyzowane zostały następujące cele drugiego rzędu: poprawa układu komunikacyjnego i usprawnienie komunikacji miejskiej, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz częściowe ograniczenie ruchu samochodowego w mieście (Śródmieście), zaopatrzenie mieszkańców w energię elektryczną, energię ciepłą, gaz i wodę, modernizacja oczyszczalni ścieków, usprawnienie gospodarki odpadami i ściekami oraz rozbudowa systemu odprowadzania wód opadowych.

Tabela 8

Cele I i II rzędu

Cel strategiczny I rzędu	Nr celu II rzędu	Cele strategiczne II rzędu
A. Biała Podlaska miastem bezpiecznym, właściwie zarządzanym i promowanym.	A.I.	Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i przybyszom przez zwiększenie skuteczności policji i innych, powołanych do tego służb.
	A.II.	Promocja miasta w kraju i za granicą.
	A.III	Rozwijanie współpracy z zaprzyjaźnionymi miastami.
	A.IV	Doskonalenie metod zarządzania miastem.
B. Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego.	B.I.	Wspieranie wymiany handlowej na szlaku Północ-Południe, Wschód-Zachód.
	B.II.	Integracja wszystkich środowisk przy rozwiązywaniu problemów miasta.
	B.III	Wspieranie powstawania nowych miejsc pracy.
	B.IV	Racjonalne gospodarowanie gruntami w mieście.
	B.V.	Przyciąganie na teren miasta potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych.
C. Biała Podlaska ośrodkiem kultury i nauki.	C.I.	Tworzenie warunków do rozwoju szkolnictwa wyższego.
	C.II.	Wykorzystanie potencjału intelektualnego tkwiącego w pracownikach i studentach wyższych uczelni.
	C.III.	Podnoszenie standardu funkcjonowania placówek oświatowych.

Cel strategiczny I rzędu	Nr celu II rzędu	Cele strategiczne II rzędu
D. Biała Podlaska miejscem godnego życia i wypoczynku mieszkańców.	C.IV	Stymulowanie rozwoju kształcenia ogólnego i zawodowego.
	C.V.	Wspieranie działalności placówek kulturalnych.
	D.I.	Rewitalizacja centrum.
	D.II.	Rozwój i modernizacja budownictwa mieszkaniowego pozwalającego na osiągnięcie wskaźnika 2,74 osoby na jedno mieszkanie.
	D.III.	Poprawa stanu gospodarki przestrzennej.
	D.IV	Usprawnienie systemu opieki medycznej.
	D.V.	Walka z patologiami społecznymi.
	D.VI	Usuwanie barier społecznych i architektonicznych.
	D.VII	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom.
	D.VIII	Poprawa porządku i stanu sanitarnego miasta oraz placówek oświatowo – wychowawczych.
	D.IX	Rozwój bazy sportowo – rekreacyjnej.
	D.X	Promowanie ekologicznych form spędzania wolnego czasu.
	D.XI	Rozwój bazy turystycznej i jej promocja.
	D.XII	Dbłość o tereny zielone
E. Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju infrastruktury technicznej.	E.I.	Poprawa układu komunikacyjnego w mieście i zwiększenie przepustowości ulic.
	E.II	Usprawnienie funkcjonowania komunikacji miejskiej.
	E.III	Ograniczenie ruchu samochodowego w mieście.
	E.IV	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
	E.V	Zaopatrzenie w energię elektryczną.
	E.VI	Zaopatrzenie w energię ciepłą.
	E.VII	Zaopatrzenie w gaz.
	E.VIII	Zapewnienie wody z sieci wodociągowej dla 95% mieszkańców miasta.
	E.IX	Modernizacja oczyszczalni ścieków i zapewnienie odprowadzenie ścieków dla 95% mieszkańców miasta.
	E.X.	Rozbudowa kolektorów burzowych (system odprowadzania wód opadowych).
	E.XI	Właściwa gospodarka odpadami.

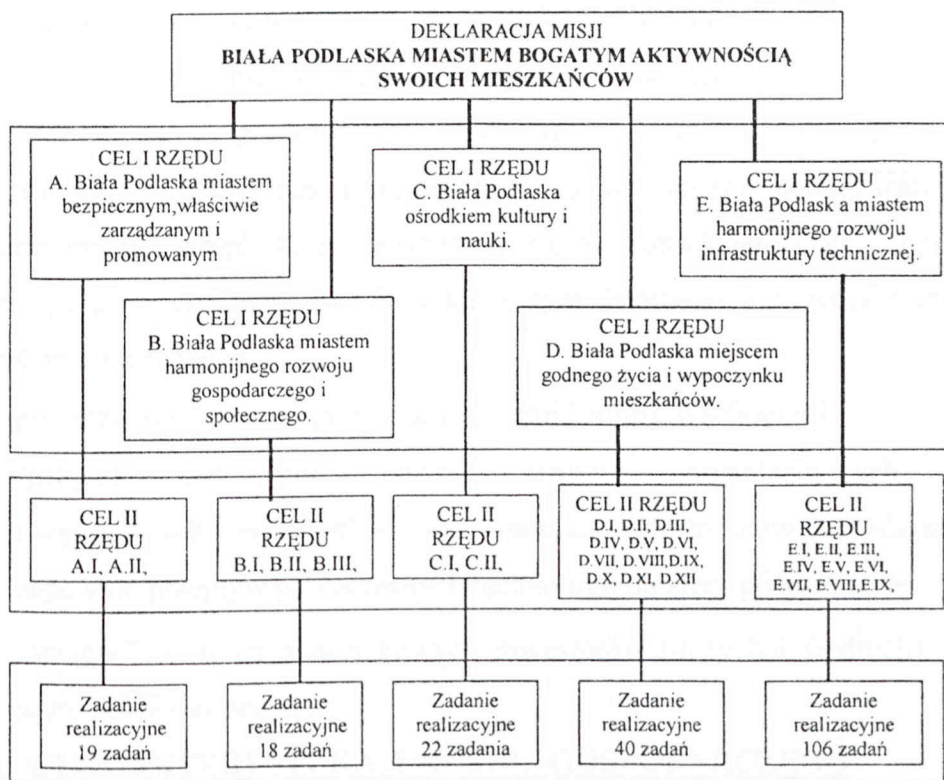
W ten sposób określone zostały cele pierwszego i drugiego rzędu, obejmujące olbrzymi zestaw spraw i problemów, których rozwiązanie przewidziane jest w ramach „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”. Cele drugiego rzędu zostały z kolei uzupełnione zadaniami realizacyjnymi strategii rozwoju.

Do tak określonych celów pierwszego i drugiego rzędu zespoły problemowe strategii opracowały 205 zadań realizacyjnych. Zadania te zostały przez Komitet Roboczy Strategii Rozwoju Białej Podlaskiej ujednolicone; przeprowadzono m.in. eliminację zadań dublujących się. Sformułowany zestaw zadań jest jednocześnie zestawem najistotniejszych problemów, jakie Biała Podlaska powinna rozwiązać do

roku 2010. Dobór ich, i konkretyzacja w postaci sprecyzowanych zadań realizacyjnych, stanowi istotę i sedno przygotowanej „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”.

Schemat 7

Deklaracja misji: „Biała Podlaska miastem bogatym aktywnością swoich mieszkańców”

Wypracowany zestaw zadań realizacyjnych strategii rozwoju Białej Podlaskiej został przedstawiony w aneksie Nr 2 niniejszego opracowania

Realizacja deklaracji misji rozwoju **„Biała Podlaska miastem bogatym aktywnością swoich mieszkańców”** będzie wpływać na przyspieszenie rozwoju miasta we wszystkich dziedzinach życia. Zmniejszenie opóźnień z lat minionych będzie zależało przede wszystkim od rozwoju gospodarczego. Tylko systematyczny rozwój gospodarczy może przysporzyć miastu dodatkowych środków finansowych na realizację zadań związanych unowocześnianiem różnych dziedzin życia społecznego i unowocześnianie infrastruktury technicznej. Bez rozwoju gospodarczego Białej Podlaskiej niemożliwe będzie zapewnienie odpowiednich środków na realizację celów i zadań zawartych w „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”.

Funkcjonujący obecnie układ gospodarczy nie jest w stanie przysporzyć miastu takich dochodów, które pozwoliłyby zrealizować ambitne cele i zadania zawarte w „Strategii”. Dlatego muszą być uruchomione mechanizmy pobudzające białczan do takich przedsięwzięć, które przyczynią się w konsekwencji do zdynamizowania rozwoju gospodarczego. W związku z tym istotnego znaczenia nabierają takie działania, które mogą:

- pobudzić wymianę gospodarczą z krajami Europy Wschodniej
- sprzyjać powołaniu silnych struktur organizacyjnych (lokalnych i regionalnych), łączących wysiłki istniejących podmiotów gospodarczych
- zapewnić przepływ nowoczesnych technologii do sfery gospodarczej
- „ściągać” na teren miasta nowych inwestorów (dużych i średnich), tworzących m.in. nowe miejsca pracy

4.1 CHARAKTERYSTYKA UKŁADU GOSPODARCZEGO

Dla całego okresu realizacyjnego strategii rozwoju przyjęto założenie, że będzie to okres charakteryzujący się systematycznym rozwojem gospodarczym Białej Podlaskiej. Na podstawie ogólnokrajowych prognoz uznano, że średnia dynamika przyrostu wartości PKB w tych latach nie obniży się poniżej 5% w skali roku.

Od 1990 roku gospodarka Białej Podlaskiej przeżywa wielostronny proces transformacji. Zmiany dostosowawcze w strukturze działających podmiotów gospodarczych przebiegały w tym czasie dwukierunkowo: z jednej strony następował proces przekształceń własnościowych lub likwidacja podmiotów gospodarczych należących do sektora publicznego, z drugiej strony, zwiększała się liczba podmiotów sektora prywatnego. Uległa ona w tym czasie kilkakrotnemu zwiększeniu. Wystąpił

proces spadku zatrudnienia w znaczniejszych jednostkach gospodarczych, przy jednoczesnym wzroście w małych zakładach (prywatnych). Dynamicznie zachodzące zmiany spowodowały, że spośród 14 największych przedsiębiorstw produkcyjnych Białej Podlaskiej siedem jest już prywatnych, dwa z nich są spółkami akcyjnymi własności Skarbu Państwa, jeden zakład posiada właściciela zagranicznego, jeden jest własnością państwowych osób prawnych, dwa przedsiębiorstwa mają własność mieszaną, a jedno jest własnością komunalną. Udział sektora prywatnego w wartości produkcji sprzedanej w Białej Podlaskiej w 1996 r. wynosił: w przemyśle 63,4%, a w działalności produkcyjnej 68,3%. W roku następnym wskaźniki te wynosiły odpowiednio: 84,0% i 90%. Wskazuje to na wysoką dynamikę zmian w sferze gospodarczej.

Tabela 9

Największe zakłady produkcyjne w Białej Podlaskiej

Lp.	Nazwa zakładu	Forma prawna	Forma własności
1.	Zakład Włókienniczy „BIAWENA”	Spółka akcyjna	Państwowa - Skarbu Państwa
2.	Bialskie Fabryki Mebli S.A.	Spółka akcyjna	Państwowa - Skarbu Państwa
3.	Spółdzielnia Inwalidów „ERLEMENT”	Spółdzielnia	Prywatna
4.	Przed. Produkcyjno-Doświadczalne Robotów Przemysłowych „TECHMA – ROBOT”	Przedsiębiorstwo państwowe	Państwowa – państwowych osób prawnych
5.	Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowo Produkcyjna „POL - KRES”	Spółka z o.o.	Prywatna
6.	Spółdzielnia Mleczarska	Spółdzielnia	Prywatna
7.	Spółdzielnia Pracy Krawców „NOWY STYL”	Spółdzielnia	Prywatna
8.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowe „FD-3”	Spółka z o.o.	Mieszana – prywatna i państwowych osób prawnych
9.	Zakład Remontowy Energetyki.	Spółka akcyjna	Mieszana – prywatna i państwowych osób prawnych.
10.	„ALU – TEAM POLSKA”	Spółka z o.o.	Zagraniczna
11.	Spółdzielnia Pracy „PROTRANS”	Spółdzielnia	Prywatna
12.	Przedsiębiorstwo Produkcyjne „KSIAŻPOL-MEBLE”	Bez szczególnej formy	Prywatna
13.	„TADEUSZ”	Spółka z o. o.	Prywatna
14.	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.	Spółka z o. o.	Komunalna

W strukturze przemysłu Białej Podlaskiej dominuje pięć działów. W 1996 r. największy udział w wartości sprzedaży osiągnęły działy: produkcja artykułów spożywczych i napojów (33,4%), produkcja odzieży (18,6%), produkcja mebli (18,5%), produkcja tkanin (12,1%), zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę (7,2%). Pozostała działalność produkcyjna stanowiła (10,2%). Charakteryzowany przez te parametry przemysł dotyczy tych podmiotów gospodarczych, w których zatrudnienie przekraczało pięć osób.

Funkcjonujący układ gospodarczy miasta będzie podlegał dalszym przekształceniom i przeobrażeniom, które powinny mieścić się w głównym nurcie przemian transformacyjnych kraju. Należy mieć nadzieję, że funkcjonujące w Białej Podlaskiej branże przemysłowe (m.in. włókiennicza, meblarska, przetwórstwa spożywczego) będą nadal rozwijały się, zdobywając rynki krajowe i zagraniczne.

W dalszym ciągu będą następowały zmiany w strukturze zatrudnienia tutejszych przedsiębiorstw gospodarczych. Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw na koniec 1996 r. wynosiło 8.734 osoby, z czego 65.5% ogółu pracowało w sektorze prywatnym. Udział sektora prywatnego w sferze zatrudnienia będzie nadal wzrastał.

Tabela 10

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 1996 i 1997r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie 1996		Przeciętne zatrudnienie 1997	
	W osobach	Struktura	W osobach	Struktura
Ogółem	8.734	100 %	9.289	100 %
Sektor publiczny	3.015	34.5 %	2.036	21,9 %
Sektor prywatny	5.719	65.5 %	7.253	78,1 %
W tym :				
Przemysł	4.530	51.9 %	4.606	49,6 %
Budownictwo	1.193	13.6 %	1.287	13,9 %
Handel i naprawy	1.822	20.9 %	2.195	23,6 %
Transport, składowanie łącznie	504	5.8 %	529	5,7 %
Obsługa nieruchomości firm	317	3.6 %	328	3,5 %

Sektor gospodarczy działający na terenie Białej Podlaskiej jest liczącym się ogniwem w całej gospodarce regionu bialskiego, a także województwa lubelskiego. Motorem wdrażania nowych technologii i tworzenia nowych miejsc pracy są głównie przedsiębiorstwa o charakterze prywatnym. Stanowią one istotny czynnik pomyślnego kształtowania przyszłości miasta i regionu.

4.2 SEKTOR KOMUNALNY

Własność komunalna i sektor komunalny pojawiły się – ponownie - w wyniku przeobrażeń ustrojowych po 1989 roku. Samorządowa gmina miejska stała się z mocy prawa właścicielem nieruchomości, które uprzednio należały do państwa. Przejęła ona te przedsiębiorstwa, i ich mienie, które działały na rzecz zaspokajania potrzeb funkcjonalnych miasta. W wyniku tej transformacji gmina miejska stała się liczącym pracodawcą na lokalnym rynku pracy.

Oprócz jednostek gospodarczych, gmina przejęła również szkoły, przedszkola, placówki kulturalno-oświatowe itp., które poprzednio były we władaniu administracji państwowej. Można tutaj wyraźnie stwierdzić, że samorząd miejski jest wiodącym pracodawcą dla takich sektorów jak edukacja i kultura.

Władze miejskie w sposób szczególny odpowiadają za te usługi, które związane są z całościowym funkcjonowaniem miasta, zaspokajaniem elementarnych potrzeb jego mieszkańców. Aby realizować te zadania, gmina utrzymuje trzy spółki z o.o. (jednoosobowe spółki gminy miejskiej), sprawuje nadzór nad majątkiem przekazanym na podstawie umów leasingowych (dla trzech spółek pracowniczych), posiada też trzy zakłady budżetowe.

Tabela 11

Przekształcenia strukturalno-własnościowe komunalnych podmiotów gospodarczych

Nazwa jednostki organizacyjnej	Sposób przeprowadzenia zmian	Nowo powstałe podmioty gospodarcze	Zakres działalności	Forma Prawna
SPÓŁKI GMINY MIEJSKIEJ				
Miejskie Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Zieleni	Zmiana formy organizacyjno-prawnej funkcjonowania	Zakład Produkcyjno Handlowy "Zieleń" sp. z o.o.	- Konserwacja i budowa terenów zieleni miejskiej oraz grobownictwa, - Produkcja i sprzedaż materiałów roślinnych - Szkółkarstwo, - Kwiaciarstwo,	Jednoosobowa spółka gminy miejskiej
Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	Zmiana formy organizacyjno-prawnej funkcjonowania	Bialskie Wodociągi i Kanalizacja „WOD-KAN” sp. z o.o.	- Ujmowanie i uzdatnianie dostawy wody, - Eksploatacja sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej	Jednoosobowa spółka gminy miejskiej
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	Zmiana formy organizacyjno-prawnej funkcjonowania	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	- Produkcja, przesyłanie sprzedaż energii cieplnej - Dyspozycja mocą systemu ciepłowniczego - obsługa, konserwacja, remonty sieci urządzeń i instalacji ciepłowniczych	Jednoosobowa spółka gminy miejskiej
SPÓŁKI PRAWA HANDLOWEGO Z UDZIAŁEM PRACOWNIKÓW KORZYSTAJĄCYCH MIENIA GMINY MIEJSKIEJ NA ZASADACH LEASINGU				
Miejskie Przedsiębiorstwo Remontowo – Budowlane	Likwidacja w celu oddania do odpłatnego korzystania zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa	PRBPH i U „DOMEX” sp. z o.o.	- Usługi budowlano-montażowe, - Handel materiałami budowlanymi, - Usługi transport.	Leasing mienia oddano w odpłatne korzystanie na 10 lat. Umowa z dnia 13.01.1994r
Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego	Likwidacja w celu oddania do odpłatnego korzystania zorganizowanej części przedsiębiorstwa	PW „BUDOMEX” Sp. z o.o.	- usługi budowlano-montażowe, - handel materiałami budowlanymi, - usługi transport.	Leasing mienia – oddano w odpłatne korzystanie na 10 lat. Umowa z dnia 5.01.1993r

Nazwa jednostki organizacyjnej	Sposób przeprowadzenia zmian	Nowo powstałe podmioty gospodarcze	Zakres działalności	Forma Prawna
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	Likwidacja w celu oddania do odpłatnego korzystania zorganizowanej części przedsiębiorstwa	PW "KOMUNAL-NIK" sp. z o.o.	- usługi oczyszczania miasta, - dystrybucja gazu bezprzewodowego - usługi pogrzebowe - produkcja trumien	Leasing mienia – oddano w odpłatne korzystanie na 10 lat. umowa z dnia 21.05.1992 r
ZAKŁADY BUDŻETOWE				
		Miejski Zakład Komunikacyjny	- usługi komunikacyjne publiczne, - usługi transportowe	Własność Gminy miejskiej
		Zakład Gospodarki Lokalowej	- Administracja bud. komunalnych, - Obsługa administracyjna, techniczno-eksploatacyjna oraz konserwacja budynków administrowanych. - Usługi w zakresie remontowo-budowlanym.	Własność gminy miejskiej
		Komunalne Gospodarstwo Pomocnicze	- Administrowanie targowisk miejskich, - Prace porządkowe i rozbiórkowe na terenie miasta, - Dekorowanie miasta przed wszystkimi świętami.	Własność gminy miejskiej

4.3 TWORZENIE NOWYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY GOSPODARCZEJ

Wykorzystanie istniejącego potencjału gospodarczego Białej Podlaskiej będzie tym większe, im bardziej gospodarka Polski będzie otwierała się na rynki światowe, im bardziej produkty polskie będą stawały się konkurencyjne w świecie. Rozwój Polski, województwa lubelskiego, a również Białej Podlaskiej, jest nierozzerwalnie związany z aktywną polityką proeksportową. Wszelkie działania ułatwiające prowadzenie wymiany handlowej, zarówno z państwami Unii Europejskiej, jak i wschodnioeuropejskimi, mogą przynieść wymierne korzyści materialne. Przemawiają

z tym doświadczenia innych państw, którym udało się uzyskać dużą konkurencyjność produkowanych przez siebie produktów na rynkach światowych i osiągnąć znacznie wyższy poziom życia mieszkańców.

Należy dążyć aby w Białej Podlaskiej rozwijał się przemysł stosujący nowoczesne technologie. Uwzględniając tutejszą specyfikę, należy zwracać szczególną uwagę na rozwój małych jednostek gospodarczych. Obserwacja tendencji w gospodarce światowej wskazuje, że najbardziej dynamicznie rozwijają się małe podmioty, one też są lokomotywą postępu w wielu krajach.

Konieczne będzie zwrócenie bacznej uwagi na aktywizowanie potencjału intelektualnego Białej Podlaskiej, zarówno obecnie istniejącego, jak i pozyskiwanego z zewnątrz. Należy mieć nadzieję, że powołanie i dalszy rozwój Wyższej Szkoły Zawodowej, a także zamiejscowych agend wyższych uczelni, będzie sprzyjał podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności pracowników bialskich instytucji, zakładów pracy i przedsiębiorstw.

Pomyślny rozwój działających na terenie miasta przedsiębiorstw uwarunkowany jest w znaczącym stopniu ich aktywizacją proeksportową. Zdynamizowanie eksportu dóbr i usług powinno być motorem dalszego rozwoju gospodarczego miasta. Korzystne jego położenie, w pobliżu chłonnych rynków wschodnich, może korzystnie oddziaływać na realizację tego celu.

Tabela 12

Struktura eksportu bialskich przedsiębiorstw w latach 1995-1997

Kraj	1995 r.	1996 r.	I – VIII 1997 r.
Ogółem	100 %	100 %	100 %
ROSJA	52,2 %	48,4 %	47,2 %
NIEMCY	19,2 %	19,5 %	20,5 %
BIAŁORUŚ	11,5 %	12,1 %	11,3 %
WŁOCHY	9,0 %	9,9 %	9,4 %
UKRAINA	3,4 %	2,1 %	1,4 %
GRUZJA	x	x	1,9 %
POZOSTAŁE	4,7 %	8,0 %	8,3 %

Biała Podlaska powinna być znaczącym ośrodkiem rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, m.in. dlatego, że w krajach wschodnioeuropejskich zapotrzebowanie na produkty żywnościowe jest dosyć duże. Należy dążyć, w większym niż dotychczas stopniu, do poszerzenia skali przetwórstwa wyprodukowanych w regionie płodów rolnych. Miasto posiada wystarczające zasoby rezerw komunalnych (woda, energia itp.), co stwarza szansę na realizację podobnego rodzaju inwestycji.

Atutem Białej Podlaskiej jest to, że nie posiada ona przestarzałych gałęzi przemysłu ciężkiego, najbardziej szkodliwego dla otaczającego środowiska. Z tego też powodu skala sytuacji konfliktowych wśród lokalnej społeczności będzie dużo mniejsza, w porównaniu do sytuacji społecznej wielu ośrodków miejskich środkowej i południowej Polski.

Korzystna struktura funkcjonującego na terenie miasta przemysłu, handlu i usług, stwarza dogodne warunki do podejmowania skutecznych działań dynamizujących rozwój gospodarczy miasta. W opracowanej „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” założono, że korzystnie na rozwój miasta będą wpływały następujące czynniki:

- dalsza rozbudowa infrastruktury komunalnej
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - dynamizujących rozwój gospodarczy (produkcyjnych i usługowych)
- zwiększenie skali budownictwa mieszkaniowego (jednorodzinne i wielorodzinne)
- wdrażanie nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych przez bialskie przedsiębiorstwa i zakłady pracy

Tabela 13

Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze gospodarczej

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
1	A.II.1	Stworzenie lobby na rzecz rozwoju Białej Podlaskiej i regionu.
2	A.II.2	Utworzenie bazy informacyjnej o mieście i jednostkach gospodarczych.
3	A.II.3	Prowadzenie monitoringu gospodarczego.
4	A.II.4	Prowadzenie strony internetowej miasta
5	A.II.5	Publikacja materiałów promocyjnych o mieście

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
		z uwzględnieniem walorów kulturowych i krajoznawczych regionu
6	A.II.6	Wspieranie przedsięwzięć promujących miasto
7	A.III.1	Utworzenie ośrodka współpracy Biała Podlaska – Niort
8	A.III.2	Rozwijanie współpracy z Brześciem.
9	A.III.3	Rozwijanie współpracy z innymi miastami w ramach Związku Miast Polskich
10	A.IV.1	Uruchomienie Systemu Informacji Terenowej
11	A.IV.2	Wprowadzenie procedur budżetu zadaniowego do wspomagania zarządzania
12	A.IV.3	Wprowadzenie procedur zarządzania strategicznego
13	B.I.1	Uruchomienie towarowego portu lotniczego
14	B.I.2	Utworzenie baz przetwórstwa owocowo-warzywnego
15	B.I.3	Wspieranie inicjatyw zmierzających do utworzenia centrum logistycznego w Małaszewiczach
16	B.I.4	Rozwój instytucji otoczenia biznesowego: bankowych, ubezpieczeniowych, konsultingowych itp.
17	B.II.1	Współpraca władz miasta z organizacjami samorządu gospodarczego
18	B.II.2	Organizacja misji gospodarczych (wspólnie z przedsiębiorstwami)
19	B.II.3	Cykliczne spotkania władz miejskich z przedstawicielami wszystkich środowisk
20	B.III.1	Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości
21	B.III.2	Tworzenie warunków dla uruchomienia nowych inwestycji
22	B.III.3	Rozwój systemu szkoleń dla pracowników i pracodawców.
23	B.IV.1	Utworzenie katastru miejskiego.(ewidencja gruntów i budynków)
24	B.IV.2	Założenie mapy numerycznej i ewidencji sieci uzbrojenia terenu.
25	B.IV.3	Określenie zasad tworzenia zasobów komunalnych.
26	B.IV.4	Przyspieszenie prywatyzacji mienia komunalnego.
27	B.IV.5	Komunalizacja mienia Skarbu Państwa.
28	B.V.1	Przygotowanie stref aktywności gospodarczej
29	B.V.2	Ustalenie regulaminu udzielania ulg i zwolnień podatkowych.
30	B.V.3	Szeroko zakrojona proinwestycyjna promocja miasta.

4.4 ZARZĄDZANIE MIASTEM. PROMOWANIE GO W KRAJU I ZA GRANICĄ

Cel A.II Promocja miasta w kraju i za granicą

Osiągnięcie tego celu wymaga realizacji następujących zadań:

Zadanie A.II.1 Stworzenie lobby na rzecz rozwoju Białej Podlaskiej i regionu

Podjęcie skutecznych działań promujących miasto wymaga połączenia istniejących potencjałów intelektualnych. Dlatego Zarząd Miasta będzie dążył do integracji działań różnych instytucji, organizacji i stowarzyszeń wokół podstawowego celu: *Podniesienia rangi i znaczenia Białej Podlaskiej, wpływanie na jej harmonijny rozwój.*

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta i organizacje społeczne.

Zadanie A.II.2 Utworzenie bazy informacyjnej o mieście i jednostkach gospodarczych

Rozpoznanie potencjalnych możliwości rozwojowych Białej Podlaskiej jest utrudnione, za względu na brak sprawnie działającej bazy informacyjnej o mieście, szczególnie o działających tutaj podmiotach gospodarczych. Uruchomienie bazy informacyjnej pozwoli na szybkie przygotowywanie ofert inwestycyjnych, folderów promocyjnych i reklamowych, a także przekazywanie zainteresowanym potrzebnych informacji gospodarczych o mieście.

Brak odpowiedniego systemu informacji gospodarczej w sposób istotny ogranicza możliwości wykorzystania istniejących i przyszłych potencjałów rozwojowych Białej Podlaskiej. Uruchomienie w/w systemu ułatwi nawiązywanie kontaktów gospodarczych pomiędzy instytucjami, nie tylko na poziomie miasta, ale również kraju i zagranicy.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta i organizacje samorządu gospodarczego.

Zadanie A.II.3 Prowadzenie monitoringu gospodarczego

Dane informacyjne o podmiotach gospodarczych Białej Podlaskiej są obecnie niepełne, wiele z nich jest rozproszonych i trudno dostępnych. Prowadzona będzie stała aktualizacja tych danych, analizowane wszelkie zmiany, obserwowane tendencje jakie zachodzą w sferze gospodarczej.

Zadanie realizowane przez Zarząd Miasta - w latach 2000-2002.

Zadanie A.II.4 Prowadzenie strony internetowej miasta

Obecnie zakres informacji o mieście, dostępnych na stronach internetowych, jest niewielki. Będą one systematycznie poszerzane, uzupełniane o kolejne wiadomości na temat instytucji podległych samorządowi miejskiemu. Więcej będzie danych o mieście i jego mieszkańcach, o korzyściach jakie mogą przynieść przedsięwzięcia inwestycyjne.

Zadanie realizowane przez Zarząd Miasta – w latach 2000-2002.

Zadanie A.II.5 Publikacja materiałów promocyjnych o mieście, z uwzględnieniem walorów kulturowych i krajoznawczych regionu

Biała Podlaska położona jest na obszarze przenikania się kultury zachodnioeuropejskiej i wschodnioeuropejskiej. Różnorodność kulturowa kształtuje określoną specyfikę tej części Podlasia, przejawiającą się m.in. w rozmaitej architekturze sakralnej, obrzędach i zwyczajach ludowych, twórczości literackiej itp. Ta właśnie specyfika regionu będzie prezentowana w wydawnictwach regionalnych, gdyż m.in. ona może decydować o atrakcyjności kulturowej tych terenów dla potencjalnych inwestorów. Niebagatelną rolę odgrywać będą też specyficzne walory pobliskiej przyrody nadbużańskiej i możliwości autentycznego wypoczynku w czystym ekologicznym środowisku.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie A.II.6 Wspieranie przedsięwzięć promujących miasto

Poprawa wizerunku miasta wymagać będzie podejmowania wielu różnorodnych przedsięwzięć, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Wszystkie atuty Białej Podlaskiej, jej potencjalne możliwości, będą promowane na zewnątrz. Dążeniem będzie kształtowanie wizerunku miasta aktywnego, atrakcyjnego dla mieszkańców, przyjeżdżających gości oraz potencjalnych inwestorów.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Cel A.III Rozwój współpracy z zaprzyjaźnionymi miastami

W ramach tego celu sformułowano trzy zadania realizacyjne:

Zadanie A.III.1 Utworzenie ośrodka współpracy Biała Podlaska - Niort

Od szeregu lat prowadzona jest współpraca pomiędzy Białą Podlaską a Niort (Francja). Dalsze jej rozwijanie wymaga wprowadzenia form zinstytucjonalizowanych. Pozwoli to również na uruchomienie i racjonalne wykorzystanie funduszy pomocowych z europejskich programów integracyjnych.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje społeczno-kulturalne i gospodarcze.

Zadanie A.III.2 Rozwijanie współpracy z Brześciem

Istniejące możliwości szerokiej współpracy z Brześciem nie były dotychczas w pełni wykorzystane. Wzajemne kontakty zostaną w najbliższych latach pogłębione. Partnerzy będą dzielić się doświadczeniami w zakresie pracy samorządowej, wdrażać wypracowane wspólnie rozwiązania, prowadzić wymianę młodzieży szkolnej i akademickiej oraz specjalistów z różnych dziedzin życia społecznego i gospodarczego.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie A.III.3 Rozwijanie współpracy z innymi miastami: w ramach Związku Miast Polskich

Dotychczasowa współpraca z innymi miastami prowadzona była w niewielkim zakresie. Najlepiej układała się ona z pobliskimi Siedlcami. W najbliższych latach nawiązane zostaną kontakty z kilkoma innymi ośrodkami miejskimi, zwłaszcza tymi, które zrzeszone są w Związku Miast Polskich. Dokonywana będzie wymiana doświadczeń; dzielenie się osiągnięciami, szukanie dróg jak najlepszego rozwiązywania istniejących problemów. Prowadzona też będzie wymiana młodzieży szkolnej i akademickiej oraz specjalistów z różnych dziedzin wiedzy.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Cel A.IV Doskonalenie metod zarządzania miastem

Dla usprawnienia zarządzania miastem sformułowane zostały trzy zadania realizacyjne. Oto one:

Zadanie A.IV.1 Uruchomienie Systemu Informacji Terenowej

Pełna i szybka informacja jest warunkiem sprzyjającym podejmowaniu racjonalnych decyzji. System informacji terenowej będzie służył instytucjom funkcjonującym w ramach struktur samorządowych. W ramach systemu uruchomione zostanie graficzne wspomaganie procesami zarządzania.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie A.IV.2 Wprowadzenie procedur budżetu zadaniowego do wspomagania zarządzania

Obecnie funkcjonujące rozwiązania nie pozwalają na w miarę pełną, dynamiczną analizę ponoszonych nakładów i osiąganych efektów. Dzięki wprowadzonym zmianom możliwy będzie łatwy i szybki dostęp do rozlicznych zestawień rejestrujących (obrazujących) ponoszone nakłady i osiągnięte efekty.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie A.IV.3 Wprowadzenie procedur zarządzania strategicznego

Obecne procedury zarządzania są niedoskonałe i wymagają dalszego doskonalenia. Zarządzając miastem, w większym niż dotychczas stopniu, trzeba będzie koncentrować się na celach i zadaniach strategicznych.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

4.5 GOSPODARCZY ROZWÓJ MIASTA

Cel B.I Wsparcie wymiany handlowej na szlaku Północ –Południe i Wschód-Zachód

Efektywne wykorzystanie istniejących szlaków handlowych będzie w znacznym stopniu decydowało o pomyślnym rozwoju Białej Podlaskiej w najbliższych latach. W tym zakresie sformułowane zostały następujące zadania:

Zadanie B.I.1 Uruchomienie towarowego portu lotniczego

Wykorzystanie bialskiego lotniska do celów gospodarczych stanowi jeden z największych atutów rozwojowych miasta. Do istniejących obecnie dwóch szlaków transportowych (kolejowego i drogowego), dołączony zostanie trzeci – powietrzny. Funkcjonowanie towarowego portu lotniczego wpłynie pozytywnie na dalszy rozwój gospodarczy Białej Podlaskiej, która stanie się znaczącym ośrodkiem handlu krajowego i międzynarodowego. W bezpośrednim sąsiedztwie portu powstaną składy, magazyny, hurtownie, chłodnie itp. Rozwój tej strefy przyczyni się do spadku bezrobocia w mieście i regionie.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Wojewoda, inwestorzy zagraniczni, Zarząd Miasta.

Zadanie B.I.2 Utworzenie baz przetwórstwa owocowo-warzywnego

Biała Podlaska jest stolicą regionu typowo rolniczego. Wynika z tego potrzeba właściwego zagospodarowania nadwyżek produkcyjnych. Utworzenie baz przetwórstwa owocowo-warzywnego będzie sprzyjać racjonalnej i korzystnej gospodarce płodami rolnymi, jak również łatwiejszemu zdobywaniu rynków zbytu: krajowych i zagranicznych.

Realizacja zadania w latach 2004-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje gospodarcze.

Zadanie B.I.3 Wspieranie inicjatyw zmierzających do utworzenia centrum logistycznego w Małaszewiczach

Baza techniczna istniejącego kolejowego portu przeładunkowego w Małaszewiczach nie jest w pełnym zakresie wykorzystana. Samorząd bialski będzie wspierał lokalne i regionalne inicjatywy zmierzające do utworzenia tam centrum logistycznego, co powinno przyczynić się do usprawnienia istniejącego systemu transportowego oraz uruchomienia nowych miejsc pracy.

Realizacja zadania w latach 2000-2007. Wykonawcy: Wojewoda, konsorcjum inwestycyjne.

Zadanie B.I.4   Rozwój instytucji otoczenia biznesowego: bankowych, ubezpieczeniowych, konsultingowych itp.

Wraz z rozwojem gospodarczym miasta postępował będzie rozwój instytucji stanowiących tzw. otoczenie biznesowe. Dotyczy to głównie banków, ale również firm doradczych, konsultingowych, biur projektowych itp.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: instytucje otoczenia biznesowego, Zarząd Miasta.

Cel B.II   Integrowanie lokalnych środowisk społeczno-zawodowych: wykorzystanie ich przy realizacji celów i zadań rozwojowych

Osiągnięcie tego celu wymaga realizacji następujących zadań:

Zadanie B.II.1   Współpraca władz miasta z organizacjami samorządu gospodarczego

Dotychczasowy zakres współpracy „miasta” z organizacjami samorządu gospodarczego nie wyczerpuje wszystkich potencjalnych możliwości. Współpracy tej nadana zostanie w najbliższych latach znacznie wyższa ranga; usprawniony zostanie system informacji, poszerzony zakres konsultacji władz miejskich ze środowiskami gospodarczymi.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje gospodarcze.

Zadanie B.II.2   Organizacja misji gospodarczych (wspólnie z przedsiębiorcami)

Rozwój sfery gospodarczej w znacznym stopniu uwarunkowany jest skuteczną polityką prorozwojową prowadzoną przez władze samorządowe. Konieczne są skonkretyzowane formy wspierania bialskich przedsiębiorców, szczególnie na rynkach krajowych i zagranicznych. Pomocne będą tutaj wspólne misje gospodarcze, pozwalająca skuteczniej prowadzić walkę o nowe rynki zbytu dla bialskich towarów.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje gospodarcze.

Zadanie B.II.3   Cykliczne spotkania władz miejskich z przedstawicielami wszystkich środowisk

Dążenie do rozwiązania wielu lokalnych problemów, w tym również o charakterze gospodarczym, wymagać będzie autentycznego zaangażowania się różnych środowisk i grup społeczno-zawodowych. Sprzyjać temu będą cykliczne spotkania władz miejskich z poszczególnymi grupami środowiskowymi, podczas których ujawniane będą istniejące i pojawiające się zagrożenia, wypracowywane sposoby zapobiegania im oraz metody realizacji poszczególnych zadań.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje gospodarcze.

Cel B.III Wspieranie przedsięwzięć sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy

Dla realizacji tego celu sformułowane zostały trzy zadania:

Zadanie B.III.1 Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości

Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości będzie sprzyjać rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw, w tym również firm, które dopiero rozpoczynają działalność.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Izby Gospodarcze.

Zadanie B.III.2 Tworzenie warunków dla uruchamiania nowych inwestycji

Obecny system zachęt do lokalizacji nowych inwestycji na terenie miasta jest mało skuteczny. Opracowany zostanie zestaw nowych propozycji, które powinny spowodować wzrost zainteresowania Białą Podlaską. Wykorzystane zostaną skuteczne rozwiązania prawnego-organizacyjne oraz kompleksowe działania o charakterze reklamowo-promocyjnym.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie B.III.3 Rozwój systemu szkoleń dla pracowników i pracodawców

O każdym rozwoju decydują ludzie, ich doświadczenie, wiedza, umiejętności, zaangażowanie, wyobraźnia itp. Przygotowywanie współczesnego człowieka do pracy zawodowej nie ogranicza się do kształcenia wyłącznie szkolnego i akademickiego.

Warunkiem dobrej pracy kadr pracowniczych, w coraz szerszym zakresie, staje się ich umiejętność do przekwalifikowywania się, do stałego uzupełniania zdobytej wcześniej wiedzy (kształcenie permanentne). Sprzyjają temu różnego rodzaju kursy i szkolenia, zarówno dla pracodawców, jak i dla poszczególnych pracowników. Pozyskana przez zespoły pracownicze wiedza będzie wpływać na przyspieszanie procesów rozwojowych, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Cel B.IV Racionalne gospodarowanie gruntami miejskimi

Osiągnięcie w/w celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie B.IV.1 Utworzenie katastru miejskiego

Około 40% gruntów miejskich posiada założoną numeryczną ewidencję gruntów. Prace są kontynuowane, trwa inwentaryzacja gruntów i budynków. W ich efekcie uporządkowane zostaną stany faktyczne i prawne wszystkich nieruchomości. Możliwe też będzie ujawnienie samowoli budowlanych oraz usprawnienie czynności związanych z prowadzeniem spraw podatkowych. Dokumentacja ewidencyjna zostanie w przyszłości wykorzystana przy wprowadzaniu tzw. podatku katastralnego (od wartości nieruchomości).

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawca: Prezydent Miasta.

Zadanie B.IV.2 Założenie mapy numerycznej i ewidencji sieci uzbrojenia terenu

Na około 40% powierzchni miasta założona już została mapa numeryczna. Dalsze prace przy tym zadaniu są kontynuowane. Dzięki mapie możliwe będzie prowadzenie analiz przestrzennych dla różnych elementów składowych infrastruktury miejskiej, które będą później wykorzystywane m.in. do opracowań planistycznych. Powstała baza informacyjna będzie służyła również do lepszego sterowania i zarządzania sieciami komunalnymi.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Prezydent Miasta oraz instytucje branżowe zarządzające sieciami.

Zadanie B.IV.3 Określenie zasad tworzenia zasobów komunalnych

Brak przejrzystych zasad tworzenia zasobów komunalnych w Białej Podlaskiej niekorzystnie wpływa na procesy związane z przygotowywaniem i realizacją inwestycji. Dlatego założony zostanie rejestr mienia Skarbu Państwa oraz samorządowego. W konsekwencji umożliwi to wcześniejsze nabywanie terenów, które przewidziane są pod inwestycje miejskie.

Realizacja zadania w roku 2000 (utworzenie rejestru). Wykonawcy: Prezydent Miasta, Zarząd Miasta.

Zadanie B.IV.4 Przyspieszenie prywatyzacji mienia komunalnego

W najbliższych latach wypracowane zostaną zasady polityki samorządowej w zakresie prywatyzacji mienia komunalnego. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę dalszego przyspieszenia sprzedaży działek budowlanych i lokali użytkowych. Sprywatyzowane budynki i lokale są zazwyczaj dużo szybciej dokapitalizowywane (kapitalne remonty), dzięki czemu zauważalnie poprawia się wygląd estetyczny miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie B.IV.5 Komunalizacja mienia Skarbu Państwa

Proces komunalizacji mienia Skarbu Państwa nie został jeszcze w pełni zakończony. Miasto będzie w najbliższych latach przejmowało kolejne elementy składowe tego majątku.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Wojewoda.

Cel B.V Przyciąganie na teren miasta potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych

Zagraniczni i krajowi inwestorzy będą zachęceni do inwestowania w Białej Podlaskiej. Realizacji tego celu będą sprzyjać następujące zadania:

Zadanie B.V.1 Przygotowanie stref aktywności gospodarczej

Brak dobrze przygotowanych stref aktywności gospodarczej nie sprzyja podejmowaniu decyzji inwestorskich na obszarach preferowanych przez miasto. Uruchomienie takich stref zachęci potencjalnych inwestorów do lokowania swoich

kapitałów w Białej Podlaskiej. Będzie to działać pobudzająco na sferę gospodarczą miasta, zwiększać dochody bezpośrednie i pośrednie kasy miejskiej, ograniczać poziom bezrobocia.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie B.V.2 Ustalenie regulaminu udzielania ulg i zwolnień podatkowych

Dowolne udzielanie ulg i zwolnień podatkowych może prowadzić do negatywnych zjawisk w pracy samorządowego aparatu administracyjnego. Aby zapobiec potencjalnym nadużyciom, określony zostanie regulamin udzielania ulg i zwolnień podatkowych. Dzięki temu kryteria zasad inwestowania w mieście będą o wiele bardziej przejrzyste.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie B.V.3 Szeroko zakrojona proinwestycyjna promocja miasta

Potencjalne możliwości inwestowania na terenie Białej Podlaskiej są znaczne. Nie są one w pełni wykorzystywane przez samorządy obu powiatów bialskich (grodzkiego i ziemskiego). Szeroko zakrojona akcja promocyjna powinna przyczynić się do wzrostu zainteresowania Białą Podlaską, jako miejscem sensownego prowadzenia działalności gospodarczej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

5. SFERA SPOŁECZNA W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Scenariusz pożądaných zmian, czyli szans rozwojowych Białej Podlaskiej do roku 2010, uwzględnia szereg zadań, których realizacja powinna zdecydowanie poprawić funkcjonowanie sfery społecznej. Ich obecność w strategii wynika z planów perspektywicznego rozwoju Białej Podlaskiej oraz prognozowanych zmian w jej zewnętrznym otoczeniu. Zagadnienia te koncentrują się wokół następujących problemów:

- wdrażania reformy oświatowej, służby zdrowia i opieki społecznej oraz ubezpieczeń społecznych
- podnoszenia nakładów na rozwój szkolnictwa wszystkich szczebli
- rozwoju szkolnictwa wyższego; m.in. powołania do życia Wyższej Szkoły Zawodowej
- rozwoju regionalnych badań naukowych; ich ścisłe powiązanie z praktyką społeczno-gospodarczą Białej Podlaskiej i południowo-wschodniego Podlasia
- tworzenia szkół o różnorodnych kierunkach kształcenia; uwzględniających zmieniające się potrzeby gospodarki narodowej, regionu i miasta
- wzrostu rangi i znaczenia Białej Podlaskiej jako ośrodka nauki, kultury i turystyki, prowadzącego również współpracę przygraniczną z Białorusią i pozostałymi krajami Europy Wschodniej
- podniesienia aktywności lokalnej społeczności: mieszkańców poszczególnych osiedli mieszkaniowych, animatorów życia społecznego i kulturalnego, stowarzyszeń społeczno-zawodowych i regionalnych
- aktywnego, skutecznie koordynowanego, przeciwdziałania bezrobociu

Zrealizowanie wyżej przedstawionego scenariusza zmian rozwojowych wymaga uwzględnienia oczekiwań (preferencji) lokalnej społeczności, która stanowi bazę społeczną, warunkującą i wspierającą działania samorządowych władz miejskich. Zorientowana w ten sposób strategia rozwoju Białej Podlaskiej określa podmiotową rolę mieszkańców, zakłada też kształtowanie partnerskich stosunków pomiędzy demokratycznie wybieranymi władzami samorządowymi a obywatelskim społeczeństwem miasta. Pomaga ono w ustaleniu celów i hierarchii zadań, wyznacza kolejność ich realizacji i okres w jakim będą realizowane.

Sfera społeczna w strategii rozwoju Białej Podlaskiej dotyczy poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska naturalnego, wzrostu znaczenia Białej

Podlaskiej jako: regionalnego ośrodka szkolnictwa, centrum kulturalnego i turystycznego. Są to cele I rzędu. Sfera społeczna obejmuje również 17 celów II rzędu oraz 65 zadań realizacyjnych strategii rozwoju, w następujących obszarach:

- oświata, wychowanie i nauka
- ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna
- opieka i pomoc społeczna. Zapobieganie i przeciwdziałanie: przestępczości, alkoholizmowi, narkomanii, bezdomności i problemom mieszkaniowym, skutkom bezrobocia, marginalizacji niektórych grup społecznych w mieście itp.
- kultura i sztuka
- kultura fizyczna, sport, turystyka i rekreacja
- tworzenie nowych miejsc pracy, ograniczania bezrobocia

Tabela. 14

Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze społecznej

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
1	A.I.1	Doposażenie Komendy Miejskiej Policji
2	A.I.2	Poprawa efektywności pracy służb dzielnicowych
3	A.I.3	Doskonalenie współpracy pomiędzy Policją i Strażą Miejską.
4	A.I.4	Utworzenie policyjnej izby dziecka.
5	A.I.5	Realizacja programu „Bezpieczne Miasto”.
6	A.I.6	Tworzenie warunków sprzyjających poprawie funkcjonowania straży pożarnej.
7	A.I.7	Uruchomienie telefonu, gdzie będą przyjmowane anonimowe informacje o przestępstwach.
8	C.I.1	Utworzenie wyższej szkoły zawodowej
9	C.I.2	Przekształcenie szkół policealnych w wyższe zawodowe.
10	C.II.1	Współpraca Zarządu Miasta z wyższymi uczelniami i podmiotami gospodarczymi w zakresie wykorzystywania prac badawczych na rzecz rozwoju miasta.
11	C.II.2	Utworzenie multimedialnego centrum informacyjnego dla potrzeb edukacji miejskiej i promocji miasta.
12	C.III.1	Rozwój bazy oświatowej
13	C.III.2	Dokończenie budowy hali sportowej (wraz z zapleczem) przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3 (ulica Narutowicza).
14	C.III.3	Dokończenie budowy gimnazjum przy Zespole Szkół Zawodowych Nr 1 (ulica Piłsudskiego).
15	C.III.4	Poprawa bazy rekreacyjno-sportowej szkół.
16	C.III.5	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Nr 9.

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
17	C.III.6	Budowa sali gimnastycznej przy IV Liceum Ogólnokształcącym.
18	C.III.7	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Nr 3 przy ulicy Orzechowej.
19	C.III.8	Modernizacja pomieszczeń żłobka docelowych oświaty.
20	C.III.9	Utrzymanie szkół i placówek oświatowych w mieście.
21	C.IV.1	Zapewnienie właściwej ilości miejsc w szkołach.
22	C.IV.2	Tworzenie zachęt do stosowania nowoczesnych metod pracy w szkołach.
23	C.IV.3	Zbudowanie systemu integrującego kształcenie z wychowaniem.
24	C.IV.4	Współpraca z zagranicą.
25	C.V.1	Ochrona i pielęgnacja dorobku kulturowego. Usprawnienie funkcjonowania instytucji kultury. Współpraca placówek kultury.
26	C.V.2	Tworzenie osiedlowych placówek kultury.
27	C.V.3	Zagospodarowanie Parku Radziwiłłowskiego i Zofii Lasu. Zakończenie budowy amfiteatru.
28	C.V.4	Wspieranie i promocja amatorskiego ruchu artystycznego.
29	C.V.5	Współpraca kulturalna z zagranicą. Wymiana dorobku kulturalnego.
30	D.I.1	Realizacja programu modernizacji starej substancji mieszkaniowej w centrum miasta.
31	D.I.2	Porządkowanie i tworzenie nowych zespołów zabudowy w centrum miasta.
32	D.II.1	Tworzenie warunków do wybudowania 10 tysięcy mieszkań do 2015 roku tj. około 680 rocznie.
33	D.II.2	Przygotowanie terenów budowlanych w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej.
34	D.II.3	Opracowanie programu budownictwa do roku 2015.
35	D.II.4	Wydzielenie z zasobów komunalnych lokali socjalnych (w związku ze stopniowym uwalnianiem czynszów regulowanych).
36	D.II.5	Budownictwo socjalne.
37	D.II.6	Modernizacja bloków komunalnych.
38	D.II.7	Zagospodarowanie otoczenia budynków mieszkalnych.
39	D.II.8	Rozwój budownictwa czynszowego.
40	D.III.1	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego wynikających ze „Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Białej Podlaskiej”
41	D.III.2	Utworzenie Komisji architektoniczno – urbanistycznej.
42	D.III.3	Nadanie wyższej rangi Referatowi Urbanistyki w zakresie samodzielnego opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego.
43	D.IV.1	Poprawa dostępności do świadczeń medycznych.
44	D.IV.2	Działania w kierunku ograniczenia ilości zgonów z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych oraz wypadków i urazów.

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
45	D.IV.3	Profilaktyka i zapobieganie chorobom zakaźnym.
46	D.IV.4	Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych
47	D.IV.5	Promowanie zdrowia.
48	D.V.1	Opracowanie i realizacja programów przeciwdziałania alkoholizmowi i patologiom społecznym
49	D.V.2	Utworzenie młodzieżowego ośrodka socjoterapeutycznego.
50	D.VI.1	Minimalizacja uciążliwości wynikających z niepełnosprawności.
51	D.VII.1	Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych.
52	D.VII.2	Budowa domu pomocy społecznej.
53	D.VII.3	Materiałna osłona rodzin o najniższych dochodach.
54	D.VIII.1	Porządek sanitarny na ulicach i posesjach.
55	D.VIII.2	Porządek i spokój w miejscach publicznych.
56	D.VIII.3	Dbłość o właściwy stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych.
57	D.IX.1	Budowa pływalni odkrytej przy ul. Sidorskiej.
58	D.IX.2	Modernizacja i rozwijanie bazy sportowej miasta z uwzględnieniem potrzeb niepełnosprawnych.
59	D.IX.3	Utworzenie szlaku spacerowo – rowerowego.
60	D.IX.4	Dokończenie budowy stacji wodnej.
61	D.X.1	Rozwój turystyki kwalifikowanej w oparciu o bazę rekreacyjną Roskoszy i Stacji Turystycznej.
62	D.X.2	Patronat nad organizacją imprez ogólnodostępnych (festyny, koncerty, itp.).
63	D.XI.1	Utworzenie Centrum Informacji Turystycznej.
64	D.XI.2	Wspieranie działalności wydawniczej.
65	D. XI.3	Rozwój turystyki biznesowej.

5.1 NAUKA, OŚWIATA I WYCHOWANIE W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Dział ten obejmuje 17 zadań o zróżnicowanym znaczeniu. Większość z nich (14) dotyczy oświaty, pozostałe szkolnictwa wyższego.

Cel C.I Tworzenie warunków dla rozwoju szkolnictwa wyższego

Dla realizacji tego celu sformułowane zostały dwa następujące zadania:

Zadanie C.I.1 Utworzenie wyższej szkoły zawodowej

Jest to jedno z najważniejszych zadań, realizowanych w ramach działu skupiającego problematykę oświatową, wychowanie i naukę. Dotyczy ono nie tylko szkolnictwa wyższego, ale również – w określonym stopniu – poprzedzającego go

szkolnictwa niższych szczebli. Zadanie to ma do pewnego stopnia charakter prestiżowy. Miasto, które jest największym ośrodkiem osadniczym w północnej części województwa lubelskiego, powinno posiadać samodzielną uczelnię wyższą, ukierunkowaną na zaspokajanie kadrowych potrzeb regionu. W początkowej fazie istnienia tej uczelni utworzone zostaną kierunki: agrobiznes, języki obce i ekonomia, w późniejszym okresie podejmowane będą zabiegi o poszerzenie profilu kształcenia. Powstanie Wyższej Szkoły Zawodowej wzmocni tendencje miastotwórcze, spowoduje wzrost ilości mieszkańców posiadających wykształcenie wyższe, przyczyni się do poszerzenia zakresu tematycznego badań regionalnych oraz integracji środowiska naukowego i twórczego.

Okres realizacji tego zadania, to lata 2000-2001. Wykonawcy: Zarząd Miasta oraz Wydział Edukacji AWF.

Zadanie C.I.2 Przekształcenie szkół policealnych w wyższe zawodowe

Na terenie miasta istnieje kilka szkół policealnych, kwalifikujących się do przekształcenia ich w wyższe szkoły zawodowe, lub utworzenia na ich bazie zamiejscowych agend wyższych uczelni. W pierwszej kolejności takie przekształcenia będą dotyczyć Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych oraz Studium Turystycznego, które zostaną wchłonięte przez Wyższą Szkołę Zawodową. Nastąpi to w latach 2000-2001. Zrealizowanie tego zadania umożliwi młodzieży z Białej Podlaskiej i południowego Podlasia uzyskiwanie dyplomu wyższej uczelni „na miejscu”, bez ponoszenia wysokich kosztów nauki w miastach wojewódzkich. Czynione będą starania aby poziom kształcenia wyższego w Białej Podlaskiej odpowiadał wymogom krajowym i europejskim.

Zadanie realizowane w latach 2000-2003, z udziałem: Urzędu Marszałkowskiego, rektorów wyższych uczelni i Zarządu Miasta.

Cel C.II Wykorzystanie potencjału intelektualnego tkwiącego w pracownikach i studentach wyższych uczelni

Dotychczasowe wykorzystanie potencjału naukowego wyższych uczelni jest niewielkie. Aby poprawić tę sytuację, sformułowane zostały następujące zadania:

Zadanie C.II.1

Współpraca Zarządu Miasta z wyższymi uczelniami i podmiotami gospodarczymi w zakresie wykorzystania prac badawczych na rzecz miasta i regionu

Realizacja tego zadania powinna poszerzyć udział wyższych uczelni w życiu miasta. Dotyczy to m.in. powiązania prac realizowanych przez kadrę naukową oraz opracowań studenckich z potrzebami Białej Podlaskiej i regionu. Zadanie to będzie realizowane nie tylko w porozumieniu z uczelniami białskimi ale również z innymi krajowymi ośrodkami akademickimi (Lublin, Warszawa itp.). Dążeniem będzie pozyskanie takich opracowań, które będą wykorzystane dla poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta.

Zadanie to będzie realizowane w latach 2000-2010, a uczestniczyć w nim będą oprócz Zarządu Miasta - również rektorzy wyższych uczelni.

Zadanie C.II.2

Utworzenie multimedialnego centrum informacyjnego dla potrzeb edukacji miejskiej i promocji miasta

Rozwój szkolnictwa wyższego w Białej Podlaskiej, potrzeba powiązania jego z potrzebami kadrowymi miasta i regionu, rodzi potrzebę stworzenia odpowiedniego zaplecza bazowo-technicznego. W tym celu zorganizowane zostanie multimedialne centrum informacyjne, które będzie gromadziło i przetwarzało wiedzę z zakresu: restrukturyzacji szkolnictwa średniego i zawodowego, lokalnego rynku pracy, istniejących i planowanych kierunków kształcenia na poziomie wyższym, skali wykorzystania potencjału gospodarczego miasta. Jednym z najważniejszych zadań centrum będzie ukierunkowanie kształcenia dzieci i młodzieży zgodnie z obecnymi i perspektywicznymi potrzebami rynku lokalnego, także promowanie prorozwojowych przedsięwzięć samorządu.

Realizacja zadania w latach 2000-2010, przez Zarząd Miasta i Powiatowy Urząd Pracy.

Cel C.III Podnoszenie standardu funkcjonowania placówek oświatowych

Osiągnięcie tego celu wymaga realizacji następujących zadań:

Zadanie C.III.1 Rozwój bazy oświatowej

Narastająca w latach dziewięćdziesiątych potrzeba budowy nowych obiektów szkolnych w Białej Podlaskiej została ostatnio znacznie przyhamowana, co wiąże się ze zmniejszeniem ilości dzieci w szkołach (wejście w wiek obowiązku szkolnego niżu demograficznego). Niemniej, w rozbudowującym się na znacznej przestrzeni mieście uzasadnione jest wzniesienie dwóch nowych szkół: **pierwszej** dla dzieci z osiedli Pieńki-Grzybowa - Za Torami, **drugiej** dla dzieci z osiedli Rataja – Żeromskiego. Powstanie nowych obiektów oświatowych znacznie skróci drogę do szkoły dla uczniów w północnej i południowej części miasta.

Realizacja zadania w latach 2005-2010. Zadanie samorządowe.

Zadanie C.III.2 Dokończenie budowy hali sportowej (wraz z zapleczem) przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 (ul. Narutowicza)

Zakończenie budowy hali sportowej przy w/w zespole szkół znacznie poprawi warunki prowadzenia zajęć sportowych, umożliwi też organizowanie różnego rodzaju imprez okolicznościowych. Atutem jest również to, że hala znajduje się w centralnej części miasta.

Zakończenie zadania w 2000 r. (realizacja :Zarząd Miasta)

Zadanie C.III.3 Dokończenie budowy gimnazjum przy Zespole Szkół Zawodowych nr 1 (ul. Piłsudskiego)

Utworzenie gimnazjum w ramach w/w zespołu szkół spowodowało potrzebę zwiększenia powierzchni użytkowej tej placówki oświatowej. Dokończenie podjętej wcześniej inwestycji rozwiąże istniejące problemy lokalowe.

Zakończenie zadania w 2000 r. Realizacja: Zarząd Miasta.

Zadanie C.III.4 Poprawa bazy rekreacyjno-sportowej szkół

Niektóre z bialskich szkół nie posiadają w swoim otoczeniu odpowiedniej infrastruktury sportowej, co znacznie utrudnia, a niekiedy uniemożliwia, prowadzenie zajęć dydaktycznych z zakresu wychowania fizycznego. W ramach realizacji tego zadania dokończona zostanie budowa kompleksu boisk przy Szkole Podstawowej nr 9 oraz boiska przy Szkole Podstawowej nr 3. Wzniesione też będą, towarzyszące tym przedsięwzięciom, nowoczesne obiekty sportowe.

Wykonanie zadania w 2000 r. Realizacja: Zarząd Miasta.

Zadanie C.III.5 Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół nr 9

Jedna z największych bialskich szkół, a jednocześnie stale rozbudowujące się osiedle mieszkaniowe, nie posiadają sali gimnastycznej, która mogłaby służyć również do organizacji większych imprez okolicznościowych.

Realizacja w latach 2001-2004. Realizator: Zarząd Miasta

Zadanie C.III.6 Budowa sali gimnastycznej przy IV Liceum Ogólnokształcącym

Szkoła nie posiada odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć lekcyjnych z zakresu wychowania fizycznego oraz organizacji różnego rodzaju imprez szkolnych i pozaszkolnych. Zrealizowanie w/w zadania zdecydowanie poprawi warunki pracy szkoły.

Wykonanie zadania w latach 2004-2007. Realizator: Zarząd Miasta.

Zadanie C.III.7 Budowa sali gimnastycznej dla Zespołu Szkół nr 3 (ul. Orzechowa)

Szkoła nie posiada odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć lekcyjnych z zakresu wychowania fizycznego oraz organizacji różnego rodzaju imprez szkolnych i pozaszkolnych. Zrealizowanie w/w zadania zdecydowanie poprawi warunki pracy szkoły.

Wykonanie zadania w latach 2005-2008. Realizator: Zarząd Miasta.

Zadanie C.III.8 Modernizacja pomieszczeń żłobka dla celów oświatowych

Pomieszczenia znajdujące się w budynku zlikwidowanego żłobka wymagają odpowiedniego przystosowania do realizacji zadań oświatowych. Adaptowane zostaną one dla potrzeb Zespołu Szkół Specjalnych oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Wykonanie zadanie w 2000 r. Realizator: Zarząd Miasta.

Zadanie C.III.9 Utrzymanie szkół i placówek oświatowych w mieście

Szkoły i placówki oświatowe Białej Podlaskiej będą zaspokajały potrzeby mieszkańców, nie tylko w zakresie elementarnego dostępu do oświaty, ale również przy rozwijaniu uzdolnień i zainteresowań młodych ludzi. Prezentowany będzie dorobek oświatowy i kulturalny regionu, popularyzowane różnorodne formy pożytecznego spędzania wolnego czasu, kształtowane właściwe postawy społeczne (pozwalające m.in. na skuteczne przeciwstawienie się zjawiskom patologicznym). Zadanie będzie realizowane w latach 2000-2010, przy udziale Zarządu Miasta, szkół i placówek kulturalno-oświatowych.

Cel C.IV Stymulowanie rozwoju kształcenia ogólnego i zawodowego

Osiągnięcie celu wymaga realizacji następujących zadań:

Zadanie C.IV.1 Zapewnienie właściwej ilości miejsc w szkołach

Wprowadzona reforma oświatowa wymusza podejmowanie działań dostosowawczych, zarówno w obszarze infrastruktury oświatowej, jak i w przystosowywaniu placówek do zmieniających się zadań programowo-dydaktycznych. Szkoły muszą stać się inne! Nastąpi zdecydowana zmiana proporcji pomiędzy poszczególnymi rodzajami szkół ponadpodstawowych. Docelowo w szkolnictwie zawodowym kształcić się będzie ok.30% absolwentów gimnazjów, a w liceach ogólnokształcących 70%. Około 50% absolwentów liceów ogólnokształcących będzie wybierało studia wyższe, a 20% kształcenie zawodowe w szkołach policealnych.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie C.IV.2 Tworzenie zachęt do stosowanie nowoczesnych metod pracy w szkołach

Kadra nauczycielska Białej Podlaskiej posiada obecnie wykształcenie wyższe w 98%, stąd podnoszenie i doskonalenie umiejętności będzie odbywało się głównie w formie kursów doskonalących oraz poprzez samokształcenie. Aby dostosować się do zmian programowych w reformującej się oświacie jest to niezbędne.

Realizacja zadania – w latach 2000-2010. Wykonawcy: szkoły wszystkich typów oraz Zarząd Miasta.

Zadanie C.IV.3 Zbudowanie sprawnego systemu integrującego kształcenie z wychowaniem

W mieście funkcjonuje obecnie 40 placówek oświatowych, z czego 11 przejętych zostało przez powiat grodzki w dniu 1.09.1999 r. Z uwagi na duże nasilenie się zjawisk patologicznych istnieje potrzeba przeciwdziałania im, m.in. poprzez zintensyfikowaną pracę profilaktyczną i wychowawczą. Podejmowane będą zadania zmierzające do: zaspokojenia potrzeb rozwojowych wychowanków, kształtowania uzdolnień dzieci i młodzieży, racjonalnego zagospodarowania wolnego czasu, kształtowania aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Dążeniem będzie wspieranie dziecka i rodziny, m.in. poprzez wczesne wykrywanie deficytów rozwojowych u dzieci, udzielanie wczesnej pomocy takim dzieciom, a także wspieranie dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej.

Zadanie będzie realizowane w latach 2000-2010, przez Zarząd Miasta, szkoły i inne placówki oświatowe.

Zadanie C.IV.4 Współpraca z zagranicą

Bialska oświata powinna być otwarta na doświadczenia i trendy rozwojowe innych systemów oświatowych, a także prezentować swoje osiągnięcia w innych krajach. W tym celu organizowane będą wyjazdy grup młodzieży do placówek zagranicznych, a młodzież z innych krajów będzie zapraszana do odwiedzenia Białej Podlaskiej. Będzie to doskonałą okazją do promowania miasta w skali europejskiej, do nawiązywania kontaktów ze środowiskami polonijnymi. Współpraca będzie prowadzona m.in. ze szkołami francuskimi, niemieckimi i szwedzkimi.

Zadanie będzie realizowane w latach 2000-2001. Wykonawcy: Zarząd Miasta, szkoły placówki oświatowe.

5.2 SFERA KULTURY W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODL.

Cel C.V Wspieranie działalności placówek kulturalnych

W obszarze kultury sformułowanych zostało następujących pięć zadań:

Zadanie C.V.1   Ochrona i pielęgnowanie dorobku kulturowego. Usprawnienie funkcjonowania instytucji kultury. Współpraca placówek kultury.

Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, rozwój uzdolnień i zainteresowań wśród dzieci i młodzieży, ochrona dorobku kulturowego, racjonalne zagospodarowanie wolnego czasu, to główne kierunki pracy instytucji kulturalnych Białej Podlaskiej. Realizować je będą we współdziałaniu ze szkołami, instytucjami, lokalnymi organizacjami i stowarzyszeniami. Atrakcyjna oferta kulturalna będzie sprzyjać podnoszeniu poziomu kulturowego lokalnej społeczności, ograniczać negatywne zjawiska o charakterze patologicznym.

Realizacja zadań w latach 2000-2010. Odpowiedzialni: Zarząd Miasta oraz instytucje kultury.

Zadanie C.V.2   Tworzenie osiedlowych placówek kultury

Budowie nowych osiedli mieszkaniowych nie towarzyszyło w ostatnich dziesięcioleciach równoczesne tworzenie infrastruktury kulturalno-oświatowej.

W związku z tym ukształtowały się znaczne kwartały mieszkalne miasta, które można określić słowem: pustynia kulturalna. W najbliższych latach zabezpieczony zostanie dostęp do bibliotek i ośrodków kultury dla mieszkańców wszystkich większych osiedli. Podjęte zostaną działania zmierzające do zintegrowania lokalnych społeczności wokół nowopowstałych placówek.

Wykonanie zadania w latach 2000-2010. Realizacja: Zarząd Miasta, BSM „Zgoda” i inne spółdzielnie mieszkaniowe.

Zadanie C.V.3   Zagospodarowanie Parku Radziwiłłowskiego i Zofii Lasu.

Zakończenie budowy amfiteatru

Park Radziwiłłowski stanowi największy, zwarty kompleks zieleni na terenie miasta. Jego racjonalne wykorzystanie do celów wypoczynkowych jest obecnie utrudnione, ze względu na prowadzone tam inwestycje (remont skrzydła zachodniego, przebudowa amfiteatru). Zaniedbany jest również również Zofii Las. Oba parki zostaną w najbliższych latach uporządkowane i odpowiednio zagospodarowane, co umożliwi wykorzystanie ich jako miejsca realizacji imprez kulturalnych oraz rekreacji mieszkańców podczas wypoczynku sobotnio-niedzielnego.

Wykonanie zadania w latach 2000-2010, przez: Zarząd Miasta, BSM „Zgoda” oraz Miejski Ośrodek Kultury

Zadanie C.V.4 Wsparcie i promocja amatorskiego ruchu artystycznego

Amatorski ruch artystyczny, rozwijający się w klubach i domach kultury, wymaga szerszego upowszechnienia wśród dzieci i młodzieży. Utalentowani twórcy-amatorzy będą popularyzowani, zarówno w Białej Podlaskiej, jak i na zewnątrz. Organizowane przez instytucje kultury imprezy będą okazją do konfrontacji osiągnięć, a także „wyłuskiwania” tych twórców, których należy promować na konkursach i festiwalach ogólnopolskich.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: bialskie instytucje kultury.

Zadanie C.V.5 Współpraca kulturalna z zagranicą. Wymiana dorobku kulturalnego.

Dotychczasowa współpraca z zagranicznymi ośrodkami kultury, polegająca głównie na wymianie dorobku kulturalnego, upowszechniana będzie w jeszcze szerszym zakresie. Realizowane będą imprezy prezentujące odmienność kulturową innych narodów. Rozwijać się będzie przygraniczna współpraca z instytucjami kultury obwodu brzeskiego, a główne jej kierunki to: wymiana zespołów artystycznych, współdziałanie bibliotek Brześcia i Białej Podlaskiej, działalność wystawiennicza. Podtrzymywane też będą kontakty z środowiskami polonijnymi.

Wykonanie zadania w latach 2000-2010. Realizatorzy: Zarząd Miasta oraz instytucje kultury.

5.3 BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Cel A.I Zwiększenie skuteczności pracy policji oraz innych służb ochrony i bezpieczeństwa publicznego.

W odczuciu społecznym istnieje potrzeba usprawnienia pracy policji i poprawy bezpieczeństwa publicznego. Aby zrealizować to, sformułowane zostały następujące zadania:

Zadanie A.I.1 Doposażenie Komendy Miejskiej Policji

Obecne wyposażenie sprzętowe Komendy Miejskiej Policji pozostawia wiele do życzenia. Szybsza i skuteczniejsza interwencja policji będzie możliwa po jej wyposażeniu w nowoczesne urządzenia. Podjęte zostaną starania aby sprzęt ten został zakupiony (lub przydzielony) już w pierwszych latach realizacji strategii rozwoju Białej Podlaskiej.

Zadanie realizowane w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie A.I.2 Poprawa efektywności pracy służb dzielnicowych

Zmiany organizacyjne w pracy policji, to drugi – obok sprzętu – warunek poprawy efektywności pracy służb porządkowych. Doskonalona będzie praca dzielnicowych, w kierunku ich ściślejszego powiązania z mieszkańcami poszczególnych osiedli mieszkaniowych, systematycznego odchodzenia od anonimowości „opiekuna dzielnicy”. Dzięki temu interwencje policji będą szybsze i skuteczniejsze.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Komenda Miejska Policji.

Zadanie A.I.3 Doskonalenie współpracy pomiędzy Policją i Strażą Miejską

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że szereg kompetencji Policji i Straży Miejskiej nakłada się na siebie, co utrudnia podejmowanie skutecznych reakcji na występujące zagrożenia. Aby zwiększyć poziom bezpieczeństwa w mieście prowadzona będzie stała koordynacja podejmowanych działań przez w/w instytucje porządku publicznego.

Czas realizacji: lata 2000-2010. Wykonawcy: Komenda Miejska Policji, Straż Miejska.

Zadanie A.I.4 Utworzenie policyjnej izby dziecka

Istniejąca rzeczywistość wskazuje na rosnącą przestępczość ze strony młodocianych. Zagrożenie to od lat niepokoi mieszkańców miasta. Utworzenie policyjnej izby dziecka będzie sprzyjać ograniczeniu kradzieży i rozbojów dokonywanych przez niepełnoletnich.

Wykonanie zadania w latach 2000-2002. Realizatorzy: Zarząd Miasta, Komenda Miejska Policji.

Zadanie A.I.5 Realizacja programu „Bezpieczne miasto”

W ramach strategii rozwoju Białej Podlaskiej kontynuowany będzie – opracowany wcześniej - program "Bezpieczne miasto". Realizacja tego programu przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych, zwłaszcza w godzinach wieczornych. Sprzyjać temu będzie również uruchomienie telewizyjnej obserwacji miejsc najniebezpieczniejszych.

Realizacja w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Komenda Miejska Policji.

Zadanie A.I.6 Tworzenie warunków sprzyjających poprawie funkcjonowania straży pożarnej

Najistotniejszym warunkiem poprawy funkcjonowania straży pożarnej jest jej odpowiednie usprzętowanie. Samorząd bialski podejmie odpowiednie działania aby bialska jednostka pożarnicza otrzymała urządzenia charakteryzujące się nowoczesnością i wysoką skutecznością działania oraz posiadała dostęp do zintegrowanej bazy informatycznej o infrastrukturze technicznej.

Zadanie realizowane w latach 2000-2002, przez Zarząd Miasta.

Zadanie A.I.7 Uruchomienie telefonu, pod którym przyjmowane będą anonimowe informacje o przestępstwach

Informacje o popełnionych przestępstwach lub wykroczeniach docierają do policji nazbyt późno, a czasami w ogóle nie docierają. Doświadczenia z innych miast wskazują na istotne korzyści z wprowadzenie anonimowych telefonów policyjnych. Uruchomienie takiego telefonu w Białej Podlaskiej przyspieszy przepływ informacji o przestępstwach, spowoduje wzrost poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, oddziaływać będzie zapobiegawczo na potencjalnych sprawców wykroczeń.

Realizacja zadania: lata 2000-2002. Wykonawcy: Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Urząd Miejski.

5.4 GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Cel. D.I Rewitalizacja centrum miasta

Odrestaurowanie budynków zabytkowych i modernizacja centrum miasta wymagają realizacji dwóch zadań. Oto one:

Zadanie D.I.1 Realizacja programu modernizacji starej substancji mieszkaniowej w centrum miasta

Większość budynków znajdujących się w centralnej części miasta, to budynki wymagające kapitalnych remontów. Niektóre z nich posiadają charakter zabytkowy, a cały kwartał Śródmieścia objęty jest ochroną konserwatorską. Podczas prowadzonych renowacji ich wnętrza powinny być dostosowane do współczesnych funkcji i standardów, m.in. poprzez doprowadzenie wody, kanalizacji, ciepła, likwidację różnego rodzaju komórek i przybudówek. Dzięki prowadzonej rewitalizacji centrum Białej Podlaskiej systematycznie będzie poprawiał się jej wizerunek, co będzie sprzyjało pozyskiwaniu zewnętrznych inwestorów oraz podnoszeniu rangi turystycznej miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2015. Wykonawcy: Zarząd Miasta, właściciele budynków.

Zadanie D.I.2 Porządkowanie starych i tworzenie nowych zespołów zabudowy w centrum miasta

W centralnej części miasta istnieją jeszcze tereny pozbawione zabudowy lub posiadające taką zabudowę, która kwalifikuje się do wyburzenia. W miejscach tych, po ich uporządkowaniu i doprowadzeniu odpowiedniej infrastruktury komunalnej, wprowadzone zostaną handel i usługi, a także funkcje o charakterze ponadlokalnym (np. regionalny ośrodek informacji turystycznej, czy multimedialne centrum informacyjne). W całym kompleksie tych przedsięwzięć mieścić się będzie również modernizacja dawnego Magistratu.

Realizacja zadania w latach 2000-2015. Wykonawcy: Zarząd Miasta, spółdzielnie mieszkaniowe, zainteresowane instytucje.

Cel D.II   Rozwój i modernizacja budownictwa mieszkaniowego. Osiągnięcie wskaźnika 2,74 osoby na jedno mieszkanie

Dla realizacji wyżej wymienionego celu sformułowanych zostało osiem zadań realizacyjnych:

Zadanie D.II.1   Stworzenie warunków pozwalających na wybudowanie 10 tysięcy mieszkań do 2015 r., t.j. około 680 rocznie

Wskaźnik ogólnopolski w dziedzinie mieszkalnictwa, dla miast dobrze rozwijających się, wynosi 2,74 osoby na jedno mieszkanie. Średnia w Białej Podlaskiej znacznie odbiega od tego poziomu i wynosi 3,3. Dążeniem będzie aby w najbliższych latach osiągnąć wskaźnik 2,74, a następnie przybliżyć się do standardów obowiązujących w Unii Europejskiej, tzn. jedna izba na jedną osobę.

Realizacja zadania w latach 2000-2015. Wykonawcy: Zarząd Miasta, spółdzielnie mieszkaniowe, firmy budowlane.

Zadanie D.II.2   Przygotowanie terenów budowlanych w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej

Obecnie w skali roku oddaje się do użytku około 220 mieszkań. Część z nich budowana jest na terenach nie posiadających pełnej infrastruktury technicznej, co niekorzystnie odbija się na jakości życia mieszkańców, jak chociażby os. Pieńki-Grzybowa. Dalszy rozwój budownictwa poprzedzony będzie wcześniejszym uzbrojeniem terenów, co będzie również zachętą do szybszego kończenia podjętych inwestycji mieszkaniowych.

Realizacja zadania w latach 2000-2015. Wykonawcy; Zarząd Miasta, spółdzielnie mieszkaniowe, inwestorzy

Zadanie D.II.3   Opracowanie programu budownictwa do roku 2015

W Białej Podlaskiej nie była dotychczas prowadzona kompleksowa, spójna polityka mieszkaniowa, obejmująca różne rodzaje budownictwa. Dlatego opracowany zostanie w najbliższych latach „Program budownictwa mieszkaniowego w Białej Podlaskiej do roku 2015”. W programie określone zostaną priorytety w zakresie

przygotowania terenów pod budowę dla ok. 10 tys. mieszkańców (uzbrojenie, określenie kolejności realizacji infrastruktury komunalnej itp.).

Termin przygotowania programu: 2000-2002. Wykonawca: Zarząd Miasta

Zadanie D.II.4 Wydzielenie z zasobów komunalnych lokali socjalnych (w związku ze stopniowym uwalnianiem czynszów regulowanych)

Obecnie użytkownicy lokali komunalnych wnoszą opłaty czynszowe regulowane według jednakowych zasad (obowiązujących w komunalnych zasobach mieszkaniowych). W najbliższych latach nastąpi wydzielenie mieszkań o najniższym standardzie, które będą miały również najniższy czynsz i przeznaczy się je dla rodzin najuboższych.

Termin realizacji zadania: lata 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta

Zadanie D.II.5 Budownictwo socjalne

Aktualnie zapotrzebowanie roczne na mieszkania socjalne waha się w granicach 60-70 lokali. Sytuacja ta może jeszcze pogorszyć się po 2005 r., kiedy – zgodnie z uchwalonymi już przepisami – uwolnione zostaną tzw. czynsze regulowane. Prawdopodobnie jeszcze większa ilość lokatorów mieszkań komunalnych nie będzie w stanie pokrywać „uwolnione” opłaty czynszowe. Dlatego w ramach budownictwa socjalnego oddawanych będzie 60-70 mieszkań rocznie, co powinno zaspokoić podstawowe potrzeby najuboższej ludności. Podjęte zostaną działania zmierzające do podniesienia jakości niektórych budynków w pobliżu centrum miasta i przeznaczenia ich na mieszkania socjalne.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta

Zadanie D.II.6 Modernizacja bloków komunalnych

Pewna część wielorodzinnych bloków komunalnych była wznoszona na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych, stąd ich standard znacznie odbiega od tych jakie obowiązują obecnie. Przeprowadzone zostaną w tych budynkach prace modernizacyjne, które poprawią standard życia mieszkańców oraz obniżą koszty eksploatacji obiektów (przebudowa ogrzewania, termoizolacja itp.)

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, wspólnoty mieszkańców

Zadanie D.II.7 Zagospodarowanie otoczenia budynków mieszkalnych

Powstawaniu nowych budynków spółdzielczych nie zawsze towarzyszyło odpowiednie zagospodarowanie otaczających terenów. Dotyczy to również obiektów dawniej wzniesionych, znajdujących się obecnie w zasobach komunalnych. Stan ten ulegnie zdecydowanej poprawie w najbliższych latach. Poprawi to wizerunek miasta, jego estetykę oraz samopoczucie mieszkańców. Będzie też sprzyjać lokalnym inicjatywom społecznym, zmierzającym do podniesienia ładu i porządku w mieście. Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, spółdzielnie mieszkaniowe.

Zadanie D.II.8 Rozwój budownictwa czynszowego

Możliwości zakupu własnego mieszkania przez rodziny średniozamożne są ograniczone, głównie barierą finansową. Dlatego powinno rozwinąć się prywatne budownictwo, którego celem będzie wynajmowanie mieszkań. Im więcej będzie tego rodzaju mieszkań, tym pełniej zaspokajane będą lokalne potrzeby mieszkaniowe, a i poziom czynszu będzie miał tendencję zniżkową. Samorząd Białej Podlaskiej będzie wspierał inicjatywy mieszkańców w tym zakresie.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta

Cel D.III Poprawa stanu gospodarki przestrzennej

Osiągnięcie celu możliwe będzie po zrealizowaniu trzech zadań:

Zadanie D.III.1 Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego, wynikających ze „Studium Uwarunkowań i Zagospodarowanie Przestrzennego Białej Podlaskiej”

Biała Podlaska posiada „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego” obowiązujący do końca 2001 r. oraz „Studium uwarunkowań...”, z których wynika obowiązek opracowania planów szczegółowych dla tych kwartałów miasta, które charakteryzują się znaczną intensywnością zabudowy. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą podstawowym instrumentem realizacji polityki przestrzennej. W pierwszej kolejności zostaną opracowane plany dla osiedli (rejonów): Centrum, wschodni wjazd do miasta i ul. Północna, ul. Gwardii Ludowej (strona wschodnia i zachodnia), Podmiejska, Za szpitalem, lotnisko, Za Torami,

Warszawska oraz teren dolin rzek Krzny i Klukówki jako Bialskiego Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego.

Termin realizacji: 2000-2004. Wykonawca: Zarząd Miasta

Zadanie D.III.2 Utworzenie komisji architektoniczno-urbanistycznej

Projekty szczególnie ważnych inwestycji i kompleksowych rozwiązań urbanistycznych, przygotowywane przez różnych projektantów, powinny być oceniane przez grono miejscowych znawców w/w problematyki. W tym celu powołana zostanie Komisja Architektoniczno-Urbanistyczna, do której kompetencji będzie należało: formułowanie ogólnych wytycznych do przygotowywanych projektów, określanie głównych kierunków rozwojowych w tej sferze, doradztwo i opiniowanie.

Termin powołania Komisji Architektoniczno-Urbanistycznej: 2000 r. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie D.III.3 Nadanie wyższej rangi Referatowi Urbanistyki w zakresie samodzielnego opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego.

Zmieniające się ustawodawstwo w zakresie gospodarki przestrzennej, konieczność opracowywania nowych planów zagospodarowania przestrzennego, niedostatki środków finansowych w budżecie miasta, wszystko to rodzi potrzebę nadania wyższej rangi Referatowi Urbanistyki UM w zakresie samodzielnego opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego. Referat Urbanistyki będzie analizował zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym, dbał o prawidłowy rozwój przestrzeni miejskiej, a także opracowywał plany zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja zadania w 2000 r. Wykonawca: Zarząd Miasta.

5.5 OCHRONA ZDROWIA. PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM

Cel D.IV Usprawnienie systemu opieki medycznej

Usprawnienie systemu opieki społecznej należy do jednego z najważniejszych celów sfery społecznej. Sformułowanych tutaj zostało pięć zadań:

Zadanie D.IV.1 Poprawa dostępności do świadczeń medycznych

Organizacja pracy lecznictwa w mieście wymaga dalszego doskonalenia, zwłaszcza w zakresie współpracy ze specjalistami służb medycznych, profilaktyki, fizykoterapii, leczenia zębów u dzieci, opieki nad niepełnosprawnymi. Rozwijany będzie zreformowany model opieki zdrowotnej, opierający się na praktyce lekarza rodzinnego, realizowany na bazie niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Władze samorządowe będą wpływały na politykę zdrowotną Kas Chorych, głównego płatnika świadczeń medycznych.

Realizacja zadania: 2000-2003. Wykonawca: Zarząd Miasta, Kasa Chorych, samorząd zawodowy służby zdrowia.

Zadanie D.IV.2 Działania w kierunku ograniczenia ilości zgonów z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych oraz wypadków i urazów

W Białej Podlaskiej występuje bardzo wysoki wskaźnik zgonów z powodu nowotworów piersi, chorób układu krążenia, samobójstw, wypadków komunikacyjnych oraz związanych z gospodarką w rolnictwie. Podjęte zostaną działania prowadzące do wczesnego wykrywania i zapobiegania zagrożeniom, a m.in. : zaktywizowanie społeczeństwa do walki z czynnikami ryzyka, przygotowanie kobiet do samowykrywania zmian w piersiach, prawidłowe oznaczenie przejść dla pieszych, wspieranie ośrodków i punktów wczesnej interwencji (m.in. uruchomienie telefonu zaufania).

Termin realizacji zadania: 2000-2004. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Kasa Chorych, stowarzyszenia.

Zadanie D.IV.3 Profilaktyka i zapobieganie chorobom zakaźnym

Lokalnym problemem zdrowotnym jest wzrost zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (powiązane ze sporą ilością następstw ubocznych i zgonów), zatrucia salmonellozowe, alkoholami oraz lekami. Kontynuowana będzie działalność edukacyjna wśród młodzieży oraz w poszczególnych grupach zawodowych, zwłaszcza w zakresie profilaktyki HIV i chorób wenerycznych.

W działalności profilaktycznej uwzględniana będzie specyfika charakterystyczna dla wschodniej strefy przygranicznej.

Realizacja zadania w latach 2000-2004. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Kasa Chorych, służba zdrowia, stowarzyszenia .

Zadanie D.IV.4 Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców Białej Podlaskiej podjęte zostaną szeroko zakrojone działania o charakterze profilaktycznym. Opracowane zostaną specjalne programy zdrowotne, obejmujące takie zagadnienia, jak: wczesne wykrywanie raka sutka, zapobieganie wypadkom i urazom, przeciwdziałanie chorobom układu krążenia, edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży, zwalczanie świerzbu i wszawicy, zapobieganie chorobom przyzębia, eliminowanie zjawisk niedożywienia dzieci i młodzieży, zapobieganie alkoholizmowi i patologiom społecznym, wczesne wykrywanie wad postawy u dzieci i młodzieży.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, stowarzyszenia działające na rzecz promocji zdrowia, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie D.IV.5 Promowanie zdrowia

Promowanie zdrowia, zdrowego stylu i sposobu życia, będzie stanowiło istotny element wielu różnorodnych działań, wykraczających znaczenie poza sferę działania służby zdrowia. Wdrożone zostaną programy edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców, w szczególności do dzieci i młodzieży. Przewiduje się, że uczestniczyć w realizacji tych programów będą również bialskie instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje społeczno-zawodowe.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, stowarzyszenia, instytucje.

Cel D.V Walka z patologiami społecznymi

W ramach tego celu sformułowano następujące zadania realizacyjne:

Zadanie D.V.1 Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania alkoholizmowi i patologiom społecznym

Opracowany program będzie miał na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym, m.in. poprzez pomoc dla rodzin znajdujących się w strefie zagrożenia. Zorganizowana zostanie baza leczenia odwykowego, wspierane będą kluby, stowarzyszenia abstynenckie i punkty konsultacyjne. W oświacie realizowane będą specjalne programy edukacyjne.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje i stowarzyszenia.

Zadanie D.V.2 Utworzenie młodzieżowego ośrodka socjoterapeutycznego

Istniejące nieliczne świetlice terapeutyczne nie zaspokajają w pełni potrzeb związanych z opieką nad dziećmi i młodzieżą w godzinach pozalekcyjnych. Istniejące osiedlowe kluby i domy kultury nie są przygotowane do realizacji tego rodzaju zadań. Dlatego utworzony zostanie młodzieżowy ośrodek socjoterapeutyczny, w którym przebywać będą dzieci w wieku do lat 11, z ewentualnym rozszerzeniem go dla młodzieży do lat 19. Wsparcie finansowe otrzymają również świetlice dotychczas istniejące.

Realizacja zadania w latach 2000-2004. Wykonawcy: Zarząd Miasta, stowarzyszenia, instytucje kościelne.

5.6 BEZPIECZEŃSTWO SOCJALNE. ŁAD I PORZĄDEK W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODL.

Cel D.VII Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom

W ramach tego celu sformułowano cztery zadania realizacyjne:

Zadanie D.VII.1 Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych

Zorganizowanie właściwej opieki nad dziećmi pozbawionymi całkowicie lub częściowo opieki rodzinnej, stanowi bardzo ważny element działalności społeczno-socjalnej samorządu białskiego. Najlepszym rozwiązaniem dla złagodzenia tego problemu, jest zorganizowanie opieki nad tymi w rodzinach zastępczych. Prowadzone będą działania zmierzające do pozyskania takich rodzin oraz ich edukacyjnego przygotowania do pełnienia funkcji „rodzicielskich”.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zadanie D.VII.2 Budowa domu opieki społecznej

Obecnie, w skali rocznej, kieruje się z Białej Podlaskiej około 30 osób do domów pomocy społecznej. Nie wszystkie osoby ubiegające się o skierowanie do tych domów są w stanie je uzyskać. Przypuszczalnie zainteresowanie tą formą opieki byłoby jeszcze większe, gdyby dom pomocy społecznej znajdował się w Białej Podlaskiej. Współcześnie dąży się, aby usługi opiekuńcze dla starzejących się samotnych ludzi organizować w miejscu ich zamieszkania. Wybudowanie domu pomocy społecznej powinno zaspokoić rosnące potrzeby 60-tysięcznego miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zadanie D.VII.3 Materialna osłona rodzin o najniższych dochodach

W skali rocznej korzysta w Białej Podlaskiej z pomocy społecznej ok. 1 tys. rodzin, tzn. ok. 3,5-4,0 tys. osób. Zaspokajanie podstawowych potrzeb, to: pomoc w uzyskaniu schronienia (przyznawanie lokali socjalnych), posiłki (jadłodajnia prowadzona przez organizację społeczną, stołówki szkolne), przydzielanie niezbędnego ubrania.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, organizacje pozarządowe.

Zadanie D.VI.1 Minimalizacja uciążliwości wynikających z niepełnosprawności

Funkcjonowanie ludzi niepełnosprawnych w Białej Podlaskiej nadal pozostawia wiele do życzenia. Dlatego realizowane będą w najbliższych latach przedsięwzięcia, które ułatwią czynny udział niepełnosprawnych w życiu społeczno-zawodowym, gospodarczym i kulturalnym miasta. Wdrażany będzie program likwidacji barier społecznych i architektonicznych. Usprawniony będzie dostęp do instytucji świadczących usługi medyczne, do korzystania ze środków komunikacji masowej oraz obiektów użyteczności publicznej. Zorganizowane zostanie przedszkole dla dzieci niepełnosprawnych.

Realizacja zadania w latach 2000-2004. Wykonawcy: Zarząd Miasta, stowarzyszenia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cel D.VIII Poprawa porządku i stanu sanitarnego miasta

Osiągnięcie celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie D.VIII.1 Porządek sanitarny na ulicach i posesjach

Dbłość o porządek na wielu bialskich posesjach jest niezadawalająca, co negatywnie odbija się na estetyce miasta. Realizacja uchwały Rady Miejskiej dotyczącej utrzymania porządku i czystości w mieście jest niepełna (fragmentaryczna). Podjęte zostaną działania organizacyjne egzekwujące skuteczną realizację przepisów zawartych w w/w uchwale.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Straż Miejska.

Zadanie D.VIII.2 Porządek i spokój w miejscach publicznych

Skala szczegółowych zadań związanych z utrzymaniem porządku i spokoju w mieście jest bardzo duża. Spośród najważniejszych przedsięwzięć, zrealizowane zostaną następujące: wyeliminowanie spożywania alkoholu w miejscach publicznych (w pobliżu sklepów, na skwerze, przy targowiskach), ograniczenie ilości bójek i hałaśliwego zachowania się młodzieży, uporządkowanie zasad parkowania (zwłaszcza w centralnej części miasta), zapewnienie bezpiecznego poruszania się po mieście w godzinach wieczornych, maksymalna eliminacja zagrożeń związanych z poruszaniem się po drogach miejskich.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Straż Miejska, Policja, Zarząd Miasta.

Zadanie D.VIII.3 Dbłość o właściwy stan sanitarny placówek oświatowo - wychowawczych

Obecnie stan sanitarny niektórych placówek oświatowych nie jest zadowalający. Placówki oświatowo – wychowawcze nie są wyposażony zgodnie z obowiązującymi standardami. Będzie następowała sukcesywna poprawa tych warunków co podniesie poziom higieny w szkołach i będzie miało wpływ na kształtowanie dobrych nawyków wśród dzieci i młodzieży.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta, dyrektorzy placówek oświatowo - wychowawczych

5.7 WYPOCZYNEK I REKREACJA MIESZKAŃCÓW MIASTA

Cel D.IX Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej

Osiągnięcie celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie D.IX.1 Budowa pływalni odkrytej przy ul. Sidorskiej

Kryta pływalnia przy ul. Sidorskiej jest w okresie letnim wykorzystywana w niewielkim zakresie, gdyż większym zainteresowaniem cieszą się kąpieliska odkryte. Wybudowanie nowego basenu, w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego basenu krytego, umożliwi wykorzystanie funkcjonujących obecnie urządzeń do eksploatacji obu obiektów. Dzięki temu powstanie atrakcyjne miejsce do wypoczynku dla mieszkańców miasta w okresie letnim.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Zadanie D.IX.2 Modernizacja i rozwój bazy sportowej miasta, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych

Stadion i boiska treningowe Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji są w znacznym stopniu wyeksploatowane i wyraźnie odbiegają od standardów ogólnokrajowych. Dlatego przeprowadzona zostanie gruntowna modernizacja głównej płyty stadionu, co w konsekwencji umożliwi organizację piłkarskich imprez ogólnokrajowych i międzynarodowych. Wybudowane zostaną również boiska piłkarskie na wszystkich większych osiedlach mieszkaniowych, co pozwoli na organizowanie tam zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży szkolnej oraz masowych imprez sportowo-rekreacyjnych.

Realizacja zadania w latach 2001-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Zadanie D.IX.3 Utworzenie szlaku spacerowo-rowerowego

Biała Podlaska nie posiada szlaków spacerowo – rowerowych, które służyłyby jako ciągi komunikacyjne dla osób dojeżdżających do pracy, jak też wypełniały funkcje o charakterze rekreacyjnym. W okresie realizacji strategii rozwoju Białej

Podlaskiej rozpoczęta zostanie budowa kompleksowej sieci dróg rowerowych w mieście.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Zadanie D.IX.4 Dokończenie budowy stacji wodnej

Kontynuowane będzie zagospodarowywanie doliny Krzny, jako miejsca służącego dla wypoczynku i rekreacji mieszkańców miasta. W ramach przyjętych wcześniej planów, zlokalizowana została w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki stacja wodna. Podjęta w latach 90-tych inwestycja zostanie dokończona w najbliższych latach.

Realizacja zadania w latach 2001-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Cel D.X Promowanie ekologicznych form spędzania czasu wolnego

Dla osiągnięcia wyżej wymienionego celu sformułowane zostały dwa zadania realizacyjne:

Zadanie D.X.1 Rozwój turystyki kwalifikowanej w oparciu o bazę rekreacyjną Roskoszy i Stacji Turystycznej

Obiekty rekreacyjno - wypoczynkowe OPT "Galeria Podlaska" w Roskoszy umożliwiają organizowanie tam wypoczynku sobotnio-niedzielnego. Z chwilą uruchomienia stacji wodnej w Białej Podlaskiej, możliwe będzie uprawianie turystyki kajakowej na Krznie i Klukówce.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, AWF, biura podróży itp.

Zadanie D.X.2 Patronat nad organizacją imprez ogólnodostępnych (festyny, koncerty itp.)

Ogólnodostępne imprezy masowe organizowane są w Białej Podlaskiej dosyć rzadko. Samorząd bialski będzie sprzyjał wszelkim działaniom zmierzającym do zwiększenia ilości dobrze przygotowanych, atrakcyjnych przedsięwzięć o charakterze kulturowym. Będzie im również patronował.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, instytucje kultury, stowarzyszenia.

Cel D. XI   Rozwój bazy turystycznej i jej promocja

Osiągnięcie celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie D.XI.1   Utworzenie Centrum Informacji Turystycznej

Brak jest obecnie w Białej Podlaskiej ośrodka informacji turystycznej, gromadzącego, przetwarzającego i udostępniającego wiadomości o walorach turystycznych miasta i regionu. Informacje takie potrzebne są zarówno mieszkańcom Białej, jak i osobom przyjeżdżającym z zewnątrz (m.in. o bazie hotelowej, możliwościach wypoczynku, ofercie kulturalnej, wydawnictwach regionalnych). Dążeniem będzie, aby Centrum Informacji Turystycznej zlokalizować na Placu Wolności lub w bezpośrednim jego sąsiedztwie.

Realizacja zadania w latach 2001-2001. Wykonawcy: Zarząd Miasta, AWF, Studium Turystyki, biura podróży itp.

Zadanie D.XI.2   Wspieranie działalności wydawniczej

Działalność wydawnicza w sposób istotny będzie poszerzała zakres i skalę promocji miasta i regionu na zewnątrz: w kraju i za granicą. Kontynuowane będą - uznane już w kraju - wydawnictwa periodyczne: Podlaski Kwartalnik Kulturalny i Rocznik Białkopodlaski, a także seria wydawnicza klubu literackiego „Maksyma”. Opublikowane zostaną opracowania popularyzujące walory turystyczne miasta, popularyzujące twórczość mieszkających tutaj ludzi.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, kluby kultury i stowarzyszenia.

Zadanie D.XI.3   Rozwój turystyki biznesowej

Istniejące obiekty Instytutu Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej stwarzają możliwość organizowania w nich tzw. turystyki biznesowej. Możliwe jest m.in. przygotowywanie konferencji, wystaw i seminariów, w połączeniu z prezentacją walorów kulturowych i przyrodniczych regionu.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Wydział Zamiejscowy AWF.

6. OBSZAR INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

Dział ten obejmuje cztery grupy celowo-zadaniowe mające istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania nowoczesnych ośrodków miejskich. Warunkują one prawidłowy rozwój przestrzenny miasta, jego sprawne i niezawodne funkcjonowanie w przyszłości, według zasady: „**zdrowe miasto – współczesne cywilizacyjnie – racjonalne pod względem techniczno-ekonomicznym**”.

6.1 GOSPODARKA PRZESTRZENNA W STRATEGII

Gospodarka przestrzenna obejmuje następujące zagadnienia:

- A/ planowanie rozwoju zagospodarowania przestrzennego
- B/ gospodarkę gruntami komunalnymi
- C/ utrzymanie istniejących i tworzenie nowych zasobów mieszkaniowych i usługowych

6.1.1 PLANOWANIE ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Miejscowe planowanie przestrzenne, obok racjonalnej gospodarki gruntami, jest jednym z najważniejszych instrumentów prawidłowego kształtowania gospodarki przestrzennej miasta, zarówno całej struktury, jak i poszczególnych jej części.

Tab. 15

Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze gospodarki przestrzennej, komunikacji oraz infrastruktury technicznej.

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
1	D.III.4	Opracowanie koncepcji systemu ulic miejskich, parametrów technicznych budowy, linii zabudowy, uzbrojenia i krawężników
2	E.I.1	Wybudowanie obwodnicy śródmiejskiej w ciągu dróg wojewódzkich Nr 83 i 811 (od ulicy Lubelskiej do ulicy Artyleryjskiej)

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
3	E.I.2	Udrożnienie układu komunikacyjnego w centrum miasta (skierowanie ruchu kołowego poza obszar objęty ochroną konserwatorską)
4	E.I.3	Rozbudowa układu podstawowego ulic w części północno – wschodniej i północno- zachodniej miasta
5	E.I.4	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Za Torami
6	E.I.5	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Pieńki – - Grzybowa
7	E.I.6	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Słoneczne Wzgórze
8	E.I.7	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Sławacińska
9	E.I.8	Poprawa układu komunikacyjnego na Osiedlu Młodych
10	E.I.9	Zmniejszenie obciążenia ciągu ulic Łomaska – Zamkowa
11	E.I.10	Modernizacja drogi krajowej nr 2 (w granicach miasta) m.in. poprzez dostosowanie jej nośności do obowiązujących wymogów
12	E.II.1	Budowa dworca autobusowego
13	E.II.2	Połączenie funkcjonalne nowego dworca PKS z miastem
14	E.II.3	Rozbudowa bazy MZK
15	E.II.4	Wymiana przestarzałego taboru MZK
16	E.II.5	Restrukturyzacja MZK
17	E.II.6	Poprawa stanu zagospodarowania przystanków autobusowych
18	E.III.1	Wyłączenie ścisłego centrum miasta z indywidualnego ruchu samochodowego
19	E.III.2	Popularyzacja innych niż samochody środków komunikacji
20	E.III.3	Wprowadzenie systemu stref płatnych miejsc parkingowych
21	E.IV.1	Podniesienie technicznych parametrów ulic i ich otoczenia
22	E.IV.2	Oddzielenie różnych form ruchu drogowego
23	E.IV.3	Zastosowanie inżynierskich rozwiązań technicznych wpływających na wzrost bezpieczeństwa ruchu
24	E.V.1	Dobudowa czterech - stacji transformatorowych .na osiedlu Żwirki i Wigury
25	E.V.2	Budowa 3 stacji transformatorowych oraz sieci kablowej SN i NN na osiedlu Wiejska – Żeromskiego
26	E.V.3	Budowa stacji transformatorowych oraz sieci kablowej SN i NN na osiedlu Kosynierów I i II.
27	E.V.4	Budowa 7 stacji transformatorowych oraz sieci SN i NN na osiedlu Pieńki – Grzybowa
28	E.V.5.	Budowa 2 stacji transformatorowych oraz przebudowa sieci NN na osiedlu Powstańców (Białka)
29	E.V.6.	Dobudowa stacji transformatorowych SN/NN w rejonie Al. Jana Pawła II, ul. Sidorskiej i Kąpielowej.
30	E.V.7.	Budowa nowych stacji transformatorowych i sieci kablowych SN i NN na osiedlu Akademicka między ulicą. Akademicką i Warszawską.

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
31	E.V.8.	Budowa stacji transformatorowych oraz sieci kablowej SN i NN na osiedlach budownictwa wielorodzinnego przy ul. Janowskiej oraz ul. Północnej.
32	E.V.9.	Przebudowa sieci energetycznej w centrum miasta
33	E.V.10.	Wymiana awaryjnych niesieciowych kabli SN w izolacji polietylenowej
34	E.V.11.	Sukcesywna przebudowa pozostałej sieci napowietrznej SN i NN na kablówką miasta Biała Podlaska
35	E.V.13.	Przebudowa oświetlenia ulicznego.
36	E.V.14.	Budowa ciągu kablowego SN od GPZ-Wola do ST-102 poprzez projektowane os. Słoneczna
37	E.V.15.	Budowa ciągu kablowego SN od GPZ-Wola do ST-76
38	E.V.16.	Budowa ciągu SN od ST-20 do ST -17
39	E.V.17.	Budowa ciągu SN od GPZ - Wola do ST-107
40	E.V.18.	Budowa ciągu SN od GPZ-Sitnicka do os. Grzybowa
41	E.V.19.	Budowa GPZ-3 (lokalizacja u zbiegu ulic E-30 i Żeromskiego)
42	E.V.20.	Budowa ciągu SN od Sielczyk ST-5 do Sielczyk ST2
43	E.V.21.	Przebudowa sieci energetycznej w rejonie ul. Rzezniana – - Dolna.
44	E.V.22.	Os. Narutowicza (odcinek od Al. 1000 - lecia do Al. Jana Pawła II) Rolnicza, Przemysłowa (przebudowa sieci napowietrznej NN).
45	E.V.23.	Wymiana wyeksploatowanych kabli NN na osiedlu Zgoda
46	E.VI.1.	Zwiększenie niezawodności dostaw energii cieplnej oraz ograniczenie strat w sieci.
47	E.VI.2.	Modernizacja systemu ciepłowniczego (poprawiającego sprawność układu sieci)
48	E.VII.1.	Opracowanie i realizacja programu energetycznego miasta
49	E.VII.2.	Aneks programu gazyfikacji miasta
50	E.VII.3.	Budowa sieci gazowej wysokiego ciśnienia (w kierunku kotłowni przy ul. Orzechowej oraz stacji I ⁰)
51	E.VII.4	Budowa stacji I ⁰ przy ul. Francuskiej (za obwodnicą)
52	E.VII.5.	Doprowadzenie gazu do południowych obszarów miasta
53	E.VII.6	Budowa gazowych sieci rozdzielczych w osiedlach: Za Torami , Pieńki
54	E.VII.7.	Gazyfikacja terenów przy lotnisku
55	E.VII.8	Budowa sieci gazowych w obrębie ulic: Aleje 1000 – lecia , Brzeska , Rieczna
56	E.VII.9	Zasilanie szpitala przy ulicy Terebelskiej
57	E.VII.10	Budowa sieci gazowej w ulicach: Torowej, Moniuszki, Pl. Szkolny Dwór, Narutowicza, Północnej. Dokończenie budowy w ul. Prostej, Brzeskiej, Sidorskiej
58	E.VII.11	Przyłączanie obiektów zlokalizowanych w pobliżu istniejącej sieci gazowej
59	E.VII.12	Budowa sieci gazowej w osiedlach: Na Skarpie, Młodych

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
60	E.VII.13	Wykonanie gazociągu niskiego ciśnienia w ulicy Grunwaldzka – Zgoda
61	E.VIII.1.	Budowa magistralnego wodociągu wschodniego.
62	E.VIII.2.	Budowa magistralnego wodociągu zachodniego
63	E.VIII.3.	Budowa magistralnego wodociągu centralnego
64	E.VIII.4.	Budowa rozdzielczych wodociągów na Osiedlach Pieńki, Grzybowa
65	E.VIII.5.	Budowa rozdzielczego wodociągu na os. Słoneczne Wzgórze
66	E.VIII.6.	Budowa rozdzielczego wodociągu na osiedlu Sławacińska.
67	E.VIII.7.	Budowa rozdzielczego wodociągu na osiedlu Żwirki i Wigury.
68	E.VIII.8.	Budowa wodociągu w rejonie centralnym (tereny przyległe do ul. Jana Pawła II)
69	E.VIII.9.	Budowa wodociągu w strefie nadrzecznej (tereny przyległe do Jana Pawła II)
70	E.VIII.10.	Budowa wodociągu w rejonie ul. Powstańców (Białka)
71	E.VIII.11.	Budowa wodociągu w rejonie ul. Sidorskiej (Sielczyk)
72	E.VIII.12.	Budowa wodociągu w rejonie ul. Gwardii Ludowej (Sielczyk)
73	E.VIII.13.	Budowa awaryjnego ujęcia wody „za torami” (w rejonie osiedla Grzybowa – Ceglana)
74	E.VIII.14	Modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania przy ul. Narutowicza
75	E.VIII.15	Budowa wodociągów osiedlowych (Zachód VII-VIII) Akademicka - Warszawska.
76	E.IX.2.	Renowacja głównego kolektora z Jednostki Wojskowej 5058
77	E.IX.3.	Budowa kanalizacji ściekowej na os. Pieńki – Grzybowa
78	E.IX.4.	Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie os. przy ul. Brzeskiej, Powstańców, Gwardii Ludowej.
79	E.IX.5.	Budowa kanalizacji ściekowej osiedla w rejonie ul. Orzechowej do Kapielowej
80	E.IX.6.	Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie Al. Jana Pawła II i nadrzecznym (Błonie)
81	E.IX.7	Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie ul. Jana Pawła II i cmentarza
82	E.IX.8.	Budowa kanalizacji ściekowej na os. Żwirki i Wigury
83	E.IX.9.	Budowa przepompowni sieciowej w okolicy ul. Mickiewicza
84	E.IX.10	Budowa kanalizacji ściekowej w ul. Podmiejskiej
85	E.IX.11	Budowa kanalizacji ściekowej w ul. Moniuszki – Nowa
86	E.IX.12	Budowa kanalizacji ściekowej- Kolonia Francuska z przepompownią ścieków .
87	E.IX.13	Budowa kanalizacji ściekowej w ul. Terebelskiej na północ od „obwodnicy”
88	E.IX.14	Budowa kanalizacji ściekowej na osiedlu Zachód VII-VIII, Akademicka - Warszawska.
89	E.X.4	Budowa kanałów deszczowych w rejonie Al. Jana Pawła II i ul. Żeromskiego

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
90	E.X.5.	Budowa kanału deszczowego w ul. Nowej.
91	E.X.6.	Budowa kanału deszczowego w ul. Świerkowa - Droga Wojskowa.
92	E.X.7.	Budowa kanału deszczowego w ul. Sidorska – Kolejowa.
93	E.X.8.	Budowa kanału deszczowego w ul. Brzeskiej - kolektor wschodni.
94	E.X.9.	Budowa kanału deszczowego ul. Północnej
95	E.X.10.	Budowa kanału deszczowego w ul. Armii Krajowej.
96	E.X.11.	Budowa kanału deszczowego os Żwirki i Wigury

6.2 DROGI I KOMUNIKACJA W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Cel. E.I.1 Poprawa układu komunikacyjnego i zwiększenie przepustowości ulic

Osiągnięcie wyżej wymienionego celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie D.III.4 Opracowanie koncepcji systemu ulic miejskich, z określeniem parametrów technicznych budowy, linii zabudowy, uzbrojenia i krawężników

Obecny plan zagospodarowania przestrzennego Białej Podlaskiej nie określa trybu i zasad budowy ulic w mieście. Brak uregulowań w tym zakresie wynika głównie z utrzymującego się od lat niedostatku środków finansowych. W najbliższych latach określone zostaną parametry budowy ulic miejskich, wyznaczające takie linie zabudowy, aby zachowana była właściwa widoczność i bezpieczeństwo na nowych ulicach.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.1 Wybudowanie obwodnicy śródmiejskiej w ciągu dróg wojewódzkich nr 83 i 811 (od ul.Lubelskiej do ul.Artyleryjskiej)

W Białej Podlaskiej brakuje trasy komunikacyjnej wypełniającej funkcję obwodnicy wewnętrznej miasta na kierunku północ - południe. Powoduje to, że

znaczny ruch kołowy kierowany jest do części śródmiejskiej, znajdującej się w strefie ochrony konserwatorskiej oraz strefie chronionych obszarów zielonych (park miejski). Połączenie ul. ul. Lubelskiej i Artyleryjskiej usprawni ruch komunikacyjny pomiędzy Chełmem i Białymstokiem oraz osiedlami mieszkaniowymi Białej Podlaskiej położonymi po obu stronach rzeki Krzny (Pieńki-Grzybowa, Słoneczne Wzgórze, Kopernika, Glinki, os. Jagiellońskie). Nowa arteria spowoduje znaczne ograniczenie ruchu kołowego w centralnej części miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Zarząd Województwa.

Zadanie E.I.2   Udrożnienie układu komunikacyjnego w centrum miasta (skierowanie ruchu kołowego poza obszar objęty ochroną konserwatorską)

Istniejący układ komunikacyjny oraz brak dostatecznej ilości parkingów, powodują nadmierną penetrację śródmieścia przez pojazdy osobowe i transportowe. W wyniku realizacji w/w zadania nastąpi ograniczenie ruchu w strefie objętej ochroną konserwatorską, zwiększenie bezpieczeństwa jazdy oraz poprawa warunków środowiskowych. W ramach realizowanego zadania przebudowany zostanie Pl. Wojska Polskiego – wraz z okolicznymi ulicami – oraz znaczne fragmenty Al. Jana Pawła II (Wiejska, Partyzantów). Nastąpi też modernizacja istniejących skrzyżowań i ciągów pieszych.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.3   Rozbudowa podstawowego układu ulic w północno-wschodniej i północno-zachodniej części miasta

Wyżej wymienione części miasta nie posiadają podstawowego układu ulic, gwarantującego w miarę dobre połączenia komunikacyjne z innymi osiedlami. W pierwszej kolejności wybudowane zostaną następujące ulice: Północna, Żeromskiego, Armii Krajowej, Podmiejska, Kosynierów i Okopowa.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.4   Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Za Torami

Okolo 70% ulic znajdujących się na tym osiedlu posiada nawierzchnię gruntową, co znacznie utrudnia dojazd do innych części miasta. Rozwijające się w tym rejonie budownictwo indywidualne uzasadnia potrzebę wybudowania

w najbliższym okresie następujących ulic: Drzewieckiego, Kruczej, Czerwińskiego, Żwirki i Wigury (od ul.Lubelskiej do Długiej), Górnej i Wyzwolenia.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.5 Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Pieńki - Grzybowa

Około 70% ulic na tych osiedlach posiada nawierzchnię gruntową, co znacznie utrudnia dojazd do głównej trasy komunikacyjnej tej części miasta –ul.Grzybowej. Wybudowanie ul. Ceglanej (od Grzybowej do Kalinowej) oraz ul.Jastrzębiej usprawni układ komunikacyjny w tym rejonie, umożliwiając dojazd z dróg gruntowych na drogi o nawierzchni utwardzonej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.6 Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Słoneczne Wzgórze

Nawierzchnia ulic na osiedlu Słoneczne Wzgórze jest nie zadawalająca. Około 70%, to drogi gruntowe, co przy rozwijającej się dynamicznie motoryzacji znacznie komplikuje życie mieszkańców. W ramach budowy układu komunikacyjnego w tej części miasta utwardzone zostaną w pierwszej kolejności następujące ulice: Wolska, Droga Wojskowa(do Chłodnej), Chłodna(do Dalekiej), Daleka (od Chłodnej do Twardej), Gromadzkiej (od Przelotnej do Koncertowej). Umożliwią one dojazd z dróg gruntowych do drogi o nawierzchni utwardzonej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.7 Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Sławacińska

Podobnie jak wielu innych rejonach miasta nieutwardzone ulice stanowią około 70% całej sieci drogowej. Aby usprawnić ruch kołowy na tym osiedlu, w pierwszej kolejności zbudowane zostaną ulice: Sławacińska (od Kleeberga do Folwarcznej), Żurawia i Sucharskiego. Pozwoli to na dość swobodny przejazd środków lokomocji do zbiorczej arterii drogowej tej części miasta - ul.Warszawskiej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.8 Poprawa układu komunikacyjnego na Osiedlu Młodych

Usprawnienie układu komunikacyjnego os. Młodych, w tym również odciążenie ul.Orzechowej, uwarunkowane jest utwardzeniem ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz zakończeniem budowy ul.Włoskiej. Pierwsza z w/w ulic posiada pełne uzbrojenie, druga natomiast jest już częściowo zrealizowana.

Realizacja zadania w 2000 roku. Wykonawca : Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.9 Zmniejszenie obciążenia ciągu ulic Łomaska-Zamkowa

Ciąg ulic Łomaska –Zamkowa, to najbardziej obciążone ulice w mieście. Porusza się nimi około 650 pojazdów na godzinę. Przewiduje się, że w najbliższych latach ruch kołowy na tym odcinku wzrośnie o 40% (ok.900-950 pojazdów na godzinę). Wybudowanie ul.Koncertowej spowoduje zwiększenie przepustowości węzła komunikacyjnego Sidorska-Łomaska, bardziej równomiernie rozkładając ruch samochodowy na inne dzielnice miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.I.10 Modernizacja drogi krajowej nr 2 (w granicach miasta), m.in. poprzez dostosowanie jej nośności do obowiązujących wymogów

Droga krajowa nr 2 jest krajową drogą główną, spełniającą rolę trasy komunikacyjnej o ruchu przyspieszonym. Wobec tego, że terminy rozpoczęcia budowy autostrady ciągle są przesuwane, droga ta nadal będzie przejmowała coraz większe obciążenia komunikacyjne. Modernizacja pozwoli na utrzymanie jej obecnego charakteru, przy jednoczesnym ograniczeniu dostępności od strony przylegających osiedli mieszkaniowych.

Realizacja zadania w latach 2005-2006. Wykonawcy: Zarząd Wojewódzki GDDB (budżet centralny), Zarząd Miasta.

Cel E.II Usprawnienie funkcjonowania komunikacji miejskiej

Osiągnięcie celu wymaga realizacji następujących zadań:

Zadanie E.II.1 Budowa nowego dworca autobusowego

Standard istniejącego dworca autobusowego jest wysoce nie zadowalający. Wzniesiony on został jako typowa budowla prowizoryczna (tymczasowa) i od dłuższego czasu nie gwarantuje właściwej obsługi ruchu pasażerskiego. Zbyt mały plac manewrowy, w bezpośrednim sąsiedztwie ruchliwej ulicy, powodują, że poruszające się pojazdy stale narażone są na kolizje komunikacyjne. Budowa nowego

dworca autobusowego w rejonie ul. Kościuszki pozwoli na zintegrowanie pasażerskiej komunikacji drogowej z komunikacją kolejową. Dla wielu użytkowników, zwłaszcza tych którzy podróżują różnymi środkami lokomocji, taka lokalizacja dwóch dworców będzie niezwykle korzystna.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, PKS, PKP.

Zadanie E.II.2 Połączenie funkcjonalne nowego dworca PKS z miastem

W związku z budową dworca autobusowego przy ul. Kościuszki, główny ruch autobusów PKS zostanie skierowany na najszerszą arterię komunikacyjną miasta- Aleję Jana Pawła II. W związku z tym Aleja zostanie przedłużona (dawną Dębową) aż do ronda przy dworcu PKP. Istotnej przebudowie poddane zostanie również samo rondo.

Realizacja zadania w latach 2000-2008. Wykonawcy: Zarząd Miasta, PKS, PKP.

Zadanie E.II.3 Rozbudowa bazy MZK

Wyposażenie bazy Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego wymaga dalszych uzupełnień.. Wybudowany zostanie budynek magazynowy i stacja paliw, urządzony warsztat diagnostyczny, oświetlony i utwardzony plac manewrowy. Zakład zostanie skomputeryzowany.

Realizacja zadania w latach 2000-2006. Wykonawcy: Zarząd Miasta, MZK.

Zadanie E.II.4 Wymiana przestarzałego taboru MZK

Ponad 50% autobusów MZK ma 10 lat i więcej, przekroczyły zatem próg racjonalnego okresu ich eksploatacji. Jednocześnie obserwowane jest zjawisko zmniejszającej się ilości pasażerów, z czego wynika równoczesne zmniejszanie się dochodów firmy. Wymiana taboru pozwoli na podniesienie komfortu przejazdu pasażerów; będzie to bodźcem do korzystania ze środków komunikacji masowej. Nowe autobusy przystosowane będą do ułatwionego z nich korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Realizacja zadania w latach 2000-2006. Wykonawcy: Zarząd Miasta, MZK

Zadanie E.II.5 Restrukturyzacja MZK

Obecnie MZK funkcjonuje jako jednostka budżetowa, co ogranicza możliwości poszerzania usług świadczonych przez ten zakład, a jednocześnie wymaga stałych - coraz większych – dotacji samorządowych. Restrukturyzacja zakładu

pozwole na prowadzenie racjonalniejszej gospodarki mieniem, przy równoczesnym poszerzeniu zakresu świadczonych usług, opartych na zasadach wolnej konkurencji. Skutkiem tych zmian będzie także podniesienie jakości świadczonych usług komunikacyjnych.

Realizacja zadania w 2002 r. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.II.6 Poprawa stanu zagospodarowania przystanków autobusowych

Stan obecny przystanków autobusowych jest niezadawalający. Przystanki zastąpione nowymi, estetycznymi wiatami. Przy ich stawianiu uwzględnia się potrzebę podniesienia poziomu bezpieczeństwa w miejscach oczekiwania na autobusy. Dodatkowo utwardzone zostaną wszystkie istniejące pętle autobusowe.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawca: MZK.

Cel E.III Ograniczenie ruchu samochodowego w mieście

Dla realizacji wyżej wymienionego celu sformułowane zostały następujące zadania:

Zadanie E.III.1 Wylączenie centrum miasta z indywidualnego ruchu samochodowego

Istniejący układ komunikacyjny oraz organizacja ruchu w centrum miasta, powodują nadmierną dostępność i eksploatację śródmieścia. Układ wewnętrzny ulic jest mało czytelny, powoduje częste błędzenie kierowców, także miejscowych. W najbliższym okresie podjęte zostaną decyzje zmierzające do ograniczenia ruchu w rejonie Placu Wolności, co wpłynie na istotne „uspokojenie” tej części miasta, objętej m.in. ochroną konserwatorską. Na obrzeżach centrum wybudowane zostaną pojemne parkingi (Piłsudskiego, Łąkowa, Plac Wojska Polskiego).

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.III.2 Popularyzacja innych niż samochody środków komunikacji

Wykorzystanie roweru jako środka komunikacji, pomimo masowego rozwoju motoryzacji, nadal jest powszechne, może nawet powszechniejsze niż przed laty. Rozwijanie komunikacji rowerowej jest ze wszech miast korzystne, gdyż powoduje

ograniczenie spalin w mieście, przynosi oszczędności finansowe dla użytkowników, pozytywnie wpływa na kondycję fizyczną i zdrowotną mieszkańców miasta. Dalsze upowszechnienie miejskiej komunikacji rowerowej w znacznym stopniu uzależnione jest od zorganizowania odpowiedniej sieci dróg rowerowych. Samorząd miejski przystąpi do budowy ścieżek rowerowych, odpowiednich parkingów, stojaków i wiat na rowery. Efektem realizacji tego zadania powinno być zmniejszenie ruchu samochodowego o 10%, a tym samym podniesienie poziomu bezpieczeństwa miejskiego ruchu komunikacyjnego.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.III.3 Wprowadzenie systemu płatnych stref parkingowych

Obecnie Biała Podlaska nie posiada uporządkowanego systemu parkingowego, co powoduje, że w centrum występuje nadmierny ruch kołowy a istniejące parkingi nie są wykorzystywane w sposób racjonalny. Wprowadzenie płatnego systemu parkingowego przyspieszy rotację pojazdów (skrócenie czasu postoju) oraz przyniesie dodatkowe dochody do kasy miejskiej, które będą mogły być wykorzystane na dalsze doskonalenie systemu komunikacyjnego miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Cel E.IV Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego

Dla realizacji wyżej wymienionego celu sformułowane zostały następujące zadania:

Zadanie E.IV.1 Podniesienie technicznych parametrów ulic i ich otoczenia

Wiele ulic nie spełnia wymogów technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne tego typu. Niektóre, ze względu na funkcjonalne ich znaczenie, zostały zaliczone do dróg wyższej klasy. Na nawierzchnię ulic negatywnie oddziałuje to, że 60% drogowej sieci miejskiej nie posiada odpowiedniego odwodnienia. Powoduje to również obniżenie poziomu bezpieczeństwa ruchu. Poprawa istniejącego stanu nastąpi poprzez: przebudowę geometrii skrzyżowań, likwidację występujących kolein, budowę nowych zatok autobusowych oraz systemu kanałów burzowych.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, MZK, PKS.

Zadanie E.IV.2 Rozdzielenie różnych form ruchu drogowego

Wzrastająca ilość wypadków ulicznych, zwłaszcza z udziałem pieszych i rowerzystów, wymaga rozdzielenia poszczególnych rodzajów ruchu. Na głównych trasach komunikacyjnych (ul.ul. Janowska, Brzeska, Warszawska, Sidorska, Łomaska, Długa, Witoroska, Nowa) wybudowane zostaną odrębne ciągi komunikacyjne dla pieszych i rowerzystów.

Realizacja zadania w latach 2000-2003. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.IV.3 Zastosowanie inżynierskich rozwiązań technicznych wpływających na wzrost bezpieczeństwa ruchu

Rozwój motoryzacji w mieście oraz systematyczna poprawa jakości najważniejszych ciągów komunikacyjnych powodują, że coraz częściej łamane są przepisy ograniczające prędkość poruszania się pojazdów. Aby zapobiec temu, zintensyfikowane zostaną działania podnoszące skuteczność stosowanych oznaczeń drogowych. W szerszym zakresie stosowane będą poziome oznakowania strukturalne. Sygnalizacja świetlna zostanie zamontowana przy następujących skrzyżowaniach: Narutowicza – Aleja Tysiąclecia, Włoska – Sidorska, Terebelska- Królowej Jadwigi, Narutowicza (przy szkole nr 1), Łomaska – Kolejowa.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

6.3 ENERGETYCZNE ZAOPATRZENIE MIASTA DO ROKU 2010

Cel E.V Zaopatrzenie w energię elektryczną

Założony cel zostanie osiągnięty w wyniku realizacji następujących zadań:

Zadanie E.V.1 Dobudowanie czterech stacji transformatorowych na osiedlu Żwirki i Wigury

W tym rejonie miasta intensywnie rozwija się indywidualne budownictwo mieszkaniowe, co stwarza potrzebę niezwłocznego rozbudowania sieci energetycznych, w tym również budowy nowych stacji transformatorowych. Zlokalizowane zostaną one m.in. przy ul. Górnej i Łomaskiej.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawcy: inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP

Zadanie E.V.2, E.V.3   Rozbudowa sieci energetycznych na osiedlach mieszkaniowych Wiejska-Żeromskiego – Kosynierów I i II

Obszar ten przeznaczony jest pod intensywną indywidualną zabudowę mieszkaniową, w przyszłości również pod budownictwo wielorodzinne. Dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców rozbudowane zostaną istniejące w tym rejonie sieci energetyczne, m.in. uruchomione nowe stacje transformatorowe.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.4, E.V.5   Budowa stacji transformatorowych na peryferyjnych osiedlach mieszkaniowych

Rozwój budownictwa mieszkaniowego w południowo-zachodniej i północno – wschodniej części miasta stwarza potrzebę doprowadzenia tam odpowiedniej infrastruktury energetycznej. W ramach realizacji tego zadania rozbudowane zostaną sieci energetyczne na osiedlu Pieńki-Grzybowa oraz Powstańców (Białka). Uruchomionych zostanie m.in. dziewięć stacji transformatorowych, co zaspokoi potrzeby mieszkańców tych osiedli w zakresie dostaw energii elektrycznej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: indywidualni inwestorzy, Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.6, E.V.7, E.V.8   Rozbudowa sieci energetycznych w istniejących osiedlach mieszkaniowych

W kilku bialskich osiedlach mieszkaniowych została w ostatnich latach znacznie zintensyfikowana zabudowa (pełniejsze wykorzystanie wolnych przestrzeni). Dotyczy to osiedla domków jednorodzinnych w rejonie Al. Jana Pawła II ul. ul. Sidorska-Kapielowa, osiedla Akademicka (między ul. Akademicką i Warszawską) oraz osiedla z budownictwem wielorodzinnym przy ul. Janowskiej. Wybudowanie nowych stacji transformatorowych pozwoli na pełne zaspokojenie potrzeb energetycznych mieszkańców tych osiedli.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.9 Przebudowa sieci energetycznej w centrum miasta

Zgodnie z opracowanym projektem przebudowy centrum miasta napowietrzne linie energetyczne zostaną zastąpione liniami podziemnymi. Częściowo już zrealizowane zadanie, będzie kontynuowane w najbliższych latach. W efekcie nastąpi zdecydowana poprawa sposobu i jakości dostarczanej energii elektrycznej dla istniejących odbiorców, a także poprawa wyglądu estetycznego centralnej części miasta (znikną linie napowietrzne oraz słupy energetyczne).

Realizacja zadania w latach 2000-2003. Wykonawcy: inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.10, E.V.11 Sukcesywna przebudowa i wymiana sieci napowietrznej SN i NN na kablową. Wymiana kabli energetycznych (tzw. niesieciowych).

Sieć zasilająca SN w Białej Podlaskiej została w przeważającej części wykonana przy zastosowaniu kabli posiadających izolację z polietylenu „niesieciowego”. Rosnąca z roku na rok awaryjność tej sieci wymusza sukcesywną wymianę przestarzałych kabli. Po zrealizowaniu tego zadania wyeliminowane zostaną przerwy w dostawie prądu dla mieszkańców oraz poprawi się estetyka miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.13 Przebudowa oświetlenia ulicznego

Istniejące oświetlenie ulic Białej Podlaskiej jest w większości przestarzałe i mało efektywne (energochłonne, awaryjne). W ramach konserwacji oświetlenia, prowadzonej przez Zakład Energetyczny, dokonywana będzie w najbliższych latach sukcesywna wymiana istniejących opraw żarowych i rtęciowych na nowoczesne energooszczędne oprawy sodowe. Jednocześnie wprowadzane będzie automatyczne sterowanie oświetleniem (włączenia i wyłączenia). Efektem realizacji zadania będzie systematyczne zmniejszanie ilości energii zużywanej na oświetlenie ulic, ograniczanie awaryjności, poprawa jakości oświetlenia oraz wyglądu estetycznego ulic.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.14 – E.V.20 Budowa ciągów kablowych

Ze względu na stale rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną, aby uniknąć awarii i przerw w dostawie prądu, wybudowane zostaną nowe ciągi kablowe SN na terenie miasta : a/ od GPZ-Wola do ST-102, od GPZ-Wola do ST 76, od ST-20 do ST 17, od GPZ Wola do ST-107, od GPZ Sitnicka do os. Grzybowa, od ST – 5 (Sielczyk) do ST-2 (Sielczyk), GPZ-3 (u zbiegu E-30 i ul. Żeromskiego).

Realizacja zadania w latach 2000-2003. Wykonawca: Zakład Energetyczny w Białej Podlaskiej.

Zadanie E.V.21   Przebudowa sieci energetycznej w rejonie ul. Rzeźniana--Dolna

Istniejące w tym rejonie miasta urządzenia energetyczne są nadmiernie wyeksploatowane, czego skutkiem są częste awarie. Zastosowanie nowoczesnych urządzeń zapewni mieszkańcom wysoką jakość i stabilność w dostawie energii. Poprawią się parametry techniczne dostarczanej energii oraz podwyższy poziom bezpieczeństwa funkcjonujących urządzeń .

Realizacja zadania w roku 2001. Wykonawca: Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.22   Przebudowa sieci energetycznej pomiędzy Aleją Tysiąclecia i Aleją Jana Pawła II

Realizacja tego zadania wiąże się dokończeniem budowy ważnej strategicznie drogi miejskiej, jaką jest ul. Narutowicza. Tak jak na dotychczasowym odcinku przebudowanej ul Narutowicza, linie napowietrzne zostaną zastąpione kablami podziemnymi. Wymienione zostaną przestarzałe sieci i urządzenia energetyczne, dzięki czemu zlikwiduje się powtarzające się często awarie. Podniesiony zostanie poziom bezpieczeństwa oraz wygląd estetyczny tej części miasta.

Realizacja zadania w terminie do 2002 r. Wykonawca: Zakład Energetyczny BP.

Zadanie E.V.23   Wymiana wyeksploatowanych kabli energetycznych na osiedlu Zgoda

W związku ze starzeniem się sieci i urządzeń na os. Zgoda, istnieje potrzeba ich sukcesywnej wymiany. Zrealizowanie tego zadania zmniejszy awaryjność, poprawi parametry techniczne dostarczanej energii oraz podniesie poziom bezpieczeństwa eksploatowanych urządzeń.

Termin realizacji zadania : rok 2005. Wykonawca: Zakład Energetyczny BP.

Cel E.VI Zaopatrzenie w energię ciepłą

Dla realizacji w/w celu zostały sformułowane dwa zadania:

Zadanie E.VI.1 Zwiększenie niezawodności dostaw energii cieplnej oraz ograniczenie strat w sieci

Znaczny fragment głównej magistrali ciepłowniczej, pomiędzy ul.Łukasznąską i ul. Brzeską, posiada przestarzały system armatury odcinającej, odwadniającej i odpowietrzającej, co grozi częstymi awariami. Przekrój tej magistrali jest zbyt duży, izolacja mało skuteczna, czego efektem są nadmierne, nieuzasadnione straty ciepłe. Sieć o przekroju 500 mm zostanie w najbliższych latach zastąpiona rurami o przekroju 300 mm (preizolowanymi). Efektem realizacji tego zadania będzie zwiększenie niezawodności dostaw, zmniejszenie oporów „na przepływie” oraz znaczne ograniczenie kosztów eksploatacji na tym odcinku magistrali.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: PEC, WFOŚ, NFOŚ, Zarząd Miasta.

Zadanie E.VI.2 Modernizacja systemu ciepłowniczego (poprawiającego sprawność układu sieci)

Bialska magistrala ciepłownicza wymaga unowocześnienia. Niezbędna jest wymiana armatury kontrolno-pomiarowej oraz regulującej. Wymiennikownie typu WCO i WCW zostaną zastąpione generacjami nowszymi (typu JAD lub płytowymi). Rurociągi będą wymieniane na preizolowane. Modernizacja wymiennikowni i rurociągów zmniejszy straty ciepłe na przesyle, podwyższy stopień niezawodności dostaw oraz obniży koszty eksploatacyjne.

Realizacja zadania w latach 2002-2005. Wykonawca: PEC.

Cel E.VII Zaopatrzenie w gaz

Dla zrealizowania wyżej wymienionego celu sformułowane zostały następujące zadania realizacyjne:

Zadanie E.VII.1   Opracowanie i realizacja programu energetycznego miasta

Jednym z najważniejszych mediów komunalnych, decydujących o możliwościach rozwojowych miasta, jest energia. Konieczne jest określenie przyszłych potrzeb energetycznych, w taki sposób, aby wzrost mocy wyprzedzał rosnące zapotrzebowanie ze strony indywidualnych oraz instytucjonalnych odbiorców. Dlatego opracowany zostanie spójny plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Określone zostaną kierunki rozwoju poszczególnych sektorów energetycznych, zadania priorytetowe oraz niezbędne nakłady.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.VII.2   Aneks do programu gazyfikacji miasta

Realizacja w latach 2002-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, PGNiG S.A.

Zadanie E.VII.3   Budowa sieci gazowniczej wysokiego ciśnienia (w kierunku kotłowni przy ul. Orzechowej oraz stacji I⁰)

Obecnie brak jest możliwości zasilania gazem ziemnym kotłowni przy ul.Orzechowej, kotłowni, która odgrywa niezastąpioną funkcję przy zaopatrywaniu miasta w ciepło. Doprowadzenie sieci gazowniczej pozwoli na uruchomienie produkcji ciepła w układzie skojarzonym, co przyniesie korzyści finansowe oraz zmniejszy zanieczyszczenie środowiska.

Termin realizacji zadania: do 2003 r. Wykonawca: PGNiG S.A.

Zadanie E.VII.4   Budowa stacji I⁰ przy ul. Francuskiej (za obwodnicą)

Biała Podlaska nie posiada drugostronnego zasilania gazowego. Wybudowanie nowej stacji pozwoli na zwiększenie ilości gazu ziemnego doprowadzanego do sieci rozdzielczej, a także podniesie poziom niezawodności dostaw.

Termin realizacji zadania : do 2005 r. Wykonawca: PGNiG S.A.

Zadanie E.VII.5, E.VII.6, E.VII.7   Doprowadzenie gazu do południowych obszarów miasta

Południowa część Białej Podlaskiej nie posiada sieci gazowniczej, chociaż od lat intensywnie rozwija się w tej części miasta budownictwo indywidualne (Za Torami, Pieńki-Grzybowa). Gazyfikacja tych terenów poprawi sprawność wytwarzania energii cieplnej oraz zmniejszy emisję substancji szkodliwych do otoczenia. Gazyfikacja rejonów w pobliżu lotniska, uatrakcyjni ten obszar jako miejsce potencjalnych inwestycji o charakterze gospodarczym.

Realizacja zadania w latach 2001-2005. Wykonawcy: PGNiG S.A., Zarząd Miasta, potencjalni odbiorcy.

Zadanie E.VII.8 Budowa sieci gazowych w obrębie ulic: Aleja Tysiąclecia, Brzeska, Rzeczna

Ten rejon miasta nie posiada sieci gazowej. Doprowadzenie sieci pozwoli na przestawienie domowych kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Nastąpi poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do otoczenia.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. PGNiG S.A., Zarząd Miasta, potencjalni odbiorcy.

Zadanie E.VII.9 Zasilenie szpitala przy ul. Terebelskiej

Doprowadzenie sieci gazowej do obiektów szpitala umożliwi produkcję pary technologicznej bezpośrednio w obiektach tej instytucji. Dzięki temu wyeliminowane zostaną znaczne straty pary technologicznej na przesyle - z nazbyt oddalonej kotłowni.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawca: Szpital.

Zadanie E.VII.10 Budowa sieci gazowej w ulicach: Torowa, Moniuszki, pl. Szkolny Dwór, Narutowicza, Północna. Dokończenie budowy w ul. ul. Prostej, Brzeskiej i Sidorskiej

Doprowadzenie sieci gazowniczych w rejon w/w ulic pozwoli przestawić lokalne kotłownie na zasilanie gazem ziemnym. Nastąpi poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do otoczenia. Dzięki realizacji w/w zadań sieć gazownicza obejmie część zabudowań Placu Wolności oraz szereg zakładów pracy zlokalizowanych przy ul. ul. Prostej, Brzeskiej i Sidorskiej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: PGNiG S.A., Zarząd Miasta, potencjalni odbiorcy.

Zadanie E.VII.11   Przyłączanie obiektów zlokalizowanych w pobliżu istniejącej sieci gazowej

Znaczna ilość właścicieli budynków (ok.790), pomimo tego, że mieszka w pobliżu sieci gazowniczej i posiada odpowiednie przyłącza, nie korzysta z gazu ziemnego. Podobnie jest również z niektórymi budynkami użyteczności publicznej, takimi jak: Komenda Policji, Szkoły Podstawowe nr 1 i 4, przedszkole przy ul. Nowej, Dom Strażaka. Podjęte zostaną rozwiązania systemowe skłaniające osoby indywidualne oraz instytucje do przestawienia tradycyjnych systemów grzewczych na czystsze ekologicznie. Dzięki temu nastąpi również zintensyfikowanie wykorzystania istniejącej sieci gazowej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: indywidualni oraz instytucjonalni odbiorcy.

Zadanie E.VII.12   Budowa sieci gazowej na osiedlach: Na Skarpie, Młodych

Oba osiedla posiadają intensywną zabudowę mieszkaniową: jednorodzinna i wielorodzinna. Doprowadzenie sieci gazowej umożliwi przestawienie lokalnych prywatnych kotłowni na zasilanie gazowe. Pozwoli to na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do otoczenia oraz poprawę efektywności ogrzewania.

Realizacja zadania w terminie do 2005 r. Wykonawcy: PGNiG S.A., Zarząd Miasta, potencjalni odbiorcy.

Zadanie E.VII.13   Wykonanie gazociągu niskiego ciśnienia w ul. Grunwaldzka – Zgoda

Wykonanie gazociągu niskiego ciśnienia pomiędzy w/w ulicami pozwoli na spięcie osiedla „Terebelska” z osiedlem „Piastowskim”. Możliwe też będzie podłączenie do sieci budynków położonych w sąsiedztwie tego gazociągu.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: PGNiG S.A., Zarząd Miasta, potencjalni odbiorcy.

6.4 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA W STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Cel E.VIII Zapewnienie wody z sieci wodociągowej dla 95% mieszkańców miasta

Osiągnięcie celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie E.VIII.1 Budowa magistralnego wodociągu wschodniego

Wschodnia część Białej Podlaskiej, rejon osiedli Białka, Sielczyk, Sidorki i część ul.Brzeskiej, nie posiada zaopatrzenia w wodę wodociągową. Znaczna część tych terenów przewidziana jest pod działalność gospodarczą. Wybudowanie sieci wodociągowej spowoduje wzrost atrakcyjności inwestycyjnej wschodniego kwartału miasta, zlokalizowanego w trójkącie : ul. Brzeska - Gwardii Ludowej - os. Sielczyk. Równocześnie woda zostanie doprowadzona do osiedli mieszkaniowych Sielczyk i Białka oraz przylegających wsi podmiejskich: Czosnówka, Hola, Kaliłów. Efektem realizacji tego zadania będzie również podniesienie poziomu niezawodności dostaw wody dla os.Młodych oraz podłączenie do sieci miejskiej cmentarza komunalnego. Realizacja zadania w latach 2001-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, BWiK „Wod-Kan”, zakłady przemysłowe, potencjalni inwestorzy.

Zadanie E.VIII.2 Budowa magistralnego wodociągu zachodniego

Istniejące w zachodniej części miasta wodociągi lokalne posiadają przewody o zbyt małych przekrojach, co nie gwarantuje płynności dostaw. Rozbudowa wodociągu zachodniego wyeliminuje istniejące ograniczenia, a ponadto umożliwi podłączenie do sieci wodociągowej os.Pieńki-Grzybowa i os.Sławacińskiego, a także okoliczne wsie podmiejskie: Sławacinek Stary, Sławacinek Nowy, Styrzyniec. Dzięki temu zlikwidowane zostaną lokalne - nazbyt płytkie - ujęcia wody.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.VIII.3 Budowa magistralnego wodociągu centralnego

Osiedle Rataja oraz wsie podmiejskie , takie jak Kozula, Grabanów i Julków, zasilane są z wodociągu zlokalizowanego w ul.ul. Brzeska, Jana Pawła II, Francuska. Wyłączenie jakiegokolwiek odcinka wodociągu, na skutek awarii lub z powodu czynności konserwatorskich, pozbawia wody znaczną część miasta. Wybudowanie

centralnego wodociągu magistralnego podniesie poziom niezawodność dostaw wody dla os.Rataja, os.Młodych i obszaru przemysłowego w rejonie ul.Brzeskiej, a także dla kilku wsi podmiejskich.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, gmina wiejska Biała Podlaska, BwiK „Wod-Kan”

Zadanie E.VIII.4 Budowa wodociągu rozdzielczego na os.Pieńki – Grzybowa

Zakończenie budowy wodociągu w ul. Grzybowej pozwoli na przystąpienie do budowy nitek wodociągowych na całym obszarze os. Pieńki-Grzybowa. Wszyscy mieszkańcy uzyskają możliwość podłączenia się do sieci, zlikwidowane zostaną płytkie ujęcia wody, poprawi się poziom niezawodności dostaw.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, inwestycje czynowe).

Zadanie E.VIII.5 Budowa wodociągu rozdzielczego na os. Słoneczne Wzgórze

Po zakończeniu budowy sieci wodociągowych na os.Słoneczne Wzgórze możliwa będzie likwidacja lokalnych ujęć wody o słabej jakości. Polepszone zostaną warunki dostawy, w tym również poziom niezawodności dostaw.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów).

Zadanie E.VIII.6 Budowa wodociągu rozdzielczego na os. Sławacińska

Wodociągowa sieć osiedlowa zrealizowana jest tylko w ograniczonym zakresie. Podłączenie wszystkich ulic umożliwi zrezygnowanie z użytkowania płytkich ujęć, które nie gwarantują dostaw wody dobrej jakości.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów).

Zadanie E.VIII.7 Budowa wodociągu rozdzielczego na os. Żwirki i Wigury

Obecnie funkcjonuje wodociąg w ul.ul. Podleśna, Długa, Żwirki i Wigury, Łomaska. Brak jest sieci w południowej części osiedla (od ul. Żwirki i Wigury) oraz

w szeregu innych pomniejszych uliczkach osiedlowych. Po zrealizowaniu sieci rozdzielczych zapewnione zostanie pełne zaopatrzenie mieszkańców w dobrej jakości wodę. Poprawi się również niezawodność dostaw.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów).

Zadanie E.VIII.8 Budowa wodociągu w rejonie centralnym miasta (tereny przyległe do Al. Jana Pawła II)

W rejonie centralnym istnieje wodociąg tylko w rejonie ul. Francuskiej oraz częściowo w ul. Podmiejskiej. Lokalne studnie w rejonie cmentarza nie gwarantują dostaw wody o parametrach zgodnych z obowiązującymi wymogami. Zbudowanie sieci wodociągowej umożliwi podniesienie parametrów jakościowych wody oraz niezawodności jej dostaw.

Realizacja zadania w latach 2002-2006. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.VIII.9 Budowa wodociągu w strefie nadrzecznej (tereny przyległe do Al. Jana Pawła II)

W strefie nadrzecznej wodociąg posiada tylko ul. Ogrodowa. Mieszkańcy pozostałych ulic korzystają z ujęć lokalnych, które nie gwarantują wód dobrej jakości. Po zrealizowaniu sieci osiedlowej lokalne ujęcia zostaną zlikwidowane. W całym rejonie poprawią się warunki bytowe mieszkańców.

Realizacja zadania w latach 2002-2006. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów).

Zadanie E.VIII.10 Budowa wodociągu w rejonie ul. Powstańców (Białka)

W rejonie tym brakuje sieci wodociągowej. Po jej zrealizowaniu poprawi się zaopatrzenie mieszkańców w wodę dobrej jakości. Oprócz dostawy wody dla osiedla mieszkaniowego, umożliwiony zostanie również jej dopływ do rejonów przeznaczonych pod działalność gospodarczą.

Realizacja zadania w latach 2003-2006. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.VIII.11, E.VIII.12 Budowa wodociągu w rejonie ul. Sidorskiej i Gwardii Ludowej (Sielczyk)

Po wykonaniu magistrali wschodniej możliwe będzie podłączenie do sieci wodociągowej znacznych fragmentów ul. Sidorskiej (w rejonie Sielczyka). Dzięki temu zaistnieje możliwość podłączenia do sieci istniejących tam budynków mieszkalnych oraz kilku znaczących zakładów przemysłowych. W efekcie zostaną zlikwidowane lokalne ujęcia wody o niskiej jakości.

Realizacja zadania w latach 2006-2008. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.VIII.13 Budowa awaryjnego ujęcia wody „za torami”(w rejonie os. Grzybowa – ul.Ceglana)

Południowa część miasta, znacznie rozbudowująca się w ostatnich latach, nie posiada awaryjnego zaopatrzenia w wodę. Wybudowanie awaryjnego ujęcia zagwarantuje dostawę wody na wypadek poważnej awarii jednego z ujęć.

Realizacja zadania w latach 2004-2006. Wykonawca: BWiK „Wod-Kan”.

Zadanie E.VIII.14 Modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania przy ul. Narutowicza

Funkcjonujące ujęcia i stacje uzdatniania wody wymagają zmiany technologii uzdatniania w celu wyeliminowania awarii i podwyższenia jakości wody pitnej. Istotną sprawą jest również poprawa współdziałania eksploatowanych ujęć co przyczyni się do niezawodności dostaw i stabilności jakościowej dostarczanej odbiorcom wody.

Realizacja zadania w latach 2002-2003. Wykonawca: BWiK „Wod-Kan”.

Zadanie E.VIII.15 Budowa wodociągów osiedlowych na osiedlu Akademicka - Warszawska

Zachodnia część miasta przeznaczona jest w planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe. Tereny te nie są uzbrojone w sieć wodociagową. Budowa sieci i zapewnienie dostaw wody umożliwi budowę nowego osiedla mieszkaniowego.

Realizacja zadania w latach 2008-2010. Wykonawca: BWiK „Wod-Kan”, Zarząd Miasta.

Cel E.IX Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozbudowa kanalizacji sanitarnej

Osiągnięcie celu wymaga realizacji następujących zadań:

Zadanie E.IX.2   Renowacja głównego kolektora z Jednostki Wojskowej 5058

Istniejący kanał ściekowy jest w złym stanie technicznym (w znacznym stopniu wyeksploatowany). Zbiera on ścieki z Jednostki Wojskowej oraz przyległych osiedli mieszkaniowych i zakładów przemysłowych. Znaczny odcinek tego kanału nie jest eksploatowany przez samorządową spółkę Wod-Kan, a pozostaje w dyspozycji wojska. Renowacja kolektora poprawi niezawodność odbioru ścieków oraz poszerzy możliwości dalszego uzbrajania terenów przemysłowych w rejonie lotniska.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Jednostka Wojskowa, Zarząd Miasta, BWiK „Wod-Kan”.

Zadanie E.IX.3   Budowa kanalizacji ściekowej na os. Pieńki-Grzybowa

Zbiorczy kanał ściekowy w tym rejonie został ostatnio „przeciśnięty” pod torami. Dalsza rozbudowa kanalizacji na os. Pieńki-Grzybowa umożliwi podłączenie do sieci istniejących i nowo wznoszonych budynków mieszkalnych. Zlikwidowane zostaną istniejące osadniki bezodpływowe, a tym samym poprawi się jakość gleb, wód gruntowych i powietrza. Powstaną warunki do dalszego intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego w tej części miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów), WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.4   Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie ul.ul. Brzeskiej, Powstańców i Gwardii Ludowej

Wybudowanie kanalizacji w tej części miasta przyspieszy zarówno rozwój budownictwa mieszkaniowego, jak i przemysłowego. Funkcjonujące zakłady pracy zlikwidują istniejące zbiorniki bezodpływowe, podłączając się do sieci ogólnomiejskiej. Na terenach przeznaczonych pod dalszą zabudowę infrastruktura komunalna będzie wyprzedzała inwestycje o charakterze ogólnogospodarczym.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta, BwiK „Wod-Kan”, WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.5   Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie ul Orzechowej i Kąpielowej

Po wybudowaniu kanałów ściekowych w tym rejonie, podłączone zostaną istniejące i nowo wznoszone budynki mieszkalne. Likwidacja istniejących osadników bezodpływowych, nie zawsze szczelnych, poprawi stan środowiska przyrodniczego. Poprawi się również ochrona ujęć wodnych, w ramach wytyczonych stref ochronnych. Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawcy: Zarząd Miasta, BWiK „Wod-Kan”, WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.6 Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie Al. Jana Pawła II oraz w pasie nadrzecznym (Błonie)

Kanalizacja ściekowa istnieje tylko w ul. Ogrodowej. Na pozostałym obszarze występuje spore zanieczyszczenie środowiska, m.in. w rejonie rowu melioracyjnego i ogródków działkowych. Wybudowanie sieci kanałów w poszczególnych uliczkach zdecydowanie poprawi stan sanitarny tej części miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2003. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów), WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.7 Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie Al. Jana Pawła II i cmentarza.

Na rozbudowującym się w szybkim tempie osiedlu jedynie ul. Francuska i ul. Podmiejska posiadają częściowe uzbrojenie kanalizacyjne. Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej będzie sprzyjać rozwojowi budownictwa mieszkaniowego w północnej części miasta, położonej względnie blisko śródmieścia. Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie zdecydowana poprawa warunków sanitarnych w tej części Białej Podlaskiej.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów), WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.8 Budowa kanalizacji ściekowej na os. Żwirki i Wigury

Główne ciągi kanalizacyjne na os. Żwirki i Wigury już zostały zrealizowane. Brak jest uzbrojenia w południowej części tego rejonu oraz na wielu bocznych uliczkach. Po wybudowaniu nowych kanałów podłączone zostaną do sieci kanalizacyjnej istniejące budynki mieszkalne. Nastąpi likwidacja osadników bezodpływowych, dzięki czemu środowisko przyrodnicze nie będzie w tak dużym

stopniu zanieczyszczane jak dotychczas. Zdecydowanie poprawią się warunki życia mieszkańców.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta (70%), mieszkańcy (30%, w ramach czynów), WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.9 Budowa przepompowni sieciowej w okolicy ul.Mickiewicza

Istniejąca od 28 lat przepompownia przy ul. Mickiewicza wymaga znaczącego dokapitalizowania inwestycyjnego. Jest ona w okresie maksymalnych wpływów ścieków tak przeciążona, że niemożliwe jest już przyjmowanie żadnych dodatkowych ilości. Przebudowa przepompowni umożliwi podłączanie kolejnych kanałów do sieci, stworzy też rezerwę „mocy”, pozwalającą na dalszy rozwój gospodarczy miasta.

Termin realizacji: 2001 r. Wykonawcy: BWiK „Wod-Kan”, WFOŚiGW.

Zadanie E.IX.10 – E.IX.14 Budowa kanalizacji ściekowej w północnej części miasta

Zgodnie z polityką przestrzenną Białej Podlaskiej w północnej części miasta będzie następował rozwój budownictwa mieszkaniowego. Budowa kanalizacji umożliwi podłączenie istniejącej zabudowy jak również umożliwi szybsze zagospodarowanie terenów. Uzbrojenie dotyczy terenów m.in. Centrum miasta (strefa ochrony pośredniej ujęcia wody), Akademicka – Warszawska, Podmiejska.

Realizacja zadania w latach 2001-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta, BWiK „Wod-Kan”.

Cel E.X Rozbudowa kolektorów burzowych (systemu odprowadzania wód opadowych)

Dla realizacji wyżej wymienionego celu sformułowane zostały następujące zadania :

Zadanie E.X.4, E.X.5 Budowa kanałów deszczowych w rejonie Al. Jana Pawła II (ul. Żeromskiego, Nowa)

Obecnie odprowadzanie wód deszczowych w tym rejonie jest bardzo utrudnione, co przyczynia się do znaczących komplikacji komunikacyjnych

w okresie intensywnych opadów. Wybudowanie kanału deszczowego poprawi warunki bezpieczeństwa ruchu kołowego, ochroni mienie mieszkańców przed zalewaniem.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.X.6 Budowa kanałów deszczowych w rejonie ul.ul. Świerkowa – Droga Wojskowa

W wyniku realizacji tego zadania nastąpi udrożnienie odpływu wód deszczowych w tej części miasta. Polepszone zostaną również warunki bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Realizacja zadania w latach 2000-2008. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.X.7 Budowa kanałów deszczowych w rejonie ul.ul. Sidorska – Kolejowa

Istniejący kanał deszczowy nie wypełnia swoich funkcji, gdyż jest w bardzo złym stanie technicznym. Zalewa on m.in. sąsiednią magistralę ciepłowniczą oraz osiedle mieszkaniowe. Po wybudowaniu nowego kanału woda będzie odprowadzana w sposób uporządkowany, poprawi się też bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.X.8, E.X.9, E.X.10 Budowa kanałów deszczowych w ul. ul. Brzeskiej (kolektor wschodni), Północnej i Armii Krajowej

W pasie tych ulic brak jest zorganizowanego odpływu wód deszczowych. Zrealizowanie tego zadania zdecydowanie poprawi stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zabezpieczy mienie mieszkańców przed ewentualnym zniszczeniem.

Realizacja zadania w latach 2003-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.X.11 Budowa kanału deszczowego na os. Żwirki i Wigury

W tym rejonie miasta brak jest uporządkowanego odpływu wód deszczowych. Zrealizowanie tego zadania pozwoli na istotną poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego w południowej części miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

7. SFERA PRZYRODNICZA.

Harmonijny rozwój współczesnego ośrodka miejskiego, to nie tylko jego dynamiczny rozwój gospodarczy i zabezpieczanie materialne stale rosnących potrzeb mieszkańców, to również właściwy stosunek do otaczającego środowiska przyrodniczego. A przejawiać się on powinien m.in. w takich działaniach, które będą chronić to, co – na szczęście – nie zostało jeszcze całkowicie zniszczone, a także przywracać i odtwarzać to, co da się jeszcze odtworzyć. Tak składa się, że znaczna część powierzchni Białej Podlaskiej nie jest jeszcze zurbanizowana (ok.50%). Tereny te wykorzystywane są w znacznym stopniu pod uprawy rolne, w tym również uprawy sadownicze. Coraz częściej jednak pozostają one najzwyczajszymi nieużytkami. Stwarza to szansę racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego, wykorzystania walorów doliny Krzny; ściślejszego powiązania miasta z przylegającymi do jego granic kompleksami leśnymi.

Tworzenie optymalnych warunków zamieszkiwania, tzn. racjonalnego wykonywania obowiązków pracowniczych oraz korzystania z usług i wypoczynku, wiąże się w sposób oczywisty z zapewnieniem odpowiedniego stanu sanitarnego środowiska miejskiego i zachowaniem maksymalnie nienaruszonego systemu przyrodniczego. To z kolei wymaga niwelowania niekorzystnych dla środowiska skutków rozwoju przestrzennego(zainwestowania) poprzez wprowadzanie lokalnych norm sanitarnych, określanych w formie zakazów i nakazów w przepisach prawa miejscowego. Konieczne są też odpowiednie działania w sferze infrastruktury technicznej, a także świadome wzbogacanie (poszerzanie) systemu przyrodniczego Białej Podlaskiej.

W dziale dotyczącym problematyki przyrodniczej umieszczonych zostało 13 zadań, z których zdecydowana większość wiąże się z przedsięwzięciami o charakterze inwestycyjnym w sferze gospodarczej.

Tab. 16

Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
1	E.V.12	Budowa energetycznego bloku gazowo-parowego na terenie ZPW Bławena

Lp.	Nr zadania	Nazwa zadania
2	E.VI.3.	Likwidacja lokalnych kotłowni
3	E.VI.4.	Modernizacja głównej kotłowni PEC oraz produkcja energii w skojarzeniu
4	E.IX.1.	Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków przy ul. Brzegowej
5	E.X.1.	Oczyszczalnia wód deszczowych w rejonie ul. Podłącznej
6	E.X.2.	Oczyszczalnia wód deszczowych OWD-1
7	E.X.3.	Modernizacja północnego rowu melioracyjnego
8	E.XI.1.	Budowa nowego składowiska odpadów
9	E.XI.2.	Rekultywacja istniejącego składowiska
10	E.XI.3.	Segregacja odpadów
11	E.XI.4.	Likwidacja i rekultywacja dzikich składowisk
12	D.XII.1	Zagospodarowanie i oświetlenie parków miejskich.
13	D.XII.2	Organizacja prac interwencyjnych przy zieleni miejskiej.
14	D.XII.3.	Utworzenie Bialskiego Zespołu Przyrodniczo-krajobrazowego

Cel E.V Zapewnienie zaopatrzenia w energię elektryczną, przy równoczesnej ochronie środowiska

Dla realizacji w/w celu wytyczone zostało następujące zadanie:

Zadanie E.V.12 Budowa energetycznego bloku gazowo-parowego na terenie ZPW Biawena

W związku z zapowiadaniem uwolnieniem cen energii elektrycznej, nastąpi równoczesne uruchomienie swobodnego rynku produkcji energii. W warunkach bialskich podjęta zostanie budowa energetycznego bloku gazowo-parowego w kotłowni przy ZPW Biawena, którego eksploatacja pozwoli nie tylko na produkcję dużo tańszej energii elektrycznej ale również na zdecydowane zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Dzięki temu ulegną poszerzeniu możliwości rozwojowe miasta, przy jednoczesnej poprawie warunków życia i pracy jego mieszkańców.

Realizacja zadania w latach 2000-2003. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Zakład Energetyczny BP, inwestor strategiczny.

Cel E.VI Zapewnienie zaopatrzenia w energię ciepłą, przy równoczesnej ochronie środowiska

Dla realizacji tego celu sformułowane zostały dwa zadania:

Zadanie E.VI.3 Likwidacja lokalnych kotłowni

W mieście funkcjonuje szereg lokalnych kotłowni o małych mocach, które nie posiadają odpowiednich urządzeń odpylających. Powodują one pogorszenie warunków życia mieszkańców w różnych częściach miasta. Wybudowanie kolejnych sieci ciepłowniczych pozwoli w najbliższych latach na zrezygnowanie z funkcjonowania lokalnej kotłowni przy ul. Mickiewicza. Likwidacja w/w kotłowni oraz racjonalizacja zużycia energii ciepłej wpłyną na zdecydowane zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: PEC, NFOŚ, WFOŚ.

Zadanie E.VI.4 Modernizacja głównej kotłowni PEC oraz produkcja energii w skojarzeniu

W istniejącej centralnej kotłowni miasta znajduje się sześć kotłów o łącznej mocy 160 MW. Kotły te są przestarzałe i w nie najlepszym stanie technicznym. Przy odbudowie ich i wymianie wprowadzone zostanie zasilanie gazowe, a produkcja energii ciepłej będzie prowadzona w skojarzeniu z produkcją energii elektrycznej. Wprowadzenie gazu jako paliwa energetycznego pozwoli na obniżenie kosztów wytwarzania ciepła i energii, usprawnienie ich dostawy do odbiorców oraz zdecydowane zmniejszenie emisji szkodliwych zanieczyszczeń do atmosfery.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, PEC, Zakład Energetyczny BP, PGNiG S.A.

Cel E.IX Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozbudowa kanalizacji sanitarnej

Osiągnięcie wyżej wymienionego celu zostanie wymaga zrealizowania następującego zadania:

Zadanie E.IX.1 Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków przy ul. Brzegowej

Bialska oczyszczalnia nie spełnia wymogów jakościowych w zakresie oczyszczania ścieków, szczególnie niski jest poziom redukcji związków biogenych. W wyniku okresowych emisji uciążliwych odorów obiekt ten negatywnie oddziałuje na otoczenie. Modernizacja oczyszczalni zdecydowanie poprawi stan czystości powietrza oraz wód rzeki Krzny. Zmniejszy się ilość odpadów wytwarzanych podczas procesów oczyszczających, poszerzy skala ich higienizacji i przyrodniczego zagospodarowania. Powstający w „produkcji przetwórczej” biogaz, zostanie wykorzystany do produkcji ciepłej i elektrycznej.

Realizacja zadania w latach 2000-2001. Wykonawca: BWiK „Wod-Kan”, NFOŚ.

Cel E.X   Rozbudowa kolektorów burzowych (system odprowadzania wód opadowych)

Dla realizacji celu sformułowane zostały następujące zadania:

Zadanie E.X.1   Oczyszczalnia wód deszczowych w rejonie ul.Podłącznej

Znaczna część wód deszczowych z terenu Białej Podlaskiej trafia do rzeki Krzny bez odpowiedniego podczyszczenia. Wybudowanie nowej oczyszczalni przyczyni się do poprawy jakości wody w rzece, która w coraz szerszym zakresie będzie służyć mieszkańcom miasta jako miejsce rekreacji.

Realizacja zadania w latach 2006-2007. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.X.2   Oczyszczalnia wód deszczowych OWD-1

Wybudowana oczyszczalnia wód deszczowych będzie obsługiwać północno-wschodnią część miasta. Wody doprowadzone będą kanałami z następujących głównych ciągów ulicznych: Aleja Tysiąclecia, Aleja Jana Pawła II, wschodnia część ul. Brzeskiej, ul. Północna. Podczyszczone wody będą odprowadzane do rzeki Krzny.

Realizacja zadania w latach 2001-2005. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.X.3   Modernizacja północnego rowu melioracyjnego

Istniejący rów nie jest w odpowiedni sposób urządzony i nie zapewnia właściwego odbioru wód opadowych z kanałów zakrytych. Modernizacja tego rowu zdecydowanie poprawi funkcjonowanie systemu kanalizacji deszczowej w lewobrzeżnej części miasta. Podłączone są do niego m.in. kanały deszczowe

z Al. Tysiąclecia i Al. Jana Pawła II. W najbliższych latach podłączy się również wschodnią część ul. Brzeskiej oraz ul. Północną.

Realizacja zadania w latach 2001-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Spółka Wodna.

Cel E.XI Racjonalna gospodarka odpadami

Założony cel zostanie osiągnięty w wyniku realizacji następujących zadań:

Zadanie E.XI.1 Budowa nowego składowiska odpadów

Jest to jedno z najważniejszych zadań na najbliższe lata. Istniejące składowisko nie spełnia wymogów w zakresie ochrony środowiska (przedstawianie się zanieczyszczeń do gleby i wód), a jego rezerwy pojemnościowe są już na wyczerpaniu. Nowe składowisko będzie spełniało europejskie normy jakościowe. Oprócz niecki na odpady, wybudowane zostaną następujące obiekty towarzyszące: budynek socjalny, magazyn paliw, brodzik dezynfekcyjny, waga samochodowa, portiernia i studnia głębinowa.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, Zarząd Gminy (wiejskiej).

Zadanie E.XI.2 Rekultywacja istniejącego składowiska

Istniejące składowisko jest jedynym legalnym składowiskiem Białej Podlaskiej. W związku z jego negatywnym oddziaływaniem na otoczenie występuje potrzeba jak najszybszego zamknięcia i przeprowadzenia odpowiedniej rekultywacji. Po zrealizowaniu tego zadania nastąpi zdecydowane zmniejszenie negatywnego oddziaływania wysypiska na środowisko przyrodnicze. Dla terenu zostanie przywrócony wygląd naturalny, maksymalnie komponujący się z otaczającym krajobrazem.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.XI.3 Segregacja odpadów

Od kilku lat wprowadzana jest w Białej Podlaskiej segregacja odpadów „u źródła”, tzn. w pobliżu miejsc zamieszkiwania mieszkańców. W osiedlach wielorodzinnych rozstawionych zostało 60 pojemników do segregacji odpadów (pojemniki na szkło i makulaturę), w osiedlach jednorodzinnych odbierane są

bezpłatnie worki z odpadami. W ramach realizacji w/w zadania wprowadzona zostanie w obrębie całego miasta również segregacja tworzyw sztucznych (szczególnie butelek typu PET) oraz odzyskiwanie (wydzielanie) komunalnych odpadów niebezpiecznych (przeterminowane lekarstwa, zużyte baterie, akumulatory, świetlówki i termometry oraz wyeksploatowane oleje silnikowe). Wydzielanie z odpadów surowców wtórnych pozwoli na przedłużenie żywotności składowiska miejskiego oraz zmniejszenie jego szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Realizacja zadania w latach 2001-2002. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Zadanie E.XI.4 Likwidacja i rekultywacja dzikich składowisk

Niekorzystnym zjawiskiem bialskiej rzeczywistości są pojawiające się dzikie wysypiska śmieci. Lokalizowane są one najczęściej w byłych wyrobiskach piasku lub żwiru oraz na terenach leśnych, znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie miasta. Plan zagospodarowania przestrzennego Białej Podlaskiej nie przewiduje w tym rejonie dodatkowych składowisk odpadów, dlatego zostaną one zrehabilitowane i zagospodarowane zgodnie z przeznaczeniem.

Realizacja zadania w latach 2000-2002. Wykonawca: Zarząd Miasta.

Cel D.XII Dbłość o tereny zielone miasta

Osiągnięcie celu wymaga zrealizowania następujących zadań:

Zadanie D.XII.1 Zagospodarowanie i oświetlenie parków miejskich

Parki miejskie uznawane są obecnie przez mieszkańców za miejsca dość niebezpieczne, szczególnie po zmroku. Po ich odpowiednim zagospodarowaniu (m.in. kompleksowym oświetleniu), będą w szerszym niż dotychczas zakresie wykorzystywane jako miejsce wypoczynku białczan. Odbudowana i uporządkowana zostanie zielen parków miejskich, przywrócona tradycja organizowania tam różnego rodzaju imprez kulturalno-oświatowych.

Realizacja zadania w latach 2000-2005. Wykonawcy: Zarząd Miasta, ZPH „Zieleń”.

Zadanie D.XII.2 Organizacja prac interwencyjnych przy zieleni miejskiej

Dotychczasowa pielęgnacja zieleni miejskiej jest niedostateczna. Aby poprawić ten stan, organizowane będą prace interwencyjne przy zieleni miejskiej. Promowane też będą zakłady pracy oraz indywidualni właściciele posesji, którzy

w sposób szczególny przyczyniający się do wzbogacenia i poszerzenia terenów zielonych miasta.

Realizacja zadania w latach 2000-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, ZPH „Zieleń”, Urząd Pracy.

Zadanie D.XII.3   Utworzenie Bialskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego.

Doliny rzek Krzny i Klukówki są obszarami o szczególnych wymogach ochronnych. Obejmują one częściowo strefy ochrony ekspozycji, ochrony krajobrazu i ochrony archeologicznej. Zagospodarowanie tych terenów powinno uwzględniać przede wszystkim ochronę i zachowanie ich ciągłości przestrzennej oraz ochronę różnorodności biologicznej. Nadanie wysokiego priorytetu ochronie jakości wód, której poprawa w niektórych parametrach jest już obserwowana, stwarza szansę na wykorzystanie terenów dolinnych na potrzeby rekreacyjne w oparciu o korzystanie z wód rzek. Utworzenie Bialskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego pozwoli na zapewnienie szczególnej ochrony dolinom rzek.

Realizacja zadania w latach 2003-2010. Wykonawcy: Zarząd Miasta, ZHP „Zieleń”.

8. ŚRODKI FINANSOWE REALIZOWANEJ STRATEGII.

ŚRODKI FINANSOWE REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU

Prognozowanie dochodów budżetu Białej Podlaskiej, która jest gminą na prawach powiatu grodzkiego jest bardzo trudnym zadaniem. Dochody takiej jednostki samorządu terytorialnego pochodzą z dwóch źródeł, które są normowane przez różne szczegółowe regulacje finansowe. Zasadą generalną, która przyświeca w większości rozwiązań finansowych przyjętych w państwach demokratycznych jest zapewnienie dla jednostek samorządu terytorialnego jak największego udziału dochodów własnych w strukturze ogólnej dochodów. Funkcjonowanie różnego rodzaju subwencji i dotacji, które często są uznaniowo rozdzielane przez administrację rządową szczebla centralnego i wojewódzkiego rodzi mechanizm rozwiązań klientelskich. W rozwiązaniach tych samorząd terytorialny musi zabiegać o środki finansowe u dysyduentów. Na relacje te nakładają się często różnego rodzaju sympatie polityczne, układy powiązań personalnych, które mogą destabilizować mechanizm przepływu środków finansowych na realizację zadań przez jednostki samorządu terytorialnego.

Brak stabilności rozwiązań ustawowych w dochodach jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli powoduje, że opracowanie tego typu prognozy zawsze jest obciążone bardzo dużym prawdopodobieństwem błędu. Zmiany ustawowe wprowadzane w źródłach dochodów jednostek samorządu terytorialnego, które będą miały miejsce w okresie realizacji strategii rozwoju będą wpływały modyfikująco na dochody samorządu terytorialnego. Na horyzoncie rozwiązań ustawowych w tej dziedzinie pojawia się konieczność zmiany ustawy o dochodach województw, powiatów i gmin. Zmiana ta prawdopodobnie będzie miała miejsce w 2001 roku kształtując od 2002 roku nowe ramy dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Uwarunkowania

Zasoby będące w dyspozycji gminy decydują o jej sile i zakresie samorządności. Najważniejszym zasobem będącym w dyspozycji gminy są środki finansowe, które zgodnie z obiegowym powiedzeniem „rządzi ten, kto ma pieniądze” potwierdzają wagę tego zasobu w realizowanych działaniach i warunkują pozycję samorządu w systemie administracji publicznej. Kompetencje organu samorządu terytorialnego w zakresie kształtowania dochodów są jednym z najważniejszych mierników samodzielności władz samorządowych.

Kształt i charakter rozwiązań prawnych determinuje pozycję samorządu terytorialnego w relacji władz centralnych z nim. Regulacje te wpływają na układ dochodów i wydatków

jednostek samorządu terytorialnego. Istnienie kilkustopniowej gospodarki budżetowej determinowanej występowaniem trzech szczebli samorządu terytorialnego wymaga stosowania podziału dochodów adekwatnego do podziału zadań między władze centralne i władze samorządowe oraz do poziomu rozwoju poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego wykonują zróżnicowane pod względem stopnia kompetencji i obligatoryjności zadania. Dlatego też powinien być dostosowany do nich system dochodów, z uwzględnieniem uprawnień władz samorządowych do ich kształtowania. Wzajemne dopasowanie systemu dochodów i wydatków pozwala na pełną i racjonalną (efektywną, skuteczną) realizację zadań oraz na lepsze zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnych i regionalnych.

Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz struktura tych dochodów mają istotne znaczenie dla gospodarki i polityki finansowej. Posiadanie dochodów własnych, pewnych i wyraźnie określonych co do kryteriów ich poboru zwiększa stopień samodzielności władz samorządowych. Ważny jest również poziom perturbacji w realizacji tych dochodów. Znaczny natomiast udział dochodów transferowych (dotacje, subwencje), opartych w dużej mierze na uznaniowości i ich redystrybucja przez centrum, ogranicza samodzielność finansową jednostek samorządu terytorialnego.

System dochodów jednostek samorządu terytorialnego w Polsce ma charakter mieszany. Gminy, powiaty, województwa samorządowe dysponują, bowiem **dochodami własnymi**, a te wspierane są **dochodami transferowymi** występującymi w formie dotacji i subwencji (redystrybucja pionowa) oraz wpływami z tytułu **udziałów** jednostek samorządu terytorialnego **we wpływach stanowiących dochód budżetu państwa**. Jednak w przypadku powiatów i województw dominują dochody z budżetu państwa (dotacje, subwencje). Ponadto władze samorządowe mogą korzystać z **dochodów zwrotnych** (pożyczki, kredyty, obligacje - posiadanie przez samorząd terytorialny osobowości prawnej uprawnia do zaciągania zobowiązań w sferze dochodów zwrotnych). Ponadto można wyróżnić jeszcze **dochody o charakterze uzupełniającym** i nieperiodycznym (np. darowizny, spadki, zapisy, kary, grzywny).

Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego są dochodami i wydatkami sektora finansów publicznych. Dlatego też tradycyjny ich podział (podobnie jak dochodów państwowych) wyróżnia **dochody bezzwrotne** i **dochody zwrotne**. Do pierwszej grupy należy zaliczyć wpływy z podatków, opłat, subwencji i dotacji, natomiast do drugiej (przychodów) zalicza się dochody w formie zaciągniętych pożyczek, kredytów oraz wyemitowanych obligacji. Można również wyodrębnić dochody **nieodpłatne** (np. podatki,

darowizny, spadki, zapisy) i **odpłatne** (np. opłaty, wpływy z pożyczek, kredytów, obligacji). Ponadto, można je także podzielić na **przymusowe** (np. podatki, opłaty, kary, grzywny) i **dobrowolne** (np. spadki, zapisy, darowizny) oraz na **zasadnicze** (np. podatki, opłaty, subwencje, dotacje, udziały we wpływach z podatków centralnych) i **uboczne** (kary, grzywny, spadki, zapisy, darowizny).

Ponadto w dokonanych analizach można wskazać na dochody jednostek samorządu terytorialnego pochodzące z **dochodów podatkowych**:

- podatki lokalne (stanowiące dochód gminy), których elementy konstrukcyjne mogą być kształtowane przez władze gminy, tj. podatki: od nieruchomości, od środków transportowych i od posiadania psów,
- podatki w całości pobierane przez gminy, przy których rady gmin nie kształtują ich stawek oraz nie mają prawa wprowadzania generalnych zwolnień, czy przyznawania ulg w podatku rolnym, leśnym, od spadków i darowizn, podatki dochodowe opłacane na zasadzie uproszczonej, tj. w formie karty podatkowej,
- dochody z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, tj. w podatku dochodowym od osób fizycznych (udziały gmin, powiatów, województw samorządowych) i w podatku dochodowym od osób prawnych (udziały gmin i województw samorządowych).
- dochody z samoopodatkowania się mieszkańców gminy w drodze referendum,

oraz z dochodów **niepodatkowych**:

- subwencje ogólne (podzielone na części),
- dotacje celowe z budżetu państwa i funduszy celowych,
- dochody z majątku (wpływy ze sprzedaży, dzierżawy i najmu składników majątku jednostki samorządu terytorialnego, z użytkowania wieczystego, dochody z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego itd.),
- dochody z opłat: skarbowej, targowej, miejscowej, administracyjnej, eksploatacyjnej, za usługi świadczone przez: spółki komunalne, zakłady budżetowe, jednostki budżetowe i inne jednostki organizacyjne,

- kredyty, pożyczki, obligacje,
- zapisy, darowizny, spadki,
- kary i grzywny.

Z punktu widzenia usytuowania źródeł dochodów, można je podzielić na **wewnętrzne** (np. podatki i opłaty z terenu jednostki samorządu terytorialnego) i **zewnętrzne**, czyli subwencje, dotacje, kredyty, pożyczki, obligacje.

Należy również wskazać na klasyfikację dochodów jako **dochodów własnych** i **pozostałych** dochodów. Kryterium ich podziału jest posiadanie tzw. władztwa podatkowego oraz posiadanie praw do własności określonych źródeł dochodów.

Według kryterium podmiotowego oraz miejsca wpływu dochodów można wyróżnić **dochody budżetowe** gmin, powiatów, województw oraz **dochody innych jednostek** komunalnych, powiatowych, wojewódzkich, posiadających osobowość prawną i własny majątek.

Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo do czerpania korzyści z tytułu posiadania majątku, którym sprawnie zarządzają. Majątek ten stanowi mienie komunalne i składają się na niego:

- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, np. urządzenia wodnokanalizacyjne, komunikacji miejskiej, lokalne elektrownie oraz grunty,
- obiekty i urządzenia infrastruktury społecznej, np. przedszkola, szkoły, szpitale, domy kultury oraz związane z nimi grunty,
- grunty przeznaczone na cele publiczne, np. pod budownictwo, drogi, parki, ogródki,
- majątek będący we władaniu spółek – samorządowych - (spółek z całkowitym lub większościowym udziałem gmin, powiatów, województw),
- wody, lasy, zasoby surowcowe związane bezpośrednio z realizacją zadań,
- pozostałe budynki mieszkalne i użytkowe.

Do dochodów majątkowych i pozostałych dochodów własnych samorządu terytorialnego można zaliczyć:

- wpływy z najmu i dzierżawy lokalu, budynku, gruntu lub innych rzeczy bądź praw będących własnością gminy, powiatu, województwa,

- opłaty z tytułu oddania gruntu w użytkowanie wieczyste na rzecz osób fizycznych lub osób prawnych albo w zarząd na rzecz jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej,
- opłaty adiacenckie pobierane od właścicieli gruntów zobowiązanych do wnoszenia udziału w kosztach budowy urządzeń komunalnych, energetycznych i gazowych, odpowiednio do wzrostu wartości nieruchomości w wyniku wybudowania na nich tych urządzeń; opłata adiacencka dotyczy także osób, które otrzymały wydzielone działki budowlane w wyniku odpowiedniego postępowania prowadzonego przez gminę związanego ze scalaniem i podziałem nieruchomości,
- opłaty za niezabudowanie lub niezagospodarowanie gruntów w określonym czasie,
- opłaty za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej z zakresu: ochrony środowiska, dróg, mostów, placów i organizacji ruchu, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji i oczyszczania ścieków, utrzymania czystości oraz urządzeń sanitarnych i utylizacji odpadów, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą, lokalnego transportu zbiorowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, komunalnego budownictwa mieszkaniowego, oświaty, kultury, kultury fizycznej, zieleni komunalnej, porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej,
- wpływy ze sprzedaży nieruchomości stanowiących własność gminy, powiatu, województwa,
- dywidendy od przedsiębiorstw komunalnych (od 1 lipca 1997 r. jednoosobowe spółki gminy) i wpłaty z zysku, do których mają zastosowanie przepisy o przedsiębiorstwach państwowych,
- dochody związane z przepisami o prywatyzacji przedsiębiorstw komunalnych: ze sprzedaży przedsiębiorstwa, ze sprzedaży lub innego udostępnienia akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw, z oddania do odpłatnego korzystania przedsiębiorstwa lub jego części odpowiednio utworzonej spółce i inne dochody związane z procesami prywatyzacji przedsiębiorstw,

- dochody z odsetek od środków gromadzonych przez gminę, powiat, województwo na rachunkach bankowych,
- dochody z odsetek od pożyczek udzielonych przez gminy, powiaty, województwa,
- dochody z dywidend z tytułu posiadanych akcji w spółkach akcyjnych oraz zyski z tytułu posiadanych udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, a także nadwyżki finansowe wpłacane przez gminne, powiatowe, wojewódzkie zakłady budżetowe,
- dochody z tytułu sprzedaży akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego.

Sprzedaż majątku samorządu terytorialnego ze względu na jednorazowość zasilenia budżetu samorządowego, traktowana jest jako źródło dochodów nadzwyczajnych. Jednostki samorządu terytorialnego nie powinny, więc wyzbywać się swojego majątku jedynie w celu pozyskania środków (np. na finansowanie bieżących wydatków lub pokrywanie niedoborów budżetowych), gdyż jest on narzędziem realizacji celów polityki.

Sposób zasilania budżetów samorządu terytorialnego ma formę dotacji celowych oraz dotacji ogólnych - subwencji. Subwencje ogólne występują w budżetach jednostek samorządu terytorialnego obok dotacji celowych. Są one przeznaczone na finansowanie zadań własnych, natomiast dotacje celowe służą finansowaniu zadań własnych i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Dotacje i subwencje są formą dofinansowania z budżetu państwa zadań wykonywanych przez samorząd terytorialny.

Subwencja ogólna dla gmin i powiatów jest podzielona na trzy części. Subwencja ogólna dla gmin podzielona jest na części: **podstawową, oświatową i rekompensującą**. Subwencja ogólna dla powiatu również podzielona jest na trzy części, tj.: **oświatową, drogową i wyrównawczą**.

Dotacje celowe można podzielić na **dotacje z budżetu państwa i dotacje z funduszy celowych**. Pierwsze przeznaczone są przede wszystkim na zdania zlecone z zakresu administracji rządowej (zlecone ustawami lub na mocy porozumień organów jednostek samorządu terytorialnego z organami administracji rządowej), dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych, a także dotacje na usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Dotacje celowe udzielone z budżetu państwa wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, pobrane w nadmiernej wysokości lub nie wykorzystane w danym roku budżetowym (dotyczy zadań z zakresu administracji rządowej) podlegają (w przeciwieństwie

do subwencji ogólnej) zwrotowi do budżetu państwa. Ponadto, jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania z zakresu działania innych jednostek otrzymuje od nich dotacje celowe, w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia

Udziały jednostek samorządu terytorialnego w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa były już stosowane w Polsce w okresie międzywojennym, a następnie zostały przywrócone w latach 90 dla jednostek samorządu terytorialnego. Wzrost poziomu udziału gmin (z 15%-17% w latach 1992-1998 na 27, 6% w 1999 i 2000 roku) we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych nastąpił w celu zrekompensowania im części utraconych dochodów z powodu odliczania od 1999 roku od zaliczek na ten podatek 7,5% składki na kasy chorych i z traktowania wpływów z ryczału wyłącznie jako dochodów budżetu państwa. Również w dochodach od osób prawnych samorząd terytorialny posiadał swój udział 5%.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na pokrycie występującego w ciągu roku niedoboru ich budżetu, a także na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach. Zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe na pokrycie bieżącego deficytu budżetu podlegają spłacie lub wykupowi w tym samym roku, w którym zostały zaciągnięte lub wyemitowane¹. Ponadto, suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych na powyższy cel nie może przekroczyć kwoty określonej w budżecie.²

Analizując sytuację finansową miast na prawach powiatów w 1999 roku można stwierdzić, że zaplanowały one **dochody** w wysokości 19 209 129 tys. zł, z czego dla gmin - 13 031 413 tys. zł, dla powiatów - 6 177 716 tys. zł. Dochody gminne stanowiły 66%, w tym dochody własne 44,8%, dotacje celowe 5%, subwencje 16,2% Dochody powiatowe stanowiły 34%, w tym dochody własne 1,3%, dotacje celowe 15,9%, subwencje 16,8%. **Wydatki** dla gmin i powiatów łącznie miały wynieść 20 520 275 tys. zł. Przeważały wydatki na oświatę i wychowanie (40,5%), gospodarkę komunalną (13,3%), opiekę społeczną (10,1%), transport (7,3%) oraz administrację państwową i samorządową (7%). W uchwałach budżetowych na 1999 rok w tej kategorii miast zaplanowano deficyt w wysokości 1 311 146 tys. zł.

Zadłużenie miast na prawach powiatu wyniosło 10,1% planowanych dochodów na 1999 rok. Nie stanowiło, więc ono zagrożenia dla ich sytuacji finansowej. Wyższe zadłużenie

¹ art. 48 ustawy z 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych

² art. 49 ust. 1 ustawy z 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych.

miast na prawach powiatu, w stosunku do powiatów i województw, związane jest z tym, że w kwocie zadłużeń ujęto zobowiązania dotyczące części gminnej.

Rozwiązania finansowe

Wielkość i struktura dochodów Białej Podlaskiej są determinowane przez przyjęte na poziomie centrum rozwiązania regulacyjne w zakresie dochodów budżetu gminnego i powiatowego. Przedstawione wcześniej źródła dochodów występujące obecnie mogą w czasie realizacji strategii rozwoju ulegać zmianie, a ich wzajemna relacja przybierać różne wielkości. Przy opracowaniu prognozy dochodów możliwych do uzyskania przez gminę będącą na prawach powiatu grodzkiego miano na uwadze ogólne założenia makroekonomiczne sformułowane dla polskiej gospodarki. Na uwarunkowania te istotny wpływ wywierają czynniki związane z zachodzącymi procesami integracji Polski ze strukturami Unii Europejskiej.

Prognozując dochody Białej Podlaskiej - miasta będącego na prawach powiatu miano na uwadze strukturę obecnie osiąganych dochodów. Obowiązująca obecnie ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2000, która określała m. in. dochody Białej Podlaskiej będzie prawdopodobnie obowiązywała i w 2001 roku.

W trakcie dyskusji nad rozwiązaniami w zakresie dochodów jednostek samorządu terytorialnego rysuje się stanowisko coraz bardziej dominujące, że jednostki samorządu terytorialnego powinny uzyskać taki poziom dochodów, który pozwoli na realizację przez te jednostki nałożonych na nie zadań. Przy realizacji takich rozwiązań będą ograniczane subwencje i dotacje na rzecz własnych dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Obecny poziom dochodów uzyskiwanych przez powiaty ogranicza w sposób istotny pole aktywności samorządów powiatowych. Prowadzone obecnie prace w zakresie dochodów samorządu powiatowego i wojewódzkiego zmierzają do tego, aby samorząd wymienionych szczebli uzyskał dochód z tytułu udziału w podatku VAT. Wprowadzenie tego rozwiązania powinno wpłynąć na zwiększenie dochodów Białej Podlaskiej w okresie realizacji strategii rozwoju.

Obecnie w strukturze dochodów budżetu Białej Podlaskiej dochody gminne (53,5%) dominują nad dochodami powiatu (46,5%). Analizując strukturę dochodów planowanych w 2000 roku w gminie można stwierdzić, że najwięcej dochodów (51%) może pochodzić z udziału w dochodach od osób prawnych i fizycznych oraz od jednostek gospodarczych nie

posiadających osobowość prawnej. W tej grupie najwięcej dochodów planuje się uzyskać od osób fizycznych (23%) i z podatków od nieruchomości (17%). Znaczącą pozycję będą również stanowiły wpływy z opłat skarbowych (5%). Poważną pozycję po stronie dochodów stanowią dochody z różnego rodzaju rozliczeń (35%) oraz z gospodarki mieszkaniowej i z usług komunalnych (5%).

Prognoza dochodów

Przedstawiona prognoza dochodów miasta Biała Podlaska zawiera analizę możliwych dochodów do uzyskania przez budżet miasta z dwóch źródeł: dochodów z tytułu bycia miastem i dochodów z tytułu bycia miastem na prawach powiatu grodzkiego. Wielkość dochodów z tych dwóch źródeł różnie się kształtuje w strukturze dochodów łącznych i w zależności od przyjętych rozwiązań ustawowych może zmieniać swoją wielkość.

W opracowanej prognozie dochodów Białej Podlaskiej obejmującej lata 2001–2010 można wyróżnić dwa podokresy, które będą cechowały się różnym poziomem dochodów i dynamiką ich wzrostu. Pierwszy podokres obejmuje lata 2001-2005 a drugi podokres lat 2006-2010.

Pierwszy podokres będzie się cechował wprowadzaniem nowych rozwiązań w zakresie regulacji ustawowo określonych dochodów własnych. Należy oczekiwać w tym podokresie wzrostu dochodów miasta z tytułu bycia powiatem grodzkim. W pierwszym podokresie będą również pozyskiwane środki zewnętrzne pochodzące z budżetu państwa i Unii Europejskiej, które mogą stanowić istotną pozycję uzupełniającą przy realizacji zadań inwestycyjnych. Duży wpływ na poziom dochodów będzie również wywierała koniunktura gospodarcza notowana w kraju.

W drugim podokresie nastąpi prawdopodobnie przyjęcie Polski do struktur Unii Europejskiej. Członkostwo w Unii Europejskiej będzie oddziaływało na przyjmowane rozwiązania w zakresie lokalnych podatków, opłat oraz stosowanych zwolnień. Przynależność do Unii Europejskiej będzie również oddziaływała na realizowaną politykę regionalną i pozyskiwane na jej realizację środki finansowe.

Przedstawiona prognoza dochodów i wydatków Białej Podlaskiej została przygotowana w dwóch wariantach i przedstawiona w tabelach poniżej. Prognozowany poziom dochodów uzyskiwanych przez Białą Podlaską i struktura wydatków wskazują, że byłaby możliwa realizacja większości zadań zgłoszonych przez gminę do strategii rozwoju o wiodącym charakterze inwestycyjnym zaliczanych do pierwszej grupy ważności.

Wariant umiarkowany prognozy dochodów cechuje się stałą dynamiką wzrostu dochodów na poziomie średnio ok. 5% rocznie. W pierwszym okresie do 2005 roku i spadkiem do poziomu średnio ok. 4,9% rocznie w okresie od 2006 do 2010 roku. W wariancie tym założono również zachowanie dotychczasowej struktury dochodów Białej Podlaskiej, w którym dochody miasta z tytułu bycia powiatem grodzkim są niższe od dochodów gminy. W wariancie tym odnotowano wyższą dynamikę wzrostu dochodów miasta jako gminy od dochodów powiatu grodzkiego. Założenie takie przyjęto na podstawie opinii ekspertów zajmujących się tą problematyką, którzy stoją na stanowisku, że dochody powiatów grodzkich powinny się cechować niższym poziomem od dochodów powiatów ziemskich, które realizują zadania na większym obszarze.

W wariancie umiarkowanym poziom potrzeb finansowych na realizację zadań o wiodącym charakterze inwestycyjnym przy prognozowanych dochodach cechuje niedobór finansowy. Ten niedobór można byłoby pokryć poprzez pozyskanie środków finansowych zewnętrznych w formie dotacji lub pożyczek preferencyjnych.

Tabela 17

Wariant umiarkowany prognozy dochodów

Rok	Gmina			Powiat			Razem	
	Kwota	Dynamika	Odsetek	Kwota	Dynamika	Odsetek	Kwota	Dynamika
2001	62 620 698		54,43	52 417 138		45,57	115 037 836	
2002	67 940 463	108,50	55,05	55 470 806	105,83	44,95	123 411 269	107,28
2003	72 879 400	107,27	55,14	59 286 593	106,88	44,86	132 165 993	107,09
2004	76 599 832	105,10	54,63	63 621 229	107,31	45,37	140 221 061	106,09
2005	80 346 760	104,89	54,82	66 209 401	104,07	45,18	146 556 161	104,52
2006	84 409 114	105,06	55,02	69 017 931	104,24	44,98	153 427 045	104,69
2007	89 205 947	105,68	55,37	71 911 449	104,19	44,63	161 117 396	105,01
2008	94 310 252	105,72	55,74	74 894 387	104,15	44,26	169 204 639	105,02
2009	99 603 247	105,61	56,08	78 019 394	104,17	43,92	177 622 641	104,98
2010	104 941 712	105,36	56,36	81 242 174	104,13	43,64	186 183 886	104,82

W **wariancie optymistycznym** poziom prognozowanych dochodów uzyskiwanych przez miasto może zapewnić środki na realizację większości zgłoszonych zadań o wiodącym charakterze inwestycyjnym. Założono w nim wyższą, jak w pierwszym wariancie, dynamikę wzrostu dochodów, która jest spowodowana większymi dochodami powiatu grodzkiego. Wariant ten zakłada również lepszą koniunkturę gospodarczą w kraju, która będzie się przekładała na wzrost dochodów miasta z tytułu udziałów w podatkach. Podobnie jak w wariancie wcześniejszym założono podział okresu lat 2001-2010 na dwa podokresy. W pierwszym podokresie do 2005 roku dochody mogą wykazywać dynamikę na poziomie średnio ok. 12,% rocznie. W drugim podokresie wielkość dochodów może się obniżyć do

poziomu średnio ok. 4% rocznie. Przy analizie tych wielkości procentowych należy mieć na uwadze fakt, że między tymi wariantami występują duże różnice wartościowe, przyrost niższy procentowo w praktyce będzie kwotowo większy. W wariantie tym nastąpi przewaga dochodów uzyskiwanych przez Białą Podlaską z tytułu bycia powiatem grodzkim nad dochodami uzyskiwanymi jako gmina. Wariant ten może zapewnić potrzebne środki finansowe na realizację większości zadań gminnych o charakterze inwestycyjnym znajdujących się w strategii rozwoju.

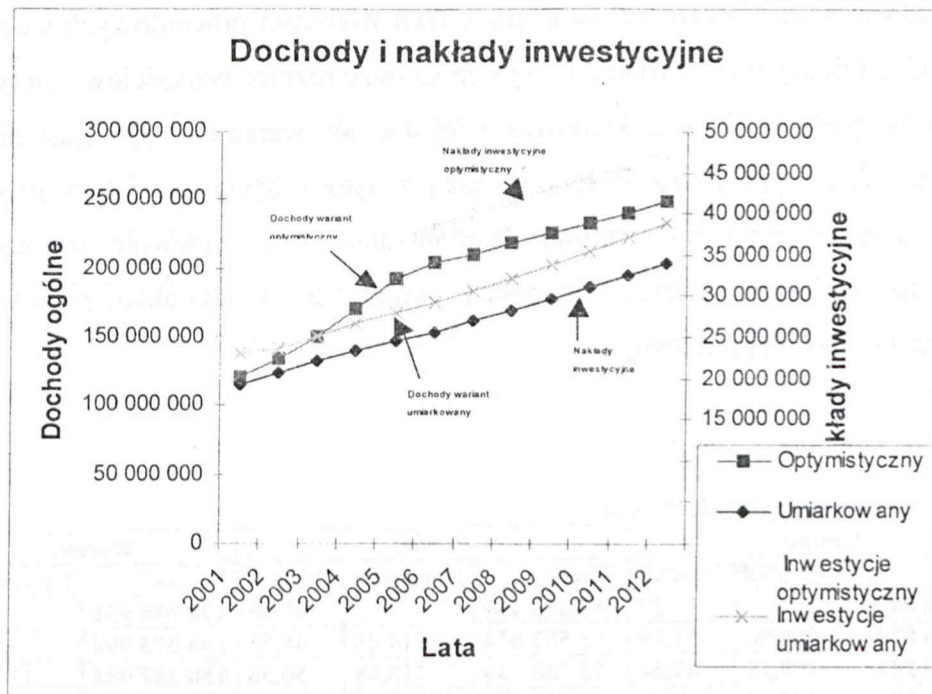
Tabela 18

Wariant optymistyczny prognozy dochodów

Rok	Gmina			Powiat			Razem	
	Kwota	Dynamika	Odsetek	Kwota	Dynamika	Odsetek	Kwota	Dynamika
2001	63 133 097		52,37	57 413 454		47,63	120 546 551	
2002	68 786 870	108,96	51,19	65 587 034	114,24	48,81	134 373 904	111,47
2003	74 649 247	108,52	49,64	75 738 736	115,48	50,36	150 387 983	111,92
2004	80 946 698	108,44	47,68	88 808 629	117,26	52,32	169 755 327	112,88
2005	87 361 078	107,92	45,50	104 625 481	117,81	54,50	191 986 559	113,10
2006	94 036 297	107,64	46,27	109 212 607	104,38	53,73	203 248 904	105,87
2007	96 531 837	102,65	45,88	113 846 140	104,24	54,12	210 377 977	103,51
2008	99 187 747	102,75	45,53	118 653 685	104,22	54,47	217 841 432	103,55
2009	101 802 992	102,64	45,13	123 754 607	104,30	54,87	225 557 599	103,54
2010	104 212 448	102,37	44,68	129 035 493	104,27	55,32	233 247 941	103,41

Na podstawie dwóch opracowanych wariantów prognozy dochodów Białej Podlaskiej opracowano dwie prognozy wydatków budżetu miasta. W obu wariantach założono, że wydatki budżetu miasta muszą się bilansować z dochodami. Po analizie dotychczasowej struktury wydatków budżetu miasta obejmującego wydatki gminy i powiatu stwierdzono, że w okresie realizacji opracowanej strategii rozwoju nie powinny wystąpić istotne czynniki, które mogłyby zmienić strukturę dotychczasowych wydatków.

W umiarkowanym wariancie wydatków budżetu miasta określono, że ok. 81%-85% wszystkich wydatków mogą stanowić wydatki sztywne. Pozostałe wydatki (15%-19%) mogą stanowić wydatkami ruchome. W odsetku tym mieszczą się również wydatki na realizację zadań zgłoszonych do strategii rozwoju o wiodącej funkcji inwestycyjnej.

W optymistycznym wariancie założono, że wydatki sztywne budżetu miasta mogą stanowić niższy odsetek, niż w pierwszym wariancie. W wariancie tym wydatki te określono w przedziale 79%-82% ogólnych wydatków. Wielkość wydatków ruchomych może oscylować w przedziale 18%-21% ogólnych wydatków budżetu miasta. W grupie tych wydatków znajdują się również wydatki o wiodącym charakterze inwestycyjnym.

Tabela 19

Wariant optymistyczny i umiarkowany wydatków ogólnych i inwestycyjnych.

Rok	Wariant optymistyczny		Wariant umiarkowany	
	Wydatki ogółem	Wydatki inwestycyjne	Wydatki ogółem	Wydatki inwestycyjne
2001	120 546 551	24 109 310	115 037 836	23 007 567
2002	134 373 903	25 531 042	123 411 269	23 448 141
2003	150 387 983	28 573 717	132 165 992	25 111 539
2004	169 755 327	32 253 512	140 221 062	26 642 002
2005	191 986 559	36 477 446	146 556 161	27 845 671
2006	203 248 904	38 617 292	153 427 045	29 151 139
2007	210 377 977	39 971 816	161 117 396	30 612 305
2008	217 841 432	41 389 872	169 204 639	32 148 881
2009	225 557 599	42 855 944	177 622 642	33 748 302
2010	233 247 941	44 317 109	186 183 886	35 374 938

Poziom prognozowanych wydatków i ich struktura są pochodną realizowanej polityki przez władze miasta. Alokowanie większych środków finansowych po stronie wydatków inwestycyjnych może działać stymulująco na rozwój gospodarczy miasta i wyzwalać mechanizm zwrotny w postaci większej aktywności środowisk gospodarczych.

9. WARIANTY STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

WARIANTY STRATEGII ROZWOJU BIAŁEJ PODLASKIEJ

Scenariusze rozwoju

Scenariusze rozwoju są niejako mapą kierunków, które dotyczą możliwości podjęcia takich działań, ażeby przyszłość miasta i powiatu była dobrze zaplanowana i rozwijała się zgodnie z żądaniami i oczekiwaniami najbardziej zainteresowanych, czyli mieszkańców. Podstawą do nakreślenia takich scenariuszy jest analiza SWOT, w której określono szanse i zagrożenia oraz parametry według, których zakresłono pole możliwego rozwoju Białej Podlaskiej.

Mając na uwadze różnorodne czynniki dostrzeżono możliwość sformułowania trzech scenariuszy rozwoju. Każdy z nich ma nieco inny sposób oddziaływania na rozwój miasta, biorąc pod uwagę czynniki zewnętrzne i wewnętrzne.

Dokonana analiza SWOT mocnych i słabych stron ukazała potencjalne zagrożenia rozwojowe, jak i potencjalne szanse, ale na wytyczone kierunki rozwoju Białej Podlaskiej będzie oddziaływać wiele czynników wzrostu i regresu, które często nie są zależne od władz miasta, a ich wypadkowa będzie decydowała o intensyfikacji bądź spowolnieniu procesów rozwojowych. Przy realizacji strategii rozwoju najważniejsze jest, aby czynniki wzrostu dominowały nad czynnikami regresu. Im ta przewaga będzie większa, tym tempo rozwoju będzie szybsze. Bardzo dużą rolę w rozwoju miasta będą odgrywały wzajemne stosunki polityczne i gospodarcze Polski z wschodnimi sąsiadami

W strategii są opisane następujące wiodące scenariusze rozwoju

- scenariusz optymistyczny (I)
- scenariusz umiarkowany (II)
- scenariusz zachowawczy (III)

(I) Scenariusz optymistyczny

W scenariuszu optymistycznym rozwoju Białej Podlaskiej wskazuje się na możliwość przyspieszenia rozwoju dzięki wystąpieniu bardzo sprzyjających czynników rozwoju. Scenariusz ten zakłada wystąpienie sprzyjających czynników rozwoju na poziomie kraju przez cały okres realizacji strategii. Założono, że sytuacja międzynarodowa będzie również sprzyjała realizacji strategii rozwoju. Uznano, że międzynarodowa sytuacja gospodarcza będzie sprzyjała ożywieniu wzajemnej wymiany między poszczególnymi państwami a zwłaszcza na wschodniej granicy Polski. Ożywienie międzynarodowej wymiany gospodarczej powinno sprzyjać przyspieszeniu rozwoju ekonomicznego i społecznego.

sąsiadów W tym scenariuszu założono stabilizację sytuacji politycznej i gospodarczej na wschodzie Europy. Przyjęto także założenie, że sytuacja u naszych wschodnich: Białorusi i Rosji

będzie ewoluowała w kierunku rozwiązań demokratycznych i gospodarki rynkowej. Taki rozwój sytuacji może oddziaływać ożywczo na rozwój wzajemnej wymiany gospodarczej i kulturalno-oświatowej. W tym scenariuszu założono również rozwój demokracji na obszarze Ukrainy, która będzie spełniała rolę lokalnego stabilizatora sytuacji na południowym wschodzie Europy.

W scenariuszu tym zakłada się dalsze pogłębienie działań prowadzących do zmniejszenia ujemnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze człowieka poprzez stosowanie mało uciążliwych technologii produkcji i ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego odpadami bytowymi. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa powinien sprzyjać wspieraniu działań służących ochronie środowiska przyrodniczego zgodnych z interesem społecznym.

W scenariuszu tym założono, że Polska około roku 2006 może stać się członkiem Unii Europejskiej. Przyjęcie Polski w tym okresie do struktur unijnych powinno zaowocować dopływem większych środków finansowych na politykę regionalnego rozwoju.

Przyjęto założenie, że wzrost gospodarczy odnotowany w mieście może oscylował wokół 6-7%, tak jak w kraju. Taki wzrost gospodarczy wiąże się również z koniecznością akumulacji wewnętrznej na poziomie około 30% PKB. Ten poziom akumulacji wewnętrznej powinien zabezpieczyć środki finansowe na inwestycje w gospodarce i spowodować potaniecie kredytów dla pożyczających.

Założono również rozwój przemysłów opierających się na bardzo dużym wkładzie w produkt myśli technicznej i technologicznej. Rozwój przemysłów nauko-chłonnych powinien pozwolić na podniesienie konkurencyjności gospodarki miasta.

(II) Scenariusz umiarkowany

Scenariusz umiarkowany jest wypadkową scenariusza rozwoju optymistycznego i zachowawczego. Scenariusz ten zakłada w gospodarce światowej występowanie sytuacji cechującej się okresami wzrostu i stagnacji. Okresy te będą się nawzajem przeplatać, a ich wypadkowa da w rezultacie stały trend wzrostu gospodarki światowej. W tym scenariuszu założono również umacnianie się gospodarki wolnorynkowej i demokracji jako wartości dominującej w stylu sprawowania władzy.

Scenariusz ten zakłada stabilizację sytuacji gospodarczej i politycznej za wschodnią granicą Polski. Przewiduje się w nim dalszy rozwój gospodarki w tych państwach w oparciu o własność prywatną i spadek znaczenia w gospodarce sektora państwowego.

Zakłada się, że Polska może być przyjęta w poczet członków Unii Europejskiej po roku 2006 i objęta zasadami polityki wspólnotowej. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej

może zaowocować wzrostem ilości środków finansowych na realizację zadań związanych z wyrównywaniem poziomu rozwoju regionów Polski i Unii Europejskiej – środki finansowe zasila również zadania realizowane na terenie miasta Białej Podlaskiej.

Gospodarka Polski w tym scenariuszu może rozwijać się w tempie około 4,1%-6% w skali roku i podobny poziom rozwoju będzie odnotowywała gospodarka miasta. Roczna inflacja w tym scenariuszu średnio może ustabilizować się na poziomie 7%. Bezrobocie na terenie województwa lubelskiego może utrzymać się na poziomie około 12% i taki sam poziom bezrobocia może być notowany w mieście. Wystąpi wzrost dochodów nominalnych ludności o około 2%-3% rocznie..

Stan infrastruktury technicznej miejskiej w tym scenariuszu będzie się systematycznie poprawiał. Drogi o znaczeniu strategicznym dla funkcjonowania miasta osiągną lepszy stan techniczny.. Infrastruktura techniczna służąca ochronie środowiska naturalnego będzie przez cały czas doskonała tak, że będzie odczuwalna poprawa stanu czystości środowiska przyrodniczego. Zostanie częściowo rozwiązana gospodarka w zakresie zagospodarowania odpadów na wysypiskach śmieci i ich recyklingu.

Scenariusz umiarkowany zakłada stały wzrost gospodarczy w okresie realizacji strategii rozwoju. Utrzymanie stałego trendu rozwoju gospodarki zaowocuje systematycznym rozwojem miasta. Scenariusz ten jest najbardziej prawdopodobny do zaistnienia w trakcie realizacji strategii rozwoju.

(III) Scenariusz zachowawczy

Scenariusz zachowawczy zakłada możliwość wystąpienia destabilizacji sytuacji politycznej i gospodarczej na terenie Białorusi, która bezpośrednio sąsiaduje z województwem lubelskim oraz podlaskim i oddziałuje na sytuację Białej Podlaskiej. Możliwość destabilizacji powyższej sytuacji istnieje również w Rosji i na Ukrainie. Destabilizacja sytuacji politycznej i gospodarczej może w pewnych okresach realizacji strategii rozwoju działać osłabiająco na wzajemne stosunki gospodarcze, kulturalne i polityczne. Może to znajdować swoje reperkusje w spadku wzajemnej wymiany handlowej między partnerami gospodarczymi. Może to również znaleźć swoje odzwierciedlenie w spadku dochodów i we wzroście stopy bezrobocia.

Na ten scenariusz ujemnie może również oddziaływać w okresie realizacji strategii rozwoju brak działań umacniających samorząd terytorialny szczebla powiatowego i

wojewódzkiego. Ujemnie może oddziaływać również brak zabezpieczenia środków finansowych na realizację zadań nałożonych na samorząd.

Oslabienie tempa rozwoju gospodarczego będzie znajdowało swoje odzwierciedlenie w spadku dynamiki przyrostu dochodów własnych samorządu terytorialnego. Rozwój gospodarczy na poziomie 2,5% - 3,5% w skali roku, jaki może wystąpić w tym scenariuszu jest zbyt mały do odrobienia zapóźnień, jakie występują między Polską a państwami Europy Zachodniej. Takie tempo rozwoju może tylko pogłębić istniejące dysproporcje rozwojowe i powodować, że obszar Polski będzie traktowany jako teren cechujący się dużym ryzykiem do inwestycji ze względu na liczne konflikty powstające na tle sytuacji gospodarczej i dużych dysproporcji, jakie będą nadal istniały pomiędzy obszarem Polski a najbliższym sąsiadem na zachodzie - Niemcami.

W tym wariantcie nie przewiduje się przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej. Brak przynależności Polski do unii może być spowodowany brakiem akceptacji ze strony społeczeństwa wyrażonym w referendum. Rząd polski w takiej sytuacji może zawrzeć porozumienia o współpracy, w których zobowiąże się do utrzymania wiz dla obcokrajowców przybywających z obszaru byłego Związku Radzieckiego. Zaowocuje to również uszczelnieniem granicy i utrudnieniami w ruchu towarowym i pasażerskim między Polską a tymi państwami.

Destabilizująco w tym scenariuszu może również oddziaływać wzrost zadłużenia wewnętrznego i zewnętrznego budżetu państwa. Narastanie zadłużenia połączone z ujemnym bilansem w handlu zagranicznym może powodować osłabienie tempa rozwoju gospodarki.

W sferze społecznej może wystąpić obniżenie dostępności do świadczeń medycznych w wyniku wzrostu kosztów procedur medycznych, co będzie owocowało obniżeniem zdrowotności społeczeństwa. Zjawiska gospodarcze będą pogłębiały proces ubożenia społeczeństwa, co będzie wpływało na wzrost zapotrzebowania na różnego rodzaju formy pomocy społecznej. Niewystarczające dochody państwa będą powodować, że środki finansowe asygnowane na pomoc społeczną będą niewystarczające. Problemem będą również osoby w podeszłym wieku do których będzie trudno dotrzeć z pomocą. Będzie również w tym scenariuszu odnotowywana duża emigracja zarobkowa osób młodych do państw Europy Zachodniej i USA. Trudna sytuacja gospodarcza odbije się również we wzroście ilości osób korzystających z pomocy społecznej, wzroście ilości przestępstw i zjawisk patologii społecznej, w tym narkomani i alkoholizmu.

W gospodarce dadzą o sobie znać zjawiska recesji. W okresach przejściowych może nastąpić spadek ilości zatrudnionych w przemyśle, bez powstania nowych miejsc pracy w

innych działach gospodarki. Niska opłacalność działalności gospodarczej i duże koszty pracy będą powodować rozwój gospodarki drugiego obiegu. Miejsca pracy, które będą powstawały będą się charakteryzowały zapotrzebowaniem na nisko kwalifikowanych pracowników. Mogą być to miejsca pracy sezonowej np. w budownictwie. Wystąpi upadek przemysłów dotychczas funkcjonujących w województwie w wyniku braku opłacalności ich działalności.

Niskie nakłady inwestycyjne sektora komunalnego zaowocują pogorszeniem stanu środowiska naturalnego. Brak nowoczesnych technologii w zakresie zagospodarowania odpadów oczyszczania ścieków, nierozwiązanie gospodarki osadami z oczyszczalni będzie powodowało postępującą degradację środowiska przyrodniczego.

Dopełnieniem złej sytuacji gospodarczej miasta może być stałe pogarszający się stanu techniczny ulic znajdujących się na terenie miasta. Nasilenie się transportu tranzytowego towarów dużymi samochodami ciężarowymi będzie powodowało ujemne oddziaływania na środowisko naturalne. Pogorszenie stanu technicznego ulic i wzrost ilości samochodów ciężarowych poruszających się po nich odbije się wzrostem ilości wypadków drogowych. Brak środków finansowych i ograniczone do minimum nakłady na budowę i modernizację ulic zaowocują powstaniem rejonów miasta omijanych przez kierowców. Prawdopodobnie zostanie zaniechana budowa autostrady A2 przez rząd co odbije się . spadkiem atrakcyjności Białej Podlaskiej jako miejsca do inwestycji.

Scenariusz zachowawczy jest projekcją, która mogłaby zaistnieć tylko przy bardzo dużym niekorzystnym splocie różnych czynników regresu występujących w Polsce i na terenie Białej Podlaskiej. Wystąpienie jego jest mało prawdopodobne, niemniej trzeba mieć te czynniki na uwadze przy formułowaniu scenariuszy rozwoju. Wszystkie te czynniki zostały wyartykułowane w analizie SWOT jako czynniki działające ujemnie na rozwój województwa w okresie realizacji strategii rozwoju.

Zadania realizacyjne strategii rozwoju.

W wyniku prac zespołów problemowych opracowujących strategię rozwoju zostało sformułowanych 205³ zadań do realizacji w ramach opracowanej strategii rozwoju w latach 2000-2010. Zgłoszone zadania obejmują całokształt życia społecznego i gospodarczego miasta. Zawarte w nich problemy, zagadnienia, inwestycje do realizacji w ramach strategii rozwoju wytyczają pożądane przez społeczeństwo miasta kierunki działań, które powinny prowadzić do realizacji wyznaczonych w strategii rozwoju celów. Złożoność niektórych zadań znajdujących się w strategii rozwoju powoduje, że do ich realizacji muszą być

włączone wszystkie instytucje działające w mieście i odpowiedzialne za zabezpieczenie funkcjonowania miasta i zaspokajanie potrzeb społeczeństwa.

Wśród zadań zgłoszonych do strategii dominują zadania realizowane w pierwszym okresie, czyli w latach 2000-2005. W wykazie zadań znajduje się również grupa zadań, których realizacja będzie odbywała się w całym okresie realizacji strategii rozwoju. Zadania, które będą realizowane przez cały okres posiadają charakter zadań ciągłych występujących w każdym roku.

Tabela 20

Zestawienie zadań strategii rozwoju do realizacji w latach 2000-2010.

Rok	Liczba zadań	Procent
2000	163	79,51
2001	165	80,49
2002	156	76,10
2003	144	70,24
2004	131	63,90
2005	129	62,93
2006	104	50,73
2007	104	50,73
2008	102	49,76
2009	92	44,88
2010	92	44,88
Razem	205	100

Sformułowane zadania strategii rozwoju mają różny okres realizacji. Znajdują się wśród nich zadania przewidziane do realizacji w jednym roku (13,6%). Są również zadania realizowane przez okres 10 i więcej lat (36,6%). Zadania, których cykl realizacji oscyluje wokół trzech lat są w większości zadaniami o charakterze inwestycyjnym.

Tabela 21

Okres realizacji zadań w latach.

Liczba lat realizacji zadania	Liczba zadań	Procent
10 i więcej	77	36,62
9	12	5,63
8	2	0,94
7	28	1,88
6	7	13,15
5	15	3,29
4	15	7,04
3	24	11,27
2	29	13,42
Razem	213	100

³ Niektóre sformułowane zadania zawierają w sobie podzadania, które w analizach niekiedy były traktowane rozłącznie stąd może występować większa liczba jak 205 zadań.

Zgłoszone zadania do realizacji zespoły problemowe pogrupowały na trzy grupy pod względem priorytetu ich realizacji. Do grupy pierwszej traktowanej jako **bardzo pilnej** (waga 1 priorytetu) do realizacji, zaliczono 87 zadań, czyli 42% zadań zgłoszonych. Do grupy drugiej, traktowanej jako **pilnej** (waga 2 priorytetu), zaliczono 72 zadań, czyli 35% ogółu zadań. Grupa trzecia zadań **terminowych** (waga 3 priorytetu) objęła 45 pozycji, które stanowiły 21% wszystkich zadań.

Tabela 22

Zadania strategii rozwoju w układzie priorytetów.

Cel i rzędu	Priorytet - 1	Ilość	Priorytet - 2	Ilość	Priorytet - 3	Ilość
A. Biała Podlaska miastem bezpiecznym, właściwie zarządzanym i promowanym	AI2, AI3, AI7, AI11, AI12, AI16, AI13, AI1, AI1,	8	AI4, AI5, AI6, AI13, AI15, AI11, AI12, AI12,	8	AI14, AI13	2
B. Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego	BI2, BI11, BI12, BI12, BIV2, BIV3, BIV5, BV2,	8	BI3, BI13, BI13, BIV1, BV3,	5	BI1, BI14, BI11, BIV4, BV1	5
C. Biała Podlaska ośrodkiem kultury i nauki	CI1, CI11, CI12, CI13, CI18, CIV1, CIV3, CV3,	8	CI2, CI12, CI14, CI15, CI16, CI17, CI19, CIV2, CV2, CV4, CV5,	11	CI11, CIV4, CV1	3
D. Biała Podlaska miejscem godnego życia i wypoczynku mieszkańców.	DII3, DII5, DII6, DII1, DII4, DIV1, DIV2, DIV3, DIV4, DIV5, DV1, DV2, DV11, DV13, DIX4, DX11, DX11, DX12,	18	DII1, DII2, DII1, DII2, DII4, DII2, DV11, DV11, DV12, DV13, DIX3, DX1, DX2, DX3, DX12, DX13,	16	DII7, DII8, DII3, DV12, DIX1, DIX2	6
E. Biała Podlaska miastem harmonijnego rozwoju infrastruktury technicznej.	EI1, EI3, EI4, EI6, EI8, EI12, EI14, EI15, EI11, EIV1, EV1, EV2, EV3, EV4, EV5, EV6, EV7, EV8, EV11, EV13, EV11, EV12, EV15, EV16, EV113, EV14, EV15, EV16, EV17, EV18, EV19, EV20, EV21, EV22, EV23, EV14, EV19, EV112, EV110, EV113, EV111, EV113, EV118, EV111, EV112, EV114, EIX4, EIX5, EIX9, EIX10, EX3, EX8, EX10, EX11,	45	EI7, EI9, EI10, EI13, EI12, EI13, EIV2, EIV3, EV9, EV12, EV13, EV12, EV13, EV14, EV17, EV18, EV110, EV112, EV111, EV113, EV118, EV111, EV112, EV114, EIX4, EIX5, EIX9, EIX10, EX3, EX8, EX10, EX11,	32	EI2, EI5, EI11, EI16, EV10, EV11, EV14, EV15, EV16, EV17, EV18, EV19, EV20, EV21, EV22, EV23, EV14, EV19, EV112, EV110, EV113, EV111, EV112, EV114, EIX4, EIX5, EIX9, EIX10, EX3, EX2, EX6,	29

Wśród zadań zgłoszonych do strategii rozwoju znajduje się 135 zadań o wiodącym charakterze inwestycyjnym (63,4%) z tego 86 zadań realizować miały władze miasta (40,4%). Pozostałe zadania - 78 (36,6%) posiadały charakter wiodący nieinwestycyjny z elementami inwestycji.

Według dokonanego szacunku na zadania o wiodącym charakterze inwestycyjnym w okresie 2000-2010 należałoby łącznie przeznaczyć 126 498 tys. zł. Na zadania o wiodącym charakterze nieinwestycyjnym z elementami inwestycyjnymi nakłady zostały określone szacunkowe na 90 322 tys. zł. Łączne nakłady na realizację zadań w latach 2000-2010 można szacować na 216 820 tys. zł.

Tabela 23

Oszacowana wartość zadań do realizacji w latach 2000-2010 w tys. zł

Rok	Zadania o charakterze wiodącym inwestycyjnym	Zadania o charakterze wiodącym nieinwestycyjnym	Razem
2000	13 162	11 475	24 637
2001	14 070	10 150	24 220
2002	12 140	11 450	23 590
2003	11 172	10 684	21 856
2004	11 022	10 069	21 091
2005	10 822	10 069	20 891
2006	10 822	6 360	17 182
2007	10 822	6 360	17 182
2008	10 822	5 485	16 307
2009	10 822	4 110	14 932
2010	10 822	4 110	14 932
Razem	126 498	90 322	216 820

Warianty strategii rozwoju

Po przeanalizowaniu zgłoszonych zadań do strategii rozwoju i określeniu kosztów ich realizacji w poszczególnych latach sformułowano trzy zespoły zadań. W pierwszym określanym jako zespół zadań **dynamicznego** rozwoju znalazły się wszystkie zadania zgłoszone do strategii rozwoju – 205 zadań. W zespole drugim określonym jako zespół zadań **zrównoważonego** rozwoju znalazło się 159 zadań do realizacji. Trzeci zespół zadań, określony jako **zachowawczy** objął 87 zadań do realizacji.

Przy formowaniu wariantów do realizacji zgodnie z polem strategii rozwoju przedstawionym poniżej wskazać można dziewięć wariantów strategii rozwoju uwzględniając zgłoszone zadania do realizacji i prognozowane środki finansowe możliwe do przeznaczenia na ich realizację.

POLE ROZWOJU STRATEGII BIAŁEJ PODLASKIEJ

Prognoza dochodów	ZESPOŁY ZADAŃ		
	A dynamiczny	B zrównoważony	C zachowawczy
	I optymistyczna	B I	C I
	II umiarkowana	B II	C II
	III stagnacyjna	B III	C III

W zależności od wielkości środków finansowych na realizację strategii rozwoju można sformułować trzy warianty strategii rozwoju możliwe do realizacji:

- wariant zrównoważonego umiarkowanego rozwoju (B II) - 168 zadań.
- wariant dynamicznego optymistycznego rozwoju (A I) – 213 zadań.
- wariant zachowawczo – stagnacyjnego rozwoju (C III) – 89 zadań.

Przy wyborze wariantu strategii rozwoju władze Białej Podlaskiej muszą, podobnie jak każda inna organizacja, dokonać wyboru najkorzystniejszego wariantu, kierując się przy tym maksymalizacją efektów rozwojowych przy ograniczonych środkach finansowych. Przy wyborze takim trzeba mieć na uwadze dotychczasowy stan wyjściowy miasta, możliwości rozwoju obecne i potencjalne, pozycję dotychczas zajmowaną w otoczeniu i jaką się planuje osiągnąć w wyniku realizacji strategii rozwoju, możliwości finansowe obecne i potencjalne. Należy dokonać analizy szacunku szeregu innych elementów istotnych przy realizacji strategii rozwoju, takich jak:

- optymalne wykorzystanie szans rozwojowych Białej Podlaskiej,
- realność wykonania przyjętego wariantu strategii rozwoju ze względu na możliwości finansowe miasta - zabezpieczenia środków na jego realizację,
- czy przyjęty wariant strategii rozwoju mieści się w granicach ryzyka określonego możliwościami kadrowymi jego realizacji będącymi w dyspozycji gminy,
- czy rekomendowany wariant strategii wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa gminy,
- czy rekomendowany wariant będzie pełnił najlepiej rolę stymulatora rozwoju Białej Podlaskiej i aktywizacji społeczeństwa.

Opierając się na analizach wagi (pilności) realizowanych zadań i prognozie dochodów budżetu miasta można rekomendować do realizacji wariant **zrównoważonego umiarkowanego rozwoju**.

Wariant zrównoważonego umiarkowanego rozwoju

W wariantcie tym, rekomendowanym do realizacji, zakłada się, że w okresie realizacji strategii rozwoju będą występowały procesy i zjawiska opisane w scenariuszu umiarkowanego rozwoju. Przy realizacji tego wariantu należy szczególną uwagę zwrócić na pozyskanie środków finansowych zewnętrznych w formie dotacji bezzwrotnych np. ze środków pomocowych lub pozyskać środki zwrotne zewnętrzne nisko oprocentowane

przeznaczone na inwestycje. Prognozowany poziom dochodów i wielkość środków inwestycyjnych możliwych do wygenerowania z dochodów miasta nie w pełni zabezpieczają wielkość środków na inwestycje. Na podstawie wykonanych szacunków można stwierdzić że około 20% środków będzie brakowało na sfinansowania zadań za realizację, których odpowiada miasto. Zwiększenie ilości środków finansowych inwestowanych przez miasto powinno również zaowocować wzrostem ilości środków finansowych będących w obiegu gospodarki miasta, co powinno przynieść wzrost wpływów do kasy miasta z tytułu udziału w podatkach ściąganych przez państwo.

W strukturze nakładów będą dominowały nakłady na realizację zadań zaliczanych do sfery infrastruktury komunalnej i sfery społecznej służących rozwojowi gospodarcemu. Może być notowany ograniczony dopływ środków finansowych zewnętrznych i w związku z tym ciężar finansowania będzie spoczywał na mieście.

W okresie realizacji tego wariantu mogą wystąpić zjawiska stagnacji w gospodarce miasta, które poprzez umiejętnie prowadzoną politykę władz miasta będzie można ograniczać pod względem zasięgu.

W okresach niedoboru środków finansowych na realizację wszystkich rekomendowanych zadań oznaczonych priorytetem jeden i dwa trzeba będzie w pierwszej kolejności koncentrować się na zadaniach służących tworzeniu warunków do uzyskania przewagi miejsca do lokalizacji nowych inwestycji. Uzyskanie tej przewagi może wyzwolić mechanizm samonapędzający, który będzie generować kolejne fale rozwoju. Przy realizacji tej koncepcji trzeba również mieć na uwadze zadania z otoczenia działalności gospodarczej, które zabezpieczą dobre warunki do jej funkcjonowania. Bez dobrze przygotowanego otoczenia biznesu nie ma dobrych warunków do jego rozwoju.

Położenie Białej Podlaskiej na szlakach komunikacyjnych (projektowana autostrada A2) powinno również dać impuls rozwojowy. Istnienie na terenie miasta dużego lotniska wzmaga czynniki wzrostu wzmacniając przewagę miejsca do inwestycji. Korzystne położenie geopolityczne miasta i prognozowana przynależność Polski do Unii Europejskiej będą działały potęgująco na rozwój gospodarczy miasta. Biała Podlaska leżąc na styku dwóch obszarów gospodarczych Unii Europejskiej i dawnego Związku Radzieckiego będzie korzystała, z renty położenia geograficznego.

Przy realizacji tego wariantu należy również uważać, aby po pojawieniu się korzystnych oznak rozwoju gospodarczego i wzrostu dochodów miasta nie pójść na opinie niektórych środowisk, które mogą postulować wzrost wewnętrznej konsumpcji przy ograniczeniu dynamiki wzrostu nakładów inwestycyjnych. Przy realizacji tego wariantu

konieczne jest odejście od myślenia roszczeniowego na rzecz myślenia w kategoriach nakładów – efektów zarówno w krótkim, jak i w długim okresie. Podjęcie takiej decyzji w praktyce odbije się na poziomie dochodów miasta w przyszłości i osłabi tempo rozwoju.

Realizacja tego wariantu strategii rozwoju będzie wymagała dużej aktywności mieszkańców miasta i władz samorządowych przy jego realizacji. Trzeba będzie wprowadzić rozwiązania systemowe łączące środowiska nauki, kultury, biznesu w współpracę z władzami miasta. Należy zaktywizować działalność agencji i fundacji działających na rzecz rozwoju miasta i regionu.

Przedstawiony wariant jest ambitnym sposobem podchodzenia do rozwiązywania problemów niesionych przez przyszłość, wychodzeniem naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa dążeniem do ponoszenia poziomu i jakości życia społeczeństwa.

10. MIERNIKI OCENY REALIZOWANEJ STRATEGII ROZWOJU

Przy ocenie realizowanej „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” wskazane jest dysponowanie odpowiednimi odniesieniami porównawczym, tzn. miernikami oceny stopnia realizacji poszczególnych celów pierwszego i drugiego rzędu oraz zadań realizacyjnych strategii rozwoju. Stopień realizacji każdego z zadań strategii może być oceniany z trzech punktów widzenia: skuteczności, korzyści i efektywności. W pierwszym z przypadków przyjęte cele i zadania realizacyjne porównuje się z efektami osiągniętymi przy ich realizacji. Realizację zadania (celu) określa się skutecznym, jeżeli osiągnięte wyniki są zgodne z zamierzeniami. Ocena skuteczności realizacji musi zawierać również analizę nie zamierzonych skutków, jakie powstają w trakcie realizacji celu (zadania). Skutki uboczne, które muszą być brane pod uwagę przy ocenie realizacji celu (zadania), mogą być oczekiwane i nieoczekiwane, pozytywne i negatywne. Jeżeli suma efektów pozytywnych jest wyższa od sumy efektów negatywnych możemy wówczas mówić o korzystnej realizacji określonego celu (zadania).

Analiza efektywności polega na porównywaniu poniesionych kosztów i uzyskanych efektów. W wyniku takiej analizy powinna powstać ocena wartości realizowanego zadania, wyrażona nakładami poniesionymi na określoną jednostkę miary. Efektywność działania jest tym wyższa, im koszty realizacji określonego zadania są niższe.

Zawarte w „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” mierniki wskazują na miejsce w jakim znajduje się Biała Podlaska, w porównaniu z innymi miastami wschodniej Polski. Stanowią one podstawę do monitorowania realizowanej strategii rozwoju i śledzenia zachodzących zmian. Prezentowane mierniki zostały opracowane na podstawie materiałów statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, co daje gwarancję, że po upływie jakiegoś czasu możliwe będzie przygotowanie kolejnej wersji mierników (opierając się na tym samym źródle). Stosowana przez GUS metodologia gromadzenia danych statystycznych daje gwarancję jednolitości i rzetelności danych informacyjnych oraz porównywalności ich w różnych okresach czasowych.

W 65 tabelach porównawczych przedstawione zostały informacje statystyczne z różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego, dotyczące Białej Podlaskiej i 12 innych miast wschodniej Polski. Dobór miast nie był przypadkowy. Charakteryzuje je

podobna specyfika rozwojowa, charakterystyczna dla terenów położonych na tzw. ścianie wschodniej (uwarunkowania historyczne), a także podobna wielkość potencjałów ludnościowych (w granicach 50-75 tys. mieszkańców).

Przedstawione mierniki wskazują na jakim poziomie plasuje się Biała Podlaska w stosunku do innych miast podobnego typu. I tak, zauważalna jest dobra pozycja Białej w takich dziedzinach , jak: telefonizacja, mieszkania oddane do użytku, miejsca w przedszkolach, ilość personelu medycznego, oraz słaba pozycja w takich dziedzinach, jak: długość dróg o twardej nawierzchni, zaopatrzenie ludności w wodę z wodociągów, wielkość sieci kanalizacyjnych i gazowniczych.

Tak określone mierniki oceny stopnia realizacji „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej” pozwalają na ukazanie dynamiki zmian (w czasie), a tym samym, określania stopnia realizacji założonych celów. Mierniki oceny stopnia realizacji strategii powinny być przez cały czas uściślane (doskonalone), uzupełniane o nowe elementy, które będą pojawiać się w trakcie jej realizacji. Znaczenie realizowanych zadań może z czasem ulegać różnym zmianom, stąd istnieje potrzeba stosowania miernika syntetycznego, możliwego do zastosowania na różnych etapach rozwoju (wewnętrznego i zewnętrznego).

Tabela 24 (zawiera 65 analitycznych tabel statystycznych)

Mierniki porównawcze: Biała Podlaska a 12 innych miast wschodniej Polski

Tabela 2

Powierzchnia ogółem w ha

Miasto	1994 rok	1997 rok	Miejsce
Tarnobrzeg	8583	8583	1
Zamość	3048	3048	11
Elk	1971	1971	13
Suwałki	6524	6524	3
Siedlce	3187	3187	10
Mielec	4736	4736	6
Puławy	5061	5061	4
Biała Podlaska	4941	4941	5
Chelm	3526	3526	8
Łomża	3259	3271	9
Ostrołęka	2900	2900	12
Przemyśl	4366	4366	7
Stalowa Wola	8241	8241	2

Tabela 3

Stan ludności według faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31 XII)

Miasto	Ogółem		Dynamika	Mężczyźni		Kobiety		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	50593	50907	100,62	24776	24881	25817	26026	13
Zamość	65994	67636	102,49	31677	32389	34317	35247	6
Elk	54877	55683	101,47	26518	27076	28359	28607	10
Suwałki	65797	67742	102,96	31822	32639	33975	35103	5
Siedlce	73817	75342	102,07	35005	35693	38812	39649	1
Mielec	64302	64360	100,09	31318	31405	32984	32955	7
Puławy	54189	54166	99,96	26090	26007	28099	28159	12
Biała Podlaska	56096	57607	102,69	27133	27805	28963	29802	9
Chełm	68970	70292	101,92	32918	33459	36052	36833	3
Łomża	62794	64244	102,31	30389	31195	32405	33049	8
Ostrołęka	53336	54981	103,08	25962	26714	27374	28267	11
Przemyśl	68869	68582	99,58	32407	32275	36462	36307	4
Stalowa Wola	71838	71710	99,82	34899	34844	36939	36866	2

Tabela 4

Gęstość zaludnienia na 1km²

Miasto	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Miejsce
	1994 rok	1997 rok	1994 rok	1997 rok	1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	589	593	289	290	301	303	13
Zamość	2165	2219	1039	1063	1126	1156	3
Elk	2784	2825	1345	1374	1439	1451	1
Suwałki	1009	1038	488	500	521	538	11
Siedlce	2316	2364	1098	1120	1218	1244	2
Mielec	1358	1359	661	663	696	696	8
Puławy	1071	1070	516	514	555	556	10
Biała Podlaska	1135	1166	549	563	586	603	9
Chełm	1956	1994	934	949	1022	1045	4
Łomża	1927	1964	932	954	994	1010	5
Ostrołęka	1839	1896	895	921	944	975	6
Przemyśl	1577	1571	742	739	835	832	7
Stalowa Wola	872	870	423	423	448	447	12

Tabela 5
Małżeństwa ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	263	304	115,6	5,20	5,97	1
Zamość	319	326	102,2	4,83	4,82	6
Elk	246	293	119,1	4,48	5,26	4
Suwałki	325	284	87,4	4,94	4,19	13
Siedlce	394	354	89,8	5,34	4,70	9
Mielec	279	270	96,8	4,34	4,20	12
Puławy	319	317	99,4	5,89	5,85	2
Biała Podlaska	254	272	107,1	4,53	4,72	7
Chełm	307	308	100,3	4,45	4,38	11
Łomża	278	299	107,6	4,43	4,65	10
Ostrołęka	265	273	103,0	4,97	4,97	5
Przemyśl	325	323	99,4	4,72	4,71	8
Stalowa Wola	337	382	113,4	4,69	5,33	3

Tabela 6
Urodzenia żywe ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	630	507	80,5	12,45	9,96	9
Zamość	848	724	85,4	12,85	10,70	5
Elk	783	590	75,4	14,27	10,60	7
Suwałki	952	802	84,2	14,47	11,84	1
Siedlce	879	780	88,7	11,91	10,35	8
Mielec	767	597	77,8	11,93	9,28	12
Puławy	579	520	89,8	10,68	9,60	10
Biała Podlaska	730	670	91,8	13,01	11,63	2
Chełm	787	624	79,3	11,41	8,88	13
Łomża	811	715	88,2	12,92	11,13	3
Ostrołęka	684	585	85,5	12,82	10,64	6
Przemyśl	842	761	90,4	12,23	11,10	4
Stalowa Wola	781	682	87,3	10,87	9,51	11

Tabela 7*Zgony ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	318	346	108,8	6,29	6,80	7
Zamość	476	466	97,9	7,21	6,89	6
Elk	344	356	103,5	6,27	6,39	9
Suwałki	469	448	95,5	7,13	6,61	8
Siedlce	584	560	95,9	7,91	7,43	2
Mielec	382	375	98,2	5,94	5,83	10
Puławy	406	396	97,5	7,49	7,31	4
Biała Podlaska	391	404	103,3	6,97	7,01	5
Chełm	527	522	99,1	7,64	7,43	3
Łomża	380	370	97,4	6,05	5,76	11
Ostrołęka	321	300	93,5	6,02	5,46	13
Przemyśl	759	760	100,1	11,02	11,08	1
Stalowa Wola	439	411	93,6	6,11	5,73	12

Tabela 8*Przyrost naturalny ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	312	161	51,6	6,17	3,16	9
Zamość	372	258	69,4	5,64	3,81	6
Elk	439	234	53,3	8,00	4,20	5
Suwałki	483	354	73,3	7,34	5,23	2
Siedlce	295	220	74,6	4,00	2,92	10
Mielec	385	222	57,7	5,99	3,45	8
Puławy	173	124	71,7	3,19	2,29	11
Biała Podlaska	339	266	78,5	6,04	4,62	4
Chełm	260	102	39,2	3,77	1,45	12
Łomża	431	345	80,0	6,86	5,37	1
Ostrołęka	363	285	78,5	6,81	5,18	3
Przemyśl	83	1	1,2	1,21	0,01	13
Stalowa Wola	342	271	79,2	4,76	3,78	7

Tabela 9

Ludność w wieku przedprodukcyjnym według faktycznego miejsca zamieszkania (31 XII) ogółem

Miasto	Liczba		Dynamika	Procent		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	15178	13893	91,5	30,00	27,29	11
Zamość	21228	20079	94,6	32,17	29,69	7
Ełk	18831	17522	93,0	34,31	31,47	3
Suwałki	22563	21776	96,5	34,29	32,15	1
Siedlce	23039	21529	93,4	31,21	28,58	8
Mielec	21238	19291	90,8	33,03	29,97	6
Puławy	14956	13471	90,1	27,60	24,87	13
Biała Podlaska	18668	17691	94,8	33,28	30,71	5
Chełm	20873	19428	93,1	30,26	27,64	10
Łomża	21649	20468	94,5	34,48	31,86	2
Ostrołęka	18357	17204	93,7	34,42	31,29	4
Przemyśl	20073	18557	92,4	29,15	27,06	12
Stalowa Wola	23034	20420	88,7	32,06	28,48	9

Tabela 10

Ludność w wieku produkcyjnym według faktycznego miejsca zamieszkania (31 XII) ogółem

Miasto	Liczba		Dynamika	Procent		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	31415	32460	103,3	62,09	63,76	2
Zamość	38496	40755	105,9	58,33	60,26	7
Ełk	31109	32670	105,0	56,69	58,67	12
Suwałki	37614	39662	105,4	57,17	58,55	13
Siedlce	43578	46104	105,8	59,04	61,19	4
Mielec	37183	38135	102,6	57,83	59,25	11
Puławy	34422	35044	101,8	63,52	64,70	1
Biała Podlaska	32447	34521	106,4	57,84	59,93	8
Chełm	40908	42989	105,1	59,31	61,16	5
Łomża	36076	38165	105,8	57,45	59,41	10
Ostrołęka	31166	33376	107,1	58,43	60,70	6
Przemyśl	40155	40945	102,0	58,31	59,70	9
Stalowa Wola	42474	44130	103,9	59,12	61,54	3

Tabela 11

Ludność w wieku poprodukcyjnym według faktycznego miejsca zamieszkania (31 XII)
ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Procent		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	4000	4554	113,9	7,91	8,95	11
Zamość	6270	6802	108,5	9,50	10,06	6
Elk	4937	5491	111,2	9,00	9,86	8
Suwałki	5620	6304	112,2	8,54	9,31	10
Siedlce	7200	7709	107,1	9,75	10,23	5
Mielec	5881	6934	117,9	9,15	10,77	3
Puławy	4811	5651	117,5	8,88	10,43	4
Biała Podlaska	4981	5395	108,3	8,88	9,37	9
Chelm	7189	7875	109,5	10,42	11,20	2
Łomża	5069	5611	110,7	8,07	8,73	12
Ostrołęka	3813	4401	115,4	7,15	8,00	13
Przemyśl	8641	9080	105,1	12,55	13,24	1
Stalowa Wola	6330	7160	113,1	8,81	9,98	7

Tabela 12

Zameldowania na pobyt stały w ruchu wewnętrznym ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	520	443	85,2	10,28	8,70	10
Zamość	1307	970	74,2	19,80	14,34	1
Elk	688	582	84,6	12,54	10,45	9
Suwałki	997	814	81,6	15,15	12,02	6
Siedlce	1016	878	86,4	13,76	11,65	7
Mielec	535	442	82,6	8,32	6,87	13
Puławy	434	576	132,7	8,01	10,63	8
Biała Podlaska	821	746	90,9	14,64	12,95	4
Chelm	929	961	103,4	13,47	13,67	2
Łomża	839	840	100,1	13,36	13,08	3
Ostrołęka	802	705	87,9	15,04	12,82	5
Przemyśl	826	523	63,3	11,99	7,63	12
Stalowa Wola	530	578	109,1	7,38	8,06	11

Tabela 13*Wymeldowania z pobytu stałego w ruchu wewnętrznym ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	503	459	91,3	9,94	9,02	7
Zamość	697	672	96,4	10,56	9,94	3
Elk	508	401	78,9	9,26	7,2	13
Suwałki	470	551	117,2	7,14	8,13	9
Siedlce	639	693	108,5	8,66	9,2	5
Mielec	488	520	106,6	7,59	8,08	10
Puławy	699	652	93,3	12,9	12,04	1
Biała Podlaska	509	431	84,7	9,07	7,48	11
Chełm	637	597	93,7	9,24	8,49	8
Łomża	604	599	99,2	9,62	9,32	4
Ostrołęka	454	548	120,7	8,51	9,97	2
Przemyśl	600	505	84,2	8,71	7,36	12
Stalowa Wola	656	649	98,9	9,13	9,05	6

Tabela 14*Saldo migracji wewnętrznej ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	17	-16	-94,1	0,34	-0,31	10
Zamość	610	298	48,9	9,24	4,41	3
Elk	180	181	100,6	3,28	3,25	6
Suwałki	527	263	49,9	8,01	3,88	4
Siedlce	377	185	49,1	5,11	2,46	8
Mielec	47	-78	-166	0,73	-1,21	12
Puławy	-265	-76	28,7	-4,89	-1,4	13
Biała Podlaska	312	315	101	5,56	5,47	1
Chełm	292	364	124,7	4,23	5,18	2
Łomża	235	241	102,6	3,74	3,75	5
Ostrołęka	348	157	45,1	6,52	2,86	7
Przemyśl	226	18	8	3,28	0,26	9
Stalowa Wola	-126	-71	56,3	-1,75	-0,99	11

Tabela 15*Pracujący ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	16180	15365	95	319,81	301,82	9
Zamość	22846	22489	98,4	346,18	332,5	7
Elk	12207	13666	112	222,44	245,42	13
Suwałki	18015	19606	108,8	273,8	289,42	10
Siedlce	26818	26618	99,3	363,3	353,3	4
Mielec	20095	22083	109,9	312,51	343,12	5
Puławy	19322	19380	100,3	356,57	357,79	3
Biała Podlaska	17289	18223	105,4	308,2	316,33	8
Chełm	19397	20157	103,9	281,24	286,76	11
Łomża	15814	16061	101,6	251,84	250	12
Ostrołęka	19441	20011	102,9	364,5	363,96	2
Przemyśl	23012	23290	101,2	334,14	339,59	6
Stalowa Wola	28932	28552	98,7	402,74	398,16	1

Tabela 16*Drogi lokalne miejskie długość ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	89	99	111,2	1,04	1,15	9
Zamość	50	50	100	1,64	1,64	7
Elk	7	10	142,9	0,36	0,51	13
Suwałki	32	34	106,3	0,49	0,52	12
Siedlce	104	109	104,8	3,26	3,42	1
Mielec	92	92	100	1,94	1,94	5
Puławy	43	42	97,7	0,85	0,83	10
Biała Podlaska	106	109	102,8	2,15	2,21	4
Chełm	60	63	105	1,7	1,79	6
Łomża	45	46	102,2	1,38	1,41	8
Ostrołęka	44	68	154,5	1,52	2,34	3
Przemyśl	104	109	104,8	2,38	2,5	2
Stalowa Wola	48	60	125	0,58	0,73	11

Tabela 17*Drogi lokalne miejskie długość dróg o nawierzchni twardej*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	89	99	111,2	1,04	1,15	6
Zamość	34	35	102,9	1,12	1,15	7
Elk	3	6	200	0,15	0,3	13
Suwałki	14	21	150	0,21	0,32	12
Siedlce	44	61	138,6	1,38	1,91	1
Mielec	54	56	103,7	1,14	1,18	5
Puławy	33	35	106,1	0,65	0,69	9
Biała Podlaska	28	30	107,1	0,57	0,61	10
Chelm	39	44	112,8	1,11	1,25	4
Łomża	24	46	191,7	0,74	1,41	3
Ostrołęka	29	45	155,2	1	1,55	2
Przemyśl	36	44	122,2	0,82	1,01	8
Stalowa Wola	35	50	142,9	0,42	0,61	11

Tabela 18*Drogi lokalne miejskie długość dróg o nawierzchni ulepszonej*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	27	51	188,9	0,31	0,59	11
Zamość	34	35	102,9	1,12	1,15	7
Elk	3	6	200	0,15	0,2	12
Suwałki	13	21	161,5	0,2	0,69	10
Siedlce	13	52	400	0,41	1,71	2
Mielec	54	56	103,7	1,14	1,84	1
Puławy	33	35	106,1	0,65	1,15	8
Biała Podlaska	1	1	100	0,02	0,03	13
Chelm	38	39	102,6	1,08	1,28	5
Łomża	19	23	121,1	0,58	0,75	9
Ostrołęka	9	43	477,8	0,31	1,41	4
Przemyśl	36	44	122,2	0,82	1,44	3
Stalowa Wola	33	39	118,2	0,4	1,28	6

Tabela 19*Drogi lokalne miejskie długość dróg o nawierzchni twardej*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	6	1,4	23,3	0,07	0,016	7
Zamość	0,4	0,1	25	0,013	0,003	10
Elk	0,7	1,5	214,3	0,036	0,076	2
Suwałki	0,9	0,6	66,7	0,014	0,009	8
Mielec	1,7	2,7	158,8	0,053	0,085	1
Biała Podlaska	0,2	0,8	400	0,004	0,017	6
Chełm	3,5	0,4	11,4	0,069	0,008	9
Ostrołęka	3,4	2,2	64,7	0,069	0,045	4
Przemyśl	1,2	1,6	133,3	0,034	0,045	5
Stalowa Wola	1	1,7	170	0,031	0,052	3

Tabela 20*Abonenci telefoniczni liczba abonentów Telekomunikacji Polskiej S.A. ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	10828	14299	132,1	214,02	280,88	8
Zamość	13090	19302	147,5	198,35	285,38	5
Elk	9547	10842	113,6	173,97	194,71	13
Suwałki	13977	18255	130,6	212,43	269,48	11
Siedlce	16958	22937	135,3	229,73	304,44	1
Mielec	6839	19501	285,1	106,36	303	2
Puławy	5731	16113	281,2	105,76	297,47	3
Biała Podlaska	12392	17010	137,3	220,91	295,28	4
Chełm	10377	19185	184,9	150,46	272,93	10
Łomża	14640	18114	123,7	233,14	281,96	6
Ostrołęka	8488	15475	182,3	159,14	281,46	7
Przemyśl	9285	18979	204,4	134,82	276,73	9
Stalowa Wola	12060	16850	139,7	167,88	234,97	12

Tabela 21*Zasoby mieszkaniowe ogółem liczba mieszkań*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	14965	15178	101,4	295,79	298,15	7
Zamość	19072	19934	104,5	289	294,72	10
Elk	15537	16165	104	283,12	290,3	11
Suwałki	19568	20317	103,8	297,4	299,92	5
Siedlce	22390	23238	103,8	303,32	308,43	4
Mielec	17822	18192	102,1	277,16	282,66	13
Puławy	16492	16941	102,7	304,34	312,76	2
Biała Podlaska	16130	17038	105,6	287,54	295,76	9
Chełm	20875	21770	104,3	302,67	309,71	3
Łomża	18178	19099	105,1	289,49	297,29	8
Ostrołęka	15072	15798	104,8	282,59	287,34	12
Przemyśl	22126	22407	101,3	321,28	326,72	1
Stalowa Wola	20924	21392	102,2	291,27	298,31	6

Tabela 22*Zasoby mieszkaniowe ogółem liczba izb*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1 osobę		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	50892	52049	102,3	1,006	1,022	12
Zamość	67704	70692	104,4	1,026	1,045	8
Elk	57269	59605	104,1	1,044	1,07	6
Suwałki	71362	74364	104,2	1,085	1,098	3
Siedlce	77333	80974	104,7	1,048	1,075	4
Mielec	62912	64505	102,5	0,978	1,002	13
Puławy	54551	56283	103,2	1,007	1,039	10
Biała Podlaska	58168	61811	106,3	1,037	1,073	5
Chełm	71485	74808	104,6	1,036	1,064	7
Łomża	67344	71419	106,1	1,072	1,112	1
Ostrołęka	57014	60464	106,1	1,069	1,1	2
Przemyśl	69852	71099	101,8	1,014	1,037	11
Stalowa Wola	72953	74890	102,7	1,016	1,044	9

Tabela 23*Zasoby mieszkaniowe ogółem powierzchnia użytkowa mieszkań*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	824401	848831	103	9605,04	9889,68	6
Zamość	107860	161806	150	3538,71	5308,60	9
Elk	859570	897421	104,4	43610,86	45531,25	1
Suwałki	105019	157245	149,7	1609,73	2410,25	12
Siedlce	205244	268882	131	6440,04	8436,84	7
Mielec	996603	1026784	103	21043,14	21680,41	3
Puławy	848000	879899	103,8	16755,58	17385,87	5
Biała Podlaska	954279	1020226	106,9	19313,48	20648,17	4
Chełm	162446	221082	136,1	4607,09	6270,05	8
Łomża	64914	150129	231,3	1991,84	4606,60	10
Ostrołęka	866787	933428	107,7	29889,21	32187,17	2
Przemyśl	167741	191740	114,3	3841,98	4391,66	11
Stalowa Wola	112298	149579	133,2	1362,67	1815,06	13

Tabela 24*Mieszkania oddane do użytku ogółem liczba mieszkań*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	111	100	90,1	2,19	1,96	10
Zamość	118	265	224,6	1,79	3,92	6
Elk	276	259	93,8	5,03	4,65	4
Suwałki	238	208	87,4	3,62	3,07	7
Siedlce	330	201	60,9	4,47	2,67	8
Mielec	128	125	97,7	1,99	1,94	12
Puławy	174	106	60,9	3,21	1,96	11
Biała Podlaska	209	349	167	3,73	6,06	2
Chełm	285	331	116,1	4,13	4,71	3
Łomża	277	526	189,9	4,41	8,19	1
Ostrołęka	326	243	74,5	6,11	4,42	5
Przemyśl	129	115	89,1	1,87	1,68	13
Stalowa Wola	107	177	165,4	1,49	2,47	9

Tabela 25*Mieszkania oddane do użytku ogółem liczba izb*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	519	406	78,2	10,26	7,98	12
Zamość	442	918	207,7	6,7	13,57	6
Ełk	1014	974	96,1	18,48	17,49	4
Suwałki	908	817	90	13,8	12,06	7
Siedlce	1313	887	67,6	17,79	11,77	8
Mielec	617	538	87,2	9,6	8,36	10
Puławy	643	434	67,5	11,87	8,01	11
Biała Podlaska	926	1411	152,4	16,51	24,49	2
Chelm	1121	1136	101,3	16,25	16,16	5
Łomża	1114	2276	204,3	17,74	35,43	1
Ostrołęka	1631	1166	71,5	30,58	21,21	3
Przemyśl	522	486	93,1	7,58	7,09	13
Stalowa Wola	505	767	151,9	7,03	10,7	9

Tabela 26*Wodociągi długość czynnej sieci rozdzielczej*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	115,7	125,3	108,3	1,35	1,46	11
Zamość	102,7	105	102,2	3,37	3,44	4
Ełk	59,4	66	111,1	3,01	3,35	5
Suwałki	77,3	82,3	106,5	1,18	1,26	12
Siedlce	106,3	114,7	107,9	3,34	3,6	3
Mielec	116,9	137,3	117,5	2,47	2,9	8
Puławy	76,6	79,9	104,3	1,51	1,58	10
Biała Podlaska	73,4	84,5	115,1	1,49	1,71	9
Chelm	148,4	152,4	102,7	4,21	4,32	1
Łomża	91,5	98,3	107,4	2,81	3,01	6
Ostrołęka	107,7	113	104,9	3,71	3,9	2
Przemyśl	117,8	128,8	109,3	2,7	2,95	7
Stalowa Wola	69,1	83,1	120,3	0,84	1,01	13

Tabela 27*Wodociągi woda dostarczona gospodarstwom domowym*

Miasto	Liczba		Dynamika	Na 1 dobę na osobę		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	2372,2	1724,2	72,7	128,46	92,79	12
Zamość	3081,8	2584,8	83,9	127,94	104,7	7
Elk	3717	3048,7	82	185,57	150	2
Suwałki	3201,5	2412,6	75,4	133,31	97,57	10
Siedlce	4075,6	2942,4	72,2	151,27	107	6
Mielec	2765,3	2645,9	95,7	117,82	112,63	5
Puławy	3624,2	2488,5	68,7	183,23	125,87	4
Biała Podlaska	2227	1800,9	80,9	108,77	85,65	13
Chełm	3952,1	2557,1	64,7	156,99	99,67	9
Łomża	2900,4	2361,4	81,4	126,55	100,7	8
Ostrołęka	3120,5	1892,5	60,6	160,29	94,3	11
Przemyśl	4113,4	3245,2	78,9	163,64	129,64	3
Stalowa Wola	5318,5	4347,4	81,7	202,83	166,1	1

Tabela 28*Wodociągi Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach*

Miasto	Liczba		Dynamika	Proc. korzystających		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	49231	49569	100,7	97,31	97,37	1
Zamość	56216	58106	103,4	85,18	85,91	11
Elk	52721	53560	101,6	96,07	96,19	4
Suwałki	56576	58914	104,1	85,99	86,97	9
Siedlce	62629	64409	102,8	84,84	85,49	12
Mielec	59165	59334	100,3	92,01	92,19	7
Puławy	52372	52394	100	96,65	96,73	3
Biała Podlaska	37728	39785	105,5	67,26	69,06	13
Chełm	64439	65792	102,1	93,43	93,6	6
Łomża	57496	59141	102,9	91,56	92,06	8
Ostrołęka	45761	47364	103,5	85,8	86,15	10
Przemyśl	65427	65218	99,7	95	95,09	5
Stalowa Wola	69599	69549	99,9	96,88	96,99	2

Tabela 29*Kanalizacja długość czynnej sieci kanalizacyjnej*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	35,9	37,4	104,2	0,42	0,44	13
Zamość	95,6	107,4	112,3	3,14	3,52	2
Elk	45	47,7	106	2,28	2,42	5
Suwałki	46,6	51,3	110,1	0,71	0,79	12
Siedlce	106,3	117,6	110,6	3,34	3,69	1
Mielec	85	92,5	108,8	1,79	1,95	8
Puławy	48,6	57	117,3	0,96	1,13	10
Biała Podlaska	69,8	81	116	1,41	1,64	9
Chełm	88,6	93,8	105,9	2,51	2,66	4
Łomża	72,7	78,5	108	2,23	2,4	6
Ostrołęka	78	89,4	114,6	2,69	3,08	3
Przemyśl	99,2	101,9	102,7	2,27	2,33	7
Stalowa Wola	67	80,8	120,6	0,81	0,98	11

Tabela 30*Kanalizacja liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	1185	1253	105,7	13,81	14,6	12
Zamość	1291	1597	123,7	42,36	52,4	3
Elk	463	531	114,7	23,49	26,94	9
Suwałki	778	1247	160,3	11,93	19,11	10
Siedlce	2285	2775	121,4	71,7	87,07	1
Mielec	1794	1918	106,9	37,88	40,5	7
Puławy	692	848	122,5	13,67	16,76	11
Biała Podlaska	1621	2136	131,8	32,81	43,23	6
Chełm	1533	1683	109,8	43,48	47,73	5
Łomża	884	1082	122,4	27,12	33,08	8
Ostrołęka	1563	1927	123,3	53,9	66,45	2
Przemyśl	2070	2137	103,2	47,41	48,95	4
Stalowa Wola	431	624	144,8	5,23	7,57	13

Tabela 31*Kanalizacja Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Procent		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	46535	46849	100,7	91,98	92,03	2
Zamość	52688	54471	103,4	79,84	80,54	10
Elk	47099	47874	101,6	85,83	85,98	7
Suwałki	51232	53554	104,5	77,86	79,06	12
Siedlce	61381	62987	102,6	83,15	83,6	8
Mielec	55737	55888	100,3	86,68	86,84	5
Puławy	49047	49171	100,3	90,51	90,78	3
Biała Podlaska	35762	38043	106,4	63,75	66,04	13
Chełm	54459	55831	102,5	78,96	79,43	11
Łomża	53788	55568	103,3	85,66	86,5	6
Ostrołęka	43306	44874	103,6	81,19	81,62	9
Przemyśl	60293	60069	99,6	87,55	87,59	4
Stalowa Wola	68213	68147	99,9	94,95	95,03	1

Tabela 32*Sieć gazowa długość czynnej sieci rozdzielczej*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	108,3	112,9	104,2	1,26	1,32	8
Zamość	90,3	96,8	107,2	2,96	3,18	2
Elk	40,8	55,1	135	2,07	2,8	3
Suwałki	17,1	14,3	83,6	0,26	0,22	13
Siedlce	110	118,1	107,4	3,45	3,71	1
Mielec	128,2	128	99,8	2,71	2,7	6
Puławy	55,2	60,1	108,9	1,09	1,19	11
Biała Podlaska	44,5	60,9	136,9	0,9	1,23	9
Chełm	77,5	98,3	126,8	2,2	2,79	4
Łomża	6,3	21,5	341,3	0,19	0,66	12
Ostrołęka	46,1	80,3	174,2	1,59	2,77	5
Przemyśl	113,3	116,2	102,6	2,6	2,66	7
Stalowa Wola	93,5	98,6	105,5	1,13	1,2	10

Tabela 33*Sieć gazowa liczba odbiorców gazu (gospodarstwa domowe)*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	14260	14359	100,7	166,14	167,3	10
Zamość	15879	16756	105,5	520,96	549,74	2
Elk	13902	14363	103,3	705,33	728,72	1
Suwałki	5337	5294	99,2	81,81	81,15	12
Siedlce	14674	15973	108,9	460,43	501,19	3
Mielec	17582	18031	102,6	371,24	380,72	5
Puławy	15477	15944	103	305,81	315,04	8
Biała Podlaska	4569	5513	120,7	92,47	111,58	11
Chelm	9472	12001	126,7	268,63	340,36	7
Łomża	885	1655	187	27,16	50,6	13
Ostrołęka	11288	12306	109	389,24	424,34	4
Przemyśl	14978	15983	106,7	343,06	366,08	6
Stalowa Wola	20493	20682	100,9	248,67	250,96	9

Tabela 34*Sieć gazowa zużycie gazu w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednostki umowne*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	16437	14201	86,4	191,51	165,45	11
Zamość	9588	29300	305,6	314,57	961,29	1
Elk	7878	6144	78	399,7	311,72	8
Suwałki	2315	2263	97,8	35,48	34,69	13
Siedlce	27290	25893	94,9	856,29	812,46	2
Mielec	14096	30668	217,6	297,64	647,55	3
Puławy	16222	16076	99,1	320,53	317,64	7
<i>Biała Podla ska</i>	8304	9037	108,8	168,06	182,9	10
Chelm	3816	14765	386,9	108,22	418,75	5
Łomża	241	1377	571,4	7,39	42,1	12
Ostrołęka	4646	10271	221,1	160,21	354,17	6
Przemyśl	45879	28212	61,5	1050,82	646,17	4
Stalowa Wola	27108	22888	84,4	328,94	277,73	9

Tabela 35

Elektroenergetyka odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu w gospodarstwach domowych

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	16187	16452	101,6	188,59	191,68	13
Zamość	20774	22317	107,4	681,56	732,19	3
Elk	16581	17652	106,5	841,25	895,59	1
Suwałki	21850	22317	102,1	334,92	342,08	11
Siedlce	22987	24028	104,5	721,27	753,94	2
Mielec	18012	18407	102,2	380,32	388,66	8
Puławy	17974	18801	104,6	355,15	371,49	9
Biała Podlaska	16285	17525	107,6	329,59	354,69	10
Chełm	21911	23085	105,4	621,41	654,71	4
Łomża	19028	19704	103,6	583,86	602,38	5
Ostrołęka	16715	17077	102,2	576,38	588,86	6
Przemyśl	23402	23672	101,2	536,01	542,19	7
Stalowa Wola	22575	23282	103,1	273,94	282,51	12

Tabela 36

Elektroenergetyka zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	18984	19258	101,4	221,18	224,37	13
Zamość	36748	33525	91,2	1205,64	1099,9	3
Elk	23000	26103	113,5	1166,92	1324,35	1
Suwałki	39734	39675	99,9	609,04	608,14	9
Siedlce	39319	41266	105	1233,73	1294,82	2
Mielec	23251	24955	107,3	490,94	526,92	10
Puławy	25265	23647	93,6	499,21	467,24	11
Biała Podlaska	30491	33248	109	617,1	672,9	8
Chełm	41498	38033	91,7	1176,91	1078,64	4
Łomża	35168	34897	99,2	1079,1	1066,86	5
Ostrołęka	28081	26774	95,3	968,31	923,24	7
Przemyśl	40552	42530	104,9	928,81	974,12	6
Stalowa Wola	31583	30266	95,8	383,24	367,26	12

Tabela 37*Trasy komunikacyjne trasy komunikacyjne autobusowe*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	351	191	54,4	4,09	2,23	1
Zamość	47	47	100	1,54	1,54	6
Ełk	74	36	48,6	3,75	1,83	3
Suwałki	182	130	71,4	2,79	1,99	2
Siedlce	40	43	107,5	1,26	1,35	10
Mielec	53	65	122,6	1,12	1,37	9
Puławy	41	41	100	0,81	0,81	12
Biała Podlaska	301	74	24,6	6,09	1,5	7
Chełm	67	60	89,6	1,9	1,7	5
Łomża	30	30	100	0,92	0,92	11
Ostrołęka	62	53	85,5	2,14	1,83	4
Przemyśl	59	61	103,4	1,35	1,4	8
Stalowa Wola	35	35	100	0,42	0,42	13

Tabela 38*Obiekty noclegowe ogółem miejsca noclegowe całoroczne I-IX*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	78	102	130,8	1,54	2	13
Zamość	662	476	71,9	10,03	7,04	4
Ełk	127	183	144,1	2,31	3,29	11
Suwałki	387	367	94,8	5,88	5,42	6
Siedlce	294	409	139,1	3,98	5,43	5
Mielec	184	332	180,4	2,86	5,16	7
Puławy	561	631	112,5	10,35	11,65	2
Biała Podlaska	136	235	172,8	2,42	4,08	9
Chełm	599	555	92,7	8,68	7,9	3
Łomża	303	268	88,4	4,83	4,17	8
Ostrołęka	225	218	96,9	4,22	3,97	10
Przemyśl	483	879	182	7,01	12,82	1
Stalowa Wola	169	206	121,9	2,35	2,87	12

Tabela 39*Obiekty noclegowe ogółem korzystający z noclegów I-XII*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	5035	7184	142,7	99,52	141,12	13
Zamość	28490	31473	110,5	431,71	465,33	4
Elk	2135	12993	608,6	38,91	233,34	11
Suwałki	21308	27460	128,9	323,84	405,36	5
Siedlce	24309	30498	125,5	329,31	404,79	6
Mielec	8544	21001	245,8	132,87	326,31	8
Puławy	27285	39541	144,9	503,52	730	3
Biała Podlaska	13327	19093	143,3	237,57	331,44	7
Chełm	28462	51457	180,8	412,67	732,05	2
Łomża	17572	19956	113,6	279,84	310,63	9
Ostrołęka	12540	16469	131,3	235,11	299,54	10
Przemyśl	85695	87694	102,3	1244,32	1278,67	1
Stalowa Wola	10113	16441	162,6	140,78	229,27	12

Tabela 40*Obiekty noclegowe ogółem korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	856	737	86,1	16,92	14,48	13
Zamość	9981	9246	92,6	151,24	136,7	5
Elk	580	1907	328,8	10,57	34,25	12
Suwałki	4179	7117	170,3	63,51	105,06	7
Siedlce	8115	12350	152,2	109,93	163,92	4
Mielec	2199	2798	127,2	34,2	43,47	10
Puławy	7255	7235	99,7	133,88	133,57	6
Biała Podlaska	4841	10243	211,6	86,3	177,81	3
Chełm	17149	38598	225,1	248,64	549,11	2
Łomża	7834	4910	62,7	124,76	76,43	8
Ostrołęka	3037	2370	78	56,94	43,11	11
Przemyśl	66540	69863	105	966,18	1018,68	1
Stalowa Wola	2208	4141	187,5	30,74	57,75	9

Tabela 41*Miejsca przedszkola (bez specjalnych) liczba miejsc ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	1450	1329	91,7	28,66	26,11	6
Zamość	1875	1825	97,3	28,41	26,98	4
Elk	1470	1544	105	26,79	27,73	3
Suwałki	1611	1541	95,7	24,48	22,75	10
Siedlce	2420	2390	98,8	32,78	31,72	1
Mielec	1878	1641	87,4	29,21	25,5	7
Puławy	1525	1455	95,4	28,14	26,86	5
Biała Podlaska	1642	1636	99,6	29,27	28,4	2
Chełm	1830	1635	89,3	26,53	23,26	9
Łomża	1729	1620	93,7	27,53	25,22	8
Ostrołęka	1323	1219	92,1	24,81	22,17	12
Przemyśl	1683	1531	91	24,44	22,32	11
Stalowa Wola	1466	1449	98,8	20,41	20,21	13

Tabela 42*Nauczyciele pełnozatrudnieni przedszkola (bez specjalnych) liczba nauczycieli ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	126	131	104	2,49	2,57	2
Zamość	163	143	87,7	2,47	2,11	4
Elk	101	99	98	1,84	1,78	13
Suwałki	125	121	96,8	1,9	1,79	11
Siedlce	218	219	100,5	2,95	2,91	1
Mielec	144	123	85,4	2,24	1,91	9
Puławy	118	111	94,1	2,18	2,05	5
Biała Podlaska	147	141	95,9	2,62	2,45	3
Chełm	139	135	97,1	2,02	1,92	8
Łomża	126	127	100,8	2,01	1,98	6
Ostrołęka	118	108	91,5	2,21	1,96	7
Przemyśl	143	123	86	2,08	1,79	12
Stalowa Wola	132	130	98,5	1,84	1,81	10

Tabela 43*Dzieci przedszkola (bez specjalnych) liczba dzieci ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Zamość	2199	2006	91,2	33,32	29,66	4
Elk	1636	1625	99,3	29,81	29,18	7
Suwałki	2033	2043	100,5	30,9	30,16	3
Siedlce	2474	2425	98	33,52	32,19	2
Mielec	2157	1895	87,9	33,54	29,44	6
Puławy	1491	1547	103,8	27,51	28,56	8
Biała Podlaska	1925	1874	97,4	34,32	32,53	1
Chelm	1863	1760	94,5	27,01	25,04	11
Łomża	2013	1899	94,3	32,06	29,56	5
Ostrołęka	1612	1476	91,6	30,22	26,85	9
Przemyśl	1999	1698	84,9	29,03	24,76	12
Stalowa Wola	1761	1590	90,3	24,51	22,17	13

Tabela 44*Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi) ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	15	15	100	0,296	0,295	1
Zamość	11	11	100	0,167	0,163	13
Elk	9	10	111,1	0,164	0,18	9
Suwałki	12	12	100	0,182	0,177	10
Siedlce	15	15	100	0,203	0,199	6
Mielec	14	14	100	0,218	0,218	4
Puławy	12	14	116,7	0,221	0,258	3
Biała Podlaska	10	10	100	0,178	0,174	11
Chelm	14	13	92,9	0,203	0,185	7
Łomża	11	11	100	0,175	0,171	12
Ostrołęka	13	12	92,3	0,244	0,218	5
Przemyśl	19	19	100	0,276	0,277	2
Stalowa Wola	13	13	100	0,181	0,181	8

Tabela 45

Pomieszczenia do nauczania szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi) ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	219	220	100,5	4,329	4,322	7
Zamość	282	292	103,5	4,273	4,317	8
Ełk	258	273	105,8	4,701	4,903	4
Suwałki	300	304	101,3	4,559	4,488	6
Siedlce	321	312	97,2	4,349	4,141	12
Mielec	307	295	96,1	4,774	4,584	5
Puławy	259	273	105,4	4,78	5,04	2
Biała Podlaska	239	244	102,1	4,261	4,236	11
Chełm	303	302	99,7	4,393	4,296	9
Łomża	314	319	101,6	5	4,965	3
Ostrołęka	22	219	995,5	0,412	3,983	13
Przemyśl	433	391	90,3	6,287	5,701	1
Stalowa Wola	309	307	99,4	4,301	4,281	10

Tabela 46

Oddziały szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi) ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	285	270	94,7	5,633	5,304	12
Zamość	410	394	96,1	6,213	5,825	8
Ełk	347	323	93,1	6,323	5,801	9
Suwałki	417	406	97,4	6,338	5,993	2
Siedlce	470	439	93,4	6,367	5,827	7
Mielec	401	378	94,3	6,236	5,873	6
Puławy	179	269	150,3	3,303	4,966	13
Biała Podlaska	358	343	95,8	6,382	5,954	3
Chełm	422	380	90	6,119	5,406	11
Łomża	398	379	95,2	6,338	5,899	4
Ostrołęka	370	340	91,9	6,937	6,184	1
Przemyśl	424	404	95,3	6,157	5,891	5
Przemyśl	424	403	95	5,902	5,62	10

Tabela 47

Nauczyciele pełnozatrudnieni szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi) ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na 1000 osób		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	399	412	103,3	7,89	8,09	12
Zamość	687	627	91,3	10,41	9,27	3
Elk	484	491	101,4	8,82	8,82	6
Suwałki	570	593	104	8,66	8,75	7
Siedlce	698	630	90,3	9,46	8,36	11
Mielec	604	554	91,7	9,39	8,61	9
Puławy	419	416	99,3	7,73	7,68	13
Biała Podlaska	494	517	104,7	8,81	8,97	5
Chelm	662	697	105,3	9,6	9,92	1
Łomża	535	562	105	8,52	8,75	8
Ostrołęka	532	508	95,5	9,97	9,24	4
Przemyśl	659	643	97,6	9,57	9,38	2
Stalowa Wola	617	609	98,7	8,59	8,49	10

Tabela 48

Uczniowie szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi) ogółem

Miasto	Liczba		Dynamik a	Na km ²		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	7168	6752	94,2	141,68	132,63	12
Zamość	11425	10735	94	173,12	158,72	3
Elk	9256	8695	93,9	168,67	156,15	6
Suwałki	11306	11300	99,9	171,83	166,81	1
Siedlce	12051	11108	92,2	163,26	147,43	8
Mielec	10389	9655	92,9	161,57	150,02	7
Puławy	6762	6387	94,5	124,79	117,92	13
Biała Podlaska	9456	9150	96,8	168,57	158,83	2
Chelm	10835	10202	94,2	157,1	145,14	9
Łomża	10537	10117	96	167,8	157,48	4
Ostrołęka	10015	8645	86,3	187,77	157,24	5
Przemyśl	10352	9646	93,2	150,31	140,65	11
Stalowa Wola	11436	10125	88,5	159,19	141,19	10

Tabela 49*Placówki ogółem przychodnie ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamika	Liczba mieszkańców na 1 przychodnie		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	13	15	115,4	3892	3394	7
Zamość	18	20	111,1	3666	3382	8
Elk	7	14	200	7840	3977	5
Suwałki	15	15	100	4386	4516	4
Siedlce	25	39	156	2953	1932	13
Mielec	12	12	100	5359	5363	1
Puławy	7	11	157,1	7741	4924	2
Biała Podlaska	16	23	143,8	3506	2505	9
Chełm	12	18	150	5748	3905	6
Łomża	24	28	116,7	2616	2294	10
Ostrołęka	16	24	150	3334	2291	11
Przemyśl	17	31	182,4	4051	2212	12
Stalowa Wola	11	15	136,4	6531	4781	3

Tabela 50*Placówki ogółem przychodnie rejonowe*

Miasto	Liczba		Dynamika	Liczba mieszkańców na 1 przychodnie		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	7	7	100	7228	7272	13
Zamość	5	5	100	13199	13527	6
Elk	4	4	100	13719	13921	4
Suwałki	4	4	100	16449	16936	2
Siedlce	4	4	100	18454	18836	1
Mielec	8	8	100	8038	8045	12
Puławy	4	6	150	13547	9028	11
Biała Podlaska	5	5	100	11219	11521	8
Chełm	5	5	100	13794	14058	3
Łomża	5	5	100	12559	12849	7
Ostrołęka	5	5	100	10667	10996	9
Przemyśl	4	5	125	17217	13716	5
Stalowa Wola	7	7	100	10263	10244	10

Tabela 51*Apteki ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamika	Liczba mieszkańców na 1 aptekę		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	8	10	125	6324	5091	2
Zamość	19	26	136,8	3473	2601	13
Ełk	11	12	109,1	4989	4640	4
Suwałki	14	16	114,3	4700	4234	6
Siedlce	13	15	115,4	5678	5023	3
Mielec	14	16	114,3	4593	4023	9
Puławy	8	13	162,5	6774	4167	8
Biała Podlaska	13	15	115,4	4315	3840	10
Chełm	19	24	126,3	3630	2929	12
Łomża	14	18	128,6	4485	3569	11
Ostrołęka	8	9	112,5	6667	6109	1
Przemyśl	13	16	123,1	5298	4286	5
Stalowa Wola	15	17	113,3	4789	4218	7

Tabela 52*Personel służby zdrowia lekarze*

Miasto	Liczba		Dynamika	Lekarze na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	150	148	98,7	2,96	2,91	11
Zamość	290	338	116,6	4,39	5	1
Ełk	98	98	100	1,79	1,76	13
Suwałki	220	231	105	3,34	3,41	7
Siedlce	271	305	112,5	3,67	4,05	4
Mielec	173	191	110,4	2,69	2,97	10
Puławy	172	181	105,2	3,17	3,34	8
Biała Podlaska	244	250	102,5	4,35	4,34	2
Chełm	202	223	110,4	2,93	3,17	9
Łomża	240	269	112,1	3,82	4,19	3
Ostrołęka	173	196	113,3	3,24	3,56	6
Przemyśl	235	256	108,9	3,41	3,73	5
Stalowa Wola	200	204	102	2,78	2,84	12

Tabela 53*Personel służby zdrowia lekarze dentyści*

Miasto	Liczba		Dynamika	Lekarze na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	36	35	97,2	0,71	0,69	4
Zamość	61	53	86,9	0,92	0,78	3
Ełk	31	28	90,3	0,56	0,5	12
Suwałki	25	32	128	0,38	0,47	13
Siedlce	40	44	110	0,54	0,58	11
Mielec	60	56	93,3	0,93	0,87	2
Puławy	32	34	106,3	0,59	0,63	8
Biała Podlaska	34	34	100	0,61	0,59	10
Chełm	44	45	102,3	0,64	0,64	7
Łomża	37	44	118,9	0,59	0,68	5
Ostrołęka	39	37	94,9	0,73	0,67	6
Przemyśl	41	43	104,9	0,6	0,63	9
Stalowa Wola	61	63	103,3	0,85	0,88	1

Tabela 54*Personel służby zdrowia pielęgniarki*

Miasto	Liczba		Dynamika	Personel na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	394	421	106,9	7,79	8,27	12
Zamość	712	853	119,8	10,79	12,61	1
Ełk	279	258	92,5	5,08	4,63	13
Suwałki	635	689	108,5	9,65	10,17	7
Siedlce	662	803	121,3	8,97	10,66	3
Mielec	589	605	102,7	9,16	9,4	8
Puławy	500	485	97	9,23	8,95	9
Biała Podlaska	741	717	96,8	13,21	12,45	2
Chełm	667	719	107,8	9,67	10,23	6
Łomża	509	572	112,4	8,11	8,9	10
Ostrołęka	547	586	107,1	10,26	10,66	4
Przemyśl	663	722	108,9	9,63	10,53	5
Stalowa Wola	621	637	102,6	8,64	8,88	11

Tabela 55*Personel służby zdrowia położne*

Miasto	Liczba		Dynamika	Położne na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	65	65	100	1,28	1,28	8
Zamość	86	102	118,6	1,3	1,51	4
Elk	27	34	125,9	0,49	0,61	13
Suwałki	101	105	104	1,54	1,55	3
Siedlce	49	58	118,4	0,66	0,77	12
Mielec	78	72	92,3	1,21	1,12	9
Puławy	45	49	108,9	0,83	0,9	10
Biała Podlaska	97	102	105,2	1,73	1,77	1
Chełm	88	94	106,8	1,28	1,34	6
Łomża	73	84	115,1	1,16	1,31	7
Ostrołęka	82	79	96,3	1,54	1,44	5
Przemyśl	95	108	113,7	1,38	1,57	2
Stalowa Wola	64	61	95,3	0,89	0,85	11

Tabela 56*Placówki biblioteczne biblioteki i filie*

Miasto	Liczba		Dynamika	Liczba mieszkańców na 1 bibliotekę		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Zamość	12	13	108,3	5500	5203	12
Elk	5	5	100	10975	11137	2
Suwałki	8	7	87,5	8225	9677	4
Siedlce	6	6	100	12303	12557	1
Mielec	10	8	80	6430	8045	7
Puławy	8	8	100	6774	6771	10
Biała Podlaska	7	7	100	8014	8230	6
Chełm	8	10	125	8621	7029	8
Łomża	7	7	100	8971	9178	5
Ostrołęka	10	9	90	5334	6109	11
Przemyśl	10	10	100	6887	6858	9
Stalowa Wola	6	7	116,7	11973	10244	3

Tabela 61*Kina stałe widzowie*

Miasto	Liczba		Dynamika	Widzowie na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	14045	43739	311,4	277,61	859,19	6
Zamość	31916	65991	206,8	483,62	975,68	4
Elk	34965	38522	110,2	637,15	691,81	10
Suwałki	44391	37468	84,4	674,67	553,1	12
Siedlce	50698	56828	112,1	686,81	754,27	8
Mielec	32778	48472	147,9	509,75	753,14	9
Puławy	90358	80302	88,9	1667,46	1482,52	1
Biała Podlaska	51341	73181	142,5	915,23	1270,35	3
Chełm	17674	33384	188,9	256,26	474,93	13
Łomża	42231	39038	92,4	672,53	607,65	11
Ostrołęka	21660	70565	325,8	406,1	1283,44	2
Przemyśl	27814	58259	209,5	403,87	849,48	7
Stalowa Wola	38926	67299	172,9	541,86	938,49	5

Tabela 62*Jednostki zarejestrowane w systemie REGON ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamika	Jednostki na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	2685	3701	137,8	53,07	72,7	7
Zamość	5558	6125	110,2	84,22	90,56	2
Elk	2809	3776	134,4	51,19	67,81	10
Suwałki	3756	5638	150,1	57,08	83,23	5
Siedlce	5704	6335	111,1	77,27	84,08	3
Mielec	2992	4353	145,5	46,53	67,64	11
Puławy	1994	3347	167,9	36,8	61,79	12
Biała Podlaska	3071	3995	130,1	54,75	69,35	8
Chełm	4394	5330	121,3	63,71	75,83	6
Łomża	3734	4374	117,1	59,46	68,08	9
Ostrołęka	3660	4593	125,5	68,62	83,54	4
Przemyśl	4748	6525	137,4	68,94	95,14	1
Stalowa Wola	3483	4154	119,3	48,48	57,93	13

Tabela 63*Jednostki zarejestrowane w systemie REGON sektor prywatny liczba jednostek ogółem*

Miasto	Liczba		Dynamika	Jednostki na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	2584	3593	139	51,07	70,58	7
Zamość	5423	5994	110,5	82,17	88,62	2
Elk	2736	3710	135,6	49,86	66,63	9
Suwałki	3623	5506	152	55,06	81,28	5
Siedlce	5555	6178	111,2	75,25	82	3
Mielec	2927	4271	145,9	45,52	66,36	10
Puławy	1923	3275	170,3	35,49	60,46	12
Biała Podlaska	2977	3878	130,3	53,07	67,32	8
Chełm	4274	5199	121,6	61,97	73,96	6
Łomża	3628	4262	117,5	57,78	66,34	11
Ostrołęka	3559	4487	126,1	66,73	81,61	4
Przemyśl	4597	6368	138,5	66,75	92,85	1
Stalowa Wola	3422	4067	118,8	47,63	56,71	13

Tabela 64*Jednostki zarejestrowane w systemie REGON sektor prywatny osoby fizyczne*

Miasto	Liczba		Dynamika	Jednostki na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	2038	2900	142,3	40,28	56,97	7
Zamość	4774	4978	104,3	72,34	73,6	2
Elk	2351	3096	131,7	42,84	55,6	9
Suwałki	2907	4533	155,9	44,18	66,92	5
Siedlce	4627	5119	110,6	62,68	67,94	4
Mielec	2435	3546	145,6	37,87	55,1	11
Puławy	1516	2705	178,4	27,98	49,94	12
Biała Podlaska	2430	3200	131,7	43,32	55,55	10
Chełm	3667	4437	121	53,17	63,12	6
Łomża	3214	3580	111,4	51,18	55,73	8
Ostrołęka	2961	3743	126,4	55,52	68,08	3
Przemyśl	3800	5307	139,7	55,18	77,38	1
Stalowa Wola	2839	3283	115,6	39,52	45,78	13

Tabela 65

*Jednostki zarejestrowane w systemie REGON sektor prywatny spółki z udziałem
kapitału zagranicznego*

Miasto	Liczba		Dynamika	Jednostki na 1000 mieszkańców		Miejsce
	1994 rok	1997 rok		1994 rok	1997 rok	
Tarnobrzeg	3	17	566,7	0,06	0,33	6
Zamość	7	15	214,3	0,11	0,22	10
Elk	4	12	300	0,07	0,22	11
Suwałki	17	31	182,4	0,26	0,46	3
Siedlce	28	45	160,7	0,38	0,6	1
Mielec	10	24	240	0,16	0,37	4
Puławy	4	10	250	0,07	0,18	13
Biała Podlaska	5	27	540	0,09	0,47	2
Chełm	11	21	190,9	0,16	0,3	9
Łomża	14	14	100	0,22	0,22	12
Ostrołęka	9	17	188,9	0,17	0,31	7
Przemyśl	8	21	262,5	0,12	0,31	8
Stalowa Wola	6	26	433,3	0,08	0,36	5

SPIS MATERIAŁÓW POMOCNICZYCH ZAMIESZCZONYCH W OPRACOWANIU

Schematy:

1. Model poglądowy „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”
2. Model planowania strategicznego
3. Struktura organizacyjna „Strategii rozwoju Białej Podlaskiej”
4. Struktura prac Komitetu Roboczego i Zespołów Problemowych Strategii
5. Pole rozwoju.
6. Podstawowe elementy analizy SWOT
7. Deklaracja misji „Biała Podlaska miastem bogatym aktywnością swoich Mieszkańców

Mapy:

1. Biała Podlaska i powiat bialski(ziemski) w obszarze województwa lubelskiego
2. Biała Podlaska w obszarze południowego Podlasia. Międzynarodowy korytarz komunikacyjny
3. Biała Podlaska i okolice

Tabele:

1. Biała Podlaska i gminy powiatu bialskiego (informacje podstawowe)
2. Struktura użytkowania gruntów wg stanu na koniec 1997 r.
3. Pracujący i bezrobotni na terenie Białej Podlaskiej
4. Analiza SWOT. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej:
mocne strony - szanse
5. Analiza SWOT. Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej:
słabe strony - zagrożenia
6. Analiza SWOT. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej:
mocne strony - szanse

7. Analiza SWOT. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Białej Podlaskiej:
Słabe strony - zagrożenia
8. Cele I i II rzędu
9. Największe zakłady produkcyjne w Białej Podlaskiej
10. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 1996 i 1997 r.
11. Przekształcenia strukturalno-własnościowe komunalnych podmiotów gospodarczych
12. Struktura eksportu białskich przedsiębiorstw w latach 1995-1997
13. Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze gospodarczej
14. Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze społecznej
15. Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze gospodarki przestrzennej, komunikacji oraz infrastruktury przestrzennej
16. Zadania realizacyjne sformułowane przez zespoły problemowe strategii w sferze ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego
17. Wariant umiarkowany prognozy dochodów.
18. Wariant optymistyczny prognozy dochodów.
19. Wariant optymistyczny i umiarkowany wydatków ogólnych i inwestycyjnych.
20. Zestaw zadań strategii rozwoju do realizacji w latach 2000-2010.
21. Okres realizacji zadań w latach.
22. Zadania strategii rozwoju w układzie priorytetów.
23. Oszacowana wartość zadań do realizacji w latach 2000-2010.
24. Mierniki porównawcze: Biała Podlaska a 12 innych miast wschodniej Polski (zawiera 65 analitycznych tabel statystycznych)

Aneks nr 1
Zespoły

RADA PROGRAMOWA

LP	IMIĘ	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Andrzej	Czapski	Przewodniczący Rady Programowej, Prezydent Miasta Białej Podlaskiej
2.	Jerzy	Sadowski	Przewodniczący Rady Miejskiej
3.	Krzysztof	Michalski	Wojewoda Lubelski
4.	Stanisław	Jarosz	Senator RP
5.	Stefan	Konarski	Senator RP
6.	Józef	Bergier	Posel RP
7.	Lech	Nikolski	Posel RP
8.	Szczepan	Skomra	Posel RP
9.	Franciszek	Stefaniuk	Posel RP Wicemarszałek Sejmu
10.	Arkadiusz	Bratkowski	Marszałek Sejmiku Wojewódzkiego
11.	Stanisław	Żmijan	Radny Sejmiku Wojew. Lubelskiego
12.	Stefan	Karasiński	Radny Sejmiku Wojew. Lubelskiego
13.	Mirosław	Złomaniec	Wicemarszałek Sejmiku Województwa Lubelskiego
14.	Tadeusz	Łazowski	Starosta Powiatu Bialskiego
15.	Wiesław	Panasiuk	Wójt Gminy Biała Podlaska
16.	Ks. Antoni	Laszuk	Dziekan
17.	Ks. Mieczysław	Skrodziuk	Dziekan
18.	Ks. Wiktor	Pugacewicz	Proboszcz Parafii Prawosławnej
19.	Stanisław	Pasek	Urząd Statystyczny
20.	Janusz	Maraśkiewicz	Służba Ochrony Zabytków
21.	Marta	Łachowska	Powiatowy Urząd Pracy
22.	Edward	Dec	Inspekcja Ochrony Środowiska
23.	Zofia	Badach	Powiatowy Inspektor Sanitarny
24.	Władysław	Szczeklik	Powiatowa Komenda Policji
25.	p.łk. Zbigniew	Bojko	Dowódca Garnizonu
26.	p.łk. Anatol	Czaban	Dowódca Jednostki
27.	Franciszek	Filipiuk	Powiatowa Komenda Straży Pożarnej
28.	Jerzy	Silipicki	NSZZ "Solidarność"
29.	Andrzej	Niemyski	Podlaskie PZZ
30.	Józef	Zelent	Bialskopodlaska Izba Gospodarcza
31.	Bolesław	Kuzioła	Bialska Spółdzielnia Mieszkaniowa ZGODA
32.	Franciszek	Arażny	KPKS
33.	Marian	Kocek	PKP

34.	Henryk	Konon	Szpital Zespolony
35.	Grzegorz	Jakubowski	Biawena
36.	Wiesław	Skabara	Bialskie Fabryki Mebli
37.	Edward	Tomaszuk	POLKRES
38.	Eugeniusz	Izdebski	Budomex
39.	Barbara	Siwek	Biuro Studiów Przyst. i Pol. Regionalnej
40.	Grzegorz	Michałowski	Towarzystwo Przyjaciół Podlasia
41.	prof.Ryszard	Cieśliński	Wydz.Zamiejscowy Instytutu Wych.Fizycznego AWF
42.	Waldemar	Bańka	Sąd Rejonowy
43.	Tadeusz	Kochanowski	NOT
44.	Roman	Laszuk	Słowo Podlasia
45.	Jerzy	Horbowiec	Radio Lublin
46.	Jarosław	Wolczyk	Telewizja Kablowa
47.	Józef	Zelent	Sejmik Gospodarczy
48.	Elżbieta	Kozioł	PKO S.A.
49.	Barbara	Bąk	KB PBI
50.	Marian	Ściuba	PKO BI
51.	Ludwik	Rozdziałik	BPH
52.	Franciszek	Kruk	PKB
53.	Aleksander	Kompa	PZK Polski Związek Łowiectwa
54.	Zbigniew	Jastrząb	Prezes Samorządowego Kolegium Odwoławczego.
55.	Andrzej	Trymczuk	Urząd Celny
56.	Danuta	Litwiniuk	Urząd Skarbowy
57.	Jerzy	Kizeweter	T.P.S.A.
58.	Tadeusz	Ułanowicz	Radny R.M.
59.	Jerzy	Choraży	PSL
60.	Marian	Sobieszczuk	UW
61.		Łapecki	Porozumienie Pracodawców Podlasia
62.	Adam	Abramowicz	Podlaska Izba Nowej Przedsiębiorczości
63.	Sławomir	Kociubiński	ZE
64.	Szczepan	Kalinowski	Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana"
65.	ks. Andrzej	Jaczewski	Fundacja Pomocy Potrzebującym " BONUM"
66.	Mariola	Szczepkowska	WOT
67.	ks.prof.d.hab.Andrzej Szostak		KUL
68.	prof.dok.hab.Zdzisław Kleinrok		Akademia Medyczna
69.	prof.dok.hab.Kazimierz Goebel		UMCS

KOMITET ROBOCZY

LP.	IMIE	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Jan	Polkowski	Przewodniczący Komitetu, Wiceprezydent Miasta
2.	Henryk	Chmiel	Przew. Zespołu ds. Infrastruktury Technicznej
3.	Mirosław	Radecki	Przew. Zespołu ds. Finansów
4.	Waldemar	Godlewski	Przew. Zespołu ds. Spraw Społecznych, Oświaty, Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego
5.	Kazimierz	Jewala	Przew. Zespołu ds. Ekologii, Zagospodarowania przestrzennego i Polityki Mieszkaniowej
6.	Leon	Sosiński	Przew. Zespołu ds. Gospodarki Lokalnej i Wpieranie Przedsiębiorczości
7.	Teresa	Malicka	Pełnomocnik ds. Strategii Rozwoju UM
8.	Jan	Fedorczuk	Skarbnik UM
9.	Andrzej	Kucaba	Sekretarz UM
10.	Jarosław	Kostecki	Naczelnik Wydziału Dróg i komunikacji
11.	Stanisław	Wojciuk	Naczelnik Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Promocji Miasta
12.	Roman	Siekierka	Naczelnik Wydziału Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Ochrony Środowiska
13.	Elżbieta	Pyrka	Naczelnik Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami
14.	Joanna	Marchel	Naczelnik Wydziału Edukacji
15.	Maria	Makaruk	Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich
16.	Janusz	Maraśkiewicz	Konserwator Zabytków
17.	Jarosław	Danowski	Ekspert
18.	Zbigniew	Jastrząb	SKO
19.	Krystyna	Trzeciak	Klub Radnych AWS
20.	Kazimierz	Nowak	Klub Radnych SLD
21.	Barbara	Siwek	Biuro Planowania Przestrzennego
22.	Józef	Zelent	Prezes BIG
23.	Marian	Juchimiuk	
24.	Janusz	Bystrzyński	

Zespół redakcyjny pracowników Urzędu Miasta, który zajmował się opracowaniem diagnozy stanu istniejącego, zbieraniem wszelkich dostępnych informacji połączoną analizą ekonomiczną, przygotowaniem materiałów, organizacją i obsługą Rady Programu. Komitetu Roboczego i Zespołów Problemowych oraz ich koordynacją prac związanych z powstaniem „Strategii Rozwoju Białej Podlaskiej”.

Teresa Malicka	Pełnomocnik ds. Strategii Rozwoju Białej Podlaskiej, Naczelnik wydziału Urbanistyki, Architektury i Budownictwa
Grzegorz Michałowski	Członek zespołu redakcyjnego
Gabriela Stawecka	Członek zespołu
Tomasz Kowalewski	Członek zespołu

1. Zespół Problemowy Strategii ds. Finansów

(budżet miasta – dochody i wydatki, nakłady inwestycyjne na rozwój, źródła finansowania przedsięwzięć miejskich, w tym inwestycyjnych) ;

LP.	IMIE	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Mirosław	Radecki	Przewodniczący zespołu, Członek Zarządu Miasta
2.	Jan	Fedorczuk	Skarbnik Miasta
3.	Halina	Sidelnik	Wydział Finansowy
4.	Danuta	Litwiniuk	Urząd Skarbowy
5.	Elżbieta	Kozioł	PKO S.A.
6.	Ludwik	Rozdzialik	BPH
7.	Zbigniew	Jastrząb	Samorządowe Kolegium Odwoławcze
8.	Marian	Ściuba	PKO BP
9.	Aleksander	Kompa	Polski Związek Łowiecki
10.	Barbara	Bak	Kredyt Bank PBI
11.	Andrzej	Niemyski	Związki Zawodowe
12.	Marian	Juchimiuk	

2. Zespół Problemowy Strategii ds. Gospodarki Lokalnej i Wspieranie Przedsiębiorczości

pracujący, rynek pracy i bezrobocie, podmioty gospodarcze, działalność gospodarcza - dominujące podsekcje wg EKG, handel i naprawy, usługi, otoczenie biznesu - banki, instytucje ubezpieczeniowe, fundacje i stowarzyszenie gospodarcze, firmy zagraniczne;

LP.	IMIĘ	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Leon	Sosiński	Przewodniczący zespołu
2.	Stanisław	Wojciuk	Urząd Miasta Wydział Rozwoju Gospod. i Promocji Miasta
3.	Tadeusz	Kochanowski	Rada Miasta Przewod. Komisji Rozw. Gospod. i Budżetu
4.	Stanisław	Panasiuk	Wójt Gminy Białej Podlaskiej
5.	Maria	Lachowska	Powiatowy Urząd Pracy
6.			Urząd Statystyczny
7.	Tomasz	Suprowicz	Białańska Fabryka Mebli
8.	Wiktor	Moś	Białawna
9.	Mikołaj	Szołucha	Urząd Skarbowy
10.	Marian	Konopka	Agencja Handl. Eksport-Import
11.	Andrzej	Modrzewski	Izba Gosp. Nowej Przedsiębiorczości
12.	Roman	Laszuk	Słowo Podlasia
13.	Jarosław	Łepecki	Związek Pracodawców Podlasia
14.	Zenon	Śledź	Cech Rzemiosł Różnych
15.	Maciej	Buczyński	
16.	Zenon	Laszuk	

3. Zespół Problemowy Strategii ds. Sfery Społecznej, Oświaty, Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego

A/ (sytuacja demograficzna, w tym liczba ludności, struktura wg płci i wieku, struktura ekonomiczna ludności – wiek przedprodukcyjny, zdrowie i opieka społeczna, kultura fizyczna i rekreacja, imprezy kulturalne i sportowo- rekreacyjne, gazety i inne wydawnictwa lokalne, stowarzyszenia i organizacje społeczne, opieka społeczna, Przedszkola, pracownie specjalistyczne, kadra nauczająca oraz szkoły średnie, pomaturalne, policealne, wyższe – liczba uczniów i studentów) ;

B/ przestępstwa i ich rodzaje, wykrywalność przestępstw,

działalność policji, straży miejskiej, straży pożarnej;

LP.	IMIE	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Waldemar	Godlewski	Przewodniczący Zespołu, Wiceprezydent Miasta
2.	Joanna	Marchel	Wydział Edukacji UM
3.	Maria	Makaruk	Wydział Spraw Obywat. UM
4.	Szczepan	Kalinowski	Kat. Stowarz. "Ciratas Christiana"
5.	Grzegorz	Michałowski	Towarzystwo Miłośników Podlasia
6.	Roman	Pytacz	MOSiR
7.	Maria	Parafiniuk	MOPS
8.	Zofia	Badach	Sanepid
9.	Teresa	Sidoruk	Szkoły
10.	Zdzisław	Kozłowski	Komenda Policji
11.	Artur	Żukowski	Straż Miejska
12.	Józef	Szepeta	Straż Pożarna
13.	Zenon	Borysewicz	Radny Rady Miejskiej
14.	Karol	Brzozowski	Radny Rady Miejskiej
15.	Halina	Mincewicz	Radny Rady Miejskiej
16.	Antoni	Wasiuk	Radny Rady Miejskiej
17.	Edward	Borodijuk	Animator Kultury Chrześcijańskiej
18.	Anna	Kaliszuk	Pełnomocnik ds.Zdrowia i Patalogii Społecznej

4. Zespół Problemowy Strategii ds. Infrastruktury Technicznej

(Liczba samochodów, drogi, parkingi, komunikacja publiczna, wodociągi, kanalizacja sanitarna i deszczowa, ciepłownictwo, energetyka, gazownictwo, telekomunikacja, oczyszczanie miasta)

LP.	IMIĘ	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Henryk	Chmiel	Przewodniczący Zespołu, Członek Zarządu Miasta
2.	Jarosław	Kostecki	Naczelnik Wydziału Dróg i Komunikacji
3.	Przemysław	Antonowicz	Wydział Urbanistyki, Architektury i Budownictwa
4.	Roman	Siekierka	Naczelnik Wydz. Gospod. Komunalnej, Mieszkaniowej i Ochrony Środowiska
5.	Stanisław	Wojciuk	Naczelnik Wydz. Rozw.Gospod. i Promocji Miasta
6.	Zbigniew	Jasłowski	Komisja RM Gosp.-Komunalnej i Ochrony Środowiska
7.	Zygmunt	Król	Bialskie Wodociągi i Kanalizacja WOD-KAN
8.	Władysław	Stefanowski	PEC
9.			ZKM
10.	Sławomir	Kociubiński	Zakład Energetyczny
11.	Gertruda	Matysek	TP SA
12.			PW KOMUNALNIK
13.	Waldemar	Jezior	PGN I G S.A. Rozdzielnia Gazu BP
14.	Maciej	Śledziowski	Zakład Energetyczny
15.	Ks. Mieczysław	Skrodiuk	
16.	Edward	Dec	Inspekcja Ochrony Środowiska
17.	Andrzej	Matuszewski	Z-ca Wójta Gminy Białej Podlaskiej

5. Zespół Problemowy Strategii ds. Ekologii, Zagospodarowania Przestrzennego i Polityki Mieszkaniowej

A/ walory, zasoby i stan środowiska przyrodniczego, tereny zieleni, rozmieszczenie funkcji, struktura użytkowania terenów, struktura własnościowa gruntów, komunalizacja mienia;

B/ ruch budowlany, gospodarka nieruchomościami, zasoby i budownictwo mieszkaniowe- komunalne, spółdzielcze, zakładowe, prywatne

LP.	IMIE	NAZWISKO	INSTYTUCJA
1.	Kazimierz	Jewała	Przewodniczący Zespołu, Członek Zarządu Miasta
2.	Elżbieta	Pyrka	Naczelnik Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami
3.	Roman	Siekierka	Naczelnik Wydz. Gospod. Komunalnej, Mieszkaniowej i Ochrony Środowiska
4.	Przemysław	Antonowicz	Wydział Urbanistyki, Architektury i Budownictwa
5.	Rudolf	Somerlik	Kom. Gospod.Przestrzennej i Urbanistyki RM
6.			Komisja Gospod. Komunal. i Ochrony Środowiska RM
7.	Barbara	Siwek	Biuro Planowania Przestrz.
8.	Bolesław	Kuzioła	BSM ZGODA
9.	Jan	Derlukiewicz	Budomex
10.	Jan	Łazak	Pow.Stacja Sanitarno -Epidemiologiczna
11.	Wojciech	Zalewski	ZGL
12.	Antonina	Pomaska	Architekt
13.	Elżbieta	Kraszewska	Architekt
14.	Jerzy	Wójcik	Pow. Insp.Nadz. Budownictwa

... nr 2

Tabela zadań realizacyjnych

Aneks nr 2
Tabela zadań realizacyjnych

Tabela zadań realizacyjnych

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
A.I.1	Doposażenie Komendy Miejskiej Policji	Brak odpowiedniego sprzętu i urządzeń do prawidłowego funkcjonowania Komendy	Szybsza i skuteczniejsza interwencja Policji ograniczająca ilości przestępstw w mieście	2000 - 2010		Zarząd Miasta	1
A.I.2	Poprawa efektywności pracy służb dzielnicowych	Brak odpowiedniej ilości etatów oraz odpowiedniego sprzętu łącznościowego; anonimowość dzielnicowych	Szybsza i skuteczniejsza interwencja Policji ograniczająca ilości przestępstw w mieście, lepsza i bliższa współpraca dzielnicowych z mieszkańcami.	2000 - 2010		Zarząd Miasta Komenda Miejska Policji	1
A.I.3	Doskonalenie współpracy pomiędzy Policją i Strażą Miejską.	Nakładanie się kompetencji utrudniające prawidłową reakcję służb na występujące zagrożenia	Zwiększenie bezpieczeństwa w mieście	2000 - 2010		Komenda Miejska Policji	1
A.I.4	Utworzenie policyjnej izby dziecka.	Rosnące zagrożenie ze strony młodocianych	Ograniczenie kradzieży i rozbojów dokonywanych przez młodocianych.	2000 - 2002		Straż Miejska Zarząd Miasta Komenda Miejska Policji	2
A.I.5	Realizacja programu „Bezpieczne Miasto”.	Stale rosnące zagrożenie zwłaszcza ze strony młodocianych	Poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych zwłaszcza w godzinach wieczornych	2000 - 2010		Zarząd Miasta Komenda Miejska Policji	2
A.I.6	Tworzenie warunków sprzyjających poprawie funkcjonowania straży pożarnej.	Brak odpowiedniego sprzętu i urządzeń do prawidłowego funkcjonowania straży pożarnej oraz bazy informacyjnej o infrastrukturze technicznej	Poprawa funkcjonowania straży pożarnej, szybkości jej reakcji i skuteczności	2000-2002		Straż Miejska Zarząd Miasta	2
A.I.7	Uruchomienie telefonu, gdzie będą przyjmowane anonimowe informacje o przestępstwach.	Informacje o przestępstwach docierają zbyt późno lub wcale do odpowiednich służb.	Szybszy i lepszy przepływ informacji; zapewnienie anonimowości informatorów, wzrost poczucia ich bezpieczeństwa.	2000-2010		Komenda Miejska Policji Straż Miejska Urząd Miejski	1
A.II.1	Stworzenie lobby na rzecz rozwoju Białej Podlaskiej i regionu.	Brak zintegrowanych działań różnych instytucji i organizacji.	Zintegrowana i ukierunkowana działalność na rzecz rozwoju Białej Podlaskiej.	2000-2010		Zarząd Miasta Organizacje społeczne	1
A.II.2	Utworzenie bazy informacyjnej o mieście i	Brak łatwo dostępnej bazy informacyjnej o mieście i podmiotach	Szybki i łatwy dostęp do informacji w oparciu, o które	2000 - 2002		Zarząd Miasta Organizacje	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
	jednostkach gospodarczych.	gospodarczych.	można przygotować oferty inwestycyjne, foldery promocyjne i udzielać informacji zainteresowanym.			samorządu gospodarczego	
A.II.3	Prowadzenie monitoringu gospodarczego.	Nieaktualne, niepełne i rozproszone dane o podmiotach gospodarczych.	Aktualizacja danych o podmiotach gospodarczych. Dane do analizy zachodzących zmian w gospodarce.	Praca ciągła		Zarząd Miasta	2
A.II.4	Prowadzenie strony internetowej miasta	Obecnie mały zakres informacji o mieście.	Aktualne i łatwo dostępne dane o mieście i mieszkańcach.	Praca ciągła		Zarząd Miasta	3
A.II.5	Publikacja materiałów promocyjnych o mieście z uwzględnieniem walorów kulturowych i krajoznawczych regionu	Działania promocyjne mają charakter doraźny, nie zawsze wynikający z kierunków rozwoju miasta.	Dotarcie do konkretnych inwestorów. Poprawa wizerunku miasta.	Praca ciągła		Zarząd Miasta	2
A.II.6	Wspieranie przedsięwzięć promujących miasto.	Obecnie funkcjonujący w świadomości wizerunek miasta nie jest w pełni ukształtowany.	Ukształtowanie wizerunku miasta aktywnego i atrakcyjnego dla mieszkańców, gości i potencjalnych inwestorów.	Praca ciągła		Zarząd Miasta	1
A.III.1	Utworzenie ośrodka współpracy Biała Podlaska – Nior	Istniejąca współpraca wymaga instytucjonalizacji form.	Uruchomienie europejskich programów integracyjnych.	Praca ciągła		Zarząd Miasta Organizacje kulturalne, społeczne i gospodarcze.	2
A.III.2	Rozwijanie współpracy z Brześciem.	Dotychczas istniejąca współpraca nie w pełni wykorzystuje istniejące możliwości.	Dzielenie się osiągnięciami, wdrażanie nowych pomysłów, unikanie powielania problemów, wymiana młodzieży szkolnej, akademickiej oraz specjalistów z różnych dziedzin.	Praca ciągła		Zarząd Miasta	2
A.III.3	Rozwijanie współpracy z innymi miastami w ramach Związku Miast Polskich	Brak wykorzystania wszystkich form współpracy.	Dzielenie się osiągnięciami, wdrażanie nowych pomysłów, unikanie powielania problemów, wymiana młodzieży szkolnej, akademickiej oraz specjalistów z różnych dziedzin.	Praca ciągła		Zarząd Miasta	1
A.IV.1	Uruchomienie Systemu Informacji Terenowej	Brak takiego systemu	Wspomaganie procesów zarządzania miastem. Ułatwienie kontaktów gospodarczych na	2000–2005		Zarząd Miasta	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
A.IV.2	Wprowadzenie procedur budżetu zadaniowego do wspomagania zarządzania	Obecnie funkcjonujące rozwiązania nie pozwalają na pełną analizę dynamiczną ponoszonych nakładów i osiągniętych efektów	Szybki i łatwy dostęp do zestawień obrazujących ponoszone nakłady i osiągnięte efekty.	2000–2005		Zarząd Miasta	2
A.IV.3	Wprowadzenie procedur zarządzania strategicznego	Obecne procedury zarządzania wymagają dalszego doskonalenia.	Zarządzanie miastem koncentruje się na celach i zadaniach strategicznych.	2000–2005		Zarząd Miasta	3
B.I.1	Uruchomienie towarowego portu lotniczego.	Brak lotniczego portu towarowego uniemożliwia dynamiczny rozwój handlu.	Funkcjonowanie takiego portu wpłynie bardzo korzystnie na rozwój handlu i ożywienie gospodarcze miasta.	2000–2010		Wojewoda Inwestor strategiczny Zarząd Wojewódzki Zarząd Miasta	3
B.I.2	Utworzenie baz przetwórstwa owocowo-warzywnego	Region typowo rolniczy, nadwyżka produkcji rolnej.	Zagospodarowanie nadwyżek żywności.	2004–2010		Zarząd Miasta Organizacje gospodarcze	1
B.I.3	Wspieranie inicjatyw zminierających do utworzenia centrum logistycznego w Małaszewiczach	Brak właściwego wykorzystania istniejącej bazy technicznej na terenie stacji przeładunkowej.	Stworzenie nowych miejsc pracy, usprawnienie systemu transportowego.	2000 - 2007		Wojewoda Konsorcjum inwestycyjne	2
B.I.4	Rozwój instytucji otoczenia biznesowego: bankowych, ubezpieczeniowych, consultingowych itp.	Wzrost liczby jednostek gospodarczych wymaga rozwoju tzw. otoczenia biznesu	Dobrze funkcjonujące miasto gwarantujące właściwą obsługę rozwijających się jednostek gospodarczych	2000 - 2010		Instytucje otoczenia biznesowego, Zarząd Miasta	2
B.II.1	Współpraca władz miasta z organizacjami samorządu gospodarczego	Dotychczasowa współpraca nie wykorzystuje w pełni istniejących możliwości.	Usprawnienie przepływu informacji, konsultacje władz miasta ze środowiskami gospodarczymi.	2000 - 2010		Zarząd Miasta Organizacje gospodarcze	1
B.II.2	Organizacja misji gospodarczych (wspólnie z przedsiębiorcami)	Rozwój gospodarczy wymaga różnorodnych form wsparcia instytucjonalnego ze strony miasta.	Wsparcie w walce o rynek zbytu podmiotów gospodarczych z terenu miasta.	2000–2010		Zarząd Miasta Organizacje gospodarcze	2
B.II.3	Cykliczne spotkania władz miejskich z przedstawicielami wszystkich środowisk	Wiele problemów miasta wymaga wsparcia i zaangażowania różnych środowisk.	Rozwiązywanie powstałych problemów i zapobiegania im w przyszłości.	2000–2010		Zarząd Miasta Organizacje gospodarcze	3
B.III.1	Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości	Brak pomocy na starcie dla małych i średnich firm.	Pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom przy rozpoczynaniu działalności.	2001–2002		Zarząd Miasta Izby gospodarcze	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
B.III.2	Tworzenie warunków dla uruchomienia nowych inwestycji	Nie w pełni ukształtowany system zachęt do lokalizacji inwestycji na terenie miasta.	Przyciągnięcie na teren miasta nowych inwestorów.	2000-2010		Zarząd Miasta	1
B.III.3	Rozwój systemu szkoleń dla pracowników i pracodawców.	Brak dobrze przygotowanych kadr do stymulowania rozwoju gospodarczego i społecznego.	Przyspieszenie procesów rozwoju gospodarczego i społecznego.	2000-2010		Zarząd Miasta	2
B.IV.1	Utworzenie katastru miejskiego.(ewidencja gruntów i budynków)	Na 40% terenu miasta założona jest ewidencja gruntów.	Uporządkowanie stanów faktycznych i prawnych nieruchomości. Ujawnienie samowoli budowlanych. Ułatwienie w prowadzeniu spraw podatkowych, przygotowanie do wprowadzenia podatku od wartości nieruchomości.	2000-2002	1000000	Prezydent Miasta	2
B.IV.2	Założenie mapy numerycznej i ewidencji sieci uzbrojenia terenu.	Na 40% terenu miasta założona jest mapa numeryczna.	Możliwość analiz przestrzennych różnych elementów zagospodarowania. Baza do opracowań planistycznych oraz do zarządzania sieciami uzbrojenia terenu.	2000- mapa numeryczna 2000-2010 – ewidencja sieci	1200000	Prezydent Miasta Instytucje branżowe zarządzające sieciami	1
B.IV.3	Określenie zasad tworzenia zasobów komunalnych.	Brak zasad tworzenia zasobów komunalnych niekorzystnie wpływa na proces przygotowania inwestycji.	Założenie rejestru mienia Skarbu Państwa oraz rejestru mienia samorządowego. Wcześniej nabywanie terenów pod przewidywane inwestycje.	2000-rejestr	60000	Zarząd Miasta Prezydent Miasta	1
B.IV.4	Przyspieszenie prywatyzacji mienia komunalnego.	Brak jasno sprecyzowanej polityki przy prywatyzacji mienia komunalnego.	Sprzedaż lokali, sprzedaż działek budowlanych.	2000-2010		Zarząd Miasta	3
B.IV.5	Komunalizacja mienia Skarbu Państwa.	Nie zakończony proces komunalizacji mienia Skarbu Państwa	Przejęcie mienia od Skarbu Państwa	2000-2005		Zarząd Miasta Wojewoda	1
B.V.1	Przygotowanie stref aktywności gospodarczej	Brak stref aktywności gospodarczej nie sprzyja lokalizacji działalności gospodarczej na obszarze preferowanym przez miasto.	Przyciągnięcie nowych inwestorów, stworzenie nowych miejsc pracy, pobudzenie rozwoju gospodarczego, zwiększenie dochodów bezpośrednich i pośrednich miasta.	2000-2010		Zarząd Miasta	3
B.V.2	Ustalenie regulaminu udzielania ulg i zwolnień	Nie doprecyzowana lokalna polityka podatkowa.	Określenie jasnych kryteriów inwestowania na terenie miasta.			Zarząd Miasta	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
B.V.3	podatkowych. Szeroko zakrojona proinwestycyjna promocja miasta.	Niepełne wykorzystanie potencjalnych warunków inwestycyjnych miasta.	Przyciągnięcie nowych inwestorów, powstanie nowych miejsc pracy.				2
C.I.1	Utworzenie wyższej szkoły zawodowej	Rozwojowi naszego miasta nie towarzyszy możliwość zdobycia na miejscu wykształcenia zawodowego na poziomie wyższym.	Zapewnienie mieszkańcom miasta możliwości zdobycia wykształcenia zawodowego na poziomie wyższym w kierunkach: agrobiznes, języki obce, ekonomia. Powstanie i integracja środowisk twórczych tj. oświaty i kultury.	2000 - 2001		Zarząd Miasta, Wydział Edukacji, AWF	1
C.I.2	Przekształcenie szkół policealnych w wyższe zawodowe.	Na terenie miasta istnieje kilka szkół policealnych z kwalifikującymi się do przekształcenia w szkoły wyższe zawodowe. W pierwszej kolejności można by przekształcić Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych i Medyczne Studium Zawodowe.	Dostosowanie poziomu kształcenia do wymogów UE. Stworzenie młodzieży możliwości uzyskania dyplomu wyższej uczelni w miejscu zamieszkania.	2000 - 2003		Urząd Marszałkowski	2
C.II.1	Współpraca Zarządu Miasta z wyższymi uczelniami i podmiotami gospodarczymi w zakresie wykorzystywania prac badawczych na rzecz rozwoju miasta.	Brak spójności między badaniami naukowymi i ich realnym zastosowaniem na potrzeby miasta.	Badania naukowe, które prowadzone są na uczelniach wyższych powinny służyć rozwojowi miasta i regionu. Wykorzystanie tych badań może przyczynić się do rozwoju miasta.	2000 - 2010		Rektorzy Uczelni, Zarząd Miasta	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
C.II.2	Utworzenie multimedialnego centrum informacyjnego dla potrzeb edukacji miejskiej i promocji miasta.	Rozwój i funkcjonowanie szkół wyższych w mieście wymaga utworzenia odpowiedniego zaplecza bazowo-technicznego, niezbędnego do wykonywania szeregu istotnych funkcji wyższych uczelni.	Zaspokajanie potrzeb mieszkańców miasta, podnoszenie rangi, jak również promocja działań lokalnego samorządu. Planowane kierunki kształcenia na poziomie wyższym, jak i restrukturyzacja szkolnictwa ogólnego i zawodowego wiąże się z analizami rynku pracy i wykorzystaniem w mieście potencjałów gospodarczych. Dostosowanie systemu preorientacji zawodowej do wykorzystania we wcześniejszym wieku dzieci i młodzieży.	2000 - 2010		Zarząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy	2
C.III.1	Rozwój bazy oświatowej	Obszar działalności Szkół Podstawowej Nr 3 i Nr 4 jest zbyt duży, co powoduje wydłużenie drogi do szkoły.	Funkcjonowanie malej szkoły obsługującej powstające osiedla Pienki, Grzybowa, Za Torami oraz malej szkoły obsługującej powstające osiedla Francuska, Żeromskiego. Zmniejszenie odległości dojazdów do szkoły.	2005-2010	16.000.000	Zarząd Miasta	3
C.III.2	Dokończenie budowy hali sportowej (wraz z zapleczem) przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3 (ulica Narutowicza).	Potrzeby lokalowe w zakresie bazy rekreacyjno-sportowej	Udostępnienie dodatkowych pomieszczeń do prowadzenia zajęć sportowych i imprez okolicznościowych.	2000	900.000	Zarząd Miasta	1
C.III.3	Dokończenie budowy gimnazjum przy Zespole Szkół Zawodowych Nr 1 (ulica Piłsudskiego).	Niezaspokojone potrzeby lokalowe.	Zapewnienie potrzeb lokalnych gimnazjum.	2000	600.000	Zarząd Miasta	1
C.III.4	Poprawa bazy rekreacyjno-sportowej szkół.	Potrzeba poprawy bazy rekreacyjno-sportowej.	Dokończenie budowy kompleksu boisk przy Szkole Podstawowej Nr 9 oraz boiska przy Szkole Podstawowej Nr 3. Budowa	2000	200.000	Zarząd Miasta	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
			nowoczesnych obiektów sportowych.				
C.III.5	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Nr 9.	Potrzeba poprawy bazy rekreacyjno-sportowej	Zaspokojenie potrzeb w zakresie bazy sportowo-rekreacyjnej.	2001-2004	3.500.000	Zarząd Miasta	2
C.III.6	Budowa sali gimnastycznej przy IV Liceum Ogólnokształcącym.	Brak odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć lekcyjnych i organizacji różnego rodzaju imprez szkolnych i pozaszkolnych.	Uzyskanie nowych pomieszczeń do zajęć lekcyjnych i organizacji imprez.	2004-2007	3.500.000	Zarząd Miasta	2
C.III.7	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Nr 3 przy ulicy Orzechowej.	Brak odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć lekcyjnych i organizacji różnego rodzaju imprez szkolnych i pozaszkolnych.	Uzyskanie nowych pomieszczeń do zajęć lekcyjnych i organizacji imprez.	2005-2008	3.500.000	Zarząd Miasta	2
C.III.8	Modernizacja pomieszczeń żłobka dla celów oświatowych.	Nieprzystosowanie pomieszczeń żłobka do celów oświaty	Zespół Szkół Specjalnych i Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.	2000	500.000	Zarząd Miasta	1
C.III.9	Utrzymanie szkół i placówek oświatowych w mieście.	Szkoły i placówki oświatowe funkcjonujące w mieście zaspokajają potrzeby mieszkańców i ich dzieci w zakresie dostępu do oświaty, rozwoju ich uzdolnień i zainteresowań. Pozwalają zapoznać się z dorobkiem i osiągnięciami oświaty i kultury, jak też umożliwiają pozytywne zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Oferta oświatowa będzie atrakcyjna, będzie sprzyjać zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, kształtować cenione postawy społeczne i przeciwdziałać zjawiskom patologicznym.	2000 - 2010		Zarząd Miasta, szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
C.IV.1	Zapewnienie właściwej ilości miejsc w szkołach.	Wprowadzona reforma oświaty wymaga dostosowania struktury placówek oświaty do nowych potrzeb programowych, systemowych, infrastruktury oświatowej i form kształcenia.	Zmiana w proporcji w zakresie kształcenia zawodowego i ogólnokształcącego. W szkolnictwie zawodowym powinno kształcić się do 30% absolwentów gimnazjów, a w liceach ogólnokształcących 70%. Absolwenci liceów ogólnokształcących wybierają w 50% dalsze kształcenie na poziomie wyższym, a w 20% kształcenie zawodowe w systemie szkół policealnych.	2000-2010		Zarząd Miasta	1
C.IV.2	Tworzenie zachęt do stosowania nowoczesnych metod pracy w szkołach.	Obecnie 98 % kadry posiada wyższe wykształcenie.	Doskonalenie metod nauczania dostosowanych do zreformowanego szkolnictwa.	2000-2010		Szkoły i placówki oświatowe, Zarząd Miasta	2
C.IV.3	Zbudowanie systemu integrującego kształcenie z wychowaniem.	W mieście funkcjonuje obecnie 40 jednostek oświatowych, z czego 11 przyjętych zostało przez powiat grodzki w dniu 1.09.1999 r. zgodnie z reformą ustroju państwa. Z uwagi na duże nasilenie się zjawisk patologicznych istnieje potrzeba wzmocnienia pracy wychowawczej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania tym zjawiskom.	Zaspokajanie potrzeb rozwojowych wychowanków, rozwój uzdolnień i zainteresowań młodzieży, zagospodarowanie ich czasu wolnego, kształtowanie świadomego i aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym. Tworzenie systemu wspierania dziecka i rodziny w eliminowaniu i wczesnym wykrywaniu deficytów rozwojowych dzieci, jak i wczesna pomoc i ukierunkowanie dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej.	2000 – 2010		Zarząd Miasta, szkoły i placówki oświaty, kultury i sportu	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
C.IV.4	Współpraca z zagranicą.	Wymiana dorobku oświatowego i kulturalnego, wyjazdy grup naszej młodzieży do zaprzyjaźnionych placówek zagranicznych, przyjmowanie ich młodzieży na naszym terenie	Promocja oświaty i kultury jak również osiągnięć miasta Biała Podlaska w środowisku europejskim. Współpraca z Polonią, Kontynuacja i rozszerzanie kontaktów białskich szkół z regionami, miastami i szkołami m.in. Francji, Niemiec i Szwecji.	2000 – 2010		Zarząd Miasta, szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury.	3
C.V.1	Ochrona i pielęgnacja dorobku kulturowego. Usprawnienie funkcjonowania instytucji kultury. Współpraca placówek kultury.	Instytucje kultury działające w mieście umożliwiają zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do kultury, rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży. Zapewniają ochronę dorobku kulturowego, umożliwiają zagospodarowanie wolnego czasu. Współdziałają ze szkołami i innymi stowarzyszeniami w zakresie: realizacji dużych imprez, edukacji kulturalnej i wypoczynku dzieci i młodzieży, informacji kulturalnej i impresariatu profesjonalnego ruchu artystycznego.	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta. Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, zagospodarowanie wolnego czasu, rozwój zainteresowań i uzdolnień. Atrakcyjna oferta kulturalna instytucji winna sprzyjać rozwojowi kulturalnemu lokalnej społeczności i kształtować właściwe postawy oraz rozwiązać potrzeby kulturalne i przeciwdziałać patologii.	Bieżąca działalność	Corocznie uchwalana dotacja z budżetu miasta na utrzymanie instytucji kultury.	Zarząd Miasta, Instytucje kultury.	3
C.V.2	Tworzenie osiedlowych placówek kultury.	Budowa nowych osiedli nie towarzyszy stworzeniu infrastruktury zabezpieczającej potrzeby kulturalne i oświatowe mieszkańców.	Zabezpieczenie dostępu do bibliotek i ośrodków kultury mieszkańców naszych osiedli. Integracja nowych społeczności wokół placówek kultury.	Bieżąca działalność w ramach potrzeby od klubu 200.000	Roczny koszt utrzymania jednego klubu 200.000	Zarząd Miasta, BSM „Zgoda”, Spółdzielnie Mieszkaniowe.	2
C.V.3	Zagospodarowanie Parku Radziwiłłowskiego i Zofii Lasu. Zakończenie budowy amfiteatru.	Park Radziwiłłowski jest największym kompleksem zielonym w mieście, jego wykorzystanie do wypoczynku i działalności kulturalnej jest niemożliwe ze względu na prowadzone inwestycje. Zofii Las nie jest w pełni wykorzystywany ze względu na brak zagospodarowania i	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych umożliwiający wypoczynku i rekreacji imprez kulturalno-rekreacyjnych. Amfiteatr jest obiektem, w którym realizowane są	2000-2010,	1.900.000 zł amfiteatr i oficyna zachodnia 20.000 Zofii Las	Zarząd Miasta, BSM „Zgoda”, Regionalny Ośrodek Kultury.	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
		uporządkowania terenu. Rozpoczęty remont i rozbudowa amfiteatru pozabawili mieszkańców miasta możliwości korzystania z obiektu. Ze względu na brak środków prace budowlane zostały wstrzymane.	duże imprezy kulturalne tj. koncerty, festiwale, festyny. Ukończenie inwestycji pozwoliłoby na uporządkowanie Parku Radziwiłłowskiego i jego pełne wykorzystanie do potrzeb kultury i rekreacji.				
C.V.4	Wspieranie i promocja amatorskiego ruchu artystycznego.	Niedostateczna promocja zespołów i grup amatorskiego ruchu artystycznego działających we wszystkich domach i klubach kultury.	Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży. Promocja twórców i utalentowanej młodzieży. Realizacja imprez prezentujących i promujących amatorski ruch artystyczny. Umożliwienie konfrontacji osiągnięć zespołów poprzez udział w imprezach ogólnopolskich.	2000 - 2010	30.000 rocznie	Instytucje kultury.	2
C.V.5	Współpraca kulturalna z zagranicą. Wymiana dorobku kulturalnego.	Wymiana przygraniczna zespołów artystycznych.	Szeroki zasięg promocji kultury. Współpraca z Polonią i Polakami. Realizacja imprez prezentujących odrębności kulturowe.	2000 - 2010	100.000 rocznie	Zarząd Miasta, Instytucje kultury.	2
D.I.1	Realizacja programu modernizacji starej substancji mieszkaniowej w centrum miasta.	Budynki wymagają remontów kapitalnych. Posiadają one charakter zabytkowy, wymagają renowacji i dostosowania do funkcji i standardów współczesnych.	Poprawa wizerunku miasta, głównie w rejonie zabytkowego centrum podlegającego ochronie konserwatorskiej. Doprowadzenie wody i kanalizacji do wszystkich budynków, likwidacja komórek.	2000-2015		Zarząd Miasta, Właściele budynków,	2
D.I.2	Porządkowanie i tworzenie nowych zespołów zabudowy w centrum miasta.	Istnieją wolne tereny pod zabudowę w centrum miasta powstałe na skutek wyburzeń bezwartościowych budynków.	Wprowadzenie nowych usług o charakterze ponadlokalnym, centrotwórczym m.in. remont i modernizacja Magistratu.	2000-2015		Zarząd Miasta Właściele nieruchomości,	2
D.II.1	Tworzenie warunków do wybudowania 10 tysięcy mieszkań do 2015 roku tj. około 680 rocznie.	Obecnie średnio w jednym mieszkaniu zamieszkuje 3,3 osoby. W miastach wysoko rozwiniętych w kraju wskaźnik ten wynosi 2,74.	Poprawa warunków życia mieszkańców, aby zgodnie z warunkami UE na 1 izbę przypadała 1 osoba.	2000-2015		Zarząd Miasta, Spółdzielnie mieszkaniowe, Firmy budowlane,	2
D.II.2	Przygotowanie terenów budowlanych w zakresie	Obecnie rocznie średnio buduje się ok. 220 mieszkań. Realizowane są	Dalszy rozwój budownictwa warunkuje uzbrojenie terenów.	2000-2015		Zarząd Miasta Spółdzielnie	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
D.II.3	podstawowej infrastruktury technicznej.	one niejednokrotnie na osiedlach nieuzbrojonych m.in. Grzybowa, Piętki.	Teren uzbrojony w przyrządząco będzie stanowił zachętę do szybszej budowy.	2000-2002	mieszkaniowe inwestorzy Firmy budowlane	Zarząd Miasta	1
D.II.4	Opracowanie programu budownictwa do roku 2015.	Brak polityki miasta w zakresie budownictwa mieszkaniowego.	Określenie priorytetów przygotowania terenów pod budowę ok. 10 tysięcy mieszkań do 2015 roku. Określenie kolejności szczególnie uzbrojenia terenów.	2000-2005		Zarząd Miasta	2
D.II.5	Wydziałenie z zasobów komunalnych lokali socjalnych (w związku ze stopniowym uwalnianiem czynszów regulowanych).	Obecnie mieszkańcy mieszkań i lokali komunalnych płacą czynsze regulowane jednakowe w całym zasobach mieszkaniowych.	Wydziałenie mieszkań o najniższym standardzie przeznaczonych dla najuboższych, które będą miały najniższy czynsz.	2000-2010		Zarząd Miasta	1
D.II.6	Budownictwo socjalne.	Roczne zapotrzebowanie na mieszkania wynosi ok. 60-70. Sytuacja ta ulegnie zmianie po uwolnieniu czynszów regulowanych czyli ok. 2005 r. Wówczas jeszcze większa ilość mieszkańców lokali komunalnych nie będzie w stanie płacić czynszu.	- Pozyskanie min. 60-70 mieszkań rocznie. - Zaspokojenie potrzeb lokalowych najuboższych osób. - Zabezpieczenie ludności przed skutkami transformacji ustrojowej. - Zwiększenie możliwości wykorzystania lokali położonych w dobrych punktach miasta i podniesienie ich wartości	2000-2010		Zarząd Miasta, Wspólnoty mieszkaniowe,	1
D.II.7	Modernizacja bloków komunalnych.	Bloki mieszkalne komunalne realizowane w większości w końcu lat 50 wymagają przebudowy instalacji centralnego ogrzewania, termomodernizacji ścian i stropów, w większości wymagają zagospodarowania otoczenia.	Podniesienie estetyki otoczenia. Zmniejszenie zużycia energii cieplnej, zmniejszenie kosztów utrzymania mieszkań.	2000-2010		Zarząd Miasta,	3
D.II.8	Zagospodarowanie otoczenia budynków mieszkalnych.	Powstawaniu budynków mieszkalnych nie towarzyszy należyte zagospodarowanie terenów wokół nich.	Poprawa standardu życia mieszkańców.	2000-2010		Zarząd Miasta, Inwestorzy.	3
D.II.8	Rozwój budownictwa	Występuje bariera finansowa zakupu	Szansa na utrzymanie mieszkania	2000- 2010		Zarząd Miasta,	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
	czynszowego.	mieszkania przez rodziny średniozamożne	przez rodziny średnio zamożne.			Inwestorzy.	
D.III.1	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego wynikających ze „Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Białej Podlaskiej”	Biała Podlaska posiada Plan zagospodarowania przestrzennego zatwierdzony w 1994 roku z okresem obowiązywania do końca 1999 r. Oraz „Studium Uwarunkowań...” z którego wynika obowiązek opracowania planów terenów o dużej intensywności zabudowy.	Opracowanie planów zagospodarowania następujących terenów: Centrum, Północna, Podmiejska, Za Szpitalem, Gwardii Ludowej, teren lotniska, Biański Zespół Przyr. – Krajobrazowy.	2000-2004	500.000	Zarząd Miasta	1
D.III.2	Utworzenie Komisji architektonicznej – urbanistycznej.	Projekty szczególnie ważnych inwestycji realizowanych przez różnych projektantów powinny być oceniane przez grono fachowców w zakresie rozwiązań architektoniczno – urbanistycznych.	Ocena opracowań, określenie kierunków i wytycznych do projektów zagospodarowania. Funkcja doradcza i opiniująca.	2000		Zarząd Miasta	2
D.III.3	Nadanie wyższej rangi Referatowi Urbanistyki w zakresie samodzielnego opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego.	Zmiana ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym. Konieczność opracowania planów zagospodarowania przestrzennego. Brak środków w budżecie miasta na zlecenie fachowym biur urbanistycznym tych planów.	Prawidłowy rozwój przestrzeni miasta wymaga ciągłej analizy zmian stanu zagospodarowania i sukcesywnego opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego terenów inwestycyjnych.	2000		Zarząd Miasta	3
D.III.4	Opracowanie koncepcji ulic całego miasta do celów projektowanych. Opracowanie koncepcji systemu ulic miejskich parametrów budowy, linii zabudowy, uzbrojenia i krawężników.	Obecny plan zagospodarowania przestrzennego nie rozwiązuje problemu budowy wszystkich ulic w mieście, głównie ze względów finansowych.	Określenie technicznych parametrów budowy ulic jako wytycznych do projektowania oraz ustalenie linii zabudowy, aby zachować właściwą widoczność i bezpieczeństwo na nowych ulicach.	2000-2001	50.000	Zarząd Miasta	1
D.IV.1	Poprawa dostępności do świadczeń medycznych.	Wpływ samorządu lokalnego na politykę Kas Chorych poprzez poprawę organizacji pracy bazy leczenia w mieście, współpraca ze specjalistami, udzielanie świadczeń z zakresu profilaktyki, promocja zdrowia oraz rehabilitacji i	Model podstawowej opieki zdrowotnej w oparciu o zespół praktyki lekarza rodzinnego w formie niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Ciągła dostępność do przychodni. Profilaktyka w szkołach.	1999-2003		Zarząd Miasta, Kasa Chorych, Samorządy Zawodowe, Samorządy Lokalne.	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
D.IV.2	Działania w kierunku ograniczenia ilości zgonów z powodu chorób układu krążenia, nowotworowych oraz wypadków i urazów	fizykoterapii. Brak systematycznego leczenia zębów u dzieci, zaniedbanie opieki zdrowotnej nad niepełnosprawnymi. W Białej Podlaskiej występuje bardzo wysoki wskaźnik zgonów z powodu nowotworów piersi, chorób układu krążenia, zgonów z powodu wypadków komunikacyjnych oraz wypadków w rolnictwie i samobójstw. Dzięki istniejącej bazie leczniczej istnieje możliwość ograniczenia zachorowań i zgonów z powodu ww. chorób. Konieczne są działania edukacyjne, diagnostyczne i wczesnego wykrywania zagrożeń.	Aktywne uczestnictwo społeczeństwa w walce z czynnikami ryzyka. Przygotowanie kobiet do programów samowykrywania zmian w piersiach. Bezpieczne i oznaczone przejścia dla pieszych. Wspieranie punktów wczesnej interwencji kryzysowej. Telefon zaufania oraz pomoc potrzebujących.	1999-2004		Zarząd Miasta, Kasa Chorych, Samorząd Lokalny, Służba Zdrowia, Stowarzyszenia, Towarzystwa naukowe, Sponsorzy (firmy ubezpieczeniowe, firmy farmaceutyczne).	I
D.IV.3	Profilaktyka i zapobieganie chorobom zakaźnym	Wzrost zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C – powiązane z dużą liczbą zgonów oraz z dużą ilością skutków ubocznych, zatrucia salmonellozowe, zatrucia alkoholem i zatrucia lekami. Skala zakażeń wirusem HIV w mieście jest niewielka i wynosi kilkanaście zakażonych osób. Od kilku lat prowadzona jest działalność edukacyjna młodzieży i poszczególnych grup zawodowych.	Likwidacja zjawisk występowania wszawicy i świerzbu poprzez monitorowanie problemu, opracowanie i wdrożenie programu naprawczego i edukacyjnego oraz poprawa świadomości społeczeństwa i likwidacja ognisk szczególnie zapalnych. Edukacja w zakresie profilaktyki HIV i kity z objęciem terenów przygranicznych i grup tzw. ryzyka.	1999-2004		Zarząd Miasta, Kasa Chorych, Inspekcja Sanitarna, Samorząd Lokalny, Służba Zdrowia, Stowarzyszenia	I
D.IV.4	Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych	Istnieje pilna potrzeba opracowania i wdrożenia specjalnych programów profilaktycznych w kierunku ograniczenia skutków zaniedbań zdrowotnych.	Opracowanie i wdrożenie profilaktycznych programów zdrowotnych. Do najpilniejszych należą: - zdrowie piersi-wczesne wykrywanie raka sutka, - zapobieganie wypadkom i urazom, - choroby układu krążenia, - program edukacji zdrowotnej	1999-2004		Zarząd Miasta, Inspekcja Sanitarna, Stowarzyszenie na rzecz promocji zdrowia, Komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.	I

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
			dzieci i młodzieży, - zwalczanie świerzbu i wszawicy, - zapobieganie chorobom przyzębia, - niedożywienie dzieci i młodzieży, - zapobieganie alkoholizmowi i patologiom społecznym, - wczesne wykrywanie wad postawy u dzieci i młodzieży.				
D.IV.5	Promowanie zdrowia.	Opracowany program promocji zdrowia został zawieszony. Edukację w zakresie zdrowia prowadzi Inspekcja Sanitarna. Szkoły są uczestnikami programów promujących zdrowie. W roku bieżącym zostało zarejestrowane Białkopodlaskie Stowarzyszenie Wspierania Promocji Zdrowia i Profilaktyki Chorób.	Opracowanie i wdrożenie szeregu programów edukacyjnych kierowanych do różnych grup odbiorców w szczególności dzieci i młodzieży w systemie szkolnym. Współfinansowanie programów oraz wspieranie merytoryczne przez instytucje, organizacje oraz przedsiębiorstwa.	1999-2004		Zarząd Miasta, Stowarzyszenia Promocji Zdrowia, instytucje.	I
D.V.1	Opracowanie i realizacja programów przeciwdziałania alkoholizmowi i patologiom społecznym	Istnieje potrzeba wprowadzenia systemowego leczenia odwykowego stacjonarnego (w Oddz. Woj. Szpitala Specjalistycznego), utworzenie zakładu odwykowego w zakładzie karnym. Należy utworzyć system wsparcia dla rodzin osób z problemem alkoholowym i narkomanii.	Przeciwdziałanie patologiom społecznym, pomoc i przeciwdziałanie alkoholizmowi i innym patologiom, pomoc rodzinom dotkniętym tymi problemami. Baza leczenia odwykowego, kluby i stowarzyszenia abstynenckie, punkty konsultacyjne. Programy edukacyjne i naprawcze. Określenie finansowania programów.	1999-2004		Zarząd Miasta, Samorząd Lokalny, Stowarzyszenia.	I
D.V.2	Utworzenie młodzieżowego ośrodka socjoterapeutycznego.	Funkcjonujące dotychczas nieliczne świetlice terapeutyczne nie zabezpieczają potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie objęcia ich opieką w godzinach innych niż lekcyjne. Istniejące osiedlowe domy	Utworzenie młodzieżowego ośrodka, w którym przebywać będą dzieci w wieku od 7-11 lat (z możliwością uczestniczenia do 19 lat). Wzmocnienie finansowe i merytoryczne funkcjonujących	1999-2004		Zarząd Miasta, Samorząd Lokalny, Stowarzyszenia, Instytucje Kościelne.	I

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
D.VI.1	Minimalizacja uciążliwości wynikających z niepełnosprawności.	kultury nie są we właściwy sposób przygotowane do realizacji odpowiednich dla tej grupy programów. Problem ludzi niepełnosprawnych pozostaje w dalszym ciągu nie rozwiązany. Brak należytego zrozumienia problemu poprzez władze lokalne, polityków i organizatorów życia społ. i gosp.	światlice socjoterapeutycznych. Samodzielny i czynny udział osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym i społ. – gosp. miasta. Wprowadzenie i realizacja programu likwidacji barier społecznych i architektonicznych. Dostępność do świadczeń medycznych oraz podniesienie poziomu opieki medycznej. Przystosowanie środków transportu do przewożenia niepełnosprawnych. Przystosowanie obiektów użyteczności publicznej do korzystania z nich przez niepełnosprawnych. Uruchomienie przedszkola dla dzieci niepełnosprawnych.	1999-2004		Zarząd Miasta, Samorząd Lokalny, Stowarzyszenia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	1
D.VII.1	Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych.	Istnieje potrzeba przygotowania rodzin zastępczych nie spokrewnionych z dzieckiem.	Opieka nad dziećmi pozabawionymi całkowicie lub częściowo opieki rodzinnej. Edukacja rodzin zastępczych.	2000	10.000	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	2
D.VII.2	Budowa domu pomocy społecznej.	Biała Podlaska nie posiada domu pomocy społecznej. Istnieje potrzeba zapewnienia usług opiekuńczych starającemu się w miejscu zamieszkania społeczeństwu. W I połowie 1999r. skierowano 15 osób do domów pomocy społecznej na terenie powiatu bialskiego, 12 osób oczekuje na skierowanie.	Zaspokojenie potrzeb w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	2000-2010	12.000.000	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	3
D.VII.3	Materiałna ochrona rodzin o najniższych dochodach.	Ze świadczeń pomocy społecznej korzysta obecnie 1155 rodzin liczących 3886 osób. Istnieje potrzeba zaspokajania potrzeb w	Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych rodzin najuboższych.	Praca ciągła.		Zarząd Miasta Organizacje pozarządowe	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
		zakresie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania. Zapewnienie schronienia poprzez przyznawanie lokali socjalnych osobom bezdomnym. Realizacja posiłków w jadłodajni prowadzonych przez organizacje społeczne i stołówki szkolne.					
D.VIII.1	Porządek sanitarny na ulicach i posesjach.	Mieszkańcy miasta nie wywiązują się z obowiązków sprzątania i odśnieżania posesji.	Poprawa estetyki miasta. Realizacja uchwały Rady Miejskiej dotyczącej utrzymania czystości i porządku.	Działalność ciągła.		Zarząd Miasta, Straż Miejska.	2
D.VIII.2	Porządek i spokój w miejscach publicznych.	Powszechnym zjawiskiem jest spożywanie alkoholu w sąsiedztwie sklepów, np. na skwerku na Pl. Wolności, gdzie pijani są sprawcami kradzieży, rozbojów. Spowodowane jest to zbyt łatwym dostępem do alkoholu. Łatwość nabycia alkoholu i papierosów w okolicach targowiska przy Al. 1000-lecia. Przynosi to również straty w budżecie państwa. Okoliczni mieszkańcy skarżą się na hałas, białą, zaczepki ze strony handlarzy oraz osób po spożyciu alkoholu. Brak miejsc parkingowych w mieście. Niewłaściwe parkowanie pojazdów utrudnia ruch pieszym, zagraża bezpieczeństwu, powoduje niszczenie chodników.	Poprawa porządku i bezpieczeństwa w miejscach publicznych, w okolicach targowiska. Zapewnienie mieszkańcom bezpiecznego poruszania się po mieście po zapadnięciu zmroku. Eliminacja zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.	Praca ciągła.		Straż Miejska, Policja, Zarząd Miasta.	2
D.VIII.3	Dbłość o właściwy stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych.	Obecnie funkcjonujące toalety w niektórych placówkach oświatowych nie są wyposażone zgodnie ze stosowanymi standardami.	Podniesienie poziomu higieny. Kształtowanie odpowiednich nawyków.	2000 - 2010		Zarząd Miasta Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych	2
D.IX.1	Budowa pływalni odkrytej przy ul. Sidorskiej.	Przy ul. Sidorskiej zlokalizowana jest pływalnia kryta. W okresie letnim frekwencja w niej jest znikoma, a ponadto niezbędne	Po wybudowaniu odkrytego basenu w Białej Podlaskiej, powstanie atrakcyjne miejsce wypoczynku dla dzieci	2000-2005	1.500.000	Zarząd Miasta , Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
D.IX.2	Modernizacja i rozwijanie bazy sportowej miasta z uwzględnieniem potrzeb niepełnosprawnych.	Główne boisko piłkarskie w mieście eksploatowane jest od 1981 r. kiedy oddano je do użytku po remoncie kapitalnym. Obecnie nawierzchnia jest mocno zniszczona, wymaga gruntownej modernizacji. Boisko wymaga ciągłego nawadniania, rozciągniętych węzami. Nawadnianie takie jest nie efektywne, nierównomiernie nawadnia poszczególne części boiska. Budowa boisk sportowych na każdym osiedlu - dla młodzieży spędzającej czas wolny. Remont stadionu i boiska treningowego przy MOSiR. Budowa budynku stanowiącego zaplecze dla piłki nożnej.	Zmodernizowana płyta boiska pokryta w 100 % dobrą darnią pozwoli na organizację wielu imprez piłkarskich ogólnokrajowych i międzynarodowych. Wykonanie komputerowego nawodnienia pozwoli utrzymać nawierzchnię w doskonałym stanie przez cały okres eksploatacji. Budowa boisk sportowych na każdym większym osiedlu w mieście pozwoli na zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych młodzieży szkolnej, da możliwość rozwoju masowej rekreacji dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych.	2001	250.000	Zarząd Miasta	3
D.IX.3	Utworzenie szlaku spacerowo – rowerowego.	Brak w mieście szlaku - trasy rowerowej, tak popularnej szczególnie wśród młodzieży szkolnej i studenckiej oraz osób dorosłych dojeżdżających do pracy rowerem.	Szlak wykorzystywany zarówno przez dzieci, młodzież i dorosłych jako miejsce rekreacji i wypoczynku.	2001-2004	400.000 trasa ok. 2 km, szer. 2m.	Zarząd Miasta Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	2
D.IX.4	Dokończenie budowy stacji wodnej.	Brak terenów rekreacyjnych w mieście.	Zagospodarowanie doliny rzeki Krzyny do celów rekreacyjno-sportowych.	2001-2002	1.090.000	Zarząd Miasta, MOSiR	1
D.X.1	Rozwój turystyki kwalifikowanej w oparciu o bazę rekreacyjną Roskoszy i Stacji Turystycznej.	Obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe OPT "Galeria Podlaska" w Roskoszy umożliwia realizację programu wypoczynku sobotnio-niedzielnego. Z chwilą wybudowania Stacji Turystycznej w Białej Podlaskiej powstanie	Popularyzacja wypoczynku i rekreacji w środowisku dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta.	2000-2010	20.000	Zarząd Miasta, AWF, Studium Turystyki, biura podróży, hotele	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
		możliwość uprawiania turystyki wodnej.					
D.X.2	Patronat nad organizacją imprez ogólnodostępnych (festyny, koncerty, itp.).	Niedostateczna ilość imprez ogólnodostępnych bezpłatnych.	Stworzenie możliwości rozrywki i rekreacji wszystkim mieszkańcom	2000-2010	50 000 rocznie	Zarząd Miasta	2
D.XI.1	Utworzenie Centrum Informacji Turystycznej.	Obecnie na terenie miasta brakuje placówki, która by zbierała aktualne informacje kulturalno – turystyczne zarówno dla mieszkańców jak i turystów odwiedzających miasto.	Lepsza informacja o tym, co dzieje się w mieście i co dzieje się w kraju. Informacja o bazie noclegowej, możliwościach wypoczynku, Usługi dla osób odwiedzających miasto i region w zakresie informacji turystycznej i pośrednictwa przy organizacji wypoczynku.	2001-2002	45.000	Zarząd Miasta, AWF, Studium Turystyki, biura podróży, hotele	1
D.XI.2	Wspieranie działalności wydawniczej.	Utworzenie cyklu wydawniczego realizowanego przez instytucje kultury /Kwartalnik Podlaski, Rocznik Białkopodlaski, Wyd. Klubu MAKSYMA itd./ Coroczna realizacja wydawnictwa promującego walory kraj. turystyczne miasta.	Promocja twórczości literackiej w środowisku mieszkańców miasta oraz popularyzacja i promocja miasta, jego zabytków i walorów krajoznawczo – turystycznego.	2000 - 2010	50.000 rocznie	Zarząd Miasta	2
D. XI.3	Rozwój turystyki biznesowej.	Obiekty Instytutu Wychowania fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej umożliwiają realizację programu turystyki biznesowej.	Promocja miasta jako miejsca organizowania konferencji, wystaw, seminariów z wykorzystaniem walorów turystycznych – kulturalnych.	2000-2010		Zarząd Miasta, AWF.	2
D.XII.1	Zagospodarowanie i oświetlenie parków miejskich.	Obecnie parki są uznawane za miejsca w mieście niebezpieczne, szczególnie po zmroku.	Udoskonalenie parków do powszechnego wypoczynku mieszkańców. Zwiększenie bezpieczeństwa w mieście.	2000-2002		Zarząd Miasta, ZPH „Zieleni”	1
D.XII.2	Organizacja prac interwencyjnych przy zieleni miejskiej.	Niedostateczna pielęgnacja terenów zieleni miejskiej.	Połączenie interesu osób bezrobotnych i interesu społecznego – poprawa estetyki miasta.	2000- 2010		Zarząd Miasta, ZPH „Zieleni”, Urząd Pracy.	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
D.XII.3	Utworzenie Białskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego	Niezagospodarowane doliny rzek Krzyny i Klukówki, słabe wykorzystanie rolnicze łąk, znajdujące się tereny zalewowe	Ochrona i zachowanie ciągłości przestrzennej oraz ochrona różnorodności biologicznej i ochrona jakości wód. Wykorzystanie dolin rzek Krzyny i Klukówki na potrzeby rekreacyjne.	2003 - 2010		Zarząd Miasta	2
E.I.1.	Wybudowanie obwodnicy śródmiejskiej w ciągu dróg wojewódzkich Nr.83 i 811 (od ulicy Lubelskiej do ulicy Artylejskiej)	W mieście brak jest obwodnicy wewnątrz miejskiej dającej możliwość ominięcia śródmieścia w przedmieściach transportowych północ-południe.	Miniejszy ruch w centrum miasta	2000-2010	10.000.000	Zarząd Miasta Zarząd Województwa	1
E.I.2.	Udrożnienie układu komunikacyjnego w centrum miasta (skierowaniem ruchu kołowego poza obszar objęty ochroną konserwatorską)	Obecny układ komunikacyjny miasta oraz brak parkingów powoduje nadmierną penetrację wewnętrznego układu	Centrum objęte ochroną konserwatorską stanie się strefą ruchu uspokojonego poprawiającego warunki środowiskowe oraz bezpieczeństwa ruchu Przebudowa ulicy Narutowicza, przebudowa Pl. Wojska Polskiego wraz z ulicami wpadającymi, poszerzenie ulic Jana Pawła II (Wiejska, Partyzantów) z modernizacją skrzyżowań i chodników.	2000-2010	3.300.000	Zarząd Miasta	3
E.I.3.	Rozbudowa układu podstawowego ulic w części północno – wschodniej i północno- zachodniej miasta	Brak ulic układu podstawowego w tej części miasta	Budowa ul. Żeromskiego, Północnej, Armii Krajowej, Podmiejskiej, Kosynierów, Okopowej pozwoli na poprawę układu podstawowego ulic i pozwoli na lepsze połączenie poszczególnych części miasta.	2000-2010	19.500.000	Zarząd Miasta	1
E.I.4.	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Za Torami	Pod względem rodzaju nawierzchni zwyższa w układzie obsługującym, około 70 % ulic posiada nawierzchnię gruntową co stanowi duże utrudnienie w ruchu w dobie dynamicznie rozwijającej się motoryzacji	Budowa ulicy Drzewieckiego, Kruczej, Czerwińskiego, Zwiarki i Wigury (od ulicy Lubelskiej do Długiej) Górnej i Wyzwolenia usprawni układ komunikacyjny umożliwiając bliższy dojazd z dróg gruntowych do drogi o nawierzchni utwardzonej	2000-2010	7.000.000	Zarząd Miasta	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.1.5.	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Pienki - Grzybowa	Pod względem rodzaju nawierzchni, zwłaszcza w układzie obsługującym około 70 % ulic posiada nawierzchnię gruntową, co stanowi duże utrudnienie w ruchu w dobie dynamicznie rozwijającej się motoryzacji	Budowa ul. Ceglanej (od Grzybowej do Kalinowej) i Jastrzębiej usprawni układ komunikacyjny umożliwiając bliższy dojazd z dróg gruntowych do drogi o nawierzchni utwardzonej	2000-2002	1.300.000	Zarząd Miasta	3
E.1.6.	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Słoneczne Wzgórze	Pod względem rodzaju nawierzchni, zwłaszcza w układzie obsługującym około 70 % ulic posiada nawierzchnię gruntową, co stanowi duże utrudnienie w ruchu w dobie dynamicznie rozwijającej się motoryzacji	Budowa ul. Wolskiej, Drogi Wojskowej (do Chłodnej), Chłodnej (do Dalekiej), Dalekiej (od Chłodnej do Twardej) Gromadzkiej (od Przelotnej do Koncertowej) usprawni układ komunikacyjny umożliwiając bliższy dojazd z dróg gruntowych do drogi o nawierzchni utwardzonej	2002-2005	6.000.000	Zarząd Miasta	1
E.1.7.	Budowa układu komunikacyjnego na osiedlu Sławacińska	Pod względem rodzaju nawierzchni, zwłaszcza w układzie obsługującym około 70 % ulic posiada nawierzchnię gruntową, co stanowi duże utrudnienie w ruchu w dobie dynamicznie rozwijającej się motoryzacji	Budowa ul. Sławacińskiej (od Kleberga do Folwarcznej, Żurawiej i Sucharskiego) usprawni układ komunikacyjny umożliwiając bliższy dojazd z dróg gruntowych do drogi o nawierzchni utwardzonej		2.600.000	Zarząd Miasta	2
E.1.8.	Poprawa układu komunikacyjnego na Osiedlu Młodych	Brak dobrze rozwiniętego układu obsługującego bezpośrednie otoczenie na os. Młodych	Rozbudowa układu pomocniczego na os. Młodych obciążającego istniejące ulice zbiorcze poprzez budowę ulicy Włoskiej i Wyszyńskiego	2000	1.600.000	Zarząd Miasta	1
E.1.9.	Zmniejszenie obciążenia ciągu ulic Łomaska - Zamkowa	Obecnie w ciągu ulic Łomaska - Zamkowa przejeżdża 650 pojazdów na godzinę. Planowany wzrost w najbliższych latach wyniesie 40 % i osiągnie 900 p / h	Budowa ulicy Koncertowej zwiększy przepustowość węzła Słomska Łomaska i rozłoży ruch na różne dzielnice miasta.	2003	700.000	Zarząd Miasta	2
E.1.10.	Modernizacja drogi krajowej nr 2 (w granicach miasta) m.in. poprzez dostosowanie jej nośności do obowiązujących wymogów	Droga krajowa nr 2 jest drogą główną o ruchu przyspieszonym Ze względu na odłożenie w czasie realizacji autostrady A2. Droga ta będzie przyjmowała systematycznie coraz większe obciążenie.	Modernizacja drogi pozwoli na utrzymanie jej obecnego charakteru tj. drogi głównej o ruchu przyspieszonym z ograniczoną do niej dostępnością z sąsiadujących zabudowań	2005-2006	40.000.000	Zarząd Wojewódzki GDDP Budżet Centralny Zarząd Miasta	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.II.1.	Budowa dworca autobusowego	Dworzec autobusowy usytuowany jest obecnie w centrum miasta. Jest to lokalizacja korzystna z punktu widzenia obsługi pasażerów, a niekorzystna dla funkcjonowania miasta. Jest to obiekt uciążliwy o zbyt małej ilości miejsc postojowych.	Budowa nowego dworca w okolicach dworca PKP umożliwi ich integrację w zakresie obsługi pasażerów, uaktywni mniej uczęszczane rejon miasta oraz umożliwi skierowanie części ruchu na nie wykorzystaną ul. Jana Pawła II.	2000-2010	3.000.000	Zarząd Miasta PKS PKP	3
E.II.2.	Połączenie funkcjonalne nowego dworca PKS z miastem.	Brak w mieście łatwo dostępnego i bezpośredniego połączenia terenów przysięgo dworca PKS i istniejącego PKP z układem komunikacyjnym miasta	Budowa ul. Jana Pawła (Dębowa) do placu przy PKP, przebudowa ronda pozwoli na osiągnięcie zamierzonego celu	2000 - 2008	4.500.000	Zarząd Miasta PKS PKP	1
E.II.3.	Rozbudowa bazy MZK	Istniejąca baza nie spełnia wymogów dla tego typu jednostki	Budowa budynku magazynowego, stacji paliw, urządzenie warsztatu diagnost. Utwardzenie placu manewrowego, oświetlenie, komputeryzacja	2000-2003	760. 000	Zarząd Miast MZK	2
E.II.4.	Wymiana przestarzałego taboru MZK	Ponad 50% autobusów ma 10 lat i więcej, a więc przekroczyło próg racjonalnego okresu eksploatacji. Następuje stały spadek ilości pasażerów.	Wymiana przynajmniej 9 autobusów w skali rocznej z uwzględnieniem zmniejszonej ilości przewożonych osób oraz potrzeb osób niepełnosprawnych	2000 - 2005	11.500.000	Zarząd Miasta MZK	1
E.II.5.	Restrukturyzacja MZK	Obecnie MZK funkcjonuje jako jednostka budżetowa. Uniemożliwia to rozszerzenie usług świadczonych przez zakład i wymaga stałej, coraz większej dotacji ze strony UM	Restrukturyzacja zakładu pozwoli na racjonalniejszą gospodarkę mieniem i zwiększenie zakresu usług w oparciu o zdrowe warunki rozwijającej się w mieście konkurencji	2001		Zarząd Miasta	1
E.II.6.	Poprawa stanu zagospodarowania przystanków autobusowych	Nieuważona nawierzchnia przy pętlach autobusowych. Stara konstrukcja przystanków	Poprawa bezpieczeństwa pasażerów i poprawa estetyki miasta	2000 -2001	1.000.000	Zarząd Miasta. MZK	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.III.1.	Wyłączenie ścisłego centrum miasta z indywidualnego ruchu samochodowego	Istniejący układ komunikacyjny oraz organizacja ruchu powoduje nadmierną dostępność do centrum miasta. Układ ulic wewnętrznych jest nieczytelny i powoduje częste błędnie kierowców. Organizacja ruchu na wielu skrzyżowaniach wymaga wprowadzenia zmian w oznakowaniu oraz poprawy geometrii ulic.	Budowa parkingów na obrzeżach centrum- Pilsudskiego, Łakowa, Janowska, Pl. Wojska Polskiego. Wprowadzenie płatnego Parkowania na ulicach. Zmiana organizacji ruchu w centrum. Zmniejszony dostęp do centrum , uspokojony ruch w tym rejonie	2000-2002 2001 2001	900.000	Zarząd Miasta	1
E.III.2.	Popularyzacja innych środków komunikacji	Niewielka rozległość przestrzeni miasta, promienisty układ ulic północnej części miasta oraz popularność roweru jako środka lokomocji stwarza szanse na jego wykorzystanie w podróżach o charakterze codziennym i rekreacyjnym	Budowa ścieżek rowerowych lub ich wydzielenie z istniejących ulic. Rozbudowa parkingów, stojaków i wiat na rowery pozwoli na zmniejszenie samochodowego ruchu ulicznego o 10%. Podniesienie bezpieczeństwa ruchu, zwłaszcza w godzinach szczytu.	2000-2010	9 000.000	Zarząd Miasta	2
E.III.3	Wprowadzenie systemu stref płatnych miejsc parkingowych	Nieracjonalne wykorzystanie miejsc parkingowych, nadmierny ruch w centrum, brak porządku w systemie parkowania.	Wprowadzenie systemu płatnego parkowania przyniesie dodatkowe dochody do kasy miasta, racjonalne wykorzystanie miejsc parkingowych – przyspieszenie rotacji pojazdów i skrócenie czasów postoju.	2000-2002	800.000	Zarząd Miasta	2
E.IV.1.	Podniesienie technicznych parametrów ulic i ich otoczenia	Wiele ulic w mieście nie spełnia wszystkich parametrów w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne w danej klasie Wiele ulic ze względu na ich wysoką rangę zostało zaliczonych do wyższych klas. Brak odwodnienia w ponad 60 % ulic pogarsza stan nawierzchni i ujemnie wpływa na bezpieczeństwo ruchu	Poprawa jakości nawierzchni, przebudowa geometrii skrzyżowań, likwidacja występujących kolein, budowa zatok autobusowych oraz budowa kolektorów burzowych pozwolą na poprawę parametrów dróg w tym obwodnica.	2000-2010	19 500.000	Zarząd Miasta MZK PKS	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.IV.2.	Oddzielenie różnych form ruchu drogowego	Wzrost liczby wypadków ulicznych, zwłaszcza z udziałem pieszych oraz rowerzystów wymaga oddzielenia różnych rodzajów ruchu	Budowa ścieżek rowerowych, Budowa chodników w ciągu głównych ulic: Janowska, Brzeska, Warszawska, Sidorowska, Łomaska, Długa, Witoszka, Nowa.	2000-2003	600.000	Zarząd Miasta	2
E.IV.3.	Zastosowanie inżynierskich rozwiązań technicznych wpływających na bezpieczeństwo ruchu	Wraz z unowocześnianiem sieci dróg oraz dynamicznym rozwojem motoryzacji w mieście nagminnie łamane są przepisy dot. ograniczenia prędkości na terenach zabudowanych	Budowa sygnalizacji świetlanych: Narutowicza – Al. 1000 – lecia Włoska – Sidorowska Tercebska – Król. Jadwigi Narutowicza przy szkole Nr 1 Łomaska - Kolejowa Wymiana znaków pionowych na znaki z jakością 3. Oznakowania poziome strukturalne.	2000 2001 2001 2000 2001 2000	1.500.000	Zarząd Miasta	2
E.V.1.	Dobudowa czterech - stacji transformatorowych .na osiedlu Żwirki i Wigury	Na terenie miasta znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Na osiedlu Żwirki i Wigury (Za Torani) istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa jednorodzinne w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2000 2000-2005	400.000	Z.E. Biata Podlaska Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	1
E.V.2.	Rozbudowa sieci energetycznych na os. mieszkaniowych Wiewska – Żeromskiego – Kosynierów. Budowa 3 stacji transformatorowych oraz sieci kablowej SN i NN na osiedlu Wiewska – Żeromskiego	W Białej Podlaskiej znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Na osiedlu Wiewska – Żeromskiego, istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa jedno i wielorodzinne w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2000	724.000	Z.E. Biata Podlaska. Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.V.3.	Budowa stacji transf. Oraz sieci kablowej SN i NN na osiedlu Kosynierów I i II.	Na terenie miasta znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego . Na osiedlu Kosynierów I i II istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa mieszkaniowego w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2000-2010	630.000	Z.E.Biała Podlaska. Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	I
E.V.4.	Budowa stacji transformatorowych na periferiach os. mieszkaniowych. Budowa 7 stacji transf. oraz sieci SN i NN na osiedlu Pieńki - Grzybowa	W Białej Podlaskiej znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Na osiedlu : Pieńki- Grzybowa istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa jednorodzinnego w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2000-2010	2.250.000	Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta , Z.E .Biała Podlaska.	I
E.V.5.	Budowa 2 stacji transf oraz przebudowa sieci NN na osiedlu Powstańców (Białka)	Na terenie miasta znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Na osiedlu Powstańców (Białka) istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa jednorodzinnego w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2005-2010	304.000	Z.E.Biała Podlaska. Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	I

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.V.6.	Dobudowa stacji transf. SN/NN w rejonie Al. Jana Pawła II, ul. Siderskiej i Kapielowej.	Na terenie miasta znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego - między ulicami Jana Pawła, Siderską i Kapielową istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowej stacji transformatorowej 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2005-2010	166.000	Z.E. Biata Podlaska Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	1
E.V.7.	Budowa nowych stacji transf. i sieci kablowych SN i NN na osiedlu Akademicka między ulicą Akademicką i Warszawską.	Na terenie miasta znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Na osiedlu Akademicka istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa jedno i wielorodzinnego w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2005-2010	1.263.000	Z.E. Biata Podlaska Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	1
E.V.8.	Budowa stacji transf. oraz sieci kablowej SN i NN na osiedlach budownictwa wielorodzinnego przy ul. Janowskiej oraz ul. Północnej.	Na terenie miasta znajdują się obszary intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Przy ulicy Janowskiej oraz Północnej istnieje pilna potrzeba budowy sieci elektroenergetycznej w postaci nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, linii kablowych S.N. i NN w celu umożliwienia dostawy energii elektrycznej dla nowych odbiorców.	Zaspokojenie potrzeb budownictwa jedno i wielorodzinnego w zakresie dostawy energii elektrycznej.	2005	570.000	Z.E. Biata Podlaska Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	1
E.V.9.	Przebudowa sieci energetycznej w centrum miasta	Częściowo zrealizowany P.T. przebudowy Centrum wymaga dalszej kontynuacji w zakresie wymiany wyeksploatowanej i nieestetycznej sieci napowietrznej NN na kablową.	Poprawa sposobu i jakości dostarczanej energii elektrycznej dla istniejących odbiorców, poprawa estetyki urządzeń dostarczających energię oraz urządzeń służących do oświetlenia ulic i placów. Możliwość zwiększenia poboru energii i przyłączenia nowych odbiorców.	2000-2003	776.000	Z.E. Biata Podlaska Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.V.10.	Wymiana awaryjnych niesieciowych kabli SN w izolacji polietylenowej	Sieć zasilająca SN w mieście Biała Podlaska w przeważającej części wykonana została za pomocą kabli w izolacji z polietylenu niesieciowego. Rosnąca z roku na rok awaryjność w/w kabli wymusiła potrzebę planowej sukcesywnej wymiany awaryjnej sieci kablowej.	Zmniejszenie awaryjności kabli SN, a w związku z tym również przerw w dostawie energii elektrycznej.	2000-2005	2.500.000	Z.E.Biała Podlaska.Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	3
E.V.11.	Sukcesywna przebudowa pozostalej sieci napowietrznej SN i NN na kablówką miasta Biała Podlaska	Sieć zasilająca SN w mieście Biała Podlaska w przeważającej części wykonana została za pomocą kabli w izolacji z polietylenu niesieciowego. Rosnąca z roku na rok awaryjność w/w kabli wymusiła potrzebę planowej sukcesywnej wymiany awaryjnej sieci kablowej.	Zmniejszenie awaryjności kabli SN, a w związku z tym również przerw w dostawie energii elektrycznej.	2000-2005	8.625.000	Z.E.Biała Podlaska. Inwestorzy indywidualni, Zarząd Miasta,	3
E.V.12.	Budowa energetycznego bloku gazowo - parowego na terenie ZPW BIAWENA	W związku z zapowiadzanym uwolnieniem cen energii elektrycznej istnieje potrzeba budowy lokalnych źródeł energii.	Zmniejszenie ceny energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom, zwiększenie możliwości rozwojowych miasta	2003		Inwestor strategiczny , Zarząd Miasta, Z.E.Biała Podlaska, PEC, PGNiG S.A.,	2
E.V.13.	Przebudowa oświetlenia ulicznego	Istniejąca na terenie miasta (W większości energochłonna i awaryjna) sieć oświetlenia podwieszonego wymaga przebudowy na sieć kablową z energooszczędnymi źródłami światła. Ponadto w ramach konserwacji oświetlenia ZE Biała Podlaska dokonuje wymiany istn. opraw żarowych i rtęciowych na nowoczesne energooszczędne oprawy punktów sterowania oświetleniem.	Zmniejszenie energochłonności w zakresie oświetlenia ulic, zmniejszenie awaryjności, zwiększenie skuteczności oświetlenia ulic, poprawa estetyki oświetlonych ulic.	2000-2010	1.380.000	Zarząd Miasta, Z.E.Biała Podlaska	2
E.V.14.	Budowa ciagu kablowego SN od GPZ-Wola do ST-102 poprzez projektowane os. Słoneczna	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn.GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	490.000	Z.E. Biała Podlaska	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.V.15.	Budowa ciągu kablowego SN od GPZ-Wola do ST-76	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn. GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	430.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.16.	Budowa ciągu SN od ST-20 do ST -17	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn. GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	61.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.17.	Budowa ciągu SN od GPZ - Wola do ST-107	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn. GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	98.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.18.	Budowa ciągu SN od GPZ-Sitnicka do os. Grzybowa	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn. GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	636.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.19.	Budowa GPZ-3 (lokalizacja u zbiegu ulic E-30 i Zeromskiego)	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn. GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	4.100.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.20.	Budowa ciągu SN od Sietczyk ST-5 do Sietczyk ST-2	Ze względu na wzrost obciążenia oraz w celu zapewnienia ciągłości zasilania istnieje konieczność budowy nowych ciągów kablowych SN z istn. GPZ-tów na terenie miasta.	Utrzymanie ciągłości zasilania na terenie miasta.	2000-2008	135.000	Z.E. Biała Podlaska	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.V.21.	Przebudowa sieci energetycznej w rejonie ul. Rzezniana - Dolna	W związku ze starzeniem się urządzeń istnieje potrzeba ciągłej sukcesywnej wymiany urządzeń oraz sieci elektroenergetycznej wyeksploatowanej, awaryjnej, powodującej duże straty techniczne na nowoczesne urządzenia zapewniające wysoką jakość dostarczonej energii elektrycznej oraz dużą stabilność zasilania.	Zwiększenie pewności zasilania odbiorców, zmniejszenie awaryjności urządzeń, poprawa parametrów technicznych dostarczanej energii, wzrost możliwości rozwojowych, zwiększenie stopnia bezpieczeństwa urządzeń, poprawa estetyki urządzeń.	2001	174.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.22.	Os. Narutowicza (odcinek od Al. 1000 - lecia do Al. Jana Pawła II) Rolnicza, Przemysłowa (przebudowa sieci napowietrznej NN).	W związku ze starzeniem się urządzeń istnieje potrzeba ciągłej sukcesywnej wymiany urządzeń oraz sieci elektroenergetycznej wyeksploatowanej, awaryjnej, powodującej duże straty techniczne na nowoczesne urządzenia zapewniające wysoką jakość dostarczonej energii elektrycznej oraz dużą pewność zasilania.	Zwiększenie pewności zasilania odbiorców, zmniejszenie awaryjności urządzeń, poprawa parametrów technicznych dostarczanej energii, wzrost możliwości rozwojowych, zwiększenie stopnia bezpieczeństwa urządzeń, poprawa estetyki urządzeń.	2002	174.000	Z.E. Biała Podlaska	3
E.V.23.	Wymiana wyeksploatowanych kabli NN na osiedlu Zgoda	W związku ze starzeniem się urządzeń istnieje potrzeba ciągłej sukcesywnej wymiany urządzeń oraz sieci elektroenergetycznej wyeksploatowanej, awaryjnej, powodującej duże straty techniczne na nowoczesne urządzenia zapewniające wysoką jakość dostarczonej energii elektrycznej oraz dużą pewność zasilania.	Zwiększenie pewności zasilania odbiorców, zmniejszenie awaryjności urządzeń, poprawa parametrów technicznych dostarczanej energii, wzrost możliwości rozwojowych, zwiększenie stopnia bezpieczeństwa urządzeń, poprawa estetyki urządzeń.	2005	54.000	Z.E. Biała Podlaska	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VI.1.	Zwiększenie niezawodności dostaw energii ciepłej oraz ograniczenie strat w sieci.	Na głównej cieci magistralnej ciepłownicej na odcinku od ul. Łukaszyńskiej do ul. Brzeskiej wybudowanej na estakadzie mogą wystąpić awarie. Magistrala posiada przestarzały i zawodny system armatury odcinającej, odwadniającej i odpowietrzającej. Izolacja rurociągu nie spełnia wymogów obecnej normy ciepłej Przekrój sieci jest zbyt duży nie dostosowany do realnych potrzeb	Wymiana sieci Ø 500 na preizolowaną Ø 300 zwiększy pewność i niezawodność dostaw energii, obniży koszty przesyłu poprzez skuteczniejszą izolację w rurociągu oraz zmniejszenie oporów przyprywu	2000-2005	4.500.000	PEC WFOŚ NFOŚ Zarząd Miasta	1
E.VI.2.	Modernizacja systemu ciepłowniczego (poprawiającego sprawność układu sieci)	Przestarzały system ciepłowniczy wymaga wymiany armatury kontrolno - pomiarowej oraz regulującej. Wzły ciepłe wymagają wymiany wymienników WCO i WCW na nowszą generację typu JAD lub płytowe. Rurociągi powinny być wymienione na preizolowane.	Modernizacja wymiennikowni i rurociągów pozwoli na zmniejszenie strat ciepłych, oraz płynność dostaw i obniżenie kosztów	2002-2005	5.000.000	PEC	2
E.VI.3.	Likwidacja lokalnych kotłowni	W miejsce funkcjonują lokalne kotłownie, często nie posiadające urządzeń odpływających. Są to kotłownie o małych mocach.	Budowa nowych rurociągów w celu likwidacji kotłowni osiedlowych przy ulicy Mickiewicza. Lepsza gospodarka ciepła w miejsce oraz zmniejszenie ilości zanieczyszczeń do atmosfery.	2000-2005	1.300.000	PEC NFOŚ WFOŚ	1
E.VI.4.	Modernizacja głównej kotłowni PEC oraz produkcja energii w skojarzeniu	W istniejącej centralnej kotłowni PEC znajduje się 6 kotłów o łącznej mocy 160 MW. Kotły te są przestarzałe i złym stanie technicznym. Odbudowa kotłów powinna uwzględnić możliwość zasilania gazem oraz produkcji energii ciepłej w skojarzeniu z energią elektryczną	Odbudowa wyeksploatowanych kotłów w nowej technologii. Wprowadzenie gazu jako paliwa alternatywnego oraz produkcja energii w skojarzeniu. Obniżenie kosztów wytwarzania, usprawnienie dostaw, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	2000- 2005	38.500.000	Zarząd Miasta PEC ZE PGNiG SA	3
E.VII.1.	Opracowanie i realizacja programu energetycznego miasta	Brak spójnego programu energetycznego miasta	Określenie potrzeb energetycznych miasta. Wyznaczanie kierunków rozwoju poszczególnych sektorów energetycznych, priorytetów zadań, niezbędnych nakładów	2000	0	Zarząd Miasta	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VII.2.	Aneks programu gazyfikacji miasta	Aktualny program gazyfikacji do roku 2020 wymaga aktualizacji	Wyznaczanie priorytetów zadań inwestycyjnych	2002-2010	40.000	PGNiG S.A. MOZG	1
E.VII.3.	Budowa sieci gazowej wysokiego ciśnienia (w kierunku kotłowni przy ul. Orzechowej oraz stacji I°)	Brak możliwości zasilania gazem ziemnym kotłowni przy ul. Orzechowej (istnieją możliwości zasilania kotłowni przy ul. Janowskiej)	Możliwość realizacji układu skojarzonego na bazie paliwa gazowego	2000-2003	1.000.000	PGNiG S.A.	2
E.VII.4	Budowa stacji I° przy ul. Francuskiej (za obwodnicą)	Brak drugostronnego zasilania miasta	Zwiększenie pewności zasilania miasta oraz ilości gazu ziemnego do systemu sieci rozdzielczej	2004-2005	5.000.000	PGNiG S.A.	2
E.VII.5.	Doprowadzenie gazu do południowych obszarów miasta	Brak sieci gazu ziemnego w południowych rejonach miasta	Stworzenie możliwości gazyfikacji przedmiotowych terenów	2001-2003	400.000	PGNiG S.A.	1
E.VII.6	Budowa gazowych sieci rozdzielczych w osiedlach: Za Torami, Pieńki	Brak sieci gazowej w przedmiotowych osiedlach	Przeistawienie kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej. Zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do otoczenia. Realizacja spinki sieci gazowej – zwiększenie pewności zasilania dzielnic miasta	2002-2005	600.000	PGNiG S.A. Zarząd Miasta Potencjalni odbiorcy	1
E.VII.7.	Gazyfikacja terenów przy lotnisku	Brak sieci gazowej	Przeistawienie kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej. Zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do otoczenia. Uatrakcyjnienie terenów dla potencjalnych inwestorów kompleksową infrastrukturą	2001-2005	200.000	PGNiG S.A. Zarząd Miasta Potencjalni odbiorcy	2
E.VII.8	Budowa sieci gazowych w obrębie ulic: Aleje 1000 – lecia, Brzeska, Rzeczna	Brak sieci gazowej w przedmiotowych osiedlach. Intensywna zabudowa jednorodzinna	Przeistawienie lokalnych kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej. Zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do otoczenia	2000-2001	150.000	PGNiG S.A. Zarząd Miasta Potencjalni odbiorcy	2
E.VII.9	Zasilanie szpitala przy ulicy Terebelskiej	Brak sieci gazowej do obiektów technologicznych szpitala	Produkcja pary technologicznej bezpośrednio w obiektach szpitala. Wyeliminowanie strat na przesyłce pary od oddalonej kotłowni	2000-2001	20.000	Szpital	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VII.10	Budowa sieci gazowej w ulicach: Torowej, Moniuszki, Pl. Szkolny Dwór, Narutowicza, Północnej. Dokończenie budowy w ul. Prostej, Brzeskiej, Siderskiej	Brak sieci gazowej, zainteresowanie mieszkańców ulicy Torowej, Moniuszki, Szkolny Dwór, Narutowicza realizacją sieci	Przeistawienie lokalnych kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej. Zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do otoczenia. Stworzenie potencjalnych możliwości wytwarzania gazu do celów technologicznych w obszarach przemysłowych	2000-2010	100.000	PGNiG S.A. Zarząd Miasta Potencjalni odbiorcy	2
E.VII.11	Przyłączanie obiektów zlokalizowanych w pobliżu istniejącej sieci gazowej	Duża liczba budynków mieszkalnych / 790/ posiada przyłącza, które nie są użytkowane. Występują również przyłącza do budynków użyteczności publicznej: Komenda Policji przy ul. Żeromskiego, Szkoły Podstawowe Nr 1 i 4, przedszkole przy ulicy Nowej, Dom Strażaka przy ul. Stłuckiej	Przeistawienie lokalnych kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej. Zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do otoczenia. Intensyfikacja wykorzystania istniejącej sieci gazowej	2000-2010		Indywidualni odbiorcy	1
E.VII.12	Budowa sieci gazowej w osiedlach: Na Skarpie, Młodych	Brak sieci gazowej w przedmiotowych osiedlach. Intensywna zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna	Przeistawienie lokalnych kotłowni na zasilanie gazem ziemnym. Poprawa sprawności wytwarzania energii cieplnej. Zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do otoczenia	2001-2003	300.000	PGNiG S.A. Zarząd Miasta Potencjalni odbiorcy	2
E.VII.13	Wykonanie gazociągu niskiego ciśnienia w ulicy Grunwaldzka - Zgoda	Brak spinki sieciowej niskiego ciśnienia	Połączenie układu sieci niskiego ciśnienia między ulicami Os. Terebelska i os. Piastowskie. Zasilanie budynków mieszkalnych wzdłuż nitki gazowej	2000-2010	100.000	PGNiG S.A. Zarząd Miasta Potencjalni odbiorcy	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VIII.1.	Budowa magistralnego wodociągu wschodniego	Brak zaopatrzenia w wodę wodociągową wschodniej części miasta tj. osiedli: Białka, Sielczyk, Sidorki oraz przemysłowej części ul. Brzeskiej. Stwierdza się duże zainteresowanie potencjalnych inwestorów lokalizacją w omawianym rejonie przedsięwzięć gospodarczych, które są ograniczane w realizacji brakiem uzbrojenia	Wzrośnie atrakcyjność inwestycyjna terenów w rejonie ulic Brzeska, Gwardii Ludowej i na osiedlu Sielczyk. Zapewnione zostaną dostawy wody o wysokiej jakości użytkowej dla mieszkańców rejonu Sielczyka, Białki oraz do Czosnowki, Holi, Kalitowa. Zwiększy się niezawodność dostaw wody dla Osiedla Młodych oraz okolic ul. Siderskiej. Możliwe będą dostawy wody do cmentarza komunalnego przy ul. Brzeskiej.	2001-2005	2.500.000	Zarząd Miasta, Zarząd Gminy BWIK " WOD - KAN", Zakłady przemysłowe i potencjalni inwestorzy	2
E.VIII.2.	Budowa magistralnego wodociągu zachodniego	Zrealizowane wodociągi lokalne na osiedlu Zachód i w Sławacinku zasilane są przewodami o średnicach nie gwarantujących niezawodność dostaw. Na terenach osiedli Pienki i Grzybowe, Sławacińskie, oraz miejscowości Sławacinek Stary i Nowy oraz Styrzyniec. Umożliwienie realizacji połączeń do magistrali sieci osiedlowych. Likwidacja lokalnych płytych ujęć	Zapewnienie niezawodności dostaw wody wodociągowej do osiedli: Pienki - Grzybowe, Sławacińskie, oraz miejscowości Sławacinek Stary i Nowy oraz Styrzyniec. Umożliwienie realizacji połączeń do magistrali sieci osiedlowych. Likwidacja lokalnych płytych ujęć wody.	2000-2003	1.000.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska Zarząd Gminy BWIK " WOD - KAN", i potencjalni inwestorzy	3
E.VIII.3.	Budowa magistralnego wodociągu centralnego	Zespół osiedli Rataja oraz miejscowości podmiejskie tj. Kozula, Grabanów, Julków są zasilane wyłącznie przez wodociąg zlokalizowany w ulicach: Brzeska, Jana Pawła II, Francuska. Wyłączenie jakiegokolwiek odcinka wodociągu w wyniku awarii, czy też wykonania czynności eksploatacyjnych na ul. Francuskiej pozbawia możliwości dostawy wody dla całego rejonu. Osiedle Młodych nie jest właściwie zabezpieczone w zakresie dostaw wody na wypadek awarii magistrali na ciągu Al. 1000 - lecia - Parkowa.	Wyższa niezawodność dostaw wody do osiedli Rataja, Młodych oraz dzielnic przemysłowej przy ul. Brzeskiej oraz miejscowości podmiejskich. Dostawa wody w rejon intensywniej zabudowy jednorodzinnej i możliwości podłączenia do magistrali sieci osiedlowych.	2000-2003	1.000.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska, Gmina Wiejska Biała Podlaska, WBK " WOD - KAN"	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadania	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VIII.4.	Budowa rozdzielczych wodociągów na Osiedlach Pieńki, Grzybowa	Zrealizowany jest wodociąg w ul. Grzybowej od ul. Lubelskiej do Bukowej oraz w realizacji odcinek do ul. Świerkowej. Pozostałe ulice nie mają uzbrojenia wodociągowego i nie są opracowane dokumentacje budowlane.	Po zrealizowaniu sieci wodociągowej o 200 mm w ul. Grzybowej i magistrali w ul. Świerkowej umożliwione zostanie zaopatrzenie mieszkańców w wodę poprzez rozbudowanie sieci wodociągowej w ulicach osiedlowych. Polepszenie warunków i niezawodności dostaw wody. Likwidacja lokalnych płytkich ujęć wody.	2000-2010	750.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska 70 % oraz Mieszkańcy w ramach czynów 30 %	1
E.VIII.5.	Budowa rozdzielczego wodociągu na os. Słoneczne Wzgórze	Zrealizowane są sieci główne w ul. Kołychawa, częściowe w ulicach Twardej, Dalekiej i Wojskiej. Ogłoszony jest w br. przetarg na realizację sieci w ulicach: Chłodna, Kołychawa, Twarda, Droga Wojskowa, Gromadzka, Koncertowa i inne ulice osiedlowe.	Po zrealizowaniu sieci wodociągowej rozdzielczej w ulicach osiedlowych i ciągach głównych zapewni się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i umożliwi likwidację lokalnych ujęć wody o wątpliwej jakości. Polepszenie warunków i niezawodności dostaw wody do tych rejonów miasta.	2000-2005	520.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska 70 % mieszkańcy w ramach czynów 30 %	1
E.VIII.6.	Budowa rozdzielczego wodociągu na osiedlu Sławacińska.	Zrealizowane są częściowo sieci osiedlowe w ul. Żurawiej, Sławacińska, Foliwarczna. W szeregu ulic nie ma sieci wodociągowej i mieszkańcy korzystają z lokalnych płytkich ujęć wody o wątpliwej jakości.	Po zrealizowaniu sieci wodociągowej rozdzielczej w ulicach osiedlowych zapewni się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i umożliwi likwidację lokalnych ujęć wody o złej jakości. Nastąpi poprawa warunków i niezawodności dostaw wody do tych rejonów miasta.	2000-2001	160.000	Zarząd Miasta 70%. Mieszkańcy w ramach czynu 30 %	1
E.VIII.7.	Budowa rozdzielczego wodociągu na osiedlu Żwirki i Wigury.	Zrealizowany jest wodociąg główny na ulicach Podleśnej, Długiej, Żwirki i Wigury, Łomaskiej. Brak jest sieci wodociągowej na południe od ulicy Żwirki i Wigury oraz w niektórych innych ulicach osiedlowych.	Po zrealizowaniu sieci rozdzielczych w ulicach osiedlowych zapewni się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i umożliwi likwidację lokalnych ujęć wody o wątpliwej jakości. Polepszenie warunków i niezawodności dostaw wody do tych rejonów miasta, zamykanie układów pierścieniowych.	2000-2010	700.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska 70 % Mieszkańcy w ramach czynów 30 %	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VIII.8.	Budowa wodociągu w rejonie centralnym miasta (tereny przyległe do ul. Jana Pawła II).	Istnieje jedynie wodociąg w ul. Francuskiej i częściowo w ul. Podmiejskiej. W pozostałych ulicach w tym rejonie miasta brak jest sieci wodociągowej. Studnie lokalne w rejonie cmentarza nie gwarantują dostaw wody o parametrach zgodnych z obowiązującymi wymogami.	Po zrealizowaniu sieci Wodociągowych w ulicach umożliwi się zaopatrzenie mieszkańców w wodę o odpowiedniej jakości i umożliwi się likwidację lokalnych ujęć wody nie spełniających wymogów sanitarnych.	2000-2005	700.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska 70% Mieszkańcy w ramach czynu 30%	2
E.VIII.9.	Budowa wodociągu w strefie nadrzecznej (tereny przyległe do Jana Pawła II)	Istnieje wodociąg w ul. Ogrodowej. W pozostałych ulicach, w strefie nadrzecznej - przyległej do ul. Jana Pawła II brak jest sieci wodociągowej. Mieszkańcy korzystają z ujęć wody o wątpliwej jakości.	Po zrealizowaniu sieci wodociągowych rozdzielczych w ulicach osiedlowych umożliwi się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i stworzy się warunki do likwidacji lokalnych ujęć wody o bardzo złej jakości. Nastąpi polepszenie warunków i niezawodności dostaw wody w tym rejonie miasta.	2003	130.000	Zarząd Miasta 70% Mieszkańcy w ramach czynu 30%	1
E.VIII.10.	Budowa wodociągu w rejonie ul. Powstańców (Białka)	Brak sieci wodociągowej. Powstanie możliwości realizacji sieci osiedlowych po wykonaniu magistrali wschodniej.	Możliwości inwestowania i rozwoju budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w tym rejonie miasta. Po zrealizowaniu sieci Wodociągowych Rozdzielczych w ulicach osiedlowych zapewni się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i umożliwi się likwidację lokalnych ujęć wody. Polepszeniu ulegną warunki i niezawodność dostaw wody do tych rejonów miasta.	2000-2010	250.000	Zarząd Miasta	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VIII.11.	Budowa wodociągu w rejonie ul. Sidorskiej (Sielczyk)	Brak sieci wodociągowej. Możliwość realizacji sieci osiedlowych po wykonaniu magistrali wschodniej	Możliwości inwestowania i rozwoju budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego w tym rejonie miasta. Po zrealizowaniu sieci wodociągowej rozdzielczych w ulicach osiedlowych zagwarantuje się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i umożliwi likwidację lokalnych ujęć wody o wątpliwej jakości. Poprawie ulegną warunki i niezawodność dostaw wody w tym rejonie miasta.	2002-2010	250.000	Zarząd Miasta	2
E.VIII.12.	Budowa wodociągu w rejonie ul. Gwardii Ludowej (Sielczyk)	Brak sieci wodociągowej. Możliwość realizacji sieci osiedlowych po wykonaniu magistrali wschodniej	Możliwości inwestowania i rozbudowy budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w tym rejonie miasta Po zrealizowaniu sieci wodociągowych rozdzielczych w ulicach osiedlowych umożliwi się zaopatrzenie mieszkańców w wodę i likwidację lokalnych ujęć wody o wątpliwej jakości. Polepszeniu ulegną warunki i niezawodność dostaw wody do tego rejonu miasta.	2002-2010	320.000	Zarząd Miasta BWiK " WOD-KAN"	2
E.VIII.13.	Budowa awaryjnego ujęcia wody „za torami” (w rejonie osiedla Grzybowa – Ceglana)	Południowa część miasta z intensywnie rozbudowującą się siecią wodociągową nie posiada awaryjnego źródła zaopatrzenia w wodę.	Zapewnienie niezawodności dostaw wody na wypadek poważnej awarii jednego z ujęć.	2005-2010	2.000.000	BWiK " WOD-KAN "	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.VIII.14	Modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania przy ul. Narutowicza	Funkcjonujące ujęcia i stacje uzdatniania oparte są na technologii niezapewniającej bezawaryjnego zaopatrzenia mieszkańców odpowiednią ilość wody o wymaganych parametrach. Nie rozwiązano dotychczas problemu współdziałania obydwu eksploatowanych stacji funkcjonujących w ramach jednego połączonego systemu wodociągowego.	Po zakończeniu modernizacji i automatyzacji systemu poprawi się niezawodność stabilność jakościowa dostarczanej odbiorcą wody	2002-2003	5.000.000	BWiK "WOD - KAN"	2
E.VIII.15	Budowa wodociągów osiedlowych (Zachód VII-VIII). Akademicka - Warszawska	Zachodnia część miasta przeznaczona jest w planie zagospodarowania przestrzennego miasta pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne i jednorodzinne. Tereny te nie są uzbrojone w sieci wodociągowe. Istnieje możliwość budowy wodociągów osiedlowych do zrealizowanych wodociągów w ul. Warszawskiej i Akademickiej.	Zapewnienie dostaw wody wodociągowej dla nowego osiedla mieszkaniowego	2008-2010	4.000.000	Gmina Miejska Biała Podlaska	3
E.IX.1.	Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków przy ul. Brzegowej	Oczyszczalnia nie spełnia wymogów oczyszczania ścieków, zwłaszcza w zakresie redukcji związków biogenych. Stwierdza się negatywne oddziaływanie obiektu na otoczenie w wyniku okresowych emisji uciążliwych odorów.	Zapewnienie oczyszczania ścieków w stopniu zapewniającym ochronę istniejącego odbiornika / rzeki Krzyny/ i likwidację uciążliwych dla mieszkańców odorów. Zmniejszenie ilości odpadów wytwarzanych podczas procesu oczyszczania ścieków, ich higienizacja i przyrodnicze zagospodarowanie. Wykorzystanie biogazu do produkcji energii cieplnej i elektrycznej	2000-2001	13.000.000	BWiK, NFOŚ	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.IX.2.	Renowacja głównego kolektora z Jednostki Wojskowej 5058	Istniejący kanał ściekowy jest bardzo stary, wyeksploatowany, w złym stanie technicznym. Zabiera ścieki z Jednostki Wojskowej. Przechodzi przez tory i następnie zbiera ścieki z przyległych terenów osiedli mieszkaniowych i terenów przemysłowych. Znaczący odcinek kanału nie jest eksploatowany przez spółkę i pozostaje infrastrukturą wojskową.	Poprawa niezawodności odbioru ścieków i umożliwienie uzbrojenia przewidywanych terenów przemysłowych na lotnisku.	2000-2005	500.000	Jednostka Wojskowa, BWiK "WOD-KAN"	3
E.IX.3.	Budowa kanalizacji ściekowej na os. Pieńki - Grzybowa	Wykonany jest odcinek kanału z przejściem pod torami, umożliwiający dalszą rozbudowę kanalizacji.	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowo budowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Stworzy się warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, urządzania osiedli mieszkaniowych i budowy ulic.	2000-2010	2000.000	Zarząd Miasta BiałejPodlaska 70% Mieszkańcy w ramach czynu 30 %.	1
E.IX.4.	Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie os. przy ul. Brzeskiej, Powstańców, Gwardii Ludowej.	Brak uzbrojenia w tym rejonie miasta hamuje rozwój budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego. Funkcjonujące zakłady pracy eksploatują zbiorniki bezodpływowe, bardzo często nieszczelne.	Realizacja kanalizacji umożliwi rozbudowę budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego. Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowo budowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym gleby, wód gruntowych i powietrza.	2004-2010	2.500.000	Zarząd Miasta BiałejPodlaska BWiK "WOD-KAN"	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.IX.5.	Budowa kanalizacji ściekowej osiedla w rejonie ul. Orzechowej do Kąpielowej	Brak uzbrojenia w tym rejonie miasta. Tereny te wchodzi w skład wytyczonych stref ochrony	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowo budowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Ochrona ujęć wody w ramach wytyczonych stref ochronnych.	2000-2002	150.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska, BWiK "WOD-KAN",	2
E.IX.6.	Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie Al. Jana Pawła II i nadzrzecznym (Błonie)	Uzbrojenie istnieje częściowo w ul. Ogrodowej, w pozostałych ulicach brak, co powoduje zanieczyszczenie środowiska naturalnego w rejonie rowu melioracyjnego i ogrodów działkowych.	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowo budowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Ochrona lokalnych przemysłowych ujęć wody	2000-2010	300.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska 70% Mieszkańcy w ramach czynu 30 %.	I
E.IX.7	Budowa kanalizacji ściekowej w rejonie ul. Jana Pawła II i cmentarza	Uzbrojenie istnieje częściowo w ul. Francuskiej i Podmiejskiej w pozostałych ulicach brak	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowobudowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Ochrona lokalnych ujęć wody.	2000-2010	1500.000	Zarząd Miasta Biała Podlaska 70% Mieszkańcy w ramach czynu 30%	I
E.IX.8.	Budowa kanalizacji ściekowej na os. Żwirki i Wigury	Główne ciagi kanalizacyjne są zrealizowane. Całkowicie brak uzbrojenia na południe od ul. Żwirki i Wigury.	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowo budowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza.	2000-2010	1.800.000	Zarząd Miasta Mieszkańcy w ramach czynu BWiK	I

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.IX.9.	Budowa przepompowni sieciowej w okolicy ul. Mickiewicza	Istniejąca przepompownia przy ul. Mickiewicza jest przeciążona przy występowaniu max. spływów godzinowych, co uniemożliwia przyjęcie dodatkowych dużych ilości ścieków na przepompownię.	Umożliwienie realizacji i podłączenia nowych kanałów i przyjęcie dodatkowych ilości ścieków. Odciążenie istniejącej 28 letniej pompowni i stworzenie rezerw w pracy systemu kanalizacyjnego miasta. Poprawa pracy oczyszczalni ścieków z uwagi na bardziej równomierne dopływy ścieków.	2001	2.000.000	BwIK" WOD-KAN",	2
E.IX.10	Budowa kanalizacji ściekowej w ul. Podmiejskiej	Uzbrojenie istnieje w ul. Janowskiej i Podmiejskiej w pozostałych ulicach brak. W rejonie zachodniej części Osiedla Rataja (pomiędzy ul. Żeromskiego i Janowską) projektowane są tereny pod zorganizowane budownictwo wielorodzinne nieposiadające docelowego uzbrojenia w sieci kanalizacji ściekowej.	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego na tych terenach.	2006-2010	150.000	Zarząd Miasta WOD-KAN, BwIK	2
E.IX.11	Budowa kanalizacji ściekowej w ul. Moniuszki – Nowa	Stwierdza się całkowity brak kanalizacji ściekowej w ulicach zlokalizowanych w centrum miasta e strefie ochrony pośredniej ujęć wody przy ul. Narutowicza	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie istniejących budynków oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Umożliwi to ochronę miejskich ujęć wody	2000-2001	300.000	Zarząd Miasta BwIK	1
E.IX.12	Budowa kanalizacji ściekowej - Kolonia Francuska z przepompownią ścieków	W tym rejonie występuje brak uzbrojenia w sieci kanalizacji ściekowej. Stwierdza się jednocześnie intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowobudowanych i istniejących budynków na osiedlu oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Ochrona lokalnych ujęć wody	2004-2010	500.000	Zarząd Miasta, Mieszkańcy w ramach czynu , BwIK	3

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.IX.13	Budowa kanalizacji ściekowej w ul. Terebelskiej na północ od „obwodnicy”	Kanal ściekowy Ø 400 zlokalizowany w ul. Terebelskiej kończy się przed obwodnicą E-30. Na terenach miasta oraz wsi Rakowiska realizuje się jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe. Część tych terenów mieści się obrębie strefy pośredniej miejskiego ujęcia wody przy ul. Sitnickiej.	Po zrealizowaniu kanałów umożliwi się podłączenie nowobudowanych i istniejących budynków oraz likwidację istniejących osadników bezodpływowych, a tym samym ochronę gleby, wód gruntowych i powietrza. Zapewniona zostanie ochrona ujęć wody. Możliwe będzie podłączenie wsi Rakowiska.	2002-2008	200.000	Zarząd Miasta Mieszkańcy w ramach czynu, BwIK	3
E.IX.14	Budowa kanalizacji ściekowej na osiedlu Zachód VII-VIII. Akademicka-Warszawska	Na południe od ul. Akademickiej brak jest uzbrojenia w kanalizację ściekową. Rejon ten przewidywany jest pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne	Realizacja zadania umożliwi rozwój budownictwa mieszkaniowego w kierunku zachodnim	2009-2010	500.000	Zarząd Miasta BwIK	3
E.X.1.	Oczyszczalnia wód deszczowych w rejonie ul. Podlęcznej.	Wody deszczowe odprowadza się ze znacznej zlewni bezpośrednio do rzeki, bez podczyszczania.	Oczyszczanie wód opadowych i ochrona odbiornika (rzeki) przed zanieczyszczeniem	2006-2007	130.000	Zarząd Miasta	3
E.X.2.	Oczyszczalnia wód deszczowych OWD-1	Do rowu, na ujściu którego do rzeki Krzyny planuje się wybudować oczyszczalnię wód deszczowych wprowadzone są kanały deszczowe z ciągu ulic: Aleje 1000 - lecia, Jana Pawła II oraz projektowane ciągi w ul. Północnej i wschodniej części w ul. Brzeskiej.	Zorganizowany spływ wód deszczowych wraz z oczyszczaniem pierwszej fali zanieczyszczeń przed zrzutem do odbiornika. Ochrona przed zanieczyszczeniem rzeki Krzyny.		450.000	Zarząd Miasta	3
E.X.3.	Modernizacja północnego rowu melioracyjnego	Do rowu sprowadzone są kanały deszczowe z ciągu ulic : Aleje 1000-lecia, Jana Pawła II. Projektuje się wprowadzenie ciągów z ul. Północnej i wschodniej części w ul. Brzeskiej. Rów jest nie urządzony i nie zapewnia właściwego odbioru wód opadowych z kanałów zakrytych.	Zorganizowanie odprowadzenia wód deszczowych. Poprawa niezawodności funkcjonowania systemu kanalizacji deszczowej w lewostrzałnej części miasta.	2001-2005	200.000	Zarząd Miasta, Spółka Wodna,	2
E.X.4.	Budowa kanału deszczowego w rejonie Al. Jana Pawła II i Żeromskiego.	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z rejonu ulic Jana Pawła II-Żeromskiego i os. Rataja.	Zorganizowanie odprowadzenia wód deszczowych z rejonów osiedli i przyległych ulic.	2000-2003	1.000.000	Zarząd Miasta,	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Prio- rytet
E.X.5.	Budowa kanału deszczowego w ul. Nowej.	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta.	Zorganizowanie odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	2001-2005	180.000	Zarząd Miasta	1
E.X.6.	Budowa kanału deszczowego w ul. Świerkowa - Droga Wojskowa.	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta.	Zorganizowanie odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	2002-2008	880.000	Zarząd Miasta	3
E.X.7.	Budowa kanału deszczowego w ul. Sidorowska - Kolejowa.	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta. Istniejący kanał jest w bardzo złym stanie technicznym i nie spełnia swej roli. Częstym zalaniem ulega między innymi magistrała ciepłownicza oraz ulice i tereny osiedla.	Zorganizowanie odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	2000	250.000	Zarząd Miasta	1
E.X.8.	Budowa kanału deszczowego w ul. Brzeskiej - kolektor wschodni.	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta.	Zorganizowanie odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	2003-2010	600.000	Zarząd Miasta	2
E.X.9.	Budowa kanału deszczowego ul. Północnej	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta	Zorganizowanie odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	2000-2001	650.000	Zarząd Miasta	1
E.X.10.	Budowa kanału deszczowego w ul. Armii Krajowej.	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta	Zorganizowanie i odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	2000-2002	170.000	Zarząd Miasta	2

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.X.11.	Budowa kanału deszczowego os. Żwirki i Wigury	Brak zorganizowanego odprowadzenia wód deszczowych z tego rejonu miasta	Zorganizowane odprowadzenie wód deszczowych z tego rejonu. Polepszenie warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ochrona mienia przed zniszczeniem - zalaniem.	1999-2010	1.400.000	Zarząd Miasta	2
E.XI.1.	Budowa nowego składowiska odpadów	Istniejące składowisko nie spełnia wymogów z zakresu ochrony środowiska, co powoduje migrację zanieczyszczeń do gleby i wód	Nowe składowisko będzie spełniało wymogi z zakresu ochrony środowiska. Na terenie składowiska przewidziano obiekty towarzyszące takie jak: budynek socjalny, magazyn paliw, brodzik dezynfekcyjny, waga samochodowa, portiernia i studnia głębinowa. Realizacja wysypiska etapami zapewni zaspokojenie potrzeb na 20 lat	2000	10.000.000	Zarząd Miasta Zarząd Gminy	1
E.XI.2.	Rekultywacja istniejącego składowiska	Istniejące składowisko jest jedynym legalnym składowiskiem dla miasta Białej Podlaskiej. W związku z zagrożeniem, jakie niesie ze sobą dalsza jego eksploatacja istnieje konieczność zamknięcia i jego rekultywacja	Rekultywacja mniejsza, a w konsekwencji zminimalizuje niekorzystne oddziaływanie składowiska na środowisko. Teren zostanie doprowadzony do stanu naturalnego, tak aby nastąpiło jego wkomponowanie w istniejący krajobraz	2000 - 2002	2.000.000	Zarząd Miasta, Zarządca Składowiska, Firmy składujące.	1

Identyfikator	Nazwa zadania	Opis istniejącej sytuacji	Oczekiwany efekt po realizacji zadań	Czas realizacji	Szacowane nakłady finansowe na realizację zadania:	Instytucje, organizacje realizujące zadania:	Priorytet
E.XI.3.	Segregacja odpadów	U źródła prowadzi się wydzielenie z odpadów komunalnych makulatury, szkła i metalu. Segregacją objętych jest około 85 % mieszkańców miasta W osiedlach jednorodzinnych odbierane są bezpłatnie worki z wyszyskowanymi odpadami. W os. wielorodzinnych rozwiązanych jest 60 pojemników do segregacji odpadów (19 kompletów po 3 sztuki, 2 pojemniki na szkło i 1 na makulaturę)	- Objęcie segregacją całego miasta - objęcie segregacją tworzyw sztucznych (szczególnie butelki typu PET) - wydzielenie z odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych : • lekaswa przeterminowane • baterie, akumulatory • świetłówki, termometry • przepracowane oleje silnikowe Wydzielenie odpadów pozwoli na przedłużenie żywotności nowego wysypiska oraz zmniejszy jego szkodliwe oddziaływanie na środowisko.	2001-2002		Zarząd Miasta	I
E.XI.4.	Likwidacja i rekultywacja dzikich składowisk	W mieście pojawiają się dzikie wysypiska, głównie na terenach po byłych wyrobiskach lub terenach zalesionych	Plan zagospodarowania przestrzennego nie przewiduje w tych miejscach składowiska odpadów. Tereny zostaną rekultywowane i zagospodarowane zgodnie z przeznaczeniem	2000 – 2001		Zarząd Miasta	I

